((~ UBR^ RY /

KKTC

YAKIN DOGU ÜNİVERSİTESİ

EGİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANA BİLİM DALI

ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARININ PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

SULTAN MULLACUMA

Tez Danışmanları

Yrd. Doç. Dr. Sibel Dinçyürek

Prof. Dr. Mehmet Çağlar

Lefkoşa -2012

NEAR EAST UNIVERSITY
LIBRARY
1988 - LEFKOŞA

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Sultan Mullacuma'ya ait Çocuk Cinsel İstismarının Psikolojik Danışmanların Görüşlerine Göre İncelenmesi adlı çalışma jürimiz tarafından Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalında oybirliği ile Yüksek Lisans TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof.Dr.Mehmet Çağlar: .....

Üye: Yrd. Doç. Dr.Sibel Dinçyürek: .....

Üye: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Güneyli: .....

'fu\ıa,ıdetki i«ı%'1.\aof\ 0.dı gegen Ö~{e,\.ı'"ı k/,lle,_. ct'ı t oldu5UJ1tLi Oı'\Ojkı' ,m .

Prof. Dr. Cem BİROL
Eğitim Bilimleri Enstitü trlüdwci

ÖZET

Çocuk Cinsel İstismarının Psikolojik Danışmanların Görüşlerine Göre İncelenmesi

Problem Durumu: Çocuk cinsel istismarının, ülkemizde ve dünyada yaygın olan toplumsal bir sorun olmakla birlikte yapılan araştırmalar bu konunun uzun yıllar öncesine dayandığını gösterınektedir. Ancak ülkemizde bu konuyla ilgili çalışmalar henüz yeni bir aşamada sayılmaktadır. İnsanlığın büyük bir ayıbı olarak nitelendirebileceğimiz çocuk istismarı toplumun içerisinde var olan ancak büyük bir kesim tarafından saklanılan veya saklanmazı zorunlu kılınan gizli bir yara gibidir. Savunmasız olan bir çocuğun başına gelen bu kötü durum, çocuğun hem kendisini hem de içerisinde yaşadığı çevreyi son derece olumsuz etkilemektedir.Bir denge üzerinde kurulu olan bu yaşam, birimizin başına bir şey geldiği zaman hemen değişip tüm dengeler alt üst olabiliyor. Ki söz konusu çocuklar ise durum bir o kadar daha ciddi hale gelebiliyor. Çünkü gelecekte var olan kişiler çocuklarımız olacaktır. Ve dünyanın sağlıklı şekilde dönmesi için onların gelişimini doğru yönde desteklememiz gerekmektedir.

Araştırmanın Amacı: Bu araştırmanın amacı; çocukların cinsel istismar gibi olumsuz bir faktörün psikolojik boyutlarının Mağusa bölgesindeki Psikolojik Danışmanlar tarafından değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma toplumumuzda yaşayan çocukların söylemeye çekindiği veya saklamak zorunda kaldığı cinsel istismarın belirtilerini yansıtmak ve önlemlerin alınması amacını taşımaktadır.Bir diğer amaç ise; toplumda bir duyarlılık yaratabilmek ve ilgili kişilerin daha aktif olmasını sağlamaktır.

Araştırmanın Yöntemi: Mağusa bölgesinde bulunan Psikolojik Danışmanların çocuk cinsel istismar hakkındaki görüşlerini incelemeyi amaçlayan bu araştırmanın gerçekleşmesinde; durum çalışması modelinde nitel araştırma yöntemi kullanılarak, görüşme tekniği ve demografik bilgi formundan yararlanılmıştır.

Araştırmanın genel evreni, K.K.T.C'de ikamet eden Psikolojik Danışmanlardan oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma evreni ise, Gazi Mağusa bölgesinde bulunan 25 Psikolojik Danışmandan oluşmaktadır. Görüşme soruları ise 10 sorudan oluşmaktadır.

Araştırma probleminin çözümü için gerekli bilgileri toplamada kullanılmak üzere görüşme formu geliştirilmiştir. Bu doğrultuda hazırlanan taslak görüşme formu, geçerlilik çalışması için uzmanların görüşlerine sunulmuştur. Çocuk istismarı çalışına alanına sahip ve farklı bilim dallarından uzmanların görüşleri alınmıştır.Uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda görüşme formu, araştırmacı ve danışman öğretim üyesi ile yeniden gözden geçirilmiş ve gerekli görülen düzeltmeler yapıldıktan sonra uygulamaya hazır duruma getirilmiştir. Görüşme formu, daha sonra Gazi Mağusa bölgesinde bulunan 5 Psikolojik Danışmana uygulanmıştır. Görüşme sırasında, sorularla ilgili herhangi bir problem yaşanmadığından dolayı araştırma için uygun bulunmuştur. Bu araştırmada kullanılan görüşme formu hazırlanırken, verimli ve akıcı olmak amacı ile sorular yalın ve basit bir dille sorulmuştur. Araştırmadaki nitel verilerin incelenmesinde "betimsel çözümleme" yapılmıştır.Bu yaklaşıma göre elde edilen veriler özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Görüşme yapılan bireylerin görüşlerini doğrudan yansıtmak için alıntılara sık sık yer verilmiştir.

Araştırmanın Bulguları: Nitel araştırmada Psikolojik Danışmanların çocuk cinsel istismarı ile ilgili görüşleri tesbit edilmiştir.Çocuk cinsel istismarına ilişkin algıları ve farkındalıkları saptanmıştır.

Araştırmanın Sonuçları ve Önerileri:Görüşme yapılan Psikolojik Danışmanlar çocuk cinsel istismarın yaygın toplumsal bir sorun olduğunu aktarmışlardır.Çocuk cinsel istismarına ait bilgileri çoğunun internet gazete gibi kaynaklardan elde ettiklerini bunun için özel ders almadıklarını vurgulamışlardır. Bu sorunun kaynağı olarak ise ailenin,çocuğun ve istismarcı bireyin olumsuz kişilik özelliklerinin

olumsu sonuçlar doğurabileceği aktarılmıştır. Bu olumsuz sonuçların çocuklarda korku,içe kapanıklık ve utanç olduğu aktarılmıştır. Çocuk cinsel istismarının saklanmasının nedeninin ise genel ahlak yargıları olduğundan söz etmişlerdir. Cinsel istismara ilişkin davranışların okşama ,sıkıştırma gibi cinsel içerikli davranışlar olduğunu, bu olayların ise genellikle banyo/tuvalet gibi yerlerde işlendiğinden bahsetmişlerdir.Psikolojik Danışmanların bu konudaki algıları ve farkındalık durumları iyi olmasına karşın bunu uygulayabilecek vakalarla karşılaşmadıkları görülmüştür.Ailelere ve çocuklara verilecek eğitimin çocuk cinsel istismarının önlenmesinde önemli pay sağlayabileceği düşünülmektedir.Bu araştırmada çıkarılabilecek en önemli sonuç; çocuk cinsel istismarı gibi gizli saklı olan bir konuya ilişkin belirtilerin göz ardı edilmemesi ve önlemlerin alınması gerekliliğidir.

Anahtar Kelimeler: Cinsel istismar, Psikolojik Danışman, çocuk istismarı.

SUMMARY

The research of sexual abuse of child according to the opinions of Psychological Consultants

Problem Case: The sexual abuse of child is social problem which is so prevalent both in our country and world. Also researches made shows that this problem resists on many years before. However, studies about this case in our country are still considered as a new stage. The sexual abuse of a child which could be specified as a big shame of humanity is such a confidential wound within community. This is because majority of the people choose to conceal or reflects that it should be confidential. When an undefended child experiences this bad situation, it negatively affects both child and his/her living environment. The life which has established on a certain balance could become chaotic after expeiiencing such a thing. When the subject is children the situation could become more serious. Because people who will exist in future will be our children. And we have to support their growth in correct direction for the health of world.

Aim of the Research: The aim of the research is to evaluate the psychological dimensions of sexual abuse of child by Psychological Consultants found in Famagusta. This research reflects the symptoms of sexual abuse experienced by children living within our community and hesitate to tell or obliged to hide the case. Also the research aims to make provision about the problem. Another purpose is to create susceptibility within community and to ensure interested people to be more active.

Procedure of the Research: During the implementation of the research that aims to examine the opinions of Psychological Consultants found in Famagusta about sexual abuse of child, the method of qualitative research has been used utilize from conversation technique and demographic information form. The general

creation of the research is formed by the Psychological Consultants residing in T.R.N.C. The working cosmos of the research is fanned by 25 Psychological Consultants found in Famagusta. The questions of conversation techniques include 10 questions.

A conversation form has been developed in order to gather information needed for the solutions of research problem. In this direction, the developed framework of conversation form has presented to specialists to collect their opinions. An opinion of people who has studied on sexual abuse of child and specialised on different science fields has been gathered. In the direction of recommendations gained from specialists, conversation form has been revised and deficient corrections have been made.

Afterwards, the form has been implemented to 5 Psychological Consultants found in Famagusta. The form has been found convenient for the research since there were no problem occurred about the questions during the implementation. In this research while the conversation form has developed the questions were asked in plain and simple language in order to be accurate and efficient. Descriptive analysis has been made while examining the qualitative data of the research. Gathered data have been summarized and interpreted according to this approach. Frequently quotations were used in order to directly reflect the opinions of people interviewed.

Indications of the Research: During qualitative research the view of Psychological Consultants about sexual abuse of child has been identified. Their perceptions and awareness about child sexual abuse has been determined.

The results and Recommendations of the Research: Psychological Consultants interviewed have quoted that sexual abuse of child is a social problem. They have also mentioned that they generally obtain information about the case from sources such as newspapers and internet and they did not get a special education for

this subject. It has also mentioned that the main source of this problem could be the negative personality traits of family, child or abuser where these traits could create negative consequences. According to consultants these negative consequences create fear, autism and dishonour on children. It has also mentioned that the reason of concealing child sexual abuse is because of general moral justice. The behaviour of sexual abuse includes sexual meaning attitudes such as stroke and squeezing and these types of attitudes generally occur in places like bathroom or toilet. The awareness and perception level of psychological consultants are good but it has seen that they have not come across these type of incidence that they could implement their knowledge.

It is thought that child sexual abuse could be prevented through the education will be given to families and children. The most important result could be obtained from this research is not to ignore the symptoms of sexual abuse of child and requirement of taking precautions .

Keywords: Sexual Abuse, Psychological Counselor, Child Abuse

ÖN SÖZ

Doğumundan itibaren dünya yaşamına merhaba diyen birey, bu dönemden itibaren çeşitli etkenlere maruz kalarak yaşamını sürdürmektedir. Henüz çocukluk dönemini yaşayan bireyin başına gelebilecek en kötü durum "çocuk istismarı" olarak nitelendirdiğimiz olayla baş başa kalmasıdır. İnsanlığın bir ayıbı olarak nitelendirebileceğimiz bu durum, çocukları küçük yaşta madalyonun diğer yüzüyle karşı karşıya getirmektedir. Çocuk istismarının bir alt dalı olan "Çocuk Cinsel İstismarı" istismar türleri arasında yerini alan ve hassas bir toplumsal yara olarak nitelenmektedir.

Ben bir Psikolojik Danışman olarak bu olayın hassasiyetini de göz önünde tutarak Sn. meslektaşlarımın yardımıyla çocuk cinsel istismarı konusunu incelemeye karar verdim. Ve bu araştırmanın amacı da Psikolojik danışmanların çocuk cinsel istismarı hakkındaki görüşlerini yansıtma niteliğini taşımaktadır. Araştırmada zengin kaynaklar keşfedilmiş ve Psikolojik danışmanlarda bu konu hakkındaki görüşlerini gönüllü bir şekilde aktarmışlardır.Araştırmayı okuyan herkesin kendine göre bir katkı elde edeceği düşünülmektedir.

Araştırmanın gerçekleşmesinde pek çok kişinin katkısı olmuştur. Araştırmanın her türlü aşamasında ve her konuda bana destek olan ,güdüleyen danışman hocalarıma Sn.Yrd. Doç. Sibel Dinçyürek 'e ve Prof.Dr. Mehmet Çağlar'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

2008 yılında yaşadığım mahallede küçük bir kız çocuğunun başına gelen cinsel istismar vakasında, söz konusu çocuğun annesinin bu olayı bana anlatması ve böyle bir konuda araştırma yapmaya merak uyandırdığı için ona teşekkür ediyorum.

Araştırmanın başlangıç aşamasında görüşlerini bildiren ve yönlendiren ; Doç. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek'ye, Yrd. Doç. Dr. Canan P. Zeki'ye , Prof. Dr. Mesude Atay'ya, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Güneyli'ye, Yrd. Doç. Dr. Emre Çetin'e, Uzm. Yeliz Kıralp'a teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın uygulanmasında bana kolaylık sağlayan Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Cem Birol'a teşekkür ederim.

Araştırmada görüşme sorularımı yanıtlayan Psikolojik Danışmanlara teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma sürecinde kaynak kitaplara erişme konusunda bana yardımcı olan Yakın Doğu ve Doğu Akdeniz üniversitelerinin kütüphane personeline teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmada internet üzerinden bulduğum kitapları yurt dışından getirterek bana destek veren Işık Kitap Yayın Evine teşekkür ederim.

Araştırma evresinde bana fikir veren Sn. Anıl Saraç'a teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmayı dilbilgisi ve anlatım bozuklukları açısından değerlendiren Sn. Yrd. Doç. Dr. Ahmet Güneyli'ye teşekkür ederim.

Araştırma süresinde bana destek veren aileme ve gece yarılarına kadar yazı yazarken başucumda beni bekleyen kedim Tekir'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI i

ÖZET ii

SUMMARY v

ÖNSÖZ vii

İÇİNDEKİLER ix

TABLOLAR LİSTESİ xiii

KISALTMALAR xiv

I. BÖLÜM 1

GİRİŞ 1

1.1 Problem Durumu 1

1.2 Amaç 6

1.3 Temel Problem 7

1.3.1 Alt Problemler 7

1.3.2 Psikolojik Danışmanlara Yöneltilecek Sorular 7

1.4 Araştırmanın Önemi 8

1.5 Sayıltılar 9

1.6 Sınırlılıklar 9

1.7 Tanımlar 10

II. BÖLÜM 12

KAVRAMSAL ÇERÇEVE 12

2.1 Çocuk Cinsel İstismarının Tarihçesi 15

2.2 Çocuk İstismarının Yasal Boyutu 17

2.3 Çocuk İstismarı ve İhmali 20

2.4 Çocuk İstismarı Türleri 22

2.4.1 Fiziksel İstismar 22

2.4.2.Cinsel İstismar 24

2.4.3 Duygusal İstismar 26

2.4.4 İhmal 28

2.5 Çocuk Cinsel İstismarının Tanımı ve Genel Kapsamı 30

2.6 Cinsel İstismara Kültürel Bakış Açısı 36

2.7 Cinsel İstismara Uğrayan Çocukların Aile Özellikleri 38

2.8 Cinsel İstismara Uğrayan Çocukların Özellikleri 44

2.9 Çocuk Cinsel İstismarı Ve Kuramlar , Teoriler ve Modeller 47
2.9.1 Psikanalitik Kuram 48
2.9.2 Psikodinamik-Psikiyatrik Teori ve Psikolojik Modeller 49
2.9.3 Feminist Yaklaş 50
2.9.4 Kültürel Anlamda Kuramsal Açıklamalar ve Etkileşimsel Model 51
2.9.5 Sosyal Kontrol Kuramı ve Sosyolojik Modeller ve Çevresel Teori..... 52
2.9.6 Sosyal Öğrenme kuramı ve Psiko-sosyal Model ve Sosyal Öğrenme Teorisi Teori 52
2.10 Cinsel İstismara Uğrayan Çocukların Davranış Sorunları 53
2.11 İstismarcı Kimdir. 56
2.12 Cinsel İstismarın Saklanması 59
2.13 Cinsel İstismar Nasıl Ortaya Çıkar 61
2.14 Cinsel İstismara Uğramış Çocuğun Tanılanmasında Kullanılan Araç ve Yöntemler ... 63
2.15 Cinsel İstismar Tanısı İçin Kullanılan Yöntemler.. 64
2.15.1 Görüşme 64
2.15.2 Fiziksel Değerlendirme 67
2.15.3 Ruhsal Değerlendirme 70
2.15.4 Bilgilerin Kaydı 71
2.16 Kriterler 72
2.17 Cinsel İstismarın Etkileri 72
2.18 Cinsel İstismarda İleriye Dönük Sonuçlar 76
2.19 Tedavi 78
2.20 Terapilerde Kullanılan Araçlar 83
2.21 Önlemler..... 86
2.22 Önlem Programları 88
2.22.1 Çocuklara Yönelik Programlar 88
2.22.2 Anne Çocuk Eğitim Programı 'nın İşleyişi 90
2.22.3 Ebeveynlere Yönelik Programlar 90
2.22.4 Okullara ve Öğretmenlere Yönelik Programlar 92
2.22.5 Meslek Mensuplarına Yönelik Programlar 92

III. BÖLÜM 95
3.1 İlgili Araştırmalar 95
3.1.1 Türkiye'deki Araştırmalar 95
3.1.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar 97

IV BÖLÜM 101
YÖNTEM 101
4.1 Araştırmanın Modeli 101

4.1 Araştırmanın Modeli 101
4.2 Araştırmanın Çalışına Grubu 102
4.3 Veri Toplama Aracı 104
4.4 Verilerin Çözümü 106
4.5 Süre ve Olanaklar 107

V. BÖLÜM 108
BULGULAR VE YORUM 108
5.1 Psikolojik Danışman larm Çocuk Cinsel İstismarı Nedir Hakkındaki Görüşleri 108
5.2 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel istismarının Yaygınlığına İlişkin Görüşleri ... 112
5.3 Çocuk Cinsel İstismarı İle İlişkili Alınan Ders Katılınan Sempozyum/ Seminerlere İlişkin Görüşler 117
5.4 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Nedenlerine İlişkin Görüşleri 120
5.5 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Psikolojik Etkilerine İlişkin Görüşleri 131
5.6 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarı Vakasıyla Karşılaşmasına İlişkin Görüşleri: 140
5.7 Çocuk Cinsel İstismarının Gerek Aile Gerekse Çocuk Tarafından Saklanmasına İlişkin Psikolojik Danışmanların Görüşleri: 144
5.8 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Önlenmesine İlişkin Görüşleri: 151
5.9 Çocuk Cinsel İstismarına Ait Davraıuşlarr eylemlere İlişkin Psikolojik Danışmanların Görüşleri 164
5.10 Çocuk Cinsel İstismarının Hangi Ortamlarda Gerçekleştiğine İlişkin Psikolojik Danışmanların Görüşleri: 168

VI BÖLÜM 172
SONUÇ VE ÖNERİLER 172
6.1 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarı Nedir Hakkındaki Sonuçları 172
6.2 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Yaygınlığına İlişkin Sonuçları ... 172
6.3 Çocuk Cinsel istismarı İle İlişkili Alınan Ders Katılman Sempozyum/ Seminerlere İlişkin Sonuçları 173
6.4 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Nedenlerine İlişkin Sonuçları 173
6.5 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Psikolojik Etkilerine İlişkin Sonuçları 173
6.6 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarı Yakasıyla Karşılaşmasına İlişkin Sonuçları 174
6.7 Çocuk Cinsel İstismarının Gerek Aile Gerekse Çocuk Tarafından Saklanmasına İlişkin Psikolojik Danışmanların Sonuçları 174
6.8 Psikolojik Danışmanlarm Çocuk Cinsel İstismarının Önlenmesine İlişkin Sonuçları. 175
6.9 Çocuk Cinsel İstismarına Ait Davranışlar/ eylemlere İlişkin Psikolojik Danışmanların Sonuçları 175

6.10 Çocuk Cinsel İstismarının Hangi Oıiamlarda Gerçekleştiğine İlişkin Psikolojik Danışmanların Sonuçlan 176
6.2. Öneriler..... 176
6.2.1Psikolojik Danışmanlara Yönelik Öneriler 176
6.2.2 Devlet Kurumlarına Yönelik Öneriler:..... 177
6.2.3 Üniversitelere Yönelik Öneriler : 177
6.2.4 Okullara Yönelik Öneriler:..... 178
6.2.5 Öğretmenlere Yapılan Öneriler: 178
6.2.6 Ailelere Yönelik Öneriler:..... 179
6.2.7 İleriki araştırmacılara Yönelik Öneriler:..... 179

KAYNAKLAR..... 181

EK (1)

EK (2)

KISALTMALAR

A.B.D.	: Amerika Birleşik Devletleri
Cİ	: Cinsel İstismar
K.K.T.C.	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
PDR	: Psikolojik Danışman ve Rehber
SHÇEK	: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
UNİCEF	: The United Nation Children's Fund. (Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Acil Yardım Fonu.)

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı ,önemi, varsayımları ve sınırlılıkları üzerinde durulmuş araştırmada geçen bazı kavramların tanımlarına ve kullanılan kısaltmalara yer verilmiştir.

1.1 Problem Durumu

Çocuk istismarı; çocuğun psikolojik, fizyolojik ve her türlü gelişimi olmakla birlikte toplumu da etkileyen toplumsal bir sorun olduğu düşünülmektedir. "Her çocuk, sağlıklı ve şiddetten uzak bir yaşam sürme hakkına sahiptir. Ancak dünyanın birçok yerinde, her yıl milyonlarca çocuk fiziksel, cinsel ya da duygusal şiddete tanık ya da kurban olmaktadır. Çocuk istismarı ve ihmali, büyük bir evrensel sorun olma özelliğini günümüzde halâ sürdürmekte olup, bunu yaşayanların üzerinde fiziksel ve ruhsal olarak, esenliklerini ve yaşam boyu gelişimlerini olumsuz etkileyecek derin izler bırakmaktadır. Bireylerde oluşan ağır etkiler, genişleyerek toplumun genel yapısını da olumsuz etkilemektedir" (Yılmaz, 2009).

İstismar, çocuğun doğduğu andan itibaren bulunduğu her ortamda (evde, okulda, sokakta ve oyun alanlarında) çeşitli nedenlerle karşılaşabileceği önemli bir toplumsal sorundur. Çocukta büyüme yetersizliği, gelişim geriliği yaratması ve yaşamı boyunca kalıcı hasarlar bırakması nedeniyle çocuk istismarı, psikoloji ve tıp alanındaki araştırmacıların ilgisini çekmiştir. Özellikle son yıllarda yapılan araştırmalarda, çocuk istismarının bireyin psikososyal uyum süreçlerini ve erişkinlik çağındaki tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkilediği vurgulanmıştır (Çağlaırmak, 2006). Yaşamı fiziksel ve ruhsal olarak sağlıklı ve uyum içinde sürdürebilmek için her çocuğun bakılmak, onaylanmak, sevilmek gibi temel gereksinimleri vardır. Bu

gereksinimler sağlıklı bir gelişim için aile, yakın çevre, okul ve toplum işbirliği içinde sağlanır. Çocuğun temel gereksinimlerinin sağlanması herhangi bir nedenle kesintiye uğradığında ya da karşılanmaz duruma geldiğinde ise çocuğun istismarından söz edilir (Adalı, 2009).

Çocuk istismarı, karmaşık nedenleri ve trajik sonuçları olan, tıbbi, hukuki, gelişimsel ve psiko-sosyal kapsamlı ciddi bir sorundur. Ruyan ve arkadaşlarının (2000) çalışmasında belirttiği gibi, Dünya Sağlık Örgütü 1999 yılında çocuk istismarı veya çocuğa karşı kötü muameleyi; "sorumluluk, güven ve yetenek ile ilgili genel durumunda çocuğun sağlığına, yaşamına, gelişimine ve değerine zarar verebilen, fiziksel ve / veya emosyonel kötü davranışı, ihmali, her türlü ticari çıkar için çocuğun kullanılmasını içeren davranışlar" olarak tanımlamıştır.

Bazılarına göre de çocuk istismarı, tipik olarak kişisel sorunlarıyla baş edemeyen ve çevrelerini beğenmeyip çevreleriyle ilişki kuramayan ebeveynlerin ya da erişkin bireylerin, sorunlarını çocuğu hırpalayarak yansıtan, çocuğun benlik saygısını ve özgüvenini sarsan, çocukta travma sonrası stres tepkilerinin yaşanmasına neden olan davranışlarıdır (Cortina, 1989). Kişinin sahip olduğu çevre ve beden üzerindeki hakimiyetinin tehlikeye girmesi,tehdit edilmesi, zarar görmesi sonucu mağduriyet oluşur ve bazı mağduriyet durumlarında travmatik yaşantı söz konusudur (Gölge, 2005).

Çocuk istismarının evlerin dört duvarı arasında, gizli gizli yaşanması, toplumun değer yargılarının bunlara, "aile meselesidir, karışılmaz" gözüyle bakması, bu olayları önleyici yasal yaptırımların yetersiz olması, istismara uğrayan kişilerin utanma, korkma, kendini suçlu hissetme gibi sebeplerden bildirimde bulunmamaları ve gerçekleri inkar etmeleri nedeniyle aile içi şiddet ve çocuk istismarı olguları yeterince bilinmemektedir (Bekçi, 2006). Çocukluk çağı travmaları içinde çocuk istismarı yinelenebilirliği, çocuğa genellikle en yakınları tarafından yapılıyor olması, bu nedenle de tanımlanması ve tedavi edilmesi en zor olan travma şeklidir (Ovayolu ,Uçan & Serindağ, 2007).

Çocukların cinsel istismarı, diğer istismar türlerinde de gördüğümüz gibi, uzun yıllar tartışılmamış, üzerinde çalışılmamış çeşitli nedenlerden dolayı profesyonel acıdan bir çok güçlükler içeren, çok hassas bir konudur (Bayraktar, 2009). Çocuk cinsel istismarının gerçekte ne kadar yaygın olduğu tam olarak açık değildir. Bunun başlıca nedeni çocuk cinsel istismarının çok gizli bir doğaya sahip olmasıdır. Vakaların sadece yüzde lO'unun ceza adalet siste sistemine bildirildiği veya yansıtıldığı d.üşünülmektedir.Yani bilgilerimiz son derece sınırlıdır ve sadece bildirilen vakalarijc.layalıdır(Sanderson, 2010: 56). Cinsel istismar alanında yapılan çalışmalarda farklI tanımların esas alınması araştırma sonuçlarında da farklılıklara yol açmaktadır. ŞOn yıllarda geniş anlamı ile cinsel içerikli tüm davranışların istismar kavramı !<:ııpsamına alınması gerektiği görüşü ağırlık kazanmaktadır (Doğan, 2009).

Toplumsal OJarak kızlara ve erkeklere biçilen değerler ve davranış örüntüleri, çocukların yaşadıt<:larını bazen güvendikleri bir yetişkin ile paylaşmalarını engelleyebilmektegir. Sosyal olarak içe dönük, benlik saygısı düşük ve duygusal yoksunluk içinde 9Tan çocukların istismarcılar tarafından daha fazla tercih edildikleri bilinmektedir (Yılmaz, 2009).

Çocukluk .çinselistismarı riski evlilik sorunları olan, aile içi çatışmaların sık olduğu, ana bahıılık görevlerini yerine getiremeyen, ebeveyn çocuk ilişkisinde bozukluk olan ve ebeveyn uyum sorunu olan ailelerde sıktır (Aktepe, 2009).

Cinsel istismara uğrayanlarda, depresyon veya aile fertlerinden / arkadaşlarından uzaklaşma, tekrarlayan atipik ağrı, kendine zarar verici davranışlar, aşağılık duygusu gelişme riski artmaktadır. Bu gibi çocukların gelecek hakkında olumsuz düşüncelere ve düşük benlik saygısına sahip olduğu saptanmıştır (Ovayolu ,Uçan & Serindağ, 2007). İstismara uğramış çocukların kişiler arası ilişki kurma ve sosyal ilişkileri sürdürebilme becerileri olumsuz yönde etkilenmektedir. İstismara maruz kalmış çocukların ya ilişki kurmaktan kaçındıkları ya da aşırı yakınlık ihtiyacı içerisinde olup yüksek beklentili ilişki içerisine girdikleri gözlenmiştir (Akgiray, 2007). Çocuklarda cinsel istismar önemli bir halk sağlığı sorunudur ve uzun dönem

olumsuz sonuçlara yol açmaktadır. Bu sonuçlar için tek bir sendrom yoktur, ancak cinsel istismar risk etmeni olarak kabul edilmektedir. Özellikle kaygı bozuklukları cinsel istismara uğrayan çocukluklarda kısa süre içinde ortaya çıkabilmektedir (Taner & Bahar, 2004).

Çocuk cinsel istismarında ensest önemli bir kavramdır. Ensestin evrensel bir tabu olması, istismarın açıklanması açısından önemlidir.Ancak bundan daha önemlisi, bu ilişkinin insan varlığı için sonuçlarıdır (Topçu, 2009 : 88).

Çocukluk çağında yaşanan cinsel istismar konulu diğer bir araştırma, cinsel istismara maruz kalmış çocuklarda depresyon, fobi, obsesif-kompülsif bozukluk, panik bozukluğu, travma sonrası stres bozukluğu, cinsel bozukluklar ve intihara teşebbüs gibi psikiyatrik bozukluk ve problemlerin daha yüksek oranda görüldüğünü belirtmektedir (Gölge , 2005). İstismara uğramış çocuklar kendilerini zarar görmüş ve diğer çocuklardan farklı hissederler. Genellikle vücutlarının kirli ve iğrenç olduğunu düşünür, kendilerine karsı öfke beslerler. Bunun sonucunda da kendilerine zarar verici davranışlar sergileyebilirler (Akgiray, 2007). İstismara maruz kalan çocuk ve ergenlerde duygusal ve davranışsa! gelişim etkilenmekte, pek çok ruhsal hastalık oluşmakta hatta istismarın kuşaktan kuşağa aktarımı riskine de yol açmaktadır. Çocuğun cinsel istismarı konusunda sağlık çalışanları, aile ve okulun bilgi sahibi olması, çocuğun yaşına uygun cinsel eğitimin verilmesi hem istismarın önlenmesi hem de erken tanınıp doğru yaklaşımlarda bulunulması açısından son derece önemlidir (Aktepe, 2009). Çocuk cinsel istismarının etkisi çocuktan çocuğa değiştiktir ve yarattığı etkinin sadece cinsel değil aynı zamanda duygusal ve psikolojik olduğuda açıktır (Sanderson, 2010: 247).

En zor olan durumlardan biride çocuğun gerçekten cinsel istismara uğrayıp uğramadığını anlamaktır. O süreç olduğu düşünülmektedir. Ve buna karar verilmesi güç ve sonuçları çok ciddi bir durumdur (Kocaer, 2006). Mevcut çocuk istismarı olguları, meydana gelen olayların bir kısmını yansıtmaktadır. Çünkü çocuklar, maruz kaldıkları istismar sonucunda kendilerini suçlu hissetmeleri ya da korkutulmuş olmalarından dolayı yaşadıklarını ifade edememektedirler. Anne babaların

çocuklarına karşı tutumları, kendi kişilik özelliklerinden, içinde yetiştikleri sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik koşullardan, eğitim düzeyinden, çocuklarına ait özelliklerden ve içinde bulundukları toplumun geleneksel çocuk yetiştirme yöntemlerinden etkilenmektedir. Bu etkilenmeden olumlu sonuçlar çıkartıp çocuklarına bu yqnde tutum ve davranış sergileyen ana babaların çocukları sağlıklı bireyler olarak topluma kazandırılırken, kötü tutuma maruz kalan çocuklar çevre ve toplum bileşenlerinin de etkisi ile kötü muamele ve ihmale maruz kalan bireyler olmaktadırlar (Atman, 2004).

Çocuk cinşellikten kaçmaya çalıştığında, tacizci genelde çocuğa ya şiddet uygulama ya da artık onu sevmeyeceği yaklaşımıyla tehdit eder. Tacizci diğer aile üyelerinden birisi işy Çocuk diğer aile fertlerinin kızacağını, onunla utanç duyacağını düşünür ve hatta bu olayın duyulması durumunda ailenin parçalanacağını bile düşünür.Bu tarz d-1.i.şünceler ve duygular da çocuğun cinsel tacize katlanmasına sebep olur (Kocaer, 2006).

İstismarın önlenmesi çalışmaları; hem istismara uğramamış çocuk ve ergenler için hem de istismara maruz kalmış olanların yineleyen istismarlara uğramaması açısından son derecy- değerli ve tedaviyi de destekleyen yaklaşımlardır. Çocuk ve ergenlerin istismarçılarn korunmasında en etkili yol eğitimden geçmektedir. Çocuğun yaşına uygun cinse:ll:,ilgiyi alması, bedenini tanıması, özel bölgelerini öğrenmesi ve bedenine dokund.ırtmama hakkı olduğunu bilmesi, iyi ve kötü dokunuşu ayırabilmesi, istemediği şekilde kendisine dokunulması durumunda bunu güvendiği bir erişkinle paylaşması, sır saklamaması gibi konular eğitim çerçevesinde ele alınır (İşeri, 2008).

Çocuk, yet}şl<in desteğine en çok bu dönemde ihtiyaç duymaktadır. Özellikle bu süreçte ailesindyn gördüğü sevgi ve ilgi sağlıklı bir birey olmasının önemli bir koşulunu oluşturmı:1.ktadır (Erol, 2007). Ailede cinselliğin hem yetişkin hem de çocuklar için yok sayılması bir cinsel eğitim şeklidir ve çocukların ilerideki cinsel yaşamlarındaki zorlukların ilk nedenidir. Yaşamın ilk yılları cinsel kimliğin gelişimi için çok önemli<lir. Bu nedenle anne babalar cinsiyet ve üreme konusunda

çocuklarına bilgi -y~rmelidirler Tüm yaşam boyunca gelişen cinsellik, özellikle bedenin yetişkin öz¢Uiklerini ve üreme yeteneğini kazandığı ergenlik yıllarında daha büyük önem kazanmaktadır (Sürücü, 2009). Çocukların cinsel istismardan korunmaları için ctl1şelliği gelişimlerine uygun bir şekilde tanımaları ve anlamaları gerekir. Bu,yaşa uygun bir dil kullanmayı ve çocuğun anlayabileceği düzeyde bildi değinmeyi gerektirir (Sanderson, 201 0 : 69).

Psikolojik Da1.1ışmanların görüşlerine göre; çocuk cinsel istismarının nedenlerinin ve psikqlojik etkilerinin belirlenmesi, buradan çıkan sonuçlara göre de önlemlerin alınması sorunun kaynağı için katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Toplumumuzda güncel bir sorun olan cinsel istismar boyutunun zaman geçtikçe artması, ai1¢lerin bu durumu açığa vurmak ve karışılmasına izin vermek istememelerinden g.qlayı müdahale planlarının alınamaması bu araştırmanın yapılması için zemil11ıazırlamıştır .

Çocuk cins¢kiistismarının psikolojik etkilerinin ne derece büyük olduğu tartışmasız kabul eg'il~n bir husustur. Psikolojik olarak örselenmiş yeni nesillerin gelecek zaman içerişi11de toplumun gelişimi adına faydalı bir birey olamayacakları düşünmektedir. Araştırmanın yapım aşamasında bu sorunlar gözden geçirilmiş ve bu araştırmanın yapılması uygun görülmüştür.

1.2 Amaç

Bu araştırmanın amacı; çocukların cinsel istismar gibi olumsuz bir faktörün psikolojik boyutlarının Psikolojik Danışmanlar tarafından değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma toplumumuzda yaşayan çocukların söylemeye çekindiği veya saklamak zorunda kaldığı cinsel istismarın belirtilerini yansıtmak ve önlemlerin alınması amacını taşımaktadır.

Cinsel istismarın psikolojik etkileri, nedenleri hangi çocukların risk grubu altında olduğu istismarın süresi, istismarcının kim olduğu ailenin, cinsel istismara maruz kalan çocukların özellikleri ve alınması gereken önlemler incelenecektir.

1.3 Temel Problem

Psikolojik Danışmanların çocuk cinsel istismarıyla ilgili görüşleri nelerdir? Yukarıda verilen genel amaca ulaşabilmek için aşağıdaki alt problemlerden yararlanılacaktır.

1.3.1 Alt Problemler

1- Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarına zemin hazırlayan faktörlerle ilgili görüşleri nelerdir?
2- Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Psikolojik boyutlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
3- Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Önlenmesi hakkındaki görüşleri nelerdir?
4- Psikolojik Danışmanların hemfikir olup olmadığı konular nelerdir?

1.3.2 Psikolojik Danışmanlara Yöneltilecek Sorular

1- Çocuk Cinsel İstismarını nasıl tanımlarsınız hakkında ne biliyorsunuz ?
2- Çocuk Cinsel İstismarının yaygınlığı hakkında ne düşünüyorsunuz fikriniz nedir?
3- Çocuk cinsel istismarı ile ilgili ders aldınız mı veya herhangi bir seminere / sempozyuma katıldınız mı? Katıldıysanız açıklar mısınız?
4- Size göre cinsel istismarın nedenleri nelerdir?
5- Cinsel istismarın çocukta yarattığı psikolojik etkiler nelerdir?
6- Çocuk cinsel istismarı vakasıyla karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız deneyimleriniz nelerdir?

7- Çocuk Cinsel İstismarının gerek çocuk tarafından gerekse aile tarafından gizlenmesi olayına bakış açınız nedir?
8- Çocuk Cinsel İstismarının önlenebilmesi için neler yapılmalıdır?
9- Çocuk cinsel istismarı denince hangi davranışlar / eylemler aklınıza gelmektedir?
10- Çocuk cinsel istismarı daha çok hangi ortamlarda gerçekleşmektedir?

1.4 Araştırmanın Önemi

Çocuklar bir toplumun geleceğinde önemli olan en büyük etkenlerin başında gelmektedir.Ve her ülke "iyi" çocuklar yetiştirmek için çaba sarf eder. Toplumun yapı taşı olan ailelerin ve geleceği olan çocukların başına gelebilecek herhangi bir olumsuzluk o toplumun ciddi şekilde hasar görmesine neden olur. Cinsel istismar çocuğu ve aileyi son derece olumsuz etkileyip, toplum içinde büyük bir tehlike arz etmektedir. İstismarı belirleyebilmek ve önlemek yaşanılan o toplum içerisinde büyük katkı sağlayacaktır.

Çpçvğa fiziksel ve psikolojik olarak zarar verme ile ifade edilen istismar, çocuğun pedensel, cinsel, zihinsel ve psiko-sosyal yönden sağlıklı bireyler olarak gelişmel.e.rine engel teşkil etmektedir. Okul çağında cinsel istismara uğrayan çocuğun eğitim p.ayatınıdaolumsuz olarak etkilenmektedir, bu etkiyi saptamak ve buna uygun müdahı:ıl~lerde bulunmak genç nesiller için son derece önemlidir. Yetişkinlerin cinsel çıkarları için çocuğu kullanması sosyal ya da psikolojik yönden çocuğu son derece rahatsız etmekte birlikte çocuk bu konuyu kimseye söyleyememekte ve küçük yaşlarında büyük sıkıntılar çekmektedirler. Çoğunlukla, cinsel istismarı kanıtlayacak ne bir bulgu vardır ne bir delil ne de olaya şahitlik eden birine pek rastlanmaz. Çocuk utanç ve korku duyguları yaşadığından dolayı cinsel istismarın süresi ne yazık ki uzun sürmektedir. Ancak çocuğun davranışlarına dikkat etmek gerekmektedir, onların dünyaları karşılaştıkları bu yıkıcı duruma hazır değildir ve yaşadıkları duruma dair mutlaka bir ipucu vermektedirler. Ailelerin bazı özellikleri incelendiğinde de çocuğun içinde bulunduğu durumla bağdaşan sonuçlar çıktığını görmekteyiz.

Psikolojik Danışmanlarla yapılmıştır. Toplum için kanayan bir yara
narı toplumun tüm bireylerini ve kurumlarını ilgilendiren sosyal bir
cinsel istismarı, istismar olayları içinde tespit edilmesi en zor
ojik danışmanların bu tur olayların önlenmesi ve müdahale
rolünün büyük olduğu son olaylarda da görülmüştür. Literatür
ında; K.K.T.C'de çocuk cinsel istismarı ile ilgili bir çalışmaya
Böyle bir çalışmanın daha önce yapılmamış olması, bu araştırma
mesinde en önemli etkenlerden biri olmuştur.

Gazi Mağusa ilçesindeki Psikolojik Danışmanlarla yapılan
diğer tüm ilçelerdeki psikolojik danışmanlarıda temsil ettiği var
r.
sinin araştırma için yeterli olduğu var sayılmıştır.
katılan katılımcıların sorulan soruları gönüllü bir şekilde cevapladığı
r.
Psikolojik Danışmanlara yöneltilen soruların istenen bilgileri ortaya
elikte olduğu varsayılmıştır.

K.T.C'de Gazi Mağusa ilçesindeki Psikolojik Danışmanları
.ırma üniversitelerin PDR mezunları ile
ları konusu içinde cinsel istismar boyutu
aracında yer alan soruların içeriği ile sınırlıdır.
,yöntem açısından durum çalışması ile sınırlıdır.
formuyla sınırlıdır.
katılan PDR evrenini temsil edecek yeterliktedir.

1.7 Tanımlar

Çocuk İstismarı: Dünya Sağlık Örgütü bir yetişkin tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan ve çocuğun sağlığını, fiziksel ve psiko-sosyal gelişimini olumsuz yönde etkileyen davranıpları çocuk istismarı olarak tanımlamaktadır (World Health Organization, 2002).

Fiziksel İstismar: Çocuğun kaza dışı yaralanması (Polat, 2007).

Cinsel İstismar: Psikososyal gelişimini tamamlamamış ve yaşı küçük olan bir çocuğun bir yetişkin tarafından cinsel stimülasyon için kullanılmasıdır (Polat, 2007).

Duygusal İstismar: Çocuğa değersiz, sevilmeyen, istenmeyen ve yalnızca başkalarının ihtiyarçları için varolan bir varlık görüntüsü veren tekrarlı davranış modelidir (Yenibaş, & Şirin, 2007).

İhmal: Çocuğa bakmakla yükümlü kişinin bu yükümlülüğünü yerine getirmemesi, beslenme, giyim, barınma, tıbbi bakım ve gözetime yönelik temel ihtiyarçlar ile duygusal ihtiyarçların karşılamaması veya gerekli ilgiyi göstermemesi (Yenibaş & Şirin, 2007).

Psikolojik Danışman: Bütün psikolojik danışma uygulamalarında terapötik sürecin en önemli unsurlarından birisidir. Psikolojik danışman gerekli psikolojik yardım becerileri konusunda uzmanlaşmış kişidir (Voltan & Acar 2001).

Ensest: Eşler dışında aile bireylerinden birinin, cinsel doyum amacıyla ailenin diğer bir üyesi ile cinsel temasa kadar gidilen ilişkilerde bulunması (Topçu, 2009).

Çocuk pornosu: Çocuk cinsel istismarının, iki kişi arasındaki mahrem aktiviteden daha fazlasını ilgilendiren bir formudur. Seksüel eylemlerde bulunan çocukları

dergiler ve video kasetler üreten seks şebekeleri çocuklar üzerinde son derece zarar verici bir etkiye sahiptir (Check, 1978 : 37).

Yetişkin bir kimsenin aynı ya da karşı cinsteki çocukları cinsel olarak çekici bulması ve onlara cinsel bir eğilim ve ilgi duymasıdır. Finkelhor (1986) ister pedofili ister çocuk cinsel tacizi biçiminde olsun, cinsel istismarın bir kişilik vasfı değil, bir durum veya bir koşul olduğu görüşündedir (Topçu, 2009 : 83).

II. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde çocuk cinsel istismarının tarihçesi, yasal boyutu, türleri, kapsamı, cinsel istismara uğrayan çocukların ailesel ve kendi özellikleri, cinsel istismarın nedenleri, istismarcının kim olduğu, neden saklandığı, cinsel istismar tanısının nasıl konulduğu, tanılama ekibinde kimlerin yer aldığı, cinsel istismarın etkileri, tedavisi ve son olarakta önlemleri üzerinde durulmaktadır.

Her şeyin hızla değişip geliştiği ve yaşam koşullarının gittikçe karmaşıklaştığı günümüzde, toplumların geleceği olan çocuk ve gençlerin her yönden sağlıklı olarak yetiştirilmelerinin önemi büyüktür (Ünal, 2008). Çocuk yetiştirmede hangi yöntem uygulanırsa uygulansın, zaman zaman çocukların fiziksel cezalara uğradıkları, beraberinde duygusal zedelenmelerin ortaya çıktığı, bazen de cinsel yönden örselendirildiklerinin gözlendiği belirtilmektedir (Bilir, Arı, Dönmez, Atik & San, 1991).

İstismar, çocuğun doğduğu andan itibaren bulunduğu her ortamda (evde, okulda, sokakta ve oyun alanlarında) çeşitli nedenlerle karşılaşabileceği önemli bir toplumsal sorundur. Çocukta büyüme yetersizliği, gelişim geriliği yaratması ve yaşamı boyunca kalıcı hasarlar bırakması nedeniyle çocuk istismarı, psikoloji ve tıp alanındaki araştırmacıların ilgisini çekmiştir. Özellikle son yıllarda yapılan araştırmalarda, çocuk istismarının bireyin psiko-sosyal uyum süreçlerini ve erişkinlik çağındaki tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkilediği vurgulanmıştır (Ünal, 2008). Çocuğun, sağlığını, fizik gelişimini, psikososyal gelişimini olumsuz yönde etkileyen bir yetişkin, toplumu veya ülkesi tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlar çocuk istismarı olarak kabul edilir (Giardino, Angelo, Christian, Cindy, & Giardino, Eileen, 1997).

Çocukları düşündüğümüz zaman, aklımıza gelen ilk şey en ufak şey karşısında sergiledikleri savunmasız kırılganlık ve masum neşedir; ve ardından, sebebette güven; çocuk ve bakıcısıyla, ebeveyni ile akrabasıyla ya da başka bir otorite

figürü arasındaki kutsal bir güven vardır. Bu güvene ihanet edildiği zaman sonuçlar trajik olur (Check, 1978 : 14).

Çocukluk dönemi[illegible] yetişkinler dünyasının tüm travmalarından muaf, güvenli bir "altın çağ" olmadığı yönünde giderek yükselen bir bilinç vardır. Özellikle çocuk istismarı, çocukların şiddete uğraması konusunu hem kamuoyu hem de resmi kurumlar nezdinde ön plana taşımıştır. Öte yandan bu ilgi, tarihsel süreç boyunca ihmal edilmiş bir gerçekliğe karşı ortaya çıkmıştır. Bugün, suç kurbanlarına gösterilen ilginin, ulusal ve yerel çapta ortaya konulan tetkiklerin, kurbanları destekleme projelerinin çoğalmasına, ve "kurban bilimi"nin etkili rolünün kriminolojik teori ve araştırmayı meşgul etmesine rağmen, çocuklukta yaşanan mağduriyete uğratılma durumu büyük ölçüde az araştırılmış bir konu, adeta "gizli suç" alanı olarak kalmıştır" (Blagg, 1989 : 60).

Çocuk istismarı, karmaşık nedenleri ve trajik sonuçları olan, tıbbi, hukuki, gelişimsel ve psiko-sosyal kapsamlı ciddi bir sorundur (Kara, Biçer ve Gökalp, 2004). Ruyan ve arkadaşlarının (2002) çalışmasında belirttiği gibi, Dünya Sağlık Örgütü 1999 yılında çocuk istismarı veya çocuğa karşı kötü muameleyi; "sorumluluk, güven ve yetenek ile ilgili genel durumunda çocuğun sağlığına, yaşamına, gelişimine ve değerine zarar verebilen, fiziksel ve/veya emosyonel kötü davranışı, ihmali, her türlü ticari çıkar için çocuğun\/kullanılmasını içeren davranışlar" olarak tanımlamıştır. Son yıllarda, ülkemizde çocuk istismarı ve ihmali alanında farkındalığın ve bilimsel çalışmaların artırılması için üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve çeşitli kurumların 20 yılı aşkın süredir devam eden yoğun çabasının meyvelerini vermeye başladığı, konunun uzmanı meslek elemanlarının yetiştirilmesi, istismara ve ihmale uğrayan çocuklara uygun desteğin sağlanması ve yasal sorumlulukların yerine getirilmesi konularında ilerleme kaydedildiği gözlenmektedir (Ünal, 2008).

Çocuğa yönelik şiddette ise özellikle fiziksel ve cinsel istismar formunda olan şiddetin saptanmasında tıp uzmanının çok önemli bir misyonu bulunmaktadır. Bunun yanı sıra olayın olduğu ortam, istismarcı, kısa ve uzun dönem etkileri gibi tüm

boyutlarıyla çocuklara yönelik şiddet ve istismar incelendiğinde çok geniş perspektifte bir içeriğe sahip olduğu gözükmektedir. Bunun yanında çocuğun ruhsal travmaları açısından psikologların, ev ve aile ortamlarının incelenmesi açısından sosyal hizmet uzmanlarına, hukuksal prosedürlerin yerine getirilmesi açısından da hukukçulara önemli görevler düşmektedir (Polat, 2007 : 23). Çocuğa yönelik şiddet, her ne kadar toplumsal arenada karşı bir ses bulmuş olsa da, tıp alanında çocuk sağlığını olumsuz etkileyen bir faktör olarak şiddetin ele alınması, 1940'lı yılları bulmuştur. Tıp alanındaki farkındalığın gecikmesinde doktorların aileler ile yakın ilişkisinin etkili olduğu düşünülmüştür (Yılmaz, 2009).

Araştırılan bazı kaynaklara göre ise; Çocukların bağımlılıklarına ve savunmasızlıkları hususunda aşikar bir bilgi kaynağı temsil etmesine rağmen bu konunun böyle az araştırılmış olması oldukça garip görünmektedir. Kurban hareketi ve suçbilimsel araştırmalar bu konuda büyük ölçüde sessiz kalırken, çocuklara sadece aile içi şiddetle ilgili çalışmaların bir köşesinde rastlanır (Blagg, 1989).

Çocukların cinsel istismarı çok farklı boyutlarda olup istismar aracı olarak kullanılmaları dünyanın her yerinde ve değişik oranlarda görülmektedir (Gwen G, 1994). Birleşmiş Milletler tarafından 20 Kasım 1989 yılında kabul edilen ve dünyanın birçok ülkesinde yürürlüğe giren Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (ÇHS) ülkemizde 30 Eylül 1990 tarihinde imzalanmış, 1995 yılında yürürlüğe girmiştir. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'de çocuk; "ulusal yasalarca daha genç bir yaşta reşit sayılma hariç, 18 yaşın altındaki her insan" olarak tanımlanmıştır (Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, 1995). T.C. Resmi Gazete, 22184, 27 Ocak 1995). Çocuk hakları Sözleşmesi şu anda dünyanın her yerinde kabul gören ve çocukların yüksek yararını öncelikli hedef olarak benimsendiği en önemlisi uluslar arası sözleşmedir. Bu da çocukların öneminin her geçen gün arttığını ve önemsendiğini gösteren en somut kriterdir (Polat, 2007 : 23).

Çocuk istismarı konusu bu tip olayların nasıl meydana geldiği, nasıl anlaşıldığı, nasıl açıklandığı ve nasıl bir politika ve uygulama yapıldığı konularıyla yanıt beklemektedir. Ayrıca bu sorular üzerine konu kavramsallaştırılmaktadır.

(Yavuzer, 1993). Bu sorunları anlamak için ise kaynaklara ihtiyaç duyulmaktadır (Krystal, 1971).

2.1 Çocuk Cinsel İstismarının Tarihçesi

Çocuk istismarına yazılı tarihin başlangıcından itibaren çeşitli kaynaklarda rastlanmasına karşın, insanlığın konuya dikkati son yüzyıl içinde çekilebilmiştir. 1860 yılında Tardieu tarafından tıbbi literatürdeki ilk tanımlama yapılmadan önce, Hugo ve Dickens'in romanlarında konuya değinildiği görülmektedir. Uzun bir süre sonra Caffey'in 1946'da uzun kemik ya da Kosta kırıkları ve subdural hematom ile çocuk istismarı arasındaki ilişkiyi vurgulaması üzerine konu yeniden gündeme gelmiştir. Kempe 1962'de ilk kez hırpalanmış çocuk ("battered child") terimini kullanmış, daha sonra bu terim yerini çocuk istismarı ("child abuse") terimine bırakmıştır (Kara, Biçer & Gökalp, 2004).

1962 yılında, Henry Kempe ve arkadaşları tarafından yayınlanan "Dövülmüş Çocuk Sendromu" adlı makale, bir süre öncesine kadar yalnızca kuşku olarak nitelendirilen anne babanın çocuğa karşı şiddetini belgeleyen bir dönüm noktası olmuştur. Kempe, bu makale ile o yıla kadar birçok uzman tarafından "tanımlanamayan travma" olarak adlandırılmış duruma bir isim koymuştur. Böylece konuyu tıp gündemine taşımış olup, üzerinde daha fazla araştırma yapılmasını sağlamıştır. Kempe ve arkadaşlarının makalesi, tıp alanında istismarın dillendirilmesini ve üzerine daha çok araştırma yapılmasını sağlamış olması açısından önem taşımaktadır (Yılmaz, 2009).

Tarihsel veriler, eski zamanlarda çocukların yetişkinlerin içine kötü duyguları koyacakları zehir kapları olarak görüldüğünü işaret etmektedir. Geçmiş tarihlerde çocuklar çoğu kez kurban olarak da kullanılmışlardır. Günümüzde çocuk kurban etme, gövdesi Thames Nehri'nde yüzerken bulunan 'Adam' örneğinde olduğu gibi satanik çocuk istismar ritüllerinde yansıtılmaktadır (Sanderson, 2010).

İlk uygarlıklarda savaşların çocuklara yapılan cinsel saldırılar içi bir fırsat olduğu kaydedilmektedir.Demause'un (1990) tespitlerinden, yüzyıllar boyunca savaşlarda çocuklara önce tecavüz edildiğini, sonra da, öldürüldüğünü öğreniyoruz. Bu durum Ortaçağ'da da devam etmiş ve o dönemde bakireler işgalci orduların askerlerinin aradığı kişiler olmuştur. Folklor tarihinde, hekimlerin zührevi hastalığı olan kimselere, hastalığın tedavisi ve mikrobu emmesi için çoğu kez bir çocuk ile cinsel ilişkicle bulunmayı önerdiklerine dair kayıtlar bulunmaktadır. Kaynaklarda Antikçağ'da Yunan savaşçılarının henüz ergenliğe erişmemiş erkek çocukları ya himaye etmek için ya da sevgili olarak tutmak maksadıyla yanlarına aldıkları anlatılmaktadır. Eski Arap tıp kitaplarında, bir kimsenin hastalığını iyileştiren en iyi şeyin,bir bıkirenin kızlığını bozmak olduğunu ve depresyon ile cinsel iktidarsızlık için de aynı çarenin önerildiği bildirilmektedir (Topçu, 2009).

Geçmişte çözümlenmemiş travmatik olayların bugünkü etkileri yerli yorumcular tarafından sürekli olarak ele alınan bir konudur. Atkinson, Pearson and Robertson nesiller boyunca ortaya çıkan çok katmanlı travmalar ile ilgili çözümlenmemiş olaylar sonucu ortaya çıkan kederler, ölümler, yaralanmalar hakkında ve kayıplar nedeniyle de tahliye ve acımasızlık hakkında görüşlerini belirtmişlerdir. Örneğin, Fitzgerald Raporunda (2001) geçmiş tarihlerde beyaz sömürgecilerin yerli çocuklara cinsel tacizde bulunduğunu belirtilmektedir. 1901 Değişiklik yasası yerli çalışan bir bayanın ergenlik döneminde cinsel saldırıya uğraması sonucunda revize edilmiştir (Stanly, 2003).

Sosyal geçmiş tarzında (on dokuzuncu yüzyılın ortasına kadar), yetişkinler ve ebeveynler cinsel bakımdan daha az istismar edici hale geldiler ve çocukların eğitimi üzerinde durmaya başladılar. Destekleyici tarzda, anne babalarla yetişkinlerin büyük kısmı, sevgi ve kabulle çocukların kendi hedeflerine ulaşmalarına yardım etme çabasındadır. Ama bu çocuk cinsel istismarının artık var olmadığı anlamına gelmez (Sanderson, 2010 : 45).

Çocukta cinsel istismar yüzyıllardır bilinen bir konudur. Bununla beraber son yıllarda çocukluk cinsel istismarında bir artış söz konusudur (Ovayolu & Uçan, 2007).

2.2 Çocuk İstismarının Yasal Boyutu

Bilindiği gibi çocuk istismarı çok yönlü bir konu olması sebebiyle birçok disiplinin inceleme alanına dâhildir. Ancak çocuğun korunması söz konusu olduğunda hukukun işin içine girmesi ve bir takım düzenlemeler getirmesi kaçınılmazdır (Altaş, 2009).

Çocuğun cinsel istismarı,henüz böyle bir olayın vahametini kavrayamayacak durumunda olan; böyle bir olaya direnecek fiziksel ve zihinsel gelişimi tamamlanmamış olan bir çocuğa yönelik zarar verici bir saldırıdır (Çakmak, S & Çakmak, S. 2011 : 40). Ayrıca mağdur çocuk yaşı ve yapısı itibariyle cinsel saldırı fiillerine karşı koyamayacak durumdadır. Bu yüzden çocuklara karsı işlenen cinsel davranışlar istismar oluşturur (Sözüer, 2004 : 346).

İstismar kelime anlamı olarak sömürme, kötüye kullanma, yararlanma demektir. Cinsel istismar deyiminden ne anlaşılması gerektiği ise kanunun 103. maddesinin 1. fıkrasının a ve b bentlerinde, mağdurun yaşı esas alınarak açıklanmaya çalışılmıştır. Buna göre cinsel istismar deyiminden;

- Onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,
- Diğer çocuklara karsı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar anlaşılacaktır.
- Kanunun yaptığı bu tanımlamaya rağmen öğretide haklı olarak ileri sürüldüğü gibi cinsel davranış ifadesinden ne anlaşılması gerektiği açık değildir (Yılmaz, 2001:378).

Yeni Türk Ceza Yasası, cinsel saldırıya uğrayan çocuk 15 yaşından küçük olduğu takdirde kendisinin rızası olup olmadığı aranmaksızın, suçlun cezalandırılması hükmünü getirmektedir. Ayrıca Yasada, sulu eğer zor ve şiddet veya hile ve tehdit kullanılmışsa ya da çocuk fiile karşı koyamayacak kadar küçükse verilen cezaların ağırlığı artmaktadır. Yargıtay çocuğun kendisine yönelik bir fiile karşı koyamamasının yaş sınırı 7 olarak belirlenmiştir. Ayrıca, Yeni Türk Ceza Yasası'nın 2..27. Maddesine göre, 15 yaşından küçük çocukların fuhuşa teşvik edilmesi de dört yıldan on yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılıp.aktadır(Topçu, 2007 : 25).

Ceza Muhakeme Kanunu'nda bulunan 52. ve 236. maddelerde çocuğun ifadesinin alınması ile ilgili düzenlemeler içermektedir. Bu kanunlara göre, mağdur çocukların tanıklığı sırasında ses ve görüntü kaydı yapılması zorunlu olup, işlenen suçun etkisfile psikolojisi bozulmuş çocuk, suça ilişkin kovuşturma ve soruşturmada bir defa dinlenebileceği belirtilmektedir (Paslı, 2009).

Hukuksal düzenlemede cinsel suçlar; ırza geçme, ırza geçmeye teşebbüs, fiili livata olarak sınıflandırılmıştır. Ülkemizde cinsel suçlar çoğunlukla evlenmek amacıyla işlenmektedir. Bu suçların faillerinin çoğunluğunu erkekler oluşturma,ktadır. Cinsel suçların oluşum nedenlerinin başında aile tarafından gerekli cinsel egifimin çocuğa verilememesi gelmektedir. Ayrıca kırsal alanda ve gecekondu semtleriride konut yetersizliğinden kaynaklanan aile üyelerinin tamamının bir odada yatması(ye çocukların büyüklerin cinsel ilişkilerine tanık olmaları onları cinsel suça yöneltel:ıilmektedir. Ülkemizin bazı bölgelerinde kızlar için yüksek başlık parası istenmesi; evlenmek isteyen ama başlık parası bulamayan erkekleri kız kaçırmaya bağlı ciisel suçlara yöneltmektedir (Yılmaz, 2009).

Cinsel istismar suçunun oluşması bakımından failin mağduru kendisiyle veya başka biriyle cinsel davranışa zorlaması önem taşımaz. Ayrıca mağdurun iradesi dışında faile yönelik bazı cinsel davranışları yapmaya zorlanması halinde de suç oluşacaktır. Başka bir ifade ile cinsel davranış, mağduru, faile yönelik bir davranışta bulunmaya zorlama biçiminde olabileceği gibi (failin mağdura kendi cinsel organını

okşatması, öpmeye zorlaması gibi), mağduru belli bir davranışa katlanmak zorunda bırakma (failin mağdurun cinsel organına ellemesi gibi) biçiminde de olabilir. Ancak failin cinsel nitelikli eylemi kendi vücudu üzerinde gerçekleştirmesi örneğin kendi kendini tatmin etmesi durumunda bu suçun oluştuğundan söz edilemez (Unicef, 2005).

103. maddenin 3. fıkrasına göre cinsel istismarın üstsoy, ikinci veya üçüncü derecede kan hısmı, üvey baba, evlat edinen tarafından islenmesi halinde verilecek ceza arttırılacaktır. Çocukla kan bağı olan ya da çocuğa bakmakla yükümlü kişilerle çocuk arasındaki her türlü cinsel eylem aile içi cinsel sömürüdür. Aile içi cinsel sömürü yahancıların yaptıklarından çok daha fazla ve çocuk için çok daha yaralayıcıdır. Daha çok baba-kız sömürüsü görülmekle birlikte, ağabey, amca, dede sömürüleri'de yoğun olarak yaşanılmaktadır. Ayrıca aile içi cinsel sömürü erkek çocuklar bflk:ımından da söz konusudur. Fakat yapılan araştırmalara göre kız çocukları b(;":Şkat daha fazla sömürüye uğramaktadır (Altaş, 2009).

M~gele 103-(1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar haplscezasıyla cezalandırılır. Cinsel istismar deyiminden;

a) O,EQeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı g~rçekleştirilen her türlü cinsel davranış.
b) Diğ(;":r çocuklara karşı sadece cebir, tehdit ile veya iradeyi etkileyen başka bir n~elen dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

($.) Cinsel istismarın üstsoy,ikinci veya üçüncü derecede kan hısmı , üvey baba , evlat edilen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, sağlık hizmeti veren veya koruma veya gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından yada hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesi halinde yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranda artırılır.

(4) Cinsel istismarın birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehdit kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi halinde yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranda artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvurulan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması halinde ayrıca kesten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması halinde on beş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(7) Suçun mağdurun bitkisel hayatına girmesine veya ölümüne neden olması durumunda ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur (Gündel, 2009 : 69).

Ayrıca 104. Maddesi "reşit olmayanlara cinsel ilişki, "109. Madde "kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma,"226. Madde "müstehcenlik," 227. Madde "fuhuş" ile ilgilidir. Her bir kanun maddesi çocuğun cinsel açıdan mağdur edilmesi ile ilgili hükümler içermektedir. Ayrıca TCK'da "suçu bildirmeme" (Madde 278) "kamu görevlisinin suçu bildirmemesi" (Madde 279) ve "sağlık mesleği mensuplarının suçu bildirmemesi" (Madde 280) ile ilgili maddeler mevcuttur (Akbaş & Sanberk, 2011 : 11).

2.3 Çocuk İstismarı ve İhmali

Çocuk istismarı ve ihmali; çocukların maruz kaldıkları zararların bir türüdür. Ancak bu zararlar insan davranışından kaynaklanmalıdır (Çakmak & Çakmak, 2011 : 40). Çocuk istismarı ve ihmali genel başlığı altında yapılan ilk tanımlardan birisi Hellnes isimli bir araştırmacı tarafından 1970'de çocukla bakıcısı arasında, çocuğun fiziksel veya gelişimsel durumuna yansıyan ve bir kaza sonucu ortaya çıkmayan, etkileşim eksikliği olarak yapılan tanımlamadır (Faller, 1981).

Türkçede "istismar" karşılığı olarak Türk Dil Kurumu sözlüğünde; birinin niyetini kötüye kullanma, sömürme şeklinde tanımlanmaktadır. İhmal ise; gereken

ilgiyi göstermeme, boşlama, savsaklama, önem vermeme olarak tanımlanmaktadır (Kara, 2010). İngilizcede "Child Abuse and Neglect" karşılığı olarak Türkçede farklı sözcükler kullanılmakla birlikte "Çocuk İstismarı ve İhmali" daha sık kullanılan kelimelerdir. "Abuse" yerine ise örselenme, ezim, kotu muamele veya istismar kelimeleri kullanılmaktadır (Kars, 1994).

"Child Abuse" terimine Türkçe karşılılık bulma sorunu ile birlikte, çocuk istismarı kavramına evrensel bir tanım bulma da önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Bu tanım karmaşası toplumsal ve kültürel değerlerden kaynaklandığı gibi konunun disiplinler arası özelliği nedenine de dayanmaktadır (Kars, 1994).

Değişik toplumlarda istismarın farklı algılanması hangi davranışın istismar hangisinin olmadığı gibi bir problemi de birlikte getirmesi sonucu bunu çözebilmek amacıyla uzman görüşüne ihtiyarç olduğu düşünülerek 1980 yılında Garbarino ve Gilliam uzman görüşü boyutunu da tanıma ekleyerek böyle bir istismar ve ihmal tanımını getirmişlerdir: "Ana - baba veya çocuktan sorumlu kişiler tarafından girişilen, toplumsal değerler ve uzman görüşünün birleştirilmesi sonucu çocuğun sağlığı açısından uygunsuz olduğuna hükmedilen tüm eylemlerdir" (Garbarino & Gilliam, 1980).

Bu doğrultuda Kempe ve Helfer (1972) çocuk istismarını ve ihmalini "ana babaların veya çocuktan sorumlu kişilerin giriştiği veya yerine getirmeyi ihmal ettiği eylemler sonucunda çocukların kaza dışı hasarlar almaları" olarak tanımlamıştır. Kempe ve Helfer anne ve babanın veya çocuktan sorumlu olan bireyin istismar ve ihmal davranışını 4 kategoride incelemiştir.

Bu elementleri kategorilere ayırırsak, "çocuk istismarı ve ihmali" terimi fiziksel istismar, cinsel istismar, duygusal istismar ve ihmali içerir. Çocuk istismarının bu elementlerini bir kötü muamele spektruını olarak bütünsellik içinde düşünmek daha faydalı ve doğru olabilir (Check, 1978: 16).

Finkelhorn ve Korbin 1988 yılında istismarın uluslararası boyutta kabul esi için altı temel faktörün olması gerektiğini söylemektedir :

1. Kasıtlı olarak yapılan bir davranış olması gerekir.
2. Davranış oluşturduğu ortamda kabul görmeli ve onaylanmalıdır.
3. Davranışın istismar olduğuna dair uluslararası konsensus sağlanmış olması gerekmektedir.
4. Bireysel, devlet eliyle, ekonomik ve dini eylemler de istismar kapsamında kabul edilmektedir.
5. Toplumda başka kesimlere değil direkt çocuklara zarar veren bir davranış olmalıdır.
6. Toplumda birey olarak kabul edilen çocuğa yönelik olmalıdır. (Finkelhorn 1994:413)

cuk İstismarı Türleri

iziksel İstismar

Fiziksel istismar duygusal istismarla birlikte çocuk istismarının en sık görülen den birisidir., Bizim gibi, kültürlerinde dayağı disiplin yöntemi olarak nmiş toplumlarda fiziksel istismar olgularına çok daha sıklıkla şılmaktadır. Fiziksel istismar çocuğa şiddet uygulanmasıdır. Şiddet nmasının vücuda yansıması doktorun vücutta saptadığı; sıyrık ve ekimozların rak kemikleri çatlak, kırık gibi lezyonları ve iç organ hasarlarıdır (Polat, 2007

Fiziksel istismara uğramışsanız, aynı zamanda duygusal istismara da şsınızdır. Korku, utanç, hiddet ve ıstırap veri6i keder duygusu hissetmiş muhtemeldir. Bu güçlü duygusal durumlar hayatınızı çok büyük ölçüde İyileşemeyen çocuk, istismar karşısında ortaya çıkan bu doğal duygusal i bastırır, ve "hissedilmeyen duygular" çocuğun hayatının sonraki ında zarar verici sonuçlara neden olur. Fiziksel nitelikte olmayan seksüel a maruz kalmış olsanız bile, yetişkinlik döneminizde bunun sonuçları uçlarda

tezahür edebilir (Crewdson, 1988). Çocuk cinsel istismarı zalimce veya incelikli nitelikte olabilir. Her iki durumda da detaylar hafife alınmamalıdır (Solnit, 1973).

Aydın (1997)'a göre fiziksel istismar, bir kaza durumu olmaksızın çocukta yaralanma, bc[ytenme, yanma, zehirlenme, kırık çıkık veya ölümle sonuçlanabilecek her türlü kasıtlı erişkin davranışları içerir.

Öner (1996)'a göre fiziksel istismar, fiziksel göstergelerle sınırlı değildir. Aynı zamanda psikolojik etmenleride içerir. İstismarın psikolojik etki ve doğrularının genellikle üstü çok örtülüdür.

Fiziksel istismar üzerine yapılan bir çalışma, çocuğa uygulanan fiziksel istismar sıklığının sosyal yoksulluk, demografik etmenler ve sapkın davranışlar gibi farklı çevresel özelliklerle ilişkisi üzerinde durmaktadır. Araştırmacılara göre, fiziksel istismar ve sosyal çevre arasındaki ilişkinin kaynağı, dezavantajlı çevrelerde sosyal kontrolün az olmasıdır. Bu amaçla, çalışmada, algılanan sosyal kontrolün ve çevresel koşulların, fiziksel istismar vakalarını otoriteye bildirmede ne gibi etkileri olacağı incelenmiştir. Araştırmacılara göre, fiziksel istismar vakasını bildirmek sosyal kontrol kullanmaktır, ancak çevrelerini dezavantajlı çevre olarak algılayan topluluklarda sosyal kontrol zayıftır. Bu görüşle tutarlı olarak, araştırma bulguları da, algılanan sosyal dezavantajın, fiziksel istismar vakalarının bildirilmesini olumsuz yönde etkiledjği11igöstermektedir (Akgiray, 2007).

Aile içiişiddetin önemli bir boyutunu oluşturan çocuğa karşı fiziksel ceza toplumumuzcfg oldukça yaygın görülen bir disiplin ve terbiye yöntemidir. Ancak disiplin amact.ile uygulanan fiziksel ceza genellikle fiziksel istismar boyutlarında olmaktadır. F'.iz:iksel şiddet bir kuşaktan diğerine aktarılmaktadır. Sosyal öğrenme teorisine göfY çocuklar şiddet kullanmayı ve bunun normal bir davranış olduğunu anne-babap!jının davranışlarını gözlemleyerek öğrenir (Güner & Şahan, 2010).

Çoctıklarım fiziksel olarak isitismar eden ana babalar, çocuk gelişimine ilişkin çok şey pilmemektedirler ve etkili ana babalık konusunda yeterli beceriye sahip

değillerdir.Çocuğa karşı zor kullanmalar çocuğun bağımsızlık yolundaki gelişimini kösteklер, çocukta girişimci bir ruhun oluşmasına karşı durur (Zulliger, 1980. S. 32., Byers, 1999 s.242).

Çocuğu istismar etme kavramı kaza sonucu olmayan çocukta fiziksel bir hasara, yaralanmaya, hatta ölüme neden olabilen tüm erişkin davranışlarını kapsamaktadır. *Çocuk istismarı* dendiği zaman pek çok insanın aklına *fiziksel istismar* gelir. Fiziksel istismar, bir çocuğun, kasti olarak sarsma, vurma, yakma, ya da herhangi bir şekilde kasti fiziksel yaralanmaya neden olma hasebiyle zarar görmesine yol açmak olarak tanımlanabilir. Bu saldırılar bazen çok hafif çocuğa zarar vermeyecek biçimde olup, bazen de çürükler,morarmalar, kırıklar, çıkıklar, baş travmaları gibi çocuğun ölümüne neden olabilecek kadar ciddi boyutlara ulaşabilmektedir. Fiziksel istismar tüm istismar ve ihmalin sadece bir parçası olsa bile, en öldürücü suç türüdür. Atlanta'daki Hastalık Kontrol Merkezi'nden Dr. Janine Jason, kurbanı çocuklar olan 1979 yılında işlenmiş cinayetleri incelemiş ve üç yaşından küçük olan neredeyse tüm çocukların ebeveynleri ya da bakıcıları tarafından öldürüldüğünü ortaya koymuştur (Check, 1978. 15 - 16).

2.4.2.Cinsel İstismar

Cinsel istismar, ilk defa 1978'de Kempe tarafından "olgunlaşmamış çocukların anlamadan ve kendileri istemeden seksüel ilişkide kullanmaları" olarak tanımlanmıştır. Bunu izleyen yıllarda çeşitli tanımlamalara rastlanmaktadır. Helfer ve Kempe'ye göre ise "Bağımlı ya da gelişimsel olarak olgunlaşmamış çocuk ve ergenin tam olarak kavrayamadığı bilerek rıza gösteremeyeceği cinsel eylemler içerisine sokulmasıdır" (Polat, 2001:36). Cinsel istismar çocuk istismarı tipleri arasında saptanması en zor olanıdır. Çoğunlukla gizli lealanve açığa çıkmayan cinsel istismar özellikle kısa ve uzun dönem etkileri açısından son derece önemli bir durumdur (Barbaroğlu, 2011 : 142).

Günçe'ye göre de, bir yetişkinin cinsel doyum sağlama amacı ile bir çocuğa yaklaşması ve onu kullanması cinsel istismardır. İstismarın tipi saldırının şekline göre önemli farklılıklar gösterir.

1) Dokunma olmaksızın yapılan istismarlar,

2) Dokunmanın yer aldığı istismar olguları,

3) Şiddet kullanılarak yapılan istismarlar (Günçe, 1999).

Birinci grupta yani dokunma olmaksızın yapılan saldırılarda, sözel yolla yapılan sataşmalar, ayıp telefon konuşmaları, teşhircilik, röntgencilik ve çocuğun cinsel ilişki sahnesine doğrudan tanık olması gibi olgular yer almaktadır. İkinci grup olan yani dokunularak yapılan cinsel istismarda genellikle yetişkinin çocuğun vücuduna cinsel amaçlı dokunması söz konusudur. Bu olay çocuğun cinsel organına dokunmayla başlayıp cinsel birleşmeye teşebbüs, tam cinsel birleşme, ağız-cinsel organ temasına kadar değişik biçimlerde olabilir. Bu gibi olaylarda fiziksel istismar da yer alabilir. Cinsel sataşma ve saldırıya yönelen üçüncü grupta; baba, anne, üvey baba, daha uzak akrabalar, aile ile ilişkili insanlar yer alabilmektedir (Bekçi, 2006).

Eğer tuvalet, banyo ve giyinme esnasında sürekli ve zorla engelleniyorsanız seksüel istismar söz konusudur. Bir yetişkini banyo yaparken, tuvalet ihtiyacını karşılarken veya giyinirken izlemeye zorlanmak ya da yönlendirilmek seksüel istismardır. Sürekli seksüel nitelikte bakışla karşılaşmak (birilerinin kasıklarınıza bakması ya da sizi "gözleriyle soyması") da istismar niteliği taşır ve korkutucu olabilir (Kritsberg, 1993). Seksüel istismar bizi cinsiyet, güç, çocukların konumu ve seksüalite kavramlarını, başka çocuk istismarı formlarında olmadığı kadar sorgulamaya iter (Blagg, 1989).

Fiziksel, cinsel kötüye kullanılma ve ensest için Brown ve Anderson'un tanımları esas alınmıştır. Buna göre fiziksel kötüye kullanılma, "bir kişinin 18 yaşından önce, kendisinden en az 5 yaş büyük bir kişi ya da kendisinden 2 yaş büyük bir aile bireyi tarafından saldırıya uğramasıdır. Kişi bunu kardeş rekabeti gibi bir aile içi çatışma olarak algılamış olmamalıdır ve fiziksel temas içermeyen arkadaş kavgaları bu tanıma girmemektedir". Cinsel bakımdan kötüye kullanılma, "bir

kişinin, 18 yaşından önce, kendisinden en az 5 yaş büyük bir kişi ya da kendisinden en az 2 yaş büyük bir aile bireyiyle okşamadan cinsel ilişkiye kadar değişen herhangi bir derecede cinsel yakınlığa girmesidir" (Tüzün, 2008).

2.4.3 Duygusal İstismar

Duygusal istismar ilk kez 1974 yılında ABD 'DE "Çocuk İstismarının Önlenmesi ve Sağaltımı" isimli yasada mental hasar (mental injury) terimiyle dikkati çekmiştir. Daha sonra özsaygı ve insanlararası ilişki becerisinin önlenmesi ya da cezalandırılması, psikolojik benliğin yara alması, çocuğun doğal etkinlik sınırları içinde gelişiminin zedelenmesi gibi geniş ve belirsiz kavramlarla çalışılmıştır (Uysal, 1998).

Gabarinö (1978) de duygusal istismarla ilgili şu tanımı yapmıştır. "Çocukların benlik saygısı ve kişiler arasında ilişki kurma becerilerinin gelişimini kabul etmeyen ya da cezalandıran tutumları içere davranışlardır."

Duygusal istismar, sözel istismar, fiziksel olmayan ancak çok ağır olan cezalar ya da tehditleri içerir. Duygusal ihmalde ise yeterli duygusal destek sağlamamak, ilgi ve sevgi göstermemek ve çocuğun şiddetle karşı karşıya kalmasına izin vermek yer alır (Taneri & Gökler, 2004).

Duygusal istismar ya da çocuk ihmali, devlete ve ulusal otoritelere her yıl rapor edilen çocuk istismarı ve ihmali vakalarının büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Duygusal istismarda çocuklar fiziksel saldırıya maruz kalmaz, fakat onlara karşı sürekli lakaplar takma, bağırma ve sözlü taciz, söz konusudur (William, 1978 : 18).

İstismar türleri içerisinde gündelik yaşamda en sık rastlanan tiplerden biriside duygusal istismardır. Duygusal istismarın temelinde çocuğun psikolojik hasar

bulunmaktadır. Bunun oluşumun iki temel nedene bağlı olduğu görülmektedir.

1. Kendilerine bakmakla yükümlü kişiler tarafından olumsuz olarak etkiledikleri tutum ve davranışlara maruz kalmaları,
2. Gerekli ilgi, sevgi ve bakımdan mahrum bırakılmaları (Polat, 2001 :67).

Duygusal istismarın fiziki tamamlayıcısı, çocuğu yeterli bakım olmadan ya da tehlikeli koşullar altında yalnız bırakma, ya da çocuk için yeterli beslenmeyi sağlamama formundaki ihmaldir (William, 1978 : 19).

Duygusal istismara uğramış çocuklar, pasif kişilik özelliklerine sahip, kendine güveni olmayan ve anti-sosyal davranışlar (çevresine ve kendisine fiziksel zarar verme) gösteren kişiler olarak tanımlanmaktadır. Bunun yanı sıra, bu çocuklarda öğrenme güçlüğü ve dikkat dağınıklığı gibi sorunlar da sıklıkla görülmektedir (Akgiray, 2007).

Duygusal istismar sonucunda çocuklarda; parmak emme, ısırma, sallanma, altını ıslatma, t::nkopresis, yeme bozuklukları, hiperaktivite, aşırı içe dönüklük, güçsüzlük duygıusu, dış kontrol odaklı olma, saldırganlık, aşırı pasiflik, hırsızlık, yalan söylem~?gizi antisosyal davranışlar, olumsuz benlik kavramı, depresyon, uyku bozuklukları,ıa.şı,rı kaygı, fobiler, obsesyon gibi nevrotik reaksiyonlar, intihar girişimi veya intihar, bilişsel ve duygusal gelişmede duraklama, bellek bozuklukları, konsantrasyon bozukluğu güdü azlığı, aşırı bağımlılık, başarısızlık, geri zekalılık, yapay olgunluk gibi sonuçlar ortaya çıkabilir.

Çocug-tın duygusal istismarının varlığını işaret eden diğer faktörler ciddi uyku bozuklukla,,rı, bebeklik eylemlerine ger dönüş (yatağı ıslatma gibi), okulla ilgili ani gelişen sorunlar ve depresyondur (William, 1978 : 20).

Duygusal örselenme bağımsız olarak görülebileceği gibi çoğunlukla fiziksel örselenme ile birlikte görülür. Duygusal olarak örselenmiş çocuklar her zaman fiziksel olarak da örselenmiş değildir. Bununla birlikte fiziksel ve cinsel olarak

örselenen çocuklar her zaman duygusal olarak da örselenirler (Yenibaş & Şirin, 2007).

Bazı çocuklar duygusal seksüel istismarı fiziksel seksüel istismara maruz kalmadan atlatmıştır. Öte yandan fiziksel seksüel istismara uğrayan tüm çocuklar duygusal olarak acı çeker. Fiziksel istismara uğramışsanız, aynı zamanda duygusal istismara da uğramışsınızdır. Korku, utanç, .hiddet ve ıstırap verici keder duygusu hissetmiş olmanız muhtemeldir. Bu güçlü duygusal durumlar hayatınızı çok büyük ölçüde etkiler. İyileşemeyen çocuk, istismar karşısında ortaya çıkan bu doğal duygusal tepkil~pibastırır, ve "hissedilmeyen duygular" çocuğun hayatının sonraki safhalarında zan.ır verici sonuçlara neden olur. Fiziksel nitelikte olmayan seksüel istismara maruz ~almış olsanız bile, yetişkinlik döneminizde bunun sonuçları uçlarda tezahür edebilir (Kritsberg, W. 1993).

2.4.4 İhmal

İhmal, çocuğa bakmakla yükümlü kişinin bu yükümlülüğünü yerine getirmemesi, beslenme, giyim, barınma, tıbbı bakım ve gözetime yönelik temel ihtiyarçlar duygusal ihtiyarçların karşılanmaması veya gerekli ilgiyi göstermemesi şeklinde tanımlanmaktadır. İhmal, fiziksel istismara göre çok daha soyut olduğundan fark edilmeyebilir (Yenibaş & Şirin, 2007). Polat'a göre büyüme geriliği olan, psiko sosyal uyum güçlüğü çeken,eğitim ihtiyarçlan karşılanmayan,koruyucu sağlık hizmetlerinden (aşılar) yararlanmayan çocuklarda ihmal akla gelmektedir. Jersild (1975)' e göre sevgisiz büyüyen bir çocuğun hayatı güçlüklerle doludur. İhtiyarcı olan koruma ve bakıma güvenemez. Kendi başının çaresine bakmak zorundadır. İhmal edilmekle kalmayıp bir de hor görülen çocuklar kendilerini savunacak gücü bulamazlar.

İhmalde normalde , tek bir yoksunluktan söz edilemez; kötü bir fiziksel bakım tablosunun yanında zihinsel uyarım ve duygusal tatminin de olmadığı görülür. Çocuklarını ihmal eden anneler son üç aydan önce doğum öncesi bakımından faydalanamazlar; ihmal neredeyse anne karnında başlar (Polat, 2007).

Çocuk ihmali çocukların sağlıklı ve normal gelişimi ile yaşamı açısından tüm dünyada önemli bir tehdit öğesi olarak varlığını sürdürmektedir. İhmal olgusu, bir diğer deyişle "kötü bakım" öncelikle aile ortamında kendini ortaya koyan bir davranış biçimi, bir sorundur (Polat, 2007).

Cüceloğlu (1999)'na göre temel gereksinimleri karşılanmayan ihmal edilmiş çocuk, kendi öz varlığından utanç duymaya başlar. Cüceloğlu'na göre bu temel gereksinimler sunlardır:

a. Dokunulma: Çocuğa dikkat etme, davranışlarını seyrederek ona "aferin", "haydi yine yap" gibi geri iletim verme, tutma ve kucaklama, yüreklendirme, övme ve ona sıcaklık gösterme,
b. Güven: Çocuğun sağlığıyla ilgilenme, yeteri kadar yiyecek ve giyecek verme, onu tehlikeli durumlardan koruma,
c. Yapı/düzen: Çocuğa yön verme, örnek olma, yapabileceği ve yapamayacağı davranışların sınırlarını belirtme, tutarlı hareket etme,
d. Sosyalleşme: Çocuğun duygularını olduğu gibi tanımlama, onu yansıtma, ona zarar vermeme, dış dünya ile arasında köprü görevini görme, özdeşim kurabileceği bir kişi olma,
e. Uyarılma: Oyun yoluyla ve çocuğun dünyasına giren değişik olaylarla acı, haz, neşe, heyecan gibi duyguları uyarma,
f. Kendini Değerli Görme: Çocuğu "ciddiye alma", "ben önemliyim", "ben diğerlerinde farklıyım" duygusunu verme.

Bu gereksinimleri karşılanmayan çocuk "besbelli bende bir bozukluk var; ben sevilmeye, kucaklanmaya layık değilim, değersiz bir yaratığım; ana babamı hata yapması mümkün değil; bütün kabahat, özür bende" diye düşünür (Yenibaş & Şirin, 2007).

2.5 Çocuk Cinsel İstismarının Tanımı ve Genel Kapsamı

Cinsel istismar, bir çocuğu veya genci zorla veya kandırarak cinsel faaliyetlere katmaktır. Çocuğun başına ne geldiğinin farkında olup olmaması önemli değildir (Sanderson, 2010 : 42).

Çocukluk çağı cinsel istismarı çocuğun hastalanmasına hatta ölümüne kadar varabilen psikolojik ve fizyolojik etkileri olan ve olumsuz süreci yetişkinlik çağına kadar uzanabilen şiddet türüdür (Keskin & Çam, 2005). Çocuk cinsel istismarı farklı nitelikteki davranışlardan oluşur. Bu fiil kapsamına, cinsel amaçlı dokunmaktan, cinsel temasta bulunmaya kadar giden tüm davranışlar girer (Topçu, 2009 : 20).

Finkelhor ve Korbin (1988) tarafından yapılan yapılan uluslararası tanıma göre, "Bir yetişkin ile sosyal ve fizyolojik anlamda tanımlanan cinsel gelişimini tamamlamamış çocuk arasında, yetişkinin cinsel doyumunun sağlanması amacıyla yaşanan; çocuğun katılımının korunması için güç, tehdit veya gizlilik kullanılarak, çocuk ile güç ilişkisi kuran, çocuğun bakımını üstlenmiş kişilerce ya da çocuğun yaşı gereği onay veremeyeceği her türlü cinsel temas" çocuğun cinsel istismarı olarak tanımlanmaktadır.

Sheldrick'in (1991) tanımına göre çocuk cinsel istismarı; "Bağımlı ve gelişimsel olarak olgunlaşmamış çocukların ve ergenlerin tam olarak kavrayamadıkları , bilerek onay verme durumunda olmadıkları ve aile rollerine ait sosyal tabuları ihlal eden cinsel faaliyetlere karıştırılmasıdır".

Steele (1986) çocuklar veya ergenler arasındaki basit dökümanları, okşama ve başka cinsel içerikli yaklaşımları cinsel istismar olarak değerlendirirken, ona göre fiilin yaşa uygun olup olmadığına ve bilinçli bir onarmanın bulunup bulunmadığına bakmak gerekir.

Ulusal Çocuk İstismarı ve İhmali Merkezine göre cinsel istismar "Çocuğun, saldırganın cinsel açıdan uyarılması için kullanıldığı durumlarda çocuk ve yetişkin arasındaki etkileşim ya da ilişkidir". Cinsel istismar, çocuğun cinsel aktivitelerde

bulunmaya zorlanmasının ticari amaç olarak kullanılmasını (pornografik filmlerde kullanmak ya da fuhuşa zorlamak) kapsamaktadır (Cicchetti & Sheree.,2005).

Çocukluk çağı cinsel istismarı genellikle kimseye söylenmez. Gerçekler yetişkinliğe kadar çocuk tarafından saklanır. Çocuklar, cezalandırılmaktan ya da terk edilmekten korktukları için ve utanç ve suçluluk hissettikleri için bu şiddetle yaşamaya devam ederler. Ancak eğer cinsel istismar sırasında çocuk fiziksel zarar görmüşse gerçek ortaya çıkar (Keskin & Çam, 2005).

Cinsel istismar, toplum tarafından kabul edilmeyen uygunsuz şehvet arzularının etkisi altında, cinsel doyum elde etme amacıyla yapılan tek taraflı, çarpık ve bencil insan eylemlerini içerir (Topçu, 2009 : 17). Çocuklara yönelik cinsel istismar tüm toplumlarda görülür. Hem kırsal ve kentsel alanlarda, bütün ırksal ve kültürel gruplar arasında ve içinde, tüm sosyoekonomik ve eğitim düzeyinde ki çocuklar bu duruma maruz kalabilir (Courtois, 1993).

Çocukların cinsel istismarı çok yaygın ve ciddi bir sorundur. Yaş, cinsiyet, sosyo ekonomik sınıf ve coğrafi bölge farkı gözetmeksizin herkesi etkileyebilir (Kempe, R.& Kempe, H.). Çocukların cinsel istismarı çok farklı boyutlarda olup istismar aracı olarak kullanılmaları dünyanın her yerinde ve değişik oranlarda görülmektedir(Ceylan, Tuncer , Melek , Akgün , Gülmehmet & Erden , 2009). Cinsel istismarın gündeme alınması henüz çok yenidir ve insidansına ilişkin doğru ve tam rakamlar Vermek mümkün değildir (Polat, 2007 : 100). Cinsel istismar yüzdesi tüm dünyada giderek yükseldiğinden ve özellikle cinsel istismara uğrayan çocuklar, utançlarından dolayı bu istismarı gizli tutmaya çalıştıklarından cinsel istismara uğrama riski olan çocukları belirlemek önemlidir. Cinsel istismar olgularında; erkeklere oranla kızlar; olgunlaşmamış, zihinsel engelli, fiziksel engelli, isteklerini dile getiremeyen ve aşırı ağlayan çocuklar daha fazla risk altındadırlar (Akgiray, 2007).

Çocuklar küçüktür, güçsüzdür,kolayca incinebilir, masum, uysal, deneyimsiz ve bağımlıdır. Tüm bunlar,istismarcıların gözünde çocukları cinsel bakımdan çekici

yapan, diğer bir deyişle onları cinselleştiren özelliklerdir (Topçu, 2009 : 271). Cinselliğin yanlış empoze edilmesinin, ne yazık ki, doğal sonucunun, çocuklara yönelik cinsel tacizler olduğunu artık görmemiz gerekmektedir.İnsan vicdanının kabullenmekte zorluk çektiği tacizin ise kimin kapısını çalacağını önceden kestirmek hemen hemen imkansızdır (Güneş,2008:16).

Finkelhor (1960) cinsel istismarın değişik birçok etkisi olduğunu ve bunların özelliğiae bağlı olarak, cinsellik, kişiler arası ilişkilerde güven ve özdeğer duygusunu ya da başka bir deyişle kendilik değeri gibi çocuğun temel gelişim alanlarında görüldüğünü ileri sürer (Topçu, 2009 : 167). Araştırmalar, çocukluk döneminde cinsel i~tismara uğramanın, kişinin daha sonraki yaşamında cinsel uyumunu olumsuz bir biçimde etkilediğini göstermektedir (Topçu, 2009 : 115).

Tüm toplumlarda çocukların cinsel istismarı yüzyıllardır bilinmesine rağmen yaklaşık son 10-15 yıl öncesine kadar gizli tutulmuş, bu tarihe kadar çocuklara yapılmış olan saldırının insidansı, prevalansı ve travmatik olayın sonuçlarını içeren kişisel ve bilimsel gözlemler ile örtbas edilmiştir. Unutulmaması gerekir ki insan yavrusu tüm canlılar içinde en uzun bakım ile büyüyen ve olgunlaşan bir varlıktır. Uzun yıllar korunup, kollanması, desteklenmesi ve yönlengirilmesi gerekir (Uysal, 1998). Çocuğun ebeveynleri, yasal verileri ya da çocuğ.µ.rı bakımından sorumlu herhangi birisi tarafından fiziksel, cinsel ve psikolojik gelişimine yönelik şiddet,incitme ya da istismara veya ihmale maruz bırakılmasını önüne geçmek için söz konusu devletlerin bütün yasal,yönetimsel, toplumsal ve eğitime ilişkin önlemleri alması çocuk hakları sözleşmesinin öncelikli hedeflerindendir. Sözleşmeye göre devletler, çocuğun ve gelişme hakkını mümkün olan in üst düzeyde gözetmelidirler (Topçıı,/2009). Çocuk cinsel istismarının gerçel<:te ne kadar yaygın olduğu tam olarak açık değildir. Bunun başlıca nedeni, çocuk cinsel istismarının çok gizli bir doğaya sahip olmasıdır (Sanderson, 2010}Ş6). Cinsel istismar sık rastlanan ve genelde yıllarca süren bir durum olmakla birlikte sıklıkla gizli kalmaktadır. Yakaların yalnızca %15'inin bildirildiği düşünülmektedir (Yates, 1997).

Çoğunlukla gizli kalan ve gün yüzüne çıkmayan cinsel istismar özellikle kısa ve uzun dönemli etkileri acısından önemli bir olgudur (Bayraktar, 2009). İstismarcıların çoğu saptanamadığından, çocuk cinsel istismar failleriyle ilgili araştırma verileri çok çeşitlilik gösterir. Eski çalışmalar, faillerin %91'i ile %98'inin erkek olduğunu göstermektedir. Ama daha yakın tarihli araştırmaların bulgularına göre, çocuk cinsel istismarcılarının %20'si ile %25'i kadındır (Sanderson, 2010 : 61).

İstismarın fark edilmesi çoğu zaman tesadüfidir.Bu sır dış dünyanın etkisiyle açığa çıkar. Birisinin anormal bir davranış fark etmesi veya çocuğun bir fiziksel yaralanma ile doktora getirilmesi sonucunda ortaya çıkar (Polat, 2007). Çocukta cinsel ilişkide bulunma,cinsel istismarın en belirgin fakat en ağır biçimidir.Bu durumda, ya fazla bir zorlama olmadan yapılan ve çoğu kez süreğen bir ilişki halinde devam eden ya da güç, tehdit ve/veya şiddetin kullanıldığı bir ilişki söz konusudur (Topçu, 2009 : 21).

Çocukların çoğu için istismarı açığa vurma kolay bir olay değil fakat bir süreçtir. Çocuklar, uğradıkları cinsel istismarı kolayca açığa vurmazlar, istismarı söyleseler dahi sonradan inkar etmeleri olasılığı büyük olasıdır (Sorenson & Snow, 1991).

Cinsel açıdan istismara uğrayan çocuklarda da aynı zamanda depresyon, endişe, korkular, saldırganlık ve zayıf özsaygı gibi psikolojik soruları olduğu da bulunmuştur. Yinede bu sorunların hiçbiri tek başına çocuğun cinsel istismarına özgü değildir (Polat, 2007:101). Kaygı bozuklukları cinsel istismara uğrayan çocuklarda kısa süre içinde ortaya çıkabilmektedir. Uyku bozuklukları, kabuslar, fobiler, bedensel yakınmalar ve korku tepkileri yüksek kaygı düzeyinin kliniğe yansıması olarak gözlenmektedir (Taneri & Gökler, 2004).

Son yıllarda çocuğa yönelik cinsel istismar tipleri içerisinde görülme sıklığı açısından çok büyük artış görülen olgulardan çocukların ticari olarak cinsel sömürüsüdür. 1996 yılında Çocukların Cinsel Açıdan Sömürülmesine Karşı Dünya

Kongresinde şu tanım ortak görüşle kabul edilmiştir. "Çocukların cinsel açıdan sömürülmesi çocuk haklarının çok ciddi bir ihlalidir. Çocuğa veya üçüncü kişilere para ve benzeri şeylerin verilmesi karşılığında çocuğun yetişkin tarafından cinsel olarak taciz edilmesidir. Çocuk, cinsel ve ticari bir obje olarak görülür. Çocukların cinsel açıdan sömürülmesi çocuğa şiddet uygulamaktır ve günümüzde köleliğin bir çeşidi sayılır"(Polat, 1999).

Çocukların cinsel açıdan sömürülmesi aşağılayıcı, onur kırıcı ve çocuğun hayatını tehdit eden sonuçlar doğurur. Bunlar;

* Çocuk Fuhuşu
* Pornografi

Çocuk Fuhuşu: Hem erkek hem de kız çocuklar fuhuşta kullanılabilir. Kurbanın cinsiyetinden bağımsız olarak, müşteriler hemen her zaman erkektir. Olguların çoğunda kurbanlar latent dönemde veya adolesan dönemdedirler. Daha küçük yaşlardaki çocuklara da rastlanır. Fuhuşta yakalananların çoğu evden kaçmış çocuklardır. Dayanılmaz olarak gördükleri ev ortamlarından kaçarlar ve geçinebilmek için fuhuşa yönelirler. Çocuklar çok ender kendileri için "işe çıkarlar". Genellikle bir yetişkin onları bu işe sokar ve çocuğu pazarlar veya çocuğu fuhuşun para kazanmak için iyi bir yol olduğu konusunda ikna eder (Bayraktar, 2009).

Çğçuk Fahişeliği; bir bedel karşılığında çocuğun cinsel aktivitelerde veya cinsellik çatısının herhangi bir şeklinde bedel karşılığı çalıştırılmasıdır. Genel anlamıyld, çocuğun yaranının dıında onu bir ticari araç olarak kişilerin cinsel amaçlarını uygulayabilecekleri bir kişi olarak görmeleridir (Polat, 2007).

Çocuk Pornografisi; Amacım pornogarifiyi tanımlamaya kalkışmak değil. Fakat iyileşmekte olan mağdurlar için müstehcen fotoğraf ya da herhangi bir seksüel bilginin onlara karşı nasıl sunulmuş olduğunun farkında olmak önemlidir. Çıplaklığı betimleyen güzel sanatlar kategorisinde ya da eğitim amaçlı materyaller çocuğa istismari olmayan bir şekilde sunulabilir, öte yandan bu materyaller istismara yönelik şekilde de kullanılabilir (Kritsberg, 1993 : 28). Ayrıca genital bölgeleri içeren kötü

her teşhir yolunun cinsel haz almak için kullanılması, üretilmesi, dağıtımıdır. Çocukların pornografisinin tanımı da daha çok görüntülü betimlemeler olup daha az oranda sesli materyal boyutu vardır. Bu işi yapanlar çocukların ya da gençlerin cinsel tasvir olarak kullanıldığı ana yayın organlarında işlenmesini istemezler. Pornografi tanımı yazılmasa da, çocukların cinsel aktiviteler ve / veya fantezilerin kullanılması birçok tanıma kapı açmaktadır. Bu çocukların cinsel tasvir olarak kullanıldığı pornpgrafik içeriklere sahip olanlar hakkında dava açılıp takip edilmesinde zorluk yaratmaktadır (www.0-18.org).

Fotoğraflar, etkiyi arttırıcı küçük bir hikaye ile porno magazinlerinde yer alabilir. Cinsel doyum diğer cinsel istismar türlerinden farklı olarak cinsel bir aktivitede bulunmak yerine, çocuklarla ilgili materyale bakmak veya izlemekle sağlanır. Söz konusu pornografik materyalvşimdiye kadar anlatılan cinsel istismar türlerini sergileyybilir. Çocukların baştan çıkarıcı bir pozda görüntülendiği veya banyo yapmak gibi aslında normal olan ama cinsel yönden heyecanlandırıcı bulunabilecek görüntüleri de içerebilir. Evlerinden kaçmış çocuklar gibi sömürüye müsait çocukların ticari amaçla görsel materyal üretenler tarafından çocuk pornografisinde kullanılmalarına rastlandığı gibi, ebeveynlerin amator video ekipmanlarıyla çocuklarının pornografik filmlerini çektikleri ve bunların ticaretini yaptıkları da görülmüştür (Bayraktar, 2009).

Çocuk Haklan Sözleşmesine ek ihtiyari protokol olan Çocuk fahişeliği pornografisi ve satışı ile ilgili ek ihtiyari protokol taraf devletlerin çocuk satışı, pornografisi ve fuhuşun önlenmesini garanti altına almak amacıyla hazırlanmıştır. ÇHS' nin ~pcuk haklarını; çocuğun ekonomik istismardan, tehlikeli işlerde çalıştırılmasından, her türlü cinsel sömürüye ve suistimale karşı korunması veya çocuğun eğitfı.ninin, çocuğun sağlığı, fiziksel, ruhsal, moral ve sosyal gelişiminin zarar görmesinden korunması olarak tanımlamaktadır. ÇHS'nin 34. ve 35. maddeleri "Taraf Devletlerin fuhuş ve pornografi dahil, çocuğu cinsel sömürü/ve suistimalden koruyacaklatı ve çocukların satışa, kaçırmaya ve fuhuşa konu olmalarını önlemek üzere her türlü çabayı göstermek Devletin görevidir" demektedir. Bu ek ihtiyari protokol sqz konusu maddelerin hayata geçirilmesine yönelik uygulamalara açıklık

kazandırdığı, konuya toplumsal duyarlılık ve bilincin artırılması ile mevcut yasaların uygulanmasının sağlanması, uluslar arası düzeyde konunun daha geniş çaplı ele alınmasını sağlayıcı tedbirleri içermektedir (www.shcek.gov.tr).

Son yıllarda araştırmacılar çocukların cinsel istismara uğrayıp uğramadıkları hakkında genel kanıya çocukların anlattıkları doğrultusunda karar vermekteydi. Fakat çocukların yalan inkar yolarım seçmeleri araştırmacıların çocukların anlattıklarına olan güvenlerinin azalmasına neden oldu. Mağdurların doğru anlatım yapmaları için bir sürü soruşturma politikası belirlenmiştir. Bu politikalar sonucunda ortaya çıkan protokollerden birisi de Ulusal Çocuk Sağlığı ve İnsan Gelişimi Enstitüsü'dür. 1995 ve 1998 yıllarında araştırmalar için zorunlu ülke olarak belirlenen İsrail'de geniş bir kapsamda çocuklara yönelik cinsel istismarı araştırmıştır (Pipe, Lamb, Orbach & Cederborg, 2007).

Cinsel istismar ya da çocuk istismarı özellikle kız çocuklar söz konusu olduğunda oldukça yaygındır. Cinsel istismar, Çocuk İstismarı ve İhmali Ulusal Merkezi'nde her yıl kayıt altına alınan çocuk istismarı vakalarının %10'unu oluşturur. Kızlar kadar sık olmasa da aynı zamanda erkek çocuklar da cinsel istismara uğramaktadır. Michigan Üniversitesi'nin eğitici video kaseti "Cinsel İstismara Uğramış Çocuklar", istismar edilen her üç çocuktan yaklaşık birinin erkek olduğunu, ve 18 yaşına ulaşmış erkeklerin %10 ve %12 arasındaki oranının cinsel istismara uğradığını bildirir. Cinsel istismara uğrayan erkek çocukların çoğu kız çocuklardan daha fazla şiddetli muameleye maruz kalmaktadır (Check, 1978).

2.6 Cinsel İstismara Kültürel Bakış Açısı

Protestan reformisti John Calvin'in takipçileri, çocuklara kötü muamele etmenin doğuştan gelen ahlak bozukluğunu gidermek için kamçılanması gerektiğine inanıyordu; bu 17. yüzyıl boyunca oldukça yaygın bir uygulamaydı (William, 1978:24).

Birçok etnik kültür yolunda cinsel istismar sonucunda utançlar oluşmaktadır. Başarısızlık, kader, hasarlı mal, bekaret için sorumluluk, utanç verici bir gelecek ve kültürel baskılardan oluşan utançlar bu gibi durumlar da cinsel istismardan etkilenmiş kültürel azınlık gruplarının üyelerinin nasıl etkilendiği gözlenmektedir (Fontes,2005).

Çocuğun cinsiyetine göre istismara uğramasında kültürün önemli bir etkisinin olduğuna dair bulgulara rastlanmıştır. Ülkemizde yapılan bazı araştırmalarda, kız çocuklarının , erkek çocuklarından daha çok istismara uğradığı bulunmuştur. Kırsal kesimde kız çocukları, ev işlerinin yanı sıra tarlada çalıştırılmakta ve çocuk bakımıyla görevlendirilmektedir. Sorumluluklarını yerine getiremediklerinde de fiziksel istismara maruz kalmaktadırlar (Çağlarmak, 2006).

Çocukların yoğun olarak cinsel istismara uğradığı bilinmektedir. Fakat Amerika Birleşik Devletleri'nde ne kadar çocuğun cinsel istismara uğradığı bilinmemektedir (Pipe, Lamb, Orbach& Cederborg, 2007). 1912 yılında ABD hükümeti çocukların sağlık ve refahını gözetmek için federal şube Çocuk Bürosu'nu kurmuştur. Son 30 yıl içerisinde çocukların menfaatini temsil etmek için kırsal kesim sosyal refah büroları oluşturulmuştur. Bu bürolar, Amerika Çocukları Koruma Kurumu başlığı altında, Denver bazlı Amerikan İnsani Birliği'ne bağlıdır (William, 1978:26).

Çocukların cinsel eylemlerde kullanımı Çin'de görülen bir durumdu. Çocuklar, seks kölesi ya da hizmetçisi olarak kullanılırlar ya da fahişe olarak satılırlardı çocuk cariyeliği kadar oğlancılıkta yaygındı. Erkek çocuklar hadım ağası olmak üzere iğdiş edilir, kızlara demir ayakkabı giydirilirdi. Demir ayakkabı giydirmenin amacı, ayağa lotus çiçeğini simgeleyecek bir şekil vermek gibi görünse de, ayak çoğu kez yedek penisi temsil eder ve seks meclislerinde ayak fetişi için kullanılırdı. (Sanderson, 2010:47). Çocuk istismarı Birleşik Devletler'e, Batı kültürüne, ya da modern zamanlara özgü değildir. Aslında, bebeklere ve çocuklara yönelik şiddet tarih kadar eskidir. Çocukluk kavramı, Antik Yunan sanatındaki masum çocuk portresinden Ortaçağ Avrupası'ndaki minyatür yetişkin formuna değin

değişiklik göstermiştir. Çocuklara karşı davranış kalıbı büyük ölçüde toplumun çocuğun doğasına dair fikri üzerine şekillenir. Mesela ortaçağda herhangi bir çocukluk tanımı ya da çocukluğu yetişkinlikten ayırt edecek herhangi bir kelime mevcut değildi. Bu dönemde çocuklara karşı davranış onların eğitilmesi gereken birer yetişkin olduğu anlayışı üzerine şekilleniyordu, ve bu da çocukların genellikle oldukça katı ve şiddet içerikli muamele görmesine neden oluyordu (Check, 1978 : 22).

Orta Doğu'da çocuk evliliği, kardeş evliliği (Mısır'da), çocuk cariyeliği, seks köleliği, erkek ve kız çocuklarının tapınak fahişeliğinde kullanımı olağandı. Birçok Ortadoğu ülkesincle mastürbasyonun penis boyutunu arttırmak için gerekli olduğu yargısı hakimdir. Bu yüzden büyük kardeşler bebeklerin cinsel organlarıyla, oynarken, yaşı büyük gençler küçük çocuklarla karşılıklı mastürbasyon, oral seks yapar ve anal ilişkikurarlar (Sanderson, 2010 : 48).

2.7 Cinsel İstismara Uğrayan Çocukların Aile Özellikleri

Ailenin çocukların yetiştirilme sürecinde ana-babalar kimi zaman bilerek, kimi zaman da bilmeyerek çocuğun gelişimini engelleyecek ya da duraklatacak davranışlar gösterebilmektedir. Bunlar bazen çocuğa yönelmiş şiddet biçiminde, bazen de çocuğu dikkate almama, gerekli özeni göstermeme gibi ihmal şeklinde ortaya çıkabilmektedir (Ünal, 2008).

Çocuğun korunduğu, sağlıklı, mutlu ve güvenli bir şekilde yetiştirildiği bir ortam olarak değerlendirilen aile ortamı, zaman zaman olumsuz bazı yaşantıların olduğu ve örseleyici sonuçların ortaya çıktığı bir ortama dönüşebilmektedir (Bekçi, 2006). Aile ortamı dendiğinde çoğunlukla eşlerin birbirleriyle ve çocuklarıyla ilişkileri anlaşılmaktadır. Yapılan birçok çalışmada, çocuk istismarı ile aile ve ailenin sosyal sistymi arasında ilişkinin olduğu vurgulanmıştır (Bulut, 1996). Davranışsalr sorunlara sahip bir çocuk, psikolojik durumu ona yardımcı olmaya müsait nitelikte bulunmayan bir ebeveynle aynı çatı altında yaşıyorsa, cinsel istismar için zemin hazırlanmış olur (Check, 1978 : 45).

Belsky ve ~ondra (1989) ise aile için risk oluşturan özellikleri aşağıdaki gibi belirtmişlerdir (.A.;kt: Malekpour, 2004).

1) Eşler arası anlaşmazlık
2) Ebeveynin al!(ol ya da madde kullanması
3) Olumsuz yaşam olayları
4) Çocuk ile ilğjli gerçekçi olmayan beklentilere sahip olma
5) Tek ebeveyn qlma (diğer eşin ölmesi ya da eşten ayrılma sonucu)
6) Ebeveynin sağlık durumunun kötü olması
7) Geniş ailey.¢ sahip olma
8) Düşük gelir
9) Düşük eğitimsel seviye
10) Anne-babaYa ilişkin psikopatoloji

Ebeveyn davranışlarının çocuğun gelişimi ve iyilik hali ile doğrudan ilişkili olduğu olduk ça yaygın olarak tanımlanmıştır. Ekonomik koşulların olumsuzluğu, işsizlik ve m ııd.di sıkıntıların stresi artırma ve tepkisel depresyon oluşturma yoluyla ebeveynlerin psikolojik iyilik halini ve davranışlarını etkilediği gösterilmiştir. Çocuk ve ergenlerd e görülen cinsel istismar riskinin, evlilik sorunları ve aile içi çatışmaların sık yaşandığı, ana-babalık görevlerini yerine getiremeyen ve ebeveyn uyum soru nu olan ailelerde arttığı görülmektedir. Bu ebeveynlerin büyük çoğunluğu kendileri ô.ce küçükken istismar edilmiş, çocukluk yaşantıları mutsuz ve olumsuz olan kişiler dir (Doğan, 2009). Bazı ekonomik, sosyal, çevresel ve kültürel özellikler ailede kriz yaratarak çocuğun istismarına yol açabilir. Ekonomik yetersizlik, aile içi en önemli stres faktörüdür. Bu faktör yoksulluk,işsizlik, borçlanma gibi nedenlerle ortaya çıkar (Uysal, 1998). Yoksulluk ve sosyo-ekonomik düzey, çocuk istismarının başlıca risk faktörleri arasında yer almaktadır. Özellikle yoksulluk, annenin çevresiyle ilişki kurmasını ve çevresinden sosyal destek almasını engellemektedir. Ailenin toplumla az temasta bulunması, onların ebeveynlik becerilerini geliştirmelerinde başarısızlık yaşamalarına da neden olabilmektedir (Çağlarırmak, 2006). Bazen de bir ebeveyn, dışarıdaki etkinliklerde o kadar çok yer alır ki, aile içinde anlamlı bir yer alma söz konusu değildir (Yenibaş & Şirin ,2007., 18 - 19).

Aile içinde suç içeren davranışların ve madde kullanımının fazla olduğu [illegible]. Ailede iletişim problemleri yaşlanır, kişiler arasında duygusal yakınlık [illegible]. Anne sıcaklığının olmaması, babanın baskıcı yapısı, ebeveynlerin arasındaki [illegible]şmalar, aile desteğinin eksikliği, aile içi bağlılığın azalması çocuğun bağlanma [illegible]rectinde problem yaşamasına neden olur ve bu yapı cinsel istismarı hazırlayıcı aile [illegible]apısını ortaya çıkarır. Çoğu zaman aile içinde bir çocuk istismara uğruyorsa diğer [illegible]ocukları da istismara uğrar (Keskin & Çam,2005).

Ailelerin önemli benzer özellikleri hemen hemen hepsinin çocuklarında [illegible]endilerine de kötü davranılmış veya kötü davranılan,ihmal edilen bir kardeşe tanık [illegible]lmuş olmalarıdır.Çalışmalar bu ebeveynlerin çocuğunun sürekli bir bakıcının elinde [illegible]alan veya düzenli bir bakımın verilmediği parçalanmış ailelerden geldiklerini [illegible]göstermiştir. Ailelerin önemli benzer özellikleri hemen hemen hepsinin çocuklarında [illegible]endilerine de kötü davranılmış veya kötü davranılan,ihmal edilen bir kardeşe tanık [illegible]lmuş olmalarıdır.Çalışmalar bu ebeveynlerin çocuğunun sürekli bir bakıcının elinde [illegible]alan veya düzenli bir bakımın verilmediği parçalanmış ailelerden geldiklerini [illegible]göstermiştir (Uysal, 1998). Yapılan araştırmalar, istismarcı anne-babaların, çocukken [illegible]istismara maruz kaldıklarını ve bu nedenle kendi çocuklarını istismar etme [illegible]eğiliminde olduklarını ortaya koymuştur (Öner, 1996).

Depresyon ve madde kullanımı gibi psikiyatrik bozukluklar da fiziksel [illegible]istismarın nedenleri arasındadır (Kolko, D. J. 1996). İstismarcı ailelerin zihinsel [illegible]hastalığa sahip olduğuna dair yaygın bir inanç bulunmaktadır fakat bu durum [illegible]vakaların çoğunda geçerli değildir. Sıklıkla bir depresyon faktörü bulunmaktadır [illegible]fakat bu kronik olmaktan çok duruma bağlı olarak ortaya çıkmaktadır (Sarıbeyoğlu, [illegible]2007).

Tek ebeveynli ailelerin çocukları da riskli gruplar arasındadır. Çünkü tek ebeveynli aileler daha fazla finansal ve duygusal desteğe ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle tek kalan ebeveynin duygusal ya da zihinsel gerginlik yaşaması istismar için risk oluşturmaktadır (Bekçi, 2006).

Bir aile içinde çocuk - ebeveyn etkileşimi, birinin diğerine verdiği yanıtla gerçekleşmektedir. Eğer birinde stres yaşanıyorsa bu, diğerini daha çok etkilemektedir. Çocuğun sadece kendisinden kaynaklanan nedenlerden dolayı değil; anne-babasından kaynaklanan nedenlerin de etkisiyle istismar ve ihmali yaşaması mikrosistemdeki önemli noktalardan biridir (Çağlarmak, 2006). Anne-babalara ait sosyal ve psikoJojik özelliklerin, çocukların cinsel yönden istismar edilme riskini artırdığı bilinmektedir. Bu özellikler arasında uyuşturucu madde ve alkol kullanımı , aile içi şiddet nedeniyle annelerin depresif, çaresiz, öfkeli ve zihinlerinin karışık olması, anne-bap,ımn kendi geçmişinde istismar öyküsü olması bulunmaktadır. Dong ve arkadaşları (2003) tarafından toplum örnekleminde yapılan çalışmada, çocukluk döneminde cinş¢histismara uğrayan kişilerin evde şiddet.gören bir anneye sahip olma oranının daha yüksek olduğu bulunmuştur (Yılmaz, 2009). En sık tanımlanan örüntü babanın güç v¢.kontrolü sağlamak için şiddete başvurduğu, katı ve ataerkil bir aile yapısıdır. İstisnı!ardabulunan ebeveynlerin daha otoriter nitelikleri olduğu pek çok çalışmada sapta.ınıştır.Otoriter ebeveyn figürlerinin özellikleri, çocuğun bireyselliği ve otonomisini daha az kabullenme, daha fazla cezalandırma yöntemi kullanma ve çocuklardan b.¢klentileri ile ilgili daha az açıklamada bulunmayı içerir (Doğan, 2009).

Genç anne - babalar çocuklarını istismar etmek için daha fazla risk altındadırlar. Ebeveynlik yeteneğinden ve duygusal olgunluktan yoksun olma çocuklarına z.arar verme açısından risk taşıyan etmenlerdendir (Bekçi, 2006).

Cinş.¢listismarcının aileden biri olduğu durumlarda, ailenin sık sık<.ev değiştirdiği, aile içinde şiddetli fiziksel cezaların uygulandığı, babaların anıelere fiziksel şidq¢tuyguladığı, çocukların üzerinde güç kullanarak baskı kurmanın yaygıı görüldüğü pelirtilmektedir. Anne-baba arasındaki çatışma, düşük sosyal destek dy çocuk cinsyl istismarı ile ilişkilendirilmektedir. Cinsel istismara uğrayan· kız çocuklarıp.ın biyolojik babaları ile zayıf ilişkileri olduğu ya da evde üvey babanın bulunduğu.,)kızların öz anne ve babalarıyla olan ilişkilerinin zayıf olmasının cinsel istismara tiğrama riskini artıran bir unsur olduğu bildirilmektedir (Yılmaz, 2009).

Howe'ye (2005) göre, çocukların cinsel istismara uğradığı aileler, aile üyeleri arasında bağlılığın en az olduğu, stres düzeyinin en yüksek ve ilişkilerin en karmaşık olduğu ailelerdir. Aile içi iletişimin zayıf, netlik, esneklik, hoşgörü ve duygusal yakınlıktan yoksun olması sık görülen bir durum olarak belirtilmektedir (Yılmaz, 2000). Ebeveynler, istismar yada ihmalin nedenlerini açıklarken yarı mantıklı kaçamflknedenler ileri sürerler (Yenibaş & Şirin, 2007., 18 - 19).

Çocukla ebeveyn arasında bir rol değişiminde ebeveynlerden bir ya da her ikiside birbirle~iyle ilgilenmek yerine çocuklarıyla ilgilenirler. Araştırmalar, düşük benlik saygısı, ıılı11.tisosyal kişilik bozukluğu, depresyon, anksiyete ve alkol - madde kullanımının çoqukların ı istismar eden ebeveynlerde görülen özellikler olduğunu göstermiştir (Bekçi, 2006). Aile sistemi dışa kapalıdır. Karısı, görünen cinsel aktiviteyi görmezden gelmeyi tercih eder. Aile genel olarak duygusal iletişim açısından fakirdir. Bu konuyla ilişkili bir başka örüntü de annenin baskın, babanın pasif olduğu durumlardır. Bu babalar, sadece çocuk ile istismar ilişkisinde kendilerini güçlü hissederler. Sonuç olarak, istismarın olduğu tüm ailelerdeki ebeveyn yapıla.rı.masında belirgin bir güç dengesizliği vardır (Doğan, 2009).

Aile içinde sorumluluk veya düzenlilik duygusunda bir eksiklik vardır (Yenibaş & Şirin, 2007 : 18 - 19). Çocuk istismarı konusunda ki en büyük problemlerden birisi de ailelerin bu konuda sadece ebeveyn ve çocuk arasındaki etkileşimler ıiaricindeki durumları göz ardı etmesidir (Stanly, 2003). Eşler arasında anlaşmazlık, çocuklarla ilgili gerçekçi olmayan beklenti içine girme, çocuk sayısının fazla olması,içocukların yaşlarının birbirine yakın olması, ailede tek ebeveyn olma, çocuk yetiştirme bilgi ve becerisine sahip olmama, ailede sert disiplin kurallarının olması da ıiilesel risk faktörlerindendir (Bekçi, 2006). Cinsel istismarın gözlendiği ailelerde, ana babalarda cinsel sorunlar daha sıktır (Taneri, Y. & Gökler, 2004). İstismar ed.~n bazı babalar ise pedofiliktir. Bu ailelerde sıklıkla sosyal izolasyon görülür. Ana babaların çoğunda sosyal ilişkilerde kısıtlılık ve zorlanma vardır. Bu durumdaki/bazı babalar cinsel olarak engellendikleri durumlarda, cinselliği evlilik dışı ilişk.ilerde yaşamak yerine kendi çocuklarına yönelirler (Doğan, 2009). Cinsel

istismarın gqzlendiği ailelerde, ana babalarda cinsel sorunlar daha sıktır (Taneri & Gökler, 2004).

Ebeveynlerden birinin ölmüş olması, boşanma veya ayrı yaşama, eşler arasındaki şiçldetli geçimsizlik, ailenin sosyoekonomik seviyesinin düşük olması, ailenin çok kalabalık olması, genç yaşta evlilik, çocukların evlilik dışı ilişkiler veya plansız istenmeyen gebelikler sonucunda olmaları, çocuklarda mental motor retardasyon gibi önemli hastalıkların bulunması en çok görülen nedenler arasındadır (Kurdoğlu, Güler & Özgökçe, 2010).

Kötü konut koşulları, düşük gelir düzeyi, ailede ilaç alkol bağımlılığı ailedeki çocuk sayısının fazla olması, doğumlar arası sürenin 18 aydan az olması, boşanma, evlilik dışı ilişkiler, tek ebeveyn gibi bazı özellikler ailede stres yaratma bu da istismar ve ihmal eğilimini arttırmaktadır (Bulut, 1996). Çalışmalar günümüzde istismar ve ihmal olaylarının sadece sosyo - ekonomik düzeyi düşük ailelere özgü bir sorun olmadığını, kötü davranma ve ihmalin ekonomik düzeyi yüksek ailelerde de görüldüğünü göstermiştir (Çavuşoğlu, & Algıer, 1992).

Çocuklar, kendilerini en güvenlikte hissetmeleri gereken yer olan ailede cinsel şiddetle en sık olarak yüz yüze gelmektedirler. Birçok ülkede yapılan araştırmalar, aile içi cinsel tacizin yaygınlığı konusunda tüyler ürpertici sonuçlar ortaya koymakta, birçok araştırma aile içinde yaşanılan tacizin kurumlara yansımaması nedeniyle bu konudaki gerçek sayının istatistiklere yansıdığından çok daha fazla olduğuna işaret etmektedir (İlkkaracan, 1996).

Türkiye'de, Sandalcı (2004) tarafından Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nca korunma altına alınan cinsel istismar mağduru çocukların ve ailelerinin sosyo-demografik özellikleri ile ilgili yapılan çalışmada, ailedeki çocuk sayısı arttıkça cinsel istismar oranının arttığı, ailelerin sosyo- ekonomik düzeyinin düşük olduğu, annelerin eğitim düzeyinin babalara göre daha düşük olduğu bulgulanmıştır.

Yurt dışında yapılan bazı araştırmalarda, asker ailelerinde çocuk istismarının sivil ailelere göre gaha yaygın olduğu bulunmuştur. Özellikle asker ailelerinin, kendi aile ve akrabalarından uzakta yaşamalarından dolayı kısıtlı sosyal destek imkanına sahip oldukları ve bunun da çocuk istismarını yaratan önemli bir risk faktörü olduğu vurgulanmıştır (Çcığlaırmak, 2006).

Brown ve a.rkadaşlarının bulguları ile örtüşen bulgular Türkiye'de Çengel - Kültür ve arkadaşları (2007) tarafından yürütülen çalışmada edinilmiştir. Bu bulgulara göre, I-Iacettepe Çocuk Hastanesi'ne 2000-2004 yıllarında başvuran ve cinsel istismar tanısı ile izlenmiş, anne-babalarda psikiyatrik problemler, geçimsizlik, düzensiz aile yapısı, işsizlik, üvey babanın varlığı risk faktörleri olarak belirlenmiştir (Çengel-Kültür, Çuhadaroğlu - Çetin, ve Gökler, 2007).

2.8 Cinsel İstismara Uğrayan Çocukların Özellikleri

Kempe'ye göre, istismar potansiyeli ortaya çıkmadan önce çocuğun "özel" çocuk olması (istismarcı ebeveynler çocuklarını yetersiz, hiperaktif ya da başka normal dışı durumlara sahip olarak görürler) ve annenin stres oluşturacak bir krize maruz kalması.(bu kriz bazen çamaşır makinesinin bozulması bile olabilir) gibi iki etmenin dah~iqluşması gerekmektedir (Bekçi, 2006).

Irk veietnik köken ise Cİ için bir risk etkeni gibi görünmemektedir, ancak belirti dışa vurumunu etkileyebilmektedir. Bir çalışmada Latin kızların, Afro-Amerikan y"lda beyaz ırktan olan kızlara göre daha fazla emosyonel ve davranım sorunları ycışadığı saptanmıştır (Doğan, 2009).

Belsky ve Vondra (1989) (Akt: Malekpour, 2004) ve Ammerman ve Hersen (1990:12) çocuklar için risk faktörü oluşturan özellikleri aşağıdaki gibi sıralamışlardır:

1) Düşük IQ/ Zihinsel Gerilik
2) Davranış problemleri
3) Fiziksel bir engelinin olması

4) Dikkatsizlik ve hiperaktivite
5) Ciddi b frhastalığının olması
6) Zor doğuınla dünyaya gelme
7) Zor mizaca sahip olma
8) Çocukluk anksi yetesi
9) Erken doğum
10) Düşük doğum ağırlığına sahip olması

Cinsel istismar olgularında; erkeklere oranla kızlar; olgunlaşmamış, zihinsel engelli, fiziksel engelli, isteklerini dile getiremeyen ve aşın ağlayan çocuklar daha fazla risk altındadırlar (Akgiray, 2007). Pasif, bağımlı, içedönük, kaygılı, korkulu, güçsüz, enclişelerini dile getiremeyen, tehlike içeren davranışı tanımayan ve ifade edemeyen çocuklar yüksek risk grubundadırlar (Adalı, 2007). Kendi halinde içine kapanık, çeyresi ile iletişim kuramayan, anne babası ile iletişimi kopuk olan, sokakta yaşayan, zfüinsel gelişime geriliği olan, cinsellik hakkında yeterli bilgisi olmayan, anne-babası.iayn olup, bunlardan biriyle yaşayan çocukların daha çok risk altında olduğu göşterilmiştir, Cinsel istismarın herhangi bir sosyo demografik grupla bağlantısı ş1:tptanmamışve her sosyoekonomik düzeyde görülebileceği belirtilmiştir (Yağmur, Ç)ztop,& Asil, 2008).

Çocukt1;tn kaynaklanan risk faktörlerinin başında, çocuğun düşük doğum ağırlıklı, doğum anomalisi, özürlü oluşu, istenmeyen cinsiyette doğması, doğumundJın sonra kuvöze alınması, ilaç ve oksijenle bakımının yapılması, kronik bir hastalığının olması, kötü beslenmesi, gayrimeşru olması ve istenmeyen hamilelik sonucunda doğması gelmektedir (Bahçecik ve Kavaklı, 1994; Biçer veGökalp, 2004; Knutson, 1995). Araştırmalar; erken doğum, öğrenme yetersizliği, fiziksel engeli olan ya da konuşmada problem yaşayan çocuklar ile duygusal, davranışsa! bozuklukları olan çocukların istismar için daha çok risk altında olduklarını göstermektedir (Bekçi, 2006).

Üve*yi* baba ile yaşayan kız çocukları öz babalan ile yaşayan kız çocuklarına göre dahl;lfazla risk altındadırlar (Adalı, 2007).

- Kendi temel ihtiyaçlarının karşılanması için anne-babalarına bağımlıdırlar.
- Arkadaşlarıyla çok az iletişim kurarlar. Özellikle fiziksel engeli olanların hareketi engellenir.
- Problem çözme, sebep - sonuç ilişkilerini bulma gibi konularda zorluklar yaşarlar.
- Başkaları tarafından sıklıkla reddedildikleri için anne-babalarına daha çok bağlanırlar (Bekçi, 2006).

"Çocuklar tüm seksüel terminolojiden, argo terimlerden ve seksüel eylemlerden haberdarlar. Ayrıca porno izlemiş ve neredeyse kaçınılmaz olarak seks yapmış bulunuyorlar"(Sarıbeyoğlu, 2007).

Cinsiyet açısından çocukların cinsel istismara uğrama riski değerlendirilirken, genellikle kızlarını daha büyük risk altında olduğu vurgulanmaktadır. Ancak erkek çocukların da en az kızlar kadar risk altında olduğu bilinmektedir. Her iki cinsiyette de risk oranı ebeyeynlerden birinden ayrı olma, ilgisiz bir anneyesahip olma ve aile yaşamının mutsuzalgılanması koşullarında yükselmektedir (Adalı, 2007). Toplumsal olarak kızlara ve erkeklere biçilen değerler ve davranış örüntüleri, çocukların yaşadıklarını bazen güvendikleri bir yetişkin ile paylaşmalarını engelleyebilmektedir. Sosyal olarak içe dönük, benlik saygısı düşük ve duygusal yoksunluk içinde olan çocukların istismarcılar tarafından daha fazla tercih edildikleri bilinmektedir (Yılmaz, 2009).

Cinsiyet, cinsel istismar ve sonuçları ile ilişkili görünen bir diğer bireysel risk etkenidir. Kızların cinsel istismar riskinin daha fazla, erkeklerin cinsel istismarının daha az rapor edildiğine inanılmaktadır. Mevcut araştırmaların çoğu kızlarla ilgilidir. Kızların erkeklerden 2 ila 5 kat daha fazla risk altında olduğu çeşitli çalışmalar tarafından bildirilmektedir. Erkeklerde istismarda bulunanın birden fazla olmasına daha sık rastlanır ve eşcinsel kötüye kullanım kızlara göre daha sıktır. Erkek ve kızların uğradığı istismar tipleri genellikle farklıdır; örneğin erkekler daha fazla güç kullanımına ve aile dışı istismara maruz kalmaktadır (Doğan, 2009).

Paradise ve arkadaşları (1994) tarafından yürütülen çalışmada çocuğun cinsel istismara uğrama yaşının büyük olması, annenin düşük eğitim düzeyi ve ağır psikiyatrik bozukluğunun olması ve aile bütünlüğünün zayıf olması istismardan etkilenme düzeyini arttıran unsurlar olarak ortaya koymuştur (Yılmaz, 2009).

Küçük çocuklar daha fazla risk altındadırlar. Yapılan araştırmalar 7 yaşın altında olan çocukların daha çok istismar ve ihmal edildiğini ortaya koymaktadır (Bekçi, 2006).

Sakat çocuk, evlilik dışı doğan çocuklar, bazı toplumlarda kız çocuklar, hızlı sosyo kültürel değişim içinde büyüyen çocuklar, savaşın olduğu ülkedeki çocuklar, üvey annenin diğer çocuğu, anne babasından daha iyi eğitim alan çocuklar, issiz veya ekonomik sorun yasayan aile çocukları standart barınma koşullarına sahip olmayan ailelerin çocukları, çok çocuklu ailenin çocuğu, çok genç anne, üvey ebeveynle yasayan çocuk, eğitimsiz, uruxiz, alkol, uyusturucu bağımlısı ebeveyn, aile içi geçimsizlik, kendisi de istismar görmüş kişinin çocuğu, ailede ruhsal hastalık öyküsünün olması, istenmeyen gebelik sonrası doğmuş çocuk istismara aday çocuktur (Yağmur, Öztop & Asil, 2008).

2.9 Çocuk Cinsel İstismarı Ve Kuramlar, Teoriler ve Modeller

Cinsel istismar, cinsel amaçlı ilgiden cinsel ilişki kurmaya kadar giden ve kendi içinde pek çok çeşitlilik gösteren karmaşık bir olgudur. Bu karmaşık bir olgunun nedenlerinin, tek bir boyutta birkaç faktöre dayanarak açıklanması Ve anlaşılması olanaklı değildir (Topçu, 2009 : 247).

2.9.1 Psikanalitik Kuram

Çocuk cinsel istismarının nedenlerine psikanalitik kuram çerçevesinde getirilen açıklamalar, aslında ensest konusunda yapılmış açıklamalardır. Psikanalize göre,

diğer insanlara karşı düşmanca duyguların gelişmesinden erken çocukluk dönemindeki yaşantılar sorumludur. Freud'a göre, oedipal ve elektra evrelerinin sağlıklı veya sağlıksız atlatılması, şiddet eylemlerinin yaşanması veya engellenmesi yönünde önemlirol oynar (Akbaş & Sanberk, 2011).

Freud, 1:Ju konulardaki ilk yayınlarında, kadın hastalarının önemli bir bölümünün yetişkin biri tarafından cinsel istismara uğratıldıklarına dair verdikleri öykülere dayanarak, çocukluk çağında yaşanan cinsel travma ile yetişkinlik döneminde ortaya çıkan ruhsal bozukluk arasında doğrudan nedensel bir bağın olduğunu ileri sürmüştür. Freud, daha sonraki yıllarda bu görüşünü değiştirerek, bu kez çocukluk çı:ı.ğındaki baştan çıkarılma öyküsünün gerçek olmaktan çok bir fantezi olabileceğini ileri sürmüştür. Freud, kız çocuğun babası tarafından baştan çıkarıldığına dair fantezisini, Oidipus kompleksinin kadılardaki karşılığı olan Elektra kompleksinin pir ifadesi olarak kabul etmiştir.Freud'a göre, babaları tarafından baştan çıkarıldık1arı ifade eden kadınlar, aslında babalarına olan aşklarının ve penis kıskançlığının yansıtılması biçiminde bir fanteziyi dile getirmiş olmaktadır.Bu ilişkide anne;idaima suçlu bulunan taraf olarak değerlendirilmiş ve annenin eşi ayı zamanda kızı ile ilişkilerinin bozuk olmasının, ensesti başlatan bir faktör olduğunu iddia edilmiştIr (Topçu, 2009 : 248).

Freud se,ınptomaneden olan anıların çocukluk çağında geçirilen cinsel istismara bağlı olduğunu düşünüyordu.Ancak çok başarılı olmayan bir bastırmanın zemininde, anıların bir vesile ile çağrıştırlması ve "bastırılan materyalin geri dönmesi" söz konusu olabiliyordu.İşte travmatik anılara bağlı duygusal enerji bu esnada bedensel belirtilere (semptom) dönüşüyordu.Freud,hastalarından sıklıkla duyduğu istismar hikayelerine önceleri inandı.Ancak ardından, Viyana gibi aydın birçevrede bt.rdenli çok istismar hadisesi vuku buluyorsa bu durumun kendisi veya çevresi·tarafından nasıl fark edilemediğini düşündü.Bu çelişkili hal sonunda Freud'u teorisini sorgulamayayöneltti (http://webcache.googleusercontent.com).

~insel istismarın nedenlerini Oidipus kompleksine dayandıran başka bireysel pşikolojik açıklamalarda vardır.Bu açıklamaların ortak özelliği, cinsel

istismarcıları, anneleri ile olan yoğun çatışmaları olan kimseler olarak tanımlamalarıdır. Açıklamalarda aynı zamanda, istismarcıların anneleri ile olan çatışmalarının yetişkin kadınlarla ilişkide bulunmaları zorlaştırdığı veya olanaksız duruma getirdiğifiddia edilmektedir. Bu gibi kimselerin ilk çocukluk döneminde yaşadıkları deneyimlerin bir sonucu olarak "iğdiş kaygısı" na sahip oldukları ve bu durumun yetişkin..kadınlarla cinsel ilişkiye girmelerini engellediği de sürülmektedir (Bekçi, 2009 : 248).

Freud enşysti Oedipus döneminde ortaya çıkan ruhsal bir bozukluk olarak nitelendirmiştir.{Ensestle ilgili asıl suç unsuru, bir tür aile - içi cinsel istismar olarak gerçekleşmesidir.

Ensest ilIşlri özellikle taraflardan birinin rızasına rağmen, zorla ve baskıyla ya da ödül ve kanqırmayla ortaya çıktığında bir istismar konusu olarak görülmektedir. Aile içi, ya da akrabalar arası ilişkilerden yararlanılarak gerçekleştirilen, bir tarafın açık istismarınıidayanan cinsel ilişki ensesti kendi bağlamının ötesinde de bir suç durumuna getirmektedir (http://webcache.googleusercontent.com).

2.9.2 Psikodinamik-Psikiyatrik Teori ve Psikolojik Modeller

Bu tegriye göre istismar ve ihmalin temelinde, anne-babaların bir takım psikolojik sorunlar yaşamaları ve kendi ebeveynlik rollerini algılama konusunda problemlerinin olması vardır. Çocuğunu istismar ve ihmal eden anneler, kendi çocukluklarinda anneleri tarafından istismar edilmişlerdir. Bu nedenle nasıl anne olunur bilememekte, çocuklarının temel ihtiyaçlarını karşılayamamakta ve atlllelik içgüdülerine sahip olamamaktadırlar. Çocuklarını istismar eden. ebeyeynleıin %10'unun kendi anne-babalarında ciddi psikolojik rahatsızlıklar olduğu görülmüştür (Bekçi, 2006).

Bu modele göre ise; çocuk istismarı ve ihmalinin nedeni ebeveynin psikopatolojisidir. Bu modeli temel alan çalışmalarda çocuk istismarı faillerinin klinik bir tanı almaları gerektiği ve bu durumun bir hastalık olduğu belirtilmiştir. Bu

kavramı ilk kez bilimsel bir yayınla duyuran Kempe ve arkadaşları da bu görüşü savunmuşlardır Bu görüşün savunulması istismarcı profilinin belirlenmesinin mümkün olduğunu düşündürmüşse de tüm istismar türleri bir arada düşünüldüğünde belli bir istismarcı profiline ulaşılması mümkün olmamıştır. Psikolojik model istismarın öz~lliklerinin belirlenmesi yanı sıra istismarcının özelliklerinin de belirlenmesini amaçlamıştır. Bu modelde çocuk istismarı faillerinin, çocukluklarında istismara uğrayan kişiler oldukları belirtilmektedir (Irmak, 2008).

2.9.3 Feminist Yaklaşım

Feminist görüşte olan yazarlar için çocuk cinsel istismarı, erkek cinselliğinin bir uzantısıdır ve güç ile bağlantılıdır. Bu görüşe göre, cinsel istismar ve ensest, erkeğin çocuklara ve kadınlara karşı kullandığı bir şiddet biçimi ve onlar üzerindeki hakimiyetinin bir. ifadesidir. Bu yaklaşımda, çocuk cinsel istismarı erkek sosyal gücünün ifade edilmesinin ve ataerkil sosyal ilişkilerin geliştirilmesinin bir yolu olarak kabul edilmektedir. Bu görüşte olan yazarlar, çocuğun bedeninin cinsel amaçla kullanılması ile yetişkine yapılan tecavüz arasında bir fark olmadığına inanmaktadır (Topçu, 2009 : 250).

Feminis(araştırmacılara göre, kadınlara ve çocuklara yönelik şiddetin nedeni erkeklerin toplumun güç yapısını ellerinde bulundurmalarıdır. Bu yapılar hemen hemen toplumün bütün katı hiyerarşik kurum ve kurallarında ifade olanağı bulunur. Bu model, güç ve cinsiyet arasındaki bağı, sosyal kurum olan ailenin işlevi ve yapısını, toplumda acı çeken kadınları ve kadınlar için nasıl angaje olunabileceğini araşmaktadır. Feminist araştırmacılara göre, kadının aşağılanması ve sömürülmesi, cinsiyet ilişkisine ve toplumumuzun sosyo - ekonomik yapısına damgasını vurmaktadır (.P..kbaş & Sanberk, 2011 : 18).

Kadın~.yönelik şiddet biçimlerinden biri olan cinsel taciz, tanımlama, tartışma ve karşı politika üretme aşamalarında, sadece resmi ve adli kurumların değil, feminist hareket içinde farklı yaklaşımlara sahip kadın örgütlenmelerinin, ataerki karşıtlığını kurumsal kimliklerinin bir bileşeni olarak tanımlayan muhalif yapıların

etersiz kaldığı bir alan olmaya devam ediyor. Bu nedenle son dönemde muhalif ikleriyle bilinen karma yapılarda gündeme gelen cinsel taciz vakaları feminist illerle oluşturulmuş, ataerkinin tuzaklarına düşmeyen alternatif bir hukuk süreci de ele alınamıyor (http://www.feministyaklasimlar.org).

Feminist yaklaşım 'cinsel istismarı, çocukları uygun cinsel hedefler haline me niteliği11.ctéki bazı sosyal değerlerin ve değer yargılarının bir sonucu olarak l. Feministlere göre cinsel istismar işte bu gibi değerlerin sonucu olarak ekleşir. Feministler, erkeklik "öz - simgesi" nin en önemli tamamlayıcıları olan değerlere çocuklar vasıtasıyla erişmenin, yetişkin kadınlar vasıtasıyla erişmekten kolay olması nedeniyle, erkekler için uygun seks partnerinin, kendilerinden k kızlar olduğunu iddia etmektedirler (Topçu, 2009 : 250).

Kültürel Anlamda Kuramsal Açıklamalar ve Etkileşimsel Model

Kültür, kuşaklara düşüncenin temeli olarak kabul edilebilir ve nesilden nesile nır. Daha sonra bunlardan değerler, normlar, davranış biçimleri ve fikirler r. Cinsel şiddet, bu kurumsal yapı içinde çocuğun gözlenmesi sonucunda ve ntılar temelinde oluşmaktadır. Bu şekilde cinsel şiddet toplumda genel şiddete şmektedir (Akbaş & Sanberk, 2011 : 19). Cicchetti ve Rizley (1981) çocuk narının kuşaklararası geçişini ve çeşitli risk faktörlerini açıklamak için şimsel (transactional) bir çerçeve geliştirmişlerdir. Gelişimin etkileşimsel li, çocuğun gelişiminin tek bir olumsuz olaya dayanarak açıklanmasının ksızlığına işaret ederek çevresel güçler, ebeveyn özellikleri ve çocuk özellikleri ndan dinamik ve karşılıklı etkilere dikkat çekmektedir. Buna göre; çevre, ğun davranışını ve gelişimini etkileyebildiği gibi çocuk da çevreyi ve kendi mini etkileyebilmektedir (Irmak, 2008).

Sosyal Kontrol Kuramı ve Sosyolojik Modeller ve Çevresel Teori

Sosyal kontrol kuramına göre, şiddet içerikli davranış insanın bir niteliğidir. , diğer insanlar üzerinde kontrol ve güç sağlamak amacı ile kullanılmaktadır.

bu şekilde kontroLişlevi daha sonra şiddetin güdüleyicisi haline dönüşmektedir. Bu modelin savunucularına göre, şiddet engellenebilmekte veya sınırlandırıla bilmektedir. Eksilen sosyal kontrol, başkalarına yönelik şiddetin kullanılması olasılığını artırmaktadır (Akbaş & Sanberk, 2011 : 19). Sosyolojik modeller, çocuk istismarı ve ihmalini, sosyal tutum, sosyal yapı ve kaynak dağılımı bağlamında tanımlamaktadır. Bu modeller, çocuk istismarı ve ihmalinin nedeni olarak yoksulluk, sosyoekonomik statü, sosyal statü, yalıtılmışlık ve toplumda şiddetin kabulü gibi sosyal faktörlerin önemine işaret etmektedir. Sosyolojik modeller, bireylerin toplumla ilişkisindeki strese vurgu yapmakta ve sosyal desteğin önemini vurgulamaktadırlar0 Ebeveyn toplumsal ilişkilerden yalıtılırsa stresi artacak ve istismara başvur~bilecektir. Örneğin, aile sık göç ediyorsa toplumsal ilişkileri olacağından stfesi artacak ve sonuçta istismar gözlenebilecektir (Irmak,2008). Çevresel Teoriye göre ise; çocuk istismarı çok boyutlu bir problemdir ve temel nedenistrestir. Eğer fakirlik, eğitim seviyesinin düşüklüğü, işsizlik gibi strese sebep olan problemler olmazsa, çocuk istismarı da olmaz. Ekonomik problemlerin oluşturduğu stres{fakir insanların kontrol mekanizmalarını zayıflatır ve çocuklarına karşı şiddet uygulamalarına sebep olur (Bekçi, 2006).

2.9.6 Sosyal Öğ):"enme kuramı ve Psiko-sosyal Model ve Sosyal Öğrenme Teorisi Teori

Diğer ı11sanlarla etkileşim süreçlerinde cinsiyete özgü roller aktarılmakta ve öğrenilmektedif. Bu süreçler ailede, değişik kurumlarda, karşı cins ilişkilerinde ve farklı grup de11eyimlerindeyaşanmaktadır. Sosyal öğrenme kuramı diğer modellen için cinsel şiddetin oluşumunu açıklamaya yönelik önemli bir model görevi oluşturmaktaclır (Akbaş & Sanberk, 2011 : 20). Bu teoriye göre, ebeveynler çocuklarının doğumunu kar-zarar dengesinde değerlendirirler. Çocuğun dünyaya gelmesi ile diğer ihtiyaçlarını kısması gereken ebeveynler bu durumu sorun olarak görürlerse, çocuklarına karşı düşmanlık besler ve onları istismar ederler. Bu yaklaşıma göre önemli olan, anne babanın çocuğu isteyip istememesidir. Anne babalar, çoçıığun gelişini, fayda ve zarar çerçevesinde inceler ve çocuğa karşı tutumlarını bu bağlamda belirlerler (Bekçi,2006).

2.10 Cinsel İstismara Uğrayan Çocukların Davranış Sorunları

Çocukluğunda istismar edilen kişilerde aşırı heycanlanma ve kaygı, çok telaş ve hareketlilik, zaman zaman halüsinasyonlar ve sık sık geri çekilme davranışları vardır (Bahçecik, Kavaklı ,1993). Yaşına uygun davranış ve aktivitelerde gerileme vardır. Çocuk, yaşına uygun aktivitelerden kendini soyutlar. Yetişkinlere, diğer çocuklara veya eşyalara agresif davranır (Yenibaş & Şirin,2007:57 - 58).

Çocuğun sık ve devamlı cinsel oyun, cinsel olarak baştan çıkarıcı davranışlar sergilemesi, yaşıyla uyumsuz cinsel aktivite göstermesi, kontrolsüz mastürbasyon ve resim çizimlerinde tacizi belirtme, uygunsuz cinsel davranışlar (herkesin ortasında mastürbasyon), cinsel ilişki taklidi, anüs veya vajinaya yabancı cisim sokmak, insanlara sürtünmek, sürekli genital organlarıyla oynamak gibi, cinsellik veya seks konularına anormal ilgi gösterme veya tamamen ilgisiz kalma sık görülen davranışlardır (Qvayolu & Uçan, 2007). Birçok cinsel istismar mağduru birkaç yıl sonra başlarından geçen olayları unutmaktadır. Hatta bu oranın %50 olduğu bilinmektedir. Ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde hafızamızın tetiklenmesiyle bu konuların tekrar hatırlanması olasıdır. Hayatlarını devam ettiren cinsel istismar mağdurları başlarına gelen bu kötü olayın sebebinin kendilerinden kaynaklandığı kanısını taşımaktadırlar. Bunun sonucunda aşırı suçluluk ve kendini suçlama duyguları yoğun olarak yaşanır (Courtois, 1993).

Herhangi bir taciz durumunda çocukların gösterebilecekleri *fiziksel belirtiler;* bedensel şikayetler, yeme problemleri, altına kaçırma, yalancı sinir nöbetleri meydana gelir. Cinsel istismar durumunda çocukların gösterebilecekleri *cinsel davranışlar;* çocuksal uyarılmışlık (örn: aleni mastürbasyon, aşırı cinsel merak, cinsel etkinliklerle ilgili fazla konuşma, bir nesneyle mastürbasyon yapma, cinsel ilişkiyi taklit etme) cinsel saldırgan davranışlar (örn; sık sık cinsel organlarını gösterme, diğer insanları soyundurmaya çalışma) cinsel uyaranlardan kaçınma gözlenir (Akgiray, 2007).

Öfke tepkileri, zayıf dürtü kontrolü, karşı olma, karşı gelme bozukluğu cinsel istismara uğrarnış çocuklarda gözlenebilmektedir. Çocuk kaygılıdır, korkuyordur ve kendini suçlamaktadır (Taneri & Gökler, 2004).

Siegel ve arkadaşları (1990) tarafından yapılan çalışmada cinsel istismara maruz kalan çocuklarda öfke, üzüntü ve endişenin üç önemli tepki olarak görüldüğü tespit edilmiştir. Briere ve Runtz (1987) ve Brukner (1995)'in yaptıkları araştırmalarda da cinsel istismara uğrayan kişilerin sürekli, bastırılmış ve içe yönelmiş öfke dijzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır (Bekçi, 2006).

Cinsel salq.ırı mağdurları kendilerine fiziksel anlamda zarar verebilirler. Bu davranışların neçlt!nleri değişebilir. Bu davranışlarını kötü anılarını hatırlamamak için yaptıklarını söyleyebiliriz. Ayrıca geçmişte yaşadığı acıları dindirmek için kendilerine yeni r:ı.cılar bulmaya çalışırlar (Courtois, 1993).

Çocukta dı:ı.vranış değişikliği tacizin diğer bir ifade biçimidir. Çocuklar genellikle spesifik stres uyaranlarına non-spesifik yanıt verirler. Duygusal açıdan negatif olduğu ve J.:<_prelmiş duygu durumu bellidir (Yenibaş & Şirin,2011 : 57 , 58). Nörotik davranış çlt!ğişiklikleriya da davranış bozukluğu olabilir (Ovayolu & Uçan, 2007). Fiziksel bt!Jirtilerartar ;çocuk daha sık hastalanır. Depresifbozukluklar, özgül olmayan davranışbozuklukları ve uyum sorunları görülebilir (Yenibaş & Şirin,2011: 57 , 58).

İstismara uğramış çocuklarda çoğunlukla derhal gözlenen davranışsa! değişiklikler meycuttur. Belli başlı spesifik değişiklikler çocuk istismarı vakasının varlığını destekler nitelikte bir uyarıdır. Mesela küçük bir çocuğu muayene eden bir doktor uygunsuz bir duygusal tepkiyle karşılaşabilir. Böyle bir çocuk acı verici muayene ya da tıbbi prosedürler karşısında anormal derecede pasif ya da öpeırısiz prosedürler karşısında aşırı derecede korkak olabilir. Çocuk ayrıca ebevey11leıj11de11 korktuğunu veya eve gitmek yerine hastanede kalmak istediğini beliptebilir (Check,1978:20).

Damga[andığını düşünen çocuklarda görülen en sık davranış tepkisi saldırgan davranışın gelişimi şeklindedir. İstismara uğrayan erkek çocuğu ise bu davranışlar sıklıkla göz[emlenmektedir. Bazı araştırmacılar bunu erkek kimliğini yeniden oluşturma olarak yorumlamaktadır. Kız çocuklarında gözlenen en sık davranış

tepkisi ise öz kıyım ve kendine zarar verme davranışlarıdır. Zarar verici davranışlar genellikle vücudunda sigara söndürme, bileğini kesme şeklindedir. Bazı araştırmacılar, bunu kendini cezalandırma ve çekiciliği azaltmak amacı yaptıklarını ileri sürmektedir (Akdoğan, 2005).

Çocuğun dikkat süresi, gelişim evresine oranla olması gerektiğinden daha kısadır. Okuldaki başarısında ani bir değişiklik, yoğunlaşamama söz konusudur. Yeme güçlükleri yaygındır. Çocuk hiperaktifdir, kurallara uymamaktadır (Yenibaş & Şirin,2011:57,58). Ani korkular, çoklu kişilik bozukluğu, suça yönelik davranışlar, saldırganlık ve okul notlarının düşmesi gibi belirgin özellikler görülmektedir (Courtois, 1993).

Oyuncaklara ya da nesnelere uygunsuz bir cinsel tutumla muamele etme, abuslar ve uyku sorunları, içine kapanma ve birine sımsıkı yapışma, kişilik değişiklikleri, güvensiz görünme altını ıslatma gibi, daha küçükken gösterdiği davranışlara gerileme, belirli yerlere ya da insanlara karşı nedeni anlaşılamaya bir korku duyma öfke patlamaları, cinsel organların etrafında açıklanamayan ağrı ya da morluk, cinsel yolla bulaşan hastalıklar gibi fiziksel işaretler, ketumlaşma, açıklanamayaıı hediyeler ya da paralar şeklinde belirtiler ve davranış değişiklikleri gözlemlenmyktedir. Bunlar çocuk cinsel istismarına ilişkin açık ara farkla en sık rastlanan işaretler olsa da, çocuklar ebeveynlerine ve öğretmenlerine her biri belli bir anlam taşıyaıı çok çeşitli etkiler sergileyebilir (Sanderson, 2010 : 321). Yabancı cisimleri tek.rar tekrar vajinasına yerleştirme eğiliminde olan çocuklar, -cinsellikle ilgili bilgi çlüzeyiyaşına uygun olmayan çocuklar veya yaşına uygun olmayan cinsel davranışlar gösteren çocuklar, genital bölgenin ellenmesi veya öpülmesiyle ilgili sorular soran çocuklar ve cinsel içerikli oyunlar oynayan çocuklar da cinsel istismar açısından değerlendirilmelidir (Alikaşifoğlu, 2007).

2.11 İstismarcı Kimdir

Ç*ocuk* istismarı ile ilgili olduğu düşünülen bazı kişilik özellikleri arasında narsistik eğilimler, zayıf tepki kontrolü;' ısrarcı tutum, düşük benlik kavramı, aşırı

kaygı ve empati kuramama gibi nitelikler dikkati çekmektedir (Uysal, 1998). İlişkilerinde ön plana çıkardıkları benmerkezcilik yetişkin ilişkilerine girmelerini engeller. Narsisistik yapıları nedeni ile diğer kişileri kendi gereksinimlerini karşılamaktan sorumlu bireyler olarak algılarlar (Aktepe, 2009).

İstismarcı; çocuklardan tahrik olur, sosyal olarak yetersizdir ve olgun değildir, empati duyguları yoktur ya da sınırlıdır, yetişkin kadınlarla ilişki kurmakta zorlanır, alkollü iken tacize kalkışır. Kimi cinsel tacizciler çocuğun seksüel aktiviteden hoşlandığını, dolayısıyla bununla ilgili yanlış bir şey olmadığını iddia eder. Dr. Kent bu fikri kabul etmez. "Suçlu 'bu onun hoşuna gitmişti' dediği zaman bu bir ölçüde doğru olabilir. Çünkü belli bir yaştan sonra hepimizin de seksten zevk alma kapasitesi vardır. Fakat çocuk rıza gösterecek bir pozisyonda bulunmadığından bu onun için yine de zararlıdır" (Wiiliam, 1978: 33).

İstismarcıların birçoğu çocukluklarında ya cinsel istismara uğramışlardır ya da ev içerisinde şiddet olgusu vardır. Cinsel istismarcı birey genelde düşük eğitim ve sosyoekonomik düzeye sahiptir. İstismarcı bireyin doyumu erteleme kapasitesi azalmıştır ve engellenmeye karşı düşük toleransı olan kişilerdir. Çoğu zaman emosyonel açıdan var olan rötardasyonları nedeniyle gerçekçi yaklaşımlarda bulunamazlar (Aktepe, 2009).

Psikodinamik yaklaşıma göre istismarcı bireyin doyumu erteleme kapasitesi azalmıştır. Gerginlik, haz alına ve acıdan kaçına durumunda, çatışmanın ortadan kalkması, doyumu ertelemek yerine, kabul edilebilir bir nesneye boşaltmak şeklinde gerçekleşir. Engellenmeye karşı düşük toleransı olan kişilerdir (Tardif ve ark. (2005), Akt.: Keskin ve Çam, 2005).

Çalışmalar devamlı olarak göstermektedir ki kurbanın cinsiyeti ne olursa olsun faillerin çoğu erkektir ve kurban tarafından kim oldukları bilinmektedir. İstismarcıların birçoğu da çocukluklarında ya cinsel istismara uğramışlardır ya da ev içerisinde şiddet olgusu vardır. Cinsel istismarcı birey genelde düşük eğitim ve sosyoekonomik düzeye sahiptir. Aile genelde tek ebeveynden oluşur. (Keskin &

Çam, 2005). Empati duyguları ya yoktur ya da sınırlıdır. Kendilerine saygılarının düşüklüğünü ve suçluluğu bastırıp karşıt tepki kurarak saldırgan davranış şeklinde çocuğa yansıtma eğilimi içerisindedirler. Karşılanmamış doyum nedeni ile anksiyete yaşarlar ve çeyresine saldırganlık şeklinde bu enerjiyi aktarırlar. Duygusal yetersizlikleri aynı zamanda narsisizmle karakterizedir (Aktepe, 2009).

Cinsel istismarcı birey psikodinamik teoriye göre olgunlaşmamış emosyonel durum özellikleri nedeni ile patolojik bir şekilde çocuğu cinsel açıdan çekici bulur. Veya kişi çocuğu himayesi altına almak ister yahut kendisi çocukluğunda benzer bir travma yaşamıştır. Koşullarını kimsenin onu fark etmediği bir zamana göre ayarlarlar. Genelde önceki dönemlerde yetişkinle olan ilişkilerinde sürekli refüze edilen bireyin çocukla bitmeyecek bir ilişkiye girmesi veya ilişkiyi geliştirmeye çalışması patolojik düşüncenin temel yapısını oluşturur. İstismar sırasında, istismarcı birey çocuktan ödül aldığını veya onu mutlu ettiğini düşünür. Çocukluk döneminde özdeşleşeceği birisinin olmaması, sosyal komponentler açısından patolojik bir aile yapısına sahip olma, mental geriliğin olması, düşük benlik saygısına sahip olma, destek sistemlerinden yoksun bir birey olması istismarcı bireyin diğer özellikleri arasına girmektedir (Keskin & Çam, 2005).

Çoğu zaman duygusal açıdan var olan rötardasyonları nedeniyle gerçekçi yaklaşımlarda bulunamazlar.Empati duyguları ya yoktur ya da sınırlıdır. Kendilerine saygılarının düşüklüğünü ve suçluluğu bastırıp karşıt tepki kurarak saldırgan davranış şeklinde çocuğa yansıtma eğilimi içerisindedirler. Karşılanmamış doyum nedeni ile anksiyete yaşarlar ve çevresine saldırganlık şeklinde bu enerjiyi aktarırlar (Adalı, 2007).

Duygusal yetersizlikleri aynı zamanda narsiszmle karakterizedir. İlişkilerinde ön plana çıkardıkları benmerkezcilik yetişkin ilişkilerine girmelerini engeller. Narsistik yapıları nedeni ile diğer kişileri kendi gereksinimleri karşılamaktan sorumlu bireyler olarak algılarlar (Tardif ve ark. (2005), Akt.: Keskin ve Çam, 2005).

Cinsel istismarın tanımı ve belirtilerine ek olarak istismarın önlenebilmesi için istismarcıların genel özelliklerinin bilinmesi büyük önem taşımaktadır. Araştırma bulgularına göre, kurbanın cinsiyeti ne olursa olsun istismarcılar genellikle erkektir ve kurban tarafından tanınmaktadır (Akgiray, 2007).

Şimdiye kadar büyük ölçüde çocuk cinsel istismarı üzerine mitler ve tabulara boğunlaştık. Gördük ki çocuklar genellikle son derece normal görünümlü kişiler tarafından tacize veya tecavüze uğramaktadır ve bu kişi de çoğu zaman bir akraba veya tanıdıktır, o sadece çok nadiren açıkça zihinsel rahatsızlığı olan biridir. (William, 1978 : 34).

İstismarcıların birçoğu da çocukluklarında, ya cinsel istismara uğramışlardır ya da ev içerisinde şiddet olgusu vardır. Cinsel istismarcı birey genelde düşük eğitim ve sosyoekonomik düzeye sahiptir. Aile genelde tek ebeveynden oluşmaktadır (Tardif ve ark., 2005).

Çocuğa cinsel taciz; anne, baba, üvey anne-baba, kardeş (Putnam, 2003), akraba, öğretmen, komşu veya herhangi bir yabancı kişi tarafından yapılabilir. Tacize uğradığında çocukta çoğu zaman rahatsız edici duygular, düşünceler veya davranışlar gelişebilir (Ovayolu & Uçan, 2007). İstismarcı; çocuğa yabancı biri olabileceği gibi genellikle çocuğun bildiği çevrede yaşayan kişi ya da toplumda saygın ve sevilen birisi de olabilir. Dış görünüşünün ardında çekingen, kendine güveni ve saygısı olmayan bir kişilik yatar. Erişkinlerle ilişki kurmakta zorlanır (Tardif ve ark., 2005).

Çocukları istismar edenler genellikle çocuğun yakın çevresinde (Okul, kreş, yuva çalışanları, bakıcılar, akrabalar) bulunan kişilerdir. istismarcıların çoğunda, çocukluk çağında yaşamış oldukları cinsel istismar ya da aile içi şiddet öyküsü göze çarpmaktadır (Kurdoğlu, Güler, & Özgökçe,2010).

2.12 Cinsel İstismarın Saklanması

Çocukluk çağı cinsel istismarları çoğu zaman hiç kimseye söylenmez. Gerçekler yetişkinliğe kadar çocuk tarafından saklanır. Çoğunlukla günahından dolayı cezalandırılacağı ya da terk edileceğine dair hislerle, utanç ve suçluluk duyguları ile bu şiddet saklanır (Aktepe, 2009).

Çocuklar genelde tehdit ve cezalar nedeniyle olayları gizlemek eğilimindedirler. İstismarcı hediyeler yoluyla çocuğu kandırıp susmasını sağlayabilir. Çocuğun cins~1 istismarı ile ilgili söylediği her şey ciddiye alınmalı fakat çocuğu tekrar tekrar sğı:guyaçekmekten kaçınılmalıdır (Bayraktar, 2009).

Hastalar belirtilerin istismara ait olduğunu ruh sağlığı çalışanlarına bildirebilir, ancak temel 'beklentileri adli yardım değil, tıbbi yardımdır. Kimi zaman da belirtilerin istıtşınara bağlı olduğu herkesten özenle saklanır. Bunun aileyi korumak, istismarcıyı korumak, utanç, istismarın yinelenmesinden ya da damgalanmaktan korkmak gibf 'birçok nedeni olabilir. 2, 3 İstismar olgularının adli yollar dışında psikologlara ye psikiyatristlere gelmesi birçok etik sorunu da beraberinde getirir. Hastanın gizJiliğine karşılık bildirim yükümlülüğü sık tartışılan bir etik sorundur (Tahiroglu, Avcı & Çekin, 2008).

Cinsel istismara uğramış çocuklar yaşamış oldukları travmayı büyük çoğunluk kimseye anla.tınamaktaya da anlatamamaktadır. Bunun en önemli nedenleri ise;

1. Kendisine inanılmayacağı, kendisinin bundan dolayı suçlanıp dışlanacağı düşüncesidir.
2. İstismarcıyı seviyor ve ona zarar gelmesini istemiyor olabilir.
3. Eğ~r<ekonomik olarak istismarcıya bağımlı ise onun olmaması veya ceza alması durumunda kendilerinin zor durumda kalacağını düşünüyor olabilir.
4. İstismarcı tarafından tehdit ediliyor ya da istismarcı tarafından kendisine gü?,elhediyeler veriliyor olabilir, bunları kaybetmek istemiyordur.
5. Yaşının küçüklüğü nedeniyle bunun yanlış bir şey olmadığını düşünüyor ol.abilir. Bu yüzden pedofiller daha çok bu konuda eğitimi olmayan yaşı, kı.:i.çük olan çocukları tercih etmektedir.

6. Bazen de istismarcı tarafından bunun bir sır olduğu ve sırlarını kimseyle paylaşmaması (Blagg, 1989).

Bazı uzmanlara göre ise, çocuk yaşta cinsel istismara uğramış bireyler yaşadıkları olayın etkisiyle yararlı açıklamalar yapılmamakta yada bu olaylar anlatılmamaktadır. Bu da sadece çocukların anlattıklarına güvenerek yapılacak olan bir yargılamaela sorun teşkil etmektedir (Pipe, Lamb, Orbach, & Cederborg, 2007).

Çağdaş değerlendirmelere göre cinsel istismar kurbanı çocuklar genellikle yaşadıklarını anlatmamayı tercih etmeleri en büyük hata olarak görülmektedir. İlk bakışta, çocukların bu konu hakkındaki sessizlikleri bu gibi durumlara tekrardan maruz kalmg/olasılıklarını arttırmaktadır. Ancak sorgulama sırasında çocukların yaşadıkları olgyları sürekli olarak inkar edecekleri düşüncesi tamamen yanlıştır. Ve bazı uzmanlgı: cinsel istismara uğramış kişilerin tedavilerinde mağdurların yaşadıklarını inkar ettikleri dönemlerde bile cinsel istismara maruz kaldıklarını belirtmişlerdii(Pipe, Lamb, Orbach & Cederborg,2007).

Fitzgerald (2001) bir yazısında Cape York'ta göz altında bulunan birinin bir kadını öldürmesini büyük bir hata olarak görmektedir ve bunun büyük korkulara neden olduğunu belirtmiştir. Yerli toplulukların içinde çocuklara yönelik cinsel istismar ölçüle:ri, olması gerektiği gibi tanınmıyor. Pek çok saldırı raporları ve cevaplar başarısızlıkla sonuçlanıyor. Ayrıca bunun gibi birçok sebepten dolayı başarısızlıklar ortaya çıkıyor. Bunlar: Irkçılık ve utanç nedeniyle olan korkular; polislerin vyfdİği yanıtlardan sonra oluşan korkulardır.Yasal personel ile iletişim zorlukları bulunmaktadır.Bazı yerli insanlar için kendi deneyimlerini yasal işlemler için paylaşmalan oldukça zordur.

Bazı uzmanlara göre ise, çocuk yaşta cinsel istismara uğramış bireyler yaşadıkları olaym etkisiyle yararlı açıklamalar yapılmamakta ya da bu olaylar anlatılmamaktadır. Bu da sadece çocukların anlattıklarına güvenerek yapılacak olan bir yargılamada sorun teşkil etmektedir (Pipe, Lamb, Orbach & Cederborg, 2007).

Çağdaş değerlendirmelere göre cinsel istismar kurbanı çocuklar genellikle yaşadıklarını anlatmamayı tercih etmeleri en büyük hata olarak görülmektedir. İlk bakışta, çocukların bu konu hakkındaki sessizlikleri bu gibi durumlara tekrardan maruz kalma olasılıklarını arttırmaktadır. Ancak sorgulama sırasında çocukların yaşadıkları olayları sürekli olarak inkar edecekleri düşüncesi tamamen yanlıştır.Ve bazı uzmanlar cinsel istismara uğramış kişilerin tedavilerinde mağdurların yaşadıklarını inkar ettikleri dönemlerde bile cinsel istismara maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (Pipe, Lamb, Orbach & Cederborg, 2007).

2.13 Cinsel İstismar Nasıl Ortaya Çıkar

Cinsel istismarın tanınmasında fizik muayene önemli bir rol oynamaktadır. Ancak tek başına nadiren tanı koydurucudur. Çünkü olay okşama veya oral temas şeklinde olabilir ve istismarın herhangi bir fiziksel bulguya yol açmadığı sanılabilir. Çocukluk çağı cinsel istismarları çoğu zaman hiç kimseye söylenmez. Çoğunlukla günahından dolayı cezalandırılacağı ya da terk edileceğine dair korku yaşanır, utanç ve suçluluk duyguları ile bu şiddet saklanır. Ancak çocuk, cinsel istismar sırasında fiziksel olarak zarar görmüşse ortaya çıkar (Ovayolu, & Uçan, 2007). Çocuk bunu yada deneyimi aktarmak için veya ilişkiyi bitirmeyi istediği için anlatır. Bu olayın açığa çıkması ile çocuk bunun hakkında daha ayrıntılı bilgi vermeye zorlanır ve özellikle bir ensest ilişkisi ise, çocuk büyük bir baskı altında olacaktır (Polat, 2007).

Cinsel tacize uğrayan çocuklar sıklıkla birine açılmakta çekingen davranırlar. Bazen kendileri yerine birbaşka çocuktan söz ederler. Çocukta davranış değişikliği tacizin diğer bir ifade biçimidir. Çocuklar genellikle spesifik stres uyaranlarına nonspesifik yanıt verirler. Nörotik davranış değişiklikleri ya da davranış bozukluğu olabilir. 0-3 yaş arası çocuklarda yeme ve uyku bozuklukları, yabancılardan korkma ve yaşına uygun olmayan cinsel oyunda bulunma görülebilir. 3 - 6 yaş arası çocuklarda bebek gibi konuşma, içe çekilme, birine yapışma, enürezis, enkoprezis, yeme ve uyku bozuklukları, agresyon, boyun eğme davranışı, sık ve devamlı cinsel oyun, mastürbasyon gözlenebilir (Ovayolu & Uçan, 2007). Çeşitli davranış sorunları istismarda görülebilir ve tanıda yararlı olabilir. Uygunsuz yönde

ellik gösteren davranış istismarla birlikte kuvvetli bir ilişki göstermektedir (Polat, 1).

Ancak cinsel istismar sırasında çocuk fiziksel olarak zarar görmüşse ortaya r. Çoğu zaman cinsel istismar, sağlık profesyonelleri tarafından istismarın anması ve çocuğun koruma altına alınması ile son bulur ve bu adımın ardından ğun yaşadığı ambivalan duyguların, çatışmaların değerlendirildiği terapi süreci r (Aktepe, 2009).

İstismarın fark edilebilmesi çoğu zaman tesadüfidir. Bu sır dış dünyanın yle açığa çıkar. Birisinin anormal bir davranış fark etmesi sonucu ortaya çıkar. nadir olarak isitsmar edilenin üçüncü bir şahsa bunun hakkında bir şeyler nesi ile ortaya çıkmaktadır (Polat, 2007:100).

Hekim süt çocukluğundan ergenliğe kadar olan dönemlere özgü psiko sosyal ış desenlerini bilmektedir. Eğer çocuk kendi yaşına uygun olmayan cinsel ışlar gösteriyorsa istismar açısından şüphelenmek gerekir (Ovayolu & Uçan,

Genellikle cinsel istismara maruz kalmış çocuklar doktora geldiklerinde kle gerçek nedeni saklarlar ve başka sorunlardan şikayet ederler. Olayın nedeni dikkatli ve şüpeci davranarak ortaya çıkartılabilir (Polat, 2007:101).

nsel İstismara Uğramış Çocuğun Tanılanmasında Kullanılan Araç ve ıler

Cinsel istismarın belirli bir semptomunun bulunmadığı göz önüne da, çocuğun anlattıklarının yapılandırılmış, yönlendirilmiş ifadeler nın, olayın yaşanır yaşanmadığının, yaşanmış ise hangi boyutta olduğunun ilmesi, ayrıntılı bir değerlendirmeyi gerektirmektedir (Yılmaz, 2009).

Tahmin edildiği üzere istismara uğramak çocuk üzerinde çok zarar verici bir l açar. Çocuk üzerinde bir dizi psikolojik ya da fiziksel değişiklik genellikle

mevcuttur, ve bunlar bir istismar vakasını belirlemekte önemlidir (Check, W. [illegible]). Çocuk jinekolojik ya da başka bir tıbbi muayeneye getirildiğinde cinsel istismar bir olasılık olarak akla getirilmelidir. Cinsel istismara uğramış çocuklar diğer çocuklarla ibenzer belirtilerle doktora getirilebilir. Tanıda önemli olan cinsel istismarı akla getirmektir (Taner & Bahar, 2004).

Çocuklara yönelik cinsel istismarda tanılar genellikle zordur. Tıbbi ve psikolojik kanıtlar sınırlı oldukları için çocuk istismarı konusunda genellikle çocukların anlattığı şeyler dikkate alınmaktadır ve yargılamalar bunun üzerine olmaktadır. Kararlar verilirken çocukların nasıl istismara uğradığı konusu da önemli bir noktadır (Pipe, Lamb, Orbach, & Cederborg, 2007).

Ayırıcı tanıda; konjenital değişiklikler , infeksiyonlar, genital ülserler, dermatolojik hastalıklar ve travmalar, özellikle genital bölgenin kaza sonrası yaralanabileceği ve bütün bunların cinsel istismar ile karışabileceği göz önünde bulunmalıdır (Yağmur, Öztop, & Asil, 2008).

Değerlendirme ve tanıda hekimin rolü oldukça önemlidir. Çünkü cinsel istismarı tanısal olarak kesinleştirmeden her hangi bir girişim yapma olanağı yoktur. Bu sorumluluğu yerine getirirken hekimin sahip olması gereken en önemli özellikler; tarafsız bir biçimde gerçeği bulma çabası, adli ve tıbbi değerlendirme yapma bilgisi ve bu durumlarda çocukların duygularını bilme, anlama, destekleyici olma, yargılamadan ve yönlendiricilikten uzak bir biçimde bilgi toplamayı başarabilmesidir (Doğan, 2009). Herbert ve Babiker'e göre (1998), çocuk cinsel istismarının etkileri ile tamlamada dikkat edilmesi gereken işaretler ve belirtiler iç içe geçmiş durumda olup, yaşanan olayın psikolojik etkileri yaygınlığı nedeniyle tanılamada sıkça kullanılmaktadır (Yılmaz, 2009).

Bir çocuk ya da gencin Cİ şüphesi ile ilgili birime gelip tedavi ve izleminin [illegible] dahil olduğu aşamalara ulaşıncaya kadar olan değerlendirme ve tanılamayı da kapsayan süreçte multidisipliner bir ekibin birlikte çalışması son derece önemlidir.

Değerlendirmede öykü alma, fizik bakımı, gerekli laboratuar testler ve ayırıcı tanı basamakları yer alır (Doğan, 2009).

2.15 Cinsel Jstismar Tanısı İçin Kullanılan Yöntemler

2.15.1 Görüşme

CinseFistismar iddiası ile ilgili olarak gerçeğin saptanmasının en emin yolu ve bu amaçla.i en sık başvurulan yöntemlerden biri,istismara maruz kaldığı iddia edilen çocuklayapılan görüşmedir (Topçu, 2009 : 306). Çocuk ile yapılan görüşme, cinsel istismarın tanılanmasında kullanılan en etkin yöntemdir. Tam yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış görüşme teknikleri bulunmaktadır. Tam yapılandırılmış görüşme, genellikle olayın adli boyutunun ön planda tutulduğu, görüşme başlangıcında çocuğun yasal olarak geçerliliği olan ifade biçimleri doğrultusunda öykü vermesi için eğitimden geçirildiği bir yöntem olarak tanımlanmaktadır. Yarı yapılandırılmış tekniğin ise çocuğun en rahat etkileşime geçtiği teknik olduğu belirtilmektedir (Yılmaz, 2009).

İstismar olgularının değerlendirilmesi kapsamlı bir iştir ve yeterli zaman ayrılması ger¢kir. Sadece çocuk değil, aile, aile içi ilişkiler, sosyal çevre, arkadaş ilişkileri, ol<.ıl ve eğitimle ilgili özellikler araştırılır (Aktepe, 2009). Çocuk ve ergene yö1.1.çlik olası cinsel istismarı değerlendirirken, bilgi sadece çocuk ve ebeveyndeı. değil, tüm aileden alınmalıdır. Empatik yaklaşımda bulunmak gerekir (Doğan, 2.£>09). İstismar öyküsü alınırken ailenin ve çocuğun vereceği tüm bilgiler değerlendi~ilir. Bu öyküde istismarın özellikleri, başlama şekli, süresi ve varsa tekrar yaşantılar;:istismarcıya yakınlık dereceleri, zor kullanılıp kullanılmadığı gibi bilgiler alınır. Ba~lçocuklar istismar anıyla ilgili konuşmaya hevesli iken, bazıları bu konuyu kpnuşmaktan kaçınır. Görüşme sırasında çocuğa karşı çok zorlayıcı olmamak gerekir (Aktepe, 2009). Görüşmenin olumsuz etkilerini en aza indirmek ve çocuktan p.aha güvenilir bilgi almak için "anatomik ayrıntıları olan oyuncak bebekler "den yararlantlmaktadır. Bu bebekler , cinsel istismara uğramış çocuklarla yapılan

görüşmelerde, özellikle ABD'de giderek daha çok kullanılmaktadır (Topçu, 2009 : 309).

Çocuğun yaşadıklarını anlatması, aileden dışlanma korkusu, damgalanma, utanç, suçluluk duygusu gibi nedenlerle oldukça zor gerçekleşmektedir. Özellikle istismarcı aileden biri olduğunda, yaşadıklarını açıklamak çocuk için daha da güçleşebilmektedir. Cinsel istismar tanısı genellikle çocuktan alınan öykü ile konur. Ancak yüklü ve yanlı sorularla alınan öykülerin yanıltıcı olabileceği unutulmamalıdır (Kara, Biçer & Gökalp, 2004). Çocuğun cinsel istismar öyküsü, yasal süreçte kullanılan önemli bir kanıttır. Yargının nesnel olabilmesi için, çocuğun istismar öyküsünün titizlikle ele alınmasının ve olayın yol açtığı büyük duygusal infiallerin dışında ve tüm etkilerden uzak doğru olarak saptanmasının büyük önemi vardır (Topçu, 2009 : 308).

Çocuğun bu olayı nasıl karşılandığı öğrenilmelidir. Soruların cevapları açık olmalıdır ve çocuğu yönlendirmemelidir. Örneğin çocuğa "neden buradasın" diye sormak "seni kim incitti" sorusundan daha anlamlıdır. Bilgiler çocuğun kendi sözleriyle ve dikkatle kaydedilmelidir. Ayrıntılı bir hikaye arzu edilse de, hastaya sürekli tekrar ettirmekten kaçınılmalıdır. Çocukların kelime hazinesinin darlığından ve dolayı ortaya çıkabilecek sorunları bertaraf etmek amacıyla oyun-görüşme gibi değişik yöntemler geliştirilmiştir. Bu teknikleri uygulayan kişi, konusunda deneyimli olmalıdır (Polat, 2007: 104).

Çocuğun maruz kaldığı istismar hakkında ayrıntılı bilgi vermeye istekli olması, çevresindeki kişilerin desteğine ve söylediklerinin sonuçları ile ilgili olarak, korku ve kaygı gibi duygular taşınmasına bağlıdır (Topçu, 2009 : 309).

Görüşme sırasında çocuğa karşı çok zorlayıcı olmamak gerekir.Travmatik bir yaşantıdan sonra çocuğun kendine ve tüm dünyaya karşı güveninin sarsılmış olması, beklenen bir şeydir. Güven ve terapi ortamı sağlanana kadar zaman tanınabilir (Avcı, ve diğ., 2007).

Öykü ve özgün laboratuvar bulguları olmadan sadece fizik muayene genellikle [illegible] koydurucu değildir, çünkü genital penetrasyon olsa bile, mukoza zedelenmeleri [illegible] hızlı iyileştiğinden fizik muayene bulgusu genellikle yoktur (Kara, Biçer & Gökalp, 2004).

Eğer mağdur küçük bir çocuksa, biraz fazla bilgiye ihtiyaç vardır. Cinsel [illegible]smarın kurbanı mevcut güvensiz ortamdan uzaklaştırılmalıdır. Bu nedenle failin [illegible]liği son derece önemlidir. (Polat, 2007:104). Eğer mümkün olursa çocuk görüşmeye yalnız alınmalıdır. Hekim kendi duygularının görüşmeyi [illegible]ndirmesinden kaçınmalı ve görüşmeyi açık uçlu sorularla gerçekleştirmelidir. Yapılan görüşme yalnızca bilgi toplamaya yönelik olmamalı, aynı zamanda tedavi edici mesajları da içermelidir (Doğan, 2009).

Çocuğun, maruz kaldığı istismar hakkında ayrıntılı bilgi vermeye istekli [illegible]ması, çevresindeki kişilerin desteğine ve söylediklerinin sonuçları ile ilgili olarak, korku ve kaygı gibi duygular taşımamasına bağlıdır. Çocukların söylediklerini, sonradan geri aldıkları *çok* görülmüştür. Bu duruma özellikle aile içi istismar olgularında *rastlanmaktadır. Çocukların söylediklerini* geri *alma nedeni geçirilen* travmayı *bastırma ihtjyarcının koruyucu veya savunma mekanizması olarak devreye* girmesinin *bir sonueudur (Topçu, 2009 : 309).*

Faller'in (2003) geliştkdiği çocuk odaklı yar.I yap.Iland.Inlm.Iş görüşme [illegible] görüşme 3 bölümde ayrılmaktadır. Birinci bölümde, görüşmeci çocuğa [illegible] görüşme içeriğini ve kuralları anlatır, çocuğun gelişimsel düzeyini ve [illegible] durumunu beJfrlçyici sorular sorarak çocuğun görüşmeye ısınmasını [illegible]. İkinci bölümde, çocuğa açık uçlu sorular sorularak olayla ilgili [illegible]maya başlanır. Çocuk, sözü kesilmeksizin sonuna kadar dinlenmelidir. [illegible] ayrıntılar toplandıktan sonra, üçüncü bölümde görüşmeci çocuğa bundan [illegible]ğını açıklayıp, açıklamaları ve dürüstlüğü ve cesareti nedeniyle çocuğu [illegible]kür ederek çocuğu sakinleştirir (Yılmaz, 2009).

Görüşmy, çocuğa daima "aferin, çok başarılıydın, çok güzel anlattın" gibi sözlerle ve hiç kimsenin kendisini ayıplamadığını kabahatli veya suçlu görmediğini söyleyerek bitirilmelidir (Topçu, 2009 : 314).

2.15.2 Fiziks¢JDeğerlendirme

Cinsel istismara uğramış çocuğun muayenesi en kısa sürede mümkünse bir adli tıp uzmanı,.adli tıp uzmanının bulunmadığı yer ve durumlarda uzman bir doktor tarafından gerçykleştirilmeli, tüm bulgular kayıt edilerek gerekli adli birimlere bildirimi yapılmalıdır (Yılmaz, 2009).

Görüşmy yapan doktorlar çocuklarla iyi iletişim kurabilmeli ve konuyla özel ilgili yetenekli clqktorlar olmalıdır. Bu hekimler titizlikle kayıt tutmalı, gerektiğinde adli araştırma amacıyla örnekler temin etmeli, raporlar sunmalı ve mahkemelerde kanıtlar ortaya kcymalıdır (Polat, O: 2007:104).

Fizik mµayenede ise; direkt olarak genital muayeneye geçmeden normal rutin muayenelerde olduğu gibi boy, kilo, ateş alınmalı ve baş boyun muayenesi ile başlanmalıdır. Bunlar hem çocuğun uyum sağlamasını kolaylaştıracaktır hem de istismar sırasgıda oluşan bir sıyrık ya da ekimoz atlanmamış olacaktır (Yağmur, Öztop & Asil, 2008).

En spn genital mauyene yapılmalıdır. Çocuk için uygun bir jinekolojik masada ve İYİ aydınlatılmış bir ortamda genital muayene yapılmalıdır. Çocuğun iç çamaşırları da ejekülasyon veya kanama nedeniyle ayrıca incelenmelidir. Adet gördüğünü ifade eden kız çocuklarından gebelik içinde gerekli testler istenilmelidir, Cinsel yolla bulaşan hastalıklar açısından gerekli numuneler alınmalıdır (Yağmur, Öztop & Asil, 2008).

Cinsel saldırıya uğrayan çocukların fiziksel ve genital muayeneleri sırasında elde edilen ısırma izleri, morluklar, kan, meni ve kıl örneği, himen dokusu, anal ve vajinal bölgedeki yaralanmalar gibi bulgular işlenen suça dair kanıt toplanması

asında önem taşımaktadır. Ancak, olguların %30'undan daha azında kesin kanıt edilebildiği bildirilmektedir (Yılmaz, 2009).

Cinsel istismar erkek çocuklarda genellikle iz bırakmaz, ya da kolaylıkla görülebilse de izlerin önemi çok açık değildir (Tıraşçı & Gören 2007). Ancak bazen fiziksel muayenede fiziksel yaralanma izleri, morluklar dikkatle kaydedilmelidir. Özellikle, aile içi istismar olgularında eşlik eden kronik fiziksel istismar ve ihmal bulguları araştırılmalıdır (Avcı ve diğ. 2007). Çocuklarda cinsel istismarda anal bölge, dokunma, sürtünme, emme, yalama, öpme ve anüsün dil ,parmak, penis ya da buna uygun herhangi bir cisim ile penetrasyonu gibi pek çok eylem ile gerçekleşmektedir. Bazı temas türleri herhangi bir fiziksel iz bırakmaz. Bazılarının ise çocuğun istismarcıya göre pozisyonu ve sokulan objenin açıklığına göre boyutuna bağlı olarak fiziksel bulgu ortaya çıkmaktadır (Polat, 2007:115).

Fiziksel bulguların olmayışı bazen çocuğun uzman karşısınıı bulunmasındaki günler, aylar hatta yılları bulan gecikmenin bir sonucudur. Pek çok olguda çocuk faili tanır ve failin fiziksel bir zarar katkısı yoktur. İstismarın türü faile cinsel zevk verecek ancak çok az veya hiç hasar/kanıt bırakmayacak şekilde seçilir. Çocuğa verilebilecek hasarı önlemek için kayganlaştırıcı maddeler kullanılmış olabilir. Ağrılı cinsel istismar hikayesi var ise ve çocuk gecikmeden muayene edildiyse, fiziksel bulguların bulunması genellikle mümkündür (Polat, 2007:107).

Fizik bulguları değerlendirmek için, akut olaylarda (ilk 72 saat) acil bakım gerekir. Bu hem bulguların taze iken değişmeden saptanması ve olası gebelik ya da diğer tıbbi sorunların tedavisi, hem de adli kanıtların toplanması için (sperm, kanama, saç vs) için önemlidir. Ancak unutulmaması gereken bir nokta, yeni Türk Ceza Kanunu (TCK) madde 287'ye göre genital muayenenin hakim veya savcı kararına bağlı yapılması gerektiğidir (Doğan, 2009). Palusci ve arkadaşları olay sonrasında banyo yapmamış, giysi değiştirmemiş 10 yaş üzerindeki kızlarda saldırıya kesin kanıt elde edilme olasılığının daha yüksek olduğunu bulgulamışlardır (Yılmaz, 2009).

Fiziksel muayenede fiziksel yaralanma izleri, morluklar dikkatle kaydedilmelidir;.(Özellikle, aile içi istismar olgularında eşlik eden kronik fiziksel istismar ve ihm~l bulguları araştırılmalıdır (Avcı ve diğ. 2007). Muayenede himen çapının ölçümü çinemlidir.Bu çap yaşla artar ve horizontal çapı mm olarak çocuğun yaşıyla aynıdır, +-2 SD'den daha fazla açıklık şüphe uyandırır. Tek başına bu bulgu istismar lehine değerlendirilemez, eşlik eden öykü ve fizik muayene bulguları olmalıdır (Kara, J3içer& Gökalp, 2004).

Masturb~şyon klitorisle ilgili olduğundan himene zarar vermemesi beklenir. Aynı şekilde tampon kullanımının da himen bütünlüğünü bozmadığı gösterilmiştir. Anal bölgede skarlar, derin yırtık ve çatlaklar, ampullada dışkı yokken 20 mm'den çok dilatasyon istismar düşündürür (Kara,Biçer & Gökalp,.2004).

Kızlarda genital muayene için tavsiye edilen pozisyon, sırtüstü yatarak bacakların serbeşt bırakıldığı , ayak tabanlarının zemine temas ettiği "kurbağa bacağı" pozisyonudur. Küçük çocuklarda anne çocuğu bu pozisyonda kucağında tutabilir (Polat,2007:109).

Çocuk cloktora getirildiğinde doktor doğal olarak gerekli gördüğü kadar muayene edecektir. Bunun yapılmasındaki eksiklik ihmal olarak değerlendirilebilir. Doktorun görevi çocuğun tam muayenesini gerçekleştirmektir ve "şimdi ona bakabilir miyim" yaklaşımı hemen her zaman olumlu bir sonuç verir (Polat, 2007:108).

2.15.3 Ruhsal Değerlendirme

Öyk1.alındıktan sonra ayrıntılı ruhsal değerlendirmeye geçilir. Olayın çocuk tarafından algılanışı, akut ve geç tepkileri, olaydan sonra meydana gelen davranış değişiklikleri, anksiyete ve depresif bulgular, özkıyım düşünceleri, bundan sonraki beklentiler gibi konular değerlendirilir. İstismara uğramış bir çocuk hafif anksiyete belirtileriyle karşımıza çıkabileceği gibi, ağır psikotik özellikler içeren psikiyatrik tablolarla da çıkabilir. Psikiyatrik değerlendirme sırasında travmanın etkilerinin

günlük işlevsellik düzeyine etkileri araştırılır. Bu amaçla uyku, iştahla ilgili değişiklikler, okul durumu, sosyal hayatta değişiklikler ve yaşıtları ile ilişkileri sorgulanır (Avcı, A. ve diğ. 2007). Adli uygulamalarda, sadece kurbanlardan değil fakat suçluların da klinik değerlendirmesine gereksinim duyulabilir.Psikolojik test ve teknikler,çocuk cinsel istismarcılarını diğer kimselerden ayırmada,istismarcıların tedavilerinin planlanmasında ve bu gibi kimselerin suç işlemelerini yordamada kullanılabilir (Topçu, 2009: 323).

Ebeveynlik stillerinin etkisini inceleyen çalışmalarda çocuğun durumunun nasıl sonuçlandığı ile ilgili en iyi yordayıcının suçlamayan ebeveyn olduğu saptanmıştır. İstismara uğramış erkek ergenlerle yapılan bir çalışmada dayanıklılığın (resilience) en güçlü yordayıcısının, ergenin ebeveynlerinin onu önemsediği algısı olduğu bulunmuştur. Sosyal destek ve ailenin desteğinin de sonraki özgüven ve psikopatolojiyi belirlemede en önemli etkenlerden biri olduğu görülmüştür (Doğan, 2009).

Psikolojik testler, cinsel istismarı teşhis etmek için değil fakat çocuğu değerlendirme sürecinin bir parçası olarak kullanılır. Cinsel istismara maruz kalmış çocukların tanınması, kişilikleri hakkında bilgi sahibi olunması veya tedavileri ya da bir kuruma yerleştirilmeleri ilgili olarak karar alınırken, psikolojik testlerin bulgularına gereksinim duyulabilir (Topçu, 2009 : 322).

Erken dönemde meydana gelen bazı Cİ olgularının sonuçları geç ergenliğe ya da genç erişkinliğe dek bulgu vermez. Gelişimin daha geç döneminde pek çok istismar kurbanı istismar edilmiş olma ile ilişkili bazı konularla (cinsel kimlik ve deneyimler, ikili ilişkiler, eş şiddeti ve ebeveyn olma gibi) tetiklenen travmanın beklenmedik şekilde ortaya çıkan etkilerini ("sleeper effect = uyku etkisi") sergileyebilir. Belirtisiz çocuklar aile öyküsünde madde kullanımı, ruhsal hastalık, aile içi şiddet ve diğer ailesel işlevselliği bozan durumlar için risk etkenleri açısından değerlendirilmelidir. Başka istismarlara maruz kalmayı önlemek amacıyla psiko-eğitimsel müdahaleler, duyguların netleştirilmesi ve normalize edilmesi ve ebeveynlerin eğitimi önerilmektedir (Doğan, 2009).

2.15.4 Bilgilerin Kaydı

Görüşmenin yapıldığı tarih ve saat kaydedilmelidir. İstismarın anlatıldığı görüşmede video kaydı yapmak genellikle önerilen bir şeydir. Bu kayıtta istismarın zamanı, yeri, şekli, tam olarak ne olduğu görüşülür. Kayıt yapmanın en önemli avantajı aynı bilgileri almak için çocuğu tekrar tekrar travmatize olmaktan korumaktır. Çocuklar istismarı anlatsalar bile mahkeme gibi ortamlarda çekingen davranabilirler, tutarsız gibi görünen ifadeler kullanabilirler. Bu nedenle klinik görüşmelerde yapılan kayıtlar gerek olursa adli birimlere de sunulabilir ve böylece çocuk mahkeme gibi bunaltıcı bir ortamda konuşmaktan kurtulur (Aktepe, 2009).

Teknolojinin gelişmesine bağlı olarak, audio ve video kayıt yoluyla kanıt oluşturulmasına, giderek artan sıklıkla başvurulmakla birlikte bu kayıtların mahkemede kanıt olarak kullanılması konusunda çeşitli görüşler ileri sürülmektedir.Yargı organları dışında kaydedilmiş ifadeleri kanıt olarak kullanmaya karşı yasal itiraz, suçlayan kişi ile duruşmada yüzleşme hakkına sahip olduğu kuralından kaynaklanmaktadır(Topçu, 2009 : 298).

İstismara uğradığı düşünülen çocuğun psikiyatrik değerlendirilmesi esnasında, çocuğun güvenirlik düzeyini de gözden geçirmek önemlidir. Çocuklar istismardan bahsettiklerinde çoğunlukla doğru bilgi verirler, ancak bazen istismar edildikleri halde bu durumu yalanlayabilirler, ya da böyle bir durum yaşanmadığı halde istismar edildiklerini ifade edebilirler (Polat, 2007 : 146).

2.16 Kriterler

Cinsel istismara uğrayan çocuğun uğradığı psikolojik zararı belirlemede kullanılan kriterler ise şu şekilde sıralanabilir.

1) *Çocuğun yaşı*: Küçük çocuklar ne olduğunu tam olarak anlayamazlar ancak fiziksel acı duyabilirler. Daha büyük yaştaki çocuklar ise büyük bir karışıklık yaşarlar. Suçluluk, kızgınlık hissedebilirler.

2) *Süre*: Cinsel istismar ne kadar uzun süreli olursa o kadar travmatik olabilmektedir.
3) *Sald'ıŋganhk:* Yapılan eylem ne kadar çok saldırganlık içerirse, çocuk o kadar çok fiziksel ve psikolojik travma yaşar.
4) *Tehdit:* Cinsel istismara uğrayan çocuk genellikle tehdit edilir. Tehdit arttıkça çoc;ı.ığun yaşadığı travma da artar.
5) *Yetrşkinin kim olduğu:* Eylemi gerçekleştiren kişi çocuğun tanıdığı biri ise bu çocuğun kafasının daha fazla karışmasına ve güven duygusunun zedelenmesine neden olabilir.
6) *Eylemin sıklığı:* Eylem ne kadar sık yapılırsa çocuk için o kadar travmatik olur.
7) *Yetişkinler çocuğa inanmaz ya da korumazlarsa:* Yetişkin eğer aşırı tepki göşt~rirse çocuk kendini suçlu ve sorumlu hissedebilir (Bekçi, 2006).

2.17 CinselİstismarınEtkileri

Cinsel istismarın yol açtığı mental ve duygusal sorunların olaydan hemen sora başladığı değişik boyutlarda algılandığı ve uzun süreli reaksiyonlara yol açtığı bilinmektydir. Olayın algılanması ve verilen tepkilerin mağdurun yaşı ile ilgili olduğu gösterilmiştir (Uysal, 1998).

Çocukların Cinsel istismarı 0-3 yaş arası çocuklarda yeme ve uyku bozukluklıırı, yabancılardan korkma ve yaşına uygun olmayan cinsel oyunda bulunma görülebilir. 3 -6 yaş arası çocuklarda bebek gibi konuşma, içe çekilme, birine ya.pışma, enürezis, enkoprezis, yeme ve uyku bozuklukları, agresyon, boyun eğme davranışı, sık ve devamlı cinsel oyun, mastürbasyon gözlenebilir (Ovayolu, '5ż; Uçan, 2007).

'\'aşanan cinsel istismar, fiziksel istismar gibi beraberinde duygusal istismarı da getirmektedir. Çünkü aynı zamanda duygusal açıdan da istismara maruz kalınmaktadır. Bu nedenle duygusal istismarın etki süresi, diğer istismar türlerine göre daha uzun olmaktadır. Duygusal yaşantıda meydana gelen bu olumsuzluklar,

in kişilik özelliklerini ve okul başarısını doğrudan etkilemektedir (Çağlarmak,). Çocuğ.un üst benlik gelişimi, kendilik duygusu, uyarılabilirlik ve inhibisyon rileri, guç duygusu, kendi kendini rahatlatma, ve kendini koruma üzerine yıkıcı er görüli\t (Akgiray, 2007). İstismara uğrayan çocuklarda benliğin olgunlaşma ci bazı yönleriyle ketlenebilir. Cinsel istismara uğrayan çocuklarda görülen ifik bir etki, cinsellik içeren davranışlarının artmasıdır. Friedrich ve daşları'nın (1992) cinsel istismara uğrayan çocuklar ile istismara uğramayan kları karşılaştırdıkları araştırmada cinsel istismara maruz kalanların cinsellik en davranışlara yöneldikleri ve yetişkinlerin cinsel aktivitelerini taklit etikleri nmuştur' .İstismara uğramış çocukların kişiler arası ilişki kurma ve sosyal ileri sürq.ürebilme becerileri olumsuz yönde etkilenmektedir. İstismara maruz mış çoci.ıl<ların ya ilişki kurmaktan kaçındıkları ya da aşırı yakınlık ihtiyacı isinde oJµ.p yüksek beklentili ilişki içerisine girdikleri gözlenmiştir (Tıraşçı, & en, 200*Fl).* Akademik başarının düşmesi, anksiyete, depresyon, dissosiasyon, sizlik hiŞsi, duygusal dalgalanmalar, obsesif-kompülsif davranışlar, paranoya, oz, yaşıı.a uygun olmayan cinsel davranışlar gösterme, psikosomatik sorunlar, har girişi,.ni, evden kaçma ve madde bağımlılığı gibi psikolojik sorunlar istismara ayan çoçµklarda gözlenebilmektedir (Alikaşifoğlu, 2007).

<'..Jinsel istismarın sonuçları fiziksel ve/veya psikolojik olabilir. Fiziksel rak hasar görmüş dokuların iz bırakmadan iyileşmesi olasıdır ancak, psikolojik uçları süreğen olabilir. Gebelik veya cinsel yolla bulaşan hastalıklar da etkileri am boyı..ı.>devam edebilecek fiziksel sonuçlar olarak karşımıza çıkabilir (Courtois, 3). Çoçµklar cinsel istimar sonrasında şişme, akıntı, kaşıntı, vajinal veya rektal ama, genital ağrı, düzensiz bağırsak hareketleri, mide ağrısı, ağrılı idrar, rarlaya baş ağrısı ile büyük zorluklar yaşamaktadırlar. Bazı çocuklar ise mmm;; ça, al.t(karın veya değişik travmalar sonucunda hastanelere başvurmaktadırlar. zı çocuklar ise birçok cinsel hastalık kapmışlardır ve bazıları ise hamile bile mışlardır (Fontes, 2005).

Cinsel istismar vakalarında diğer bir patoloji de disosiyasyondur. sosiyı.syon ruhsal bir travmaya karsı ilkel bir savunma mekanizması olarak

rülmektedir. İstismarın erken dönemlerinde amnezi ve trans benzeri durumlar rülebilir. Williams'ın (1994), yaptığı bir çalışmada, erken yasta ve tekrarlayıcı sel travma ile disosiyasyon arasında ilişki olduğu ortaya konmuştur Bu çalışmada, cukluk çağı cinsel istismar bildiren kişilerin %38 - 60'ının yasadıkları travmaya nezik oldukları bildirilmiştir (Akgiray, 2007). Çocukların Cinsel istismarı cukluk çağı kötüye kullanım ve ihmal yaşantıları ile dissosiyatif bozukluklar, şadıkları cinsel travmayı yeniden yasama ve tekrarlama korkusu, cinsel kimlik zukluklarh cinsel işlev. bozukluklar olabileceği gibi tersine cinsel eylemde lunma, şık mastürbasyon yapma, cinsel oyunlar oynama, erişkinleri ayartıcı vranışlarda bulunma, yaşına uygun olmayan cinsel davranışlar ve cinsellikle ilgili giler sergileyebilirler (Yağmur, Öztop & Asil, 2008). Bu gibi çocukların gelecek kkında olµ;ı:nsuz düşüncelere ve düşük benlik saygısına sahip olduğu saptanmıştır olat, 200Q). Ayrıca hiç bir işe yaramama duygusu, seks konusunda tuhaf şünceleri~xoluşması, içine kapanık ve yetişkin insanlara fazla güvenmemek gibi msuz duygular da yaşanabilir. Hatta bazı çocuklarda intihara teşebbüs bile olabilir vayolu & Uçan ,2007).

Yates (1982)'ye göre; cinsel istismara maruz kalan çocuklarda cinsel kındalık erken yaslarda başlamış olur. Bu deneyim erotik davranışlar rgilemesine ve diğer çocuklarla cinsel içerikli oyunlar oynamaya yöneltir. Cinsel ismar, çocukta duygusal bozukluklara neden olur, gelişimi bozar (Keskin ve Çam, 05). Cinsel istismara uğramış çocuklarda uyku bozuklukları, kabuslar, fobiler, densel y'1kınmalar ve korku tepkileri gözlenmektedir. Dikkat eksikliği ve peraktivite bozukluğu, ikincil enürezis daha sık ortaya çıkmaktadır. İstismarın ken döneminde amnezi, aşırı fantezi kurma, trans benzeri duruml,r ve uyurgezerlik taya çıkabilmektedir. Yüksek oranda depresyon gözlenmekte ve kurbanın benlik ygısı ciddi hasara uğramaktadır. İntihar düşünceleri ve girişimleri sık rülmektedir. Kişiler arası ilişki kurma ve sosyal ilişkileri sürdürme becerisi msuz olarak etkilenmektedir. Cinsel istismar öyküsü olan çocukların daha fazla sel saldırıda bulunduğu bildirilmektedir (Tıraşçı, & Gören, 2007). Cinsel istismara rayan çocuklarda tekrarlayıcı, rahatsız edici düşünceler, olayla ilgili kabuslar, kuya dalma ve konsantrasyon güçlüğü (karanlık olayı çağrıştırabilir ya da kabus

ceğini düşündüğü için uyumak istemez),· öfke patlamaları görülebilir. Olayı satan nesnelere karşı yoğun psikolojik sıkıntı ya da olayı anımsatan kişiler, ntüler ve l<onuşmalardankaçınmayla da karşılaşılabilir (Ovayolu & Uçan, 2007). likle kayğıbozuklukları cinsel istismara uğrayan çocukluklarda kısa süre içinde a çıkab,.ilmektedir. (Taner & Bahar, 2004). Yapılan bir araştırma, kadınlarda sturucu bağımlılığının daha yüksek oranda çocukluğunda cinsel istismara yan kişil§r.de ortaya çıktığını, daha sıklıkla frigide, çok eşlilik ve depresyon ldüğünü ortaya koymuştur (Ovayolu & Uçan, 2007). İstismara uğramış çocuklar dilerini zarar görmüş ve diğer çocuklardan farklı hissederler. Genellikle utlarının kirli ve iğrenç olduğunu düşünür, kendilerine karsı öfke beslerler. un sonucunda da kendilerine zarar verici davranışlar sergileyebilirler. Bu deldeki so!1..faktör güçsüzlük faktörüdür (Akgiray, 2007).

D~yranışsal ve duygusal etkilere ek olarak akademik problemler de sık ülmektedir. Kötü muamele mağdurlarının akademik performanslarında ani işiklikleri11.yaşanmasıyaygındır. Bununla birlikte düşük okul başarısı, okuldan oyma ve çliğer eğitim bölümlerine sevk etmeyle ilgili artan risk, okulu asma ve ldan atılma gibi daha kronik okul problemleride görülebilir. İstismar ve ihmal cuğun dünyaya karsı duyduğu merakı azaltabilir, bağımsızlık ve otonomiyle ilgili tivasyonun bastırarak sonunda ögrenme sürecini engelleyebilir (Sarıbeyoğlu, 07).

Cinsel istismarın tüın etkilerinin damgalanma duygusuyla birleştiği rumlarda ise, çocukta büyük bir soyutlanma duygusu yaşanabileceği ifade ilmektedir (Ünal, 2008). Ayrışma olayları zihninde ayırıp düzenleyerek kişilerin ndilerini başka yerlerde düşünmelerini sağlar. Cinsel istismar sonucunda kişi ndisinde oluşan ağrılardan ve acılardan kurtulmak için her yolu denemektedir (Courtois, 1993).

Çoğu araştırmacı, çocukların hatırladıkları olaylar için çok fazla derin tkiler yaratmadığını düşünmektedirler Bu konunun doğru veya yanlış olduğunu ncak mağdurlar söyleyebilir. Çünkü bu tip olaylarda kaynaklar sadece mağdurlar

olmaları için bütün hesaplar ve stratejiler bunun üzerine kurulmalıdır. (Pipe, Lamb, M. Orbach, & Cederborg, 2007). Yaşananları hatırlamak sadece mağdurlar için değil onların çevrelerindekileriçinde kötü birer deneyim olabilir. Bir hatırlama anında mağdur yaşadığı olayları tekrardan yaşıyormuş hissine kapılır (Fontes, 2005).

Cinsel istismara uğrayan çocukların yaklaşık %50'sinde travma sonrası stres bozukluğu görülmekte, depresyon, düşük benlik saygısı, intihar davranışları, damgalanmışlık hissi, sigara, alkol ve madde kötüye kullanımı eslik edebilmektedir (Alikaşifoğlu , 2007).

2.13 Cinsel İstismarda İleriye Dönük Sonuçlar

Çocukluk zamanında cinsel istismara uğrayan kişilerin fiziksel olarak gördüğü zararlar zamanla tekrardan karşılarına çıkabilir. Çünkü bu çocuklar son temastan sonra uzun bir süre diğer kişilerle temas halinde bulunmaktan kaçınırlar. Kuvvet ve kısıtlamaların kullanıldığı çocuk cinsel istismarı şekillerinde ki fiziksel yaralanmalarla tecavüz ile olan yaralanmalar arasında büyük farklılıklar vardır (Courtois, 1993).

İngiltere'de bazı istatistikler, sokak fahişelerinin %75,80'i ile erkek fahişelerin tamamının, intihara kalkışanların % 60 - 80'inin, kronik kaçma eğilimlilerin %75'inin, kronik suç eğilimlilerin %40'ının çocukluklarında cinsel istismara uğradığını ortaya koymuştur. Cinsel istismara uğrayan kişinin sıklıkla istismarcı haline geldiği de gözlenmiştir. Cinsel istismarın yol açtığı diğer bir sorun da alkolü kötüye kullanma davranışıdır. Birçok çalışmada cinsel istismar öyküsü olan kadınların, böyle bir durumla karşılaşmayan kadınlara göre alkolü istismar etme oranlarının yüksek olduğu bulunmuştur. Yapılan başka bir çalışmada da çocukluğunda cinsel istismara uğrayan kadınlarda diğerlerine göre alkolizm riskinin 9 kat daha fazla olduğu saptanmıştır (Uysal, 1998).

Dixon ve arkadaşlarına (2005) göre, geçmişinde cinsel ve fiziksel istismar öyküsü bulunan anne-babaların çocuklarını istismar ya da ihmal etme eğilimleri, diğer anne-babalara göre daha yüksek bulunmaktadır. Almanya'da yapılan bir çalışmada çocukluğunda cinsel ve fiziksel olarak ya da yalnızca cinsel olarak istismar edilmiş annelerin çocuklarına karşı daha dürtüsel davrandıkları ortaya konmuştur.

Çocuklar, yetişkinler ve aileler farklı şekillerde zararlar görebilirler. Yetişkinler için en kötü yanı ise, kişilerin bu kötü deneyim sonucunda kalıcı cinsel bozukluklara ve geri dönülemez korkulara sahip olmalarıdır. Başka bir yönden ele alacak olursak, mağdur bir bayan kendisini korumakta başarısız olan ailesi ile ilişkilerini tekrardan gözden geçirmek zorunda kalmaktadır. Bu gibi durumlarda en büyük zararlardan birisini de aile görmektedir. Çünkü kendi çocuklarını koruyamadıkları gerçeği ile yüzleşmek zorunda kalmaktadırlar. Başka bir ailede ise, çocuğun refahını sağlamak için kendilerini utanç gibi duygulardan korumak zorunda kalmaktadırlar (Fontes, 2005:136).

Çocuğun yaşı büyüdükçe yaşadığı istismar ile ilişkili olarak gelişen davranım bozukluklarında artış görüldüğü, erkek çocuklarının istismar edildiklerinde daha fazla baskı ve güç kullanımına maruz kaldıkları, 13 yaş ve üzeri erkeklerin istismar sonrasında homoseksüel ilişki kurmaya devam ettikleri belirtilmektedir (Courtois,1993).

2.19 Tedavi

Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne uygun olarak, gerek ailenin gerekse toplumların en değerli kaynağı olan çocukların her yönden sağlıklı yetiştirilmeleri, çocuk istismarı ve ihmali konusunun bireysel ve toplumsal boyutta ciddi bir şekilde ele alınmasını gerekli kılmaktadır (Ünal, 2008). Ahlaki açıdan yoksunluk durumu, uzun ya da kısa vadede toplumu da etkileyecek davranışlara yol açacağından, bu konuya önemle eğilmek ve gerekli özeni göstermek gerekmektedir. Gerek eğitim

rekse de Jgplumsal bilinç anlamında bir takım uygulamalar yapılmalı ve sosyal lakın tüm tgpluma yayılması sağlanmalıdır (www.genbilim.com).

Bu olgularda oluşan zararın vakit kaybetmeden saptanması, suçun ve ılunun belirlenmesine yönelik delillerin toplanması için organize kuruluşlar kemizde henüz tam olarak oluşturulamadığından çocuk, karakol karakol, hastane stane dolaştırılmakta ve psikolojik yapıları daha da bozulmaktadır (Özer, Bütün, yaztaş, & Engin, 2007).

Cins~l/ istismar ortaya çıktıktan sonra yapılacak ilk iş,çocuğu istismarın ldığı çev#~den uzaklaştırmaktır.Böylece çocuk,sürüp giden diğer istismarlardan nmuş olur/Ayrıca, istismarcının çocukla ilişkisinin devamını önleyici tedbirlerin ması gerekir. (Topçu, 2007 : 329). Tedavide ilk basamak, ensestüel davranışın landırılmaşıdır. Aile bireyleri arasında yaşanan inkar veya danışıklı dövüş ülmeye bctşlayıp ortaya çıkarıldığı oranda, ensest davranışı gösteren aile lerinde beli:rgin psikopataloji saptanırsa, bireysel tedavileri planlanmalıdır.(Polat, 7:148).

İstişınarın tanımlanması, değerlendirilmesi ve tedavisinde hastane temelli ti-disiplinçr ekip çalışmasının önemi giderek artan bir ilgi görmeye başlamış ve sel istismar olguları daha sistemli olarak ele alınmaya başlanmıştır. Ülkemizde de çok ünıy~rsite ve devlet hastanesinde çocuk istismarı ile ilgilenen ekipler turulmaktadır. Ekip içinde çocuk psikiyatristleri, pediatristler, sosyal hizmet anları, adli tıp uzmanları, psikiyatristler, çocuk cerrahisi ve acil sorumluları nmalıdır. İstismarı yapan kişinin bildirilmesi ve yasal işlemlerin devreye nesinde ekip çalışanlarının rolü önemlidir (Aktepe, 2009).

Özellikle çocuk cinsel istismar mağdurları bedensel ve ruhsal açıdan çok a etkilenqiklerinden cinsel saldırı tanı ve tedavi merkezleri gibi multidisipliner ekip tarafından muayene edilmesi ve izlenmesi çok önemlidir (Özer, E., Bütün, Beyaztaş, Y.C & Engin, A.2007). Çocuk istismarında multidisipliner yaklaşım tır ve bu yaklaşımın bir parçası olarak çocuk ve ailenin psikiyatrik

değerlendirmesinin yapılması öncelik taşır. Sağlık çalışanları bakım ve tedavi görevlerinin yanı sıra, eylemi yasal birimlere bildirme yükümlülüklerinin de olduğunu unutmamalıdırlar (Kara, Biçer & Gökalp, 2004).

Hekimler ve diğer sağlık personeli çocuk istismarı ile ihmalinin tanı ve tedavisinde etik, ahlaki ve hukuki yükümlülükler taşır, benzer şekilde hastanelerin de hem tıbbi nedenlerle hem de güvenli ortamı nedeniyle bu çocukları kabul etme yükümlülüğü vardır. İstismara uğradığından şüphe edilen çocuk konuyla ilgili uzmanların bulunduğu koruyucu bir ortamda hızla değerlendirilmeli ve öncelikle tıbbi sorunları tanınıp tedavi edilmelidir (Kara, Biçer & Gökalp, 2004). Aileden onay alındıktan sonra, hekim elde ettiği verilerle istismardan şüphelendiğinde bulguları ayrıntılı olarak kaydetmeli, muayene formlarını doldurup, bulgu varsa muayene şemaları üzerinde işaretlemelidir. Yaralanma bulguları varsa fotoğrafı çekilmelidir. Adli raporun yazılması çoğunlukla adli tıp uzmanının etkisindedir. İlgili birimlerle, örneğin ortopedi, çocuk psikiyatrisi, jinekoloji, çocuk cerrahisi, pediatri, nöroşirürji, vb. birimlerle konsültasyonlar gerekebilir. Tanı konduğunda en kısa sürede adli rapor yazılmalıdır. Adli raporun yazılması hukuksal sürecin başlamasına anlamına gelir ki bu da yargılamanın yolunu açar (Turhan, Sangün, İnandı, 2006).

Sağlıklı bir takımın yaratılması ve sürdürülmesi profesyonel / kişisel değerlendirme, destek ve çocukların korunması yönünde çalışan personelin gelişimi adına temel öneme sahiptir. Etkili bir takıma özellikle cinsel istismar vakalarında ihtiyaç duyulur. Bu alandaki çalışmamız, bizi hem takım olarak hem de kişisel düzlemde etkilemiştir. Bu etkiler cinsiyet, kişisel geçmiş, güncel kişisel şartlar ve geçmiş profesyonel tecrübelere göre değişmektedir (Blagg, 1989:68). İstismara uğramış bir çocuğa yaklaşımında en önemli unsur çocuğun daha fazla zarar görmesinin önlenmesidir. İstismar ile karşılaşmış olan çocuğun tekrar tekrar sorgulanıp muayene edilmesi istismarı yinelemiş olur. Bu nedenle, istismara maruz kalan çocuklara gereksiz olmayacağı bir ortamda olanaklıysa ilgili uzmanlarca tek bir öykü alınması ve tek bir muayene gerçekleştirilmesi en uygunudur. Çocuğa güvenmek, onu

suçlamamak, damgalamamak, olumlu tutum sergilemek, yüz ve ses tonuyla yargılayıcı olmaktan kaçınmak önemlidir (Turhan, Sangün & İnandı, 2006).

Ülkemizde yargılama ve bildirim sürecinde kullanılmak üzere standardize edilmiş görüşme teknikleri ve kılavuzlar bulunmamaktadır. Bu durum psikiyatrik görüşme de dahil, adli sürecin her aşamasında ifadelerin güvenilirliğini değerlendirebilmekt.edir. Bugün Avrupa ülkeleri başta olmak üzere, yargı sürecinde cinsel istismara yönelik gerçek ve asılsız bildirimleri ayırt etmede çocuğun öyküsündeki ayrıntılara dayalı bazı kılavuzlar geliştirilmiştir. SVA (Statement Validity Analysis), CBCA (Criteria.Based Content Analysis) bunlara örnek olarak gösterilebilir. Benzeri kılavuzların kültürel özellikler göz önüne alınarak Türk olgular için de geliştirilmesi gerekmektedir#((Şelik, Tahiroğlu, Avcı, Meral & Çekin, 2008).

Cinsel istismar davranışı gösteren gençlerin tedavisinde; ergenlik döneminde süre giden,cinsel ve sosyal olgunlaşmayı da içeren gelişimsel değişiklikleri dikkate almak önemlidir. Bu gençlere, toplumsal kurallara ve standartlara uygun davranmalarını sağlamak için psikosoyal ve psikoseksüel becerileri kazandırmaya yönelik psikoterapötik girişimlerde bulunulurken, saptanan ek psikiyatrik sorunların tedavisi ihmal edilmemelidir. Ayrıca, cinsel istismar davranışı gösteren çocuk ve ergenlerin dışlanmaması, damgalanmaması, olumlu davranış ve alışkanlıklar kazanmaları konusunda desteklenmesine de tedavi programlarında dikkat edilmelidir (Doğan, 2008). Kesin teşhis koymadan önce çok dikkatli davranılmalı, çocuk ve ailesi zor durumda bırakılmamalıdır, Şüpheli vakalarda öykü ve klinik bulgular arasındaki uygunsuzluklar iyi değerlendirilerek doğru teşhis konulmalıdır. Mevcut yasalardaki cezaların ağırlaştırılmasının suç işlemeyi azaltacağını ve İstismara uğrayan çocuklar için donanımlı ve tecrübeli personeli olan özel rehabilitasyon merkezleri oluşturulup tedavilerinin buralarda yapılmasının daha faydalı olacağını düşünüyoruz (Ceylan, Tuncer, Melek, Cihangir, Gülmehmeti & Erden, 2009).

Lazarus'a (1993) göre baş etmede, iki önemli kategori yer alır: Problem merkezli baş etme, duygu merkezli baş etme. Problem merkezli baş etmede,

mara uğramış olan çocuğun stres yönetimi, üstesinden gelebilme davranışları ve
verme süreci yer alır. Duygu merkezli baş etmede ise çocuğun karşı vermiş
ğu yanıt incelenir. Bu yanıt genelde fantezi kurma ve imajinasyon öğelerinin
de yer aldığı kaçınma davranışı olarak ortaya çıkabilir. Bu dönemde çocuğa
şetme tekniği uygulanabilir.Çocuk sistematik olarak değerlendirilir. Negatif ve
davranışların oluşmasındaki emosyonel durum tanılanır ve önlemeye
şimler planlanır (Keskin & Çam, 2005).

Fiziksel ve cinsel taciz durumunda, fiziksel bütünlüğün yanı sıra acil
lojik desteğin ve aynı tehdit unsurunun tekrarlanmayacağının güvencesi birincil
taşır. Bütün olanaklar çocuğun fiziksel bütünlüğünü geriye kazandırmaya
lik ve olayın tekrar etmeyeceğine dair güvencenin verilmesi yönünde
lanılmalıdır. Eğer gizli ise, özellikle istismar ettiği varsayılan kişilerin inkar,
nç ve öfke tepkileri takip edilmelidir (Polat, 2007 : 147). Cinsel istismar
ranışı göstepç.n gençlerin tedavisinde; ergenlik döneminde süre giden,cinsel .ve
al olgunlaşmayı da içeren gelişimsel değişiklikleri dikkate almak önemlidir. Bu.
şlere, toplumsal kurallara ve standartlara uygun davranmalarını sağlamak için
sosyal ve psikoseksüel becerileri kazandırmaya yönelik psikoterapötik
şimlerde b1.1lunulurken, saptanan ek psikiyatrik sorunların tedavisi ihmal
memelidir. Ayrıca, cinsel istismar davranışı gösteren çocuk ve ergenlerin
lanmaması, ciamgalanmaması, olumlu davranış ve alışkanlıklar kazanmaları
sunda desteklenmesine de tedavi programlarında dikkat edilmelidir (Doğan,
8).

Cinsel istismara uğramış çocuk ve yetişkinlerin tedavisi konusunda. yapılan
lı sayıda bazı çalışma bu konuda çabaların henüz başlangıç aşamasında
ğunu göstermektedir (Topçu, 2009 : 329).

Grup terapisi cinsel istismar vakalarında önemli bir olgudur. Çocukların
klı sosy~lleşmelerini sağlamak, zedelenmiş benlik saygısını onarmak, istismarın
amiklerinkanlamak için ve aynı zamanda çocuğun eğitimi ve korunması amacına
elik bir şüreç olarak yararlanılmaktadır (Gökler, 2006:47). Grupta, istismarı inkar

emekten çok 1<.onuşma, aileyi suçlamaktan çok durumu değerlendirme, inkar etmeye arşı grup üyelerinin iş birliğini istemekten çok onlardan, dayanışma ve destekleyici umlar bekleme amaçlanan hedeflerdir (Gökler, 2006:76) .

Grup tt:rapisinde, haftada bir, bir buçuk - iki saatlik, 6-10 kişilik gruplarla apılabilir. Terapist grup dinamikleri hakkında bilgili olmalıdır. İki lider aile odeli oluşturmak için seçilerek yapılır (Polat, 2007:343). Grup terapisinde çocuklar elirli niteliklerine göre, örneğin; yabancı ya da ev dışından birisi tarafından istismar edilen çocuklar aynı grup terapisi içine alınabilirler. Çocukların 7 yaşın üzerinde olması, kızlarla erkeklerin ayrı gruplarda değerlendirilmesi önerilmektedir. Grup terapisi için birisi kadın 2 terapiste ihtiyaç vardır. Çocuğun terapiye devamında ailenin psikolojik desteği gerekmektedir. Çocuğun terapisiyle birlikte bakım verenin ya da ailenin emosyonel sorunlarına da destek vermek, çocuğun terapisiyle ilgili konularda aileye bilgi vermek ailenin desteğini sağlamada önemlidir (Aktepe , 2009). Araştırmacılar, grup tedavisinin yararlarına ilişkin bulgular yayınlamış olmakla birlikte bu çalışmaların yöntem bilimsel birtakım yetersizliklerinin olması, grup psikoterapilerinin etkinliği konusunda güvenle yargıda bulunmaya olanak vermemektedir (Topçu, 2009:329). Grup terapisi cinsel suç işleyen kişilerin tedavisinde bazen kullanılır. Birkaç yıl önce San Jose California'dan danışman Hank Giaretto çiftler için terapi seminerleri düzenlemiştir. Kızlarını cinsel istismara tabi tutan erkekler, eşleriyle birlikte bu terapilere katılmıştır. Bu terapi türü Birleşmiş Ebeveynler adı altında ulusal çapta bir organizasyona dönüşmüştür. Bu organizasyon, Giaretto'nun belirttiği üzere, "yetişkinlere, ve kurbanlarla birlikte suçlulara da çocuk tacizinin sonuçlarıyla başa çıkmakta yardım etmektedir." (Blagg, 1989 : 68).

Olayın yeni olduğu dönemde çocuğa destek mutlaka gereklidir. Özellil<.le aile içi istismar vakalarında hekimle hasta arasındaki ilişki, çocuğun kurduğu ilk sağlıklı ilişki olabilir. Bu çocuklar kendilerini yalnız, terk edilmiş ve suçlu hissettiklerinden bu olgularda destekleyici yaklaşılmalıdır (Taner & Bahar, 2004}. Çocuğun içinde bulunduğu durumun yanı sıra, ebeveyn ve aile dinamikleri üzerinde dikkatlice durmak ve sağlıklı bir değerlendirme açısından önemlidir.Bu nedenle aile

NEAR EAST UNIVERSITY LIBRARY

ve çocuğun genel etkileşiminin takip süreci içinde iyi gözlenmesi ve [illegible] örüntüsü tanımlanan dek yapılandırılmış bir değerlendirme ve takip sınırları içinde kalınması önemlidir (Polat, 2007:148).

Cinsel istismar olgularında bireysel terapiye ek olarak gerektiğinde aile terapisi uygulanmalıdır. Cinsel istismarın ortadan kaldırmanın en etkin yolu olmasını önlemek ve buna yönelik programlar geliştirmektir. Çocuklara yönelik bu programlar, olası istismar durumlarını tanımalarını, uygun bir yolla tepki göstermelerini ve böyle bir durumda güvendikleri bir erişkine olayı anlatmalarını hedeflemektedir (Özer, Bütün, Beyaztaş & Engin, 2007).

2.20 Terapilerde Kullanılan Araçlar

Masallar, terapi oturumunda önemli bir yardımcıdır. Çocuğun belli bir ortamda meydana gelen stres dolu olayı metafor geçirerek, idrakı ile orantılı olarak ifade etmesidir. Despert , 1942' de, çocuğun hayatına değişik yaklaşımlar getiren 10 değişken mas~tgeliştirmiştir. Bu masallarda çocuğun olayı korkmadan sıkılmadan anlatması ama.çlanmıştır. Yapılan bu çalışmalarda başarı elde edilmiştir. Çünkü çocuklar gerçekleri anlatmışlardır. Örneğin; Ensest masalda (baba kedi yavrularını severken ne yı::ıpıyor?) şeklinde sorulan sorular yer almaktaydı (Veltkamp, 1984:126-130).

Anatop:ıik. bebeklerin kullanımıda çok önemli bir araçtır. Her yaştan çocuk için kullanı}~:bileceği gibi, özellikle okul öncesi grubunda bu yöntemden verimli sonuçlar alınmıştır. Kendini ifade etmekte zorluk çeken, yada özürlü çocuklarda bu çocukların bı::ışlarından geçen olayı kişiselleştirmeden, kendisine idirgemeden ifadesi sağlanır (Polat, 2007:340). İstismar edilen çocuk neredeyse her zaman canavarı oynamaya 1,<:a.lkışır, çünkü güçlü olan canavardır. Oyuncak bebekler, kuklalar, ya da terapistlerden ibaret başka oyuncuları bu şekilde "bertaraf ederek" bu gücü ifade etme olanağı bulan çocuk, ancak bundan sonra kurbanı oynamaya ve istismar deneyimi hakkında konuşmaya hazır olabilir (Blagg, 1989:79).

Kum Havuzu ise gizli olarak yapılan istismarı belirleyebilmek, açığa çıkmasında güçlük olan duyguları açığa çıkarmak için metaforik bir yöntemdir. Hayvanlar (yabani, evcil), yapılar (ev, hastane), Araçlar (araba, ambulans, otobüs, kamyon vb) araçlar kullanılır. (Kallf, 1988).

İstismar olgularının en zor olanı cinsel istismar olgularıdır. Bu çocuklar, büyük çoğunluğu olup biteni ifade edemez veya ifade edecek kelime dağarcığına sahip değildirler. Özellikle tacizci, aileden biri ise, çocuk konuşamayacak kadar içine kapanmaktadır. Çocukların çizdiği bu resimler çoğunlukla gördükleri bir rüyayı spesifik bir korkularını dile getirmekte ve ifade zorluğu çektikleri herşeyi de açığa çıkarabilmektegirler (Polat, 2007:341). Serbest yapılan resimler çocukların verdiği en değerli olan ipuçlarıdır. Cinsel istismara uğramış olan çocukların çizdiği figürler istismar anı ve istismarcı hakkında bilgi verebilmektedir (Burns & Kaufman ,1972).

Aşağıda üç örnek resim terapisi yer almaktadır.

Resim çalışmasıyla terapi: Örnek 1

"6 yaşında bir çocuk bir yıllık terapi süresince benimle birlikte bir çok resim yaptı. Bana ilk kez ekim ayında, sınıfı Cadılar Bayramı'nı tartışırken gelmişti. Kendisini evinde karanlık ve siyahlar içerisinde resmetti. Evin bahçesinde "kara delikteki kara cadı" olarak tasvir ettiği bir şeyler vardı. Kendisinin yanına da benzer bir kara delik çizdi, ve bunu bacaklarının arasında yer alan bu sefer "külodumun altındaki kara delik" olarak nitelediği aynı şekil izledi. Ona cadının o delikte kendini nasıl hissettiğini sorduğum zaman, "yalnız, ve korkmuş" diye yanıtladı. Küçük kız o dönemde babası tarafından cinsel istismara uğradığı evinden bir süredir alınmış bulunuyordu. Bu yorum gerektirmeyecek kadar açık gözüküyor, resim çocuğa nasıl hissettiğini söylemesinde ve şeytani ve kötü biri olduğu yönündeki duygularıyla ilgili konuşmaya başlamasında yardımcı olmuştu. (Babası ona onun "kötü ruhlar tarafından ele geçirildiğini" söylemişti (Blagg, 1989:84).

Örnek 2

"Bir sonraki resim, aile resminden hemen sonraki, ebeveynleriyle yaşadığı evin sembolü bir temsiliydi. Kendi yatak odasının penceresi karartılmıştı, ve evin tüm yatak odaları oldukça kızgın bir kırmızı tonuyla karalanmıştı. Öfke sonunda yüzeye çıkmaya başlıyordu. Oldukça meleksi görünümlü, "güzel" bir çocuk görüntüsü veriyor, fakat ailesinde şiddetli öfke nöbetlerine tutulduğu ve evde açık saçık bir dil kullanmaya başladığı zaman yaşadığı travma kendini ele veriyordu. Öfkesini terapi seanslarında açıklamaya başladığı zaman öfke nöbetleri azaldı ve sonunda- geçti" (Blagg, 1989:89).

Örnek 3:

"Son resim de oldukça renkliydi. Güneş "harika bir tatil" portresinin üzerinde parlıyordu. Onu gelecekte evlatlık edinecek olan anne ve babası (henüz bu bir gerçeklik değil) resmin merkezinde, çocuğun sağında yer alan belirsiz figürlerdi. Resmin alt kısmı çiçeklerle doluydu ve gökyüzündeki iki tane boş daireyi "hala havada asılı duran bazı bulutlar" olarak tasvir ediyordu. Büyük, kırmızı bir kenar resmin merkezindeydi. Ona birlikte baktık. Memnun ve tatmin olmuş görünüyordu. Kenar figürü ise beni şaşırtmıştı, onun ne olduğunu sormak zorundaydım. "Bu üzerinden geçmek zorunda olduğum köprü" diye tereddütsüz yanıtladı. O zaman" sekiz yaşındaydı" (Blagg, 1989:89).

Sonuç olarak aile ve küçük ile ilgili gerekli sosyal incelemelerin yapılarak, çocuğun en kısa sürede ortamdan ve istismarcılardan uzaklaştırılması gerekmektedir . Aile bu konuda gerekli önlemleri almazsa,çocuğun koruma altına alınması uygundur (Tahiroglu, Avcı & Çekin,2008).

21 Önlemler

Cinsel istismarın önlenmesi iki bakımdan önemlidir. Birincisi çocuk istismarı sorununa insancıl yaklaşmak bunu gerektirir. İkincisi, çocuğun tedavisine

[illegible] istismar edilmesinin önlenmesi daha ekonomiktir. Erken müdahale ederek [illegible] evden kaçmalarını, okulda sorunlar yaşamalarını, suç işlemelerini, [illegible] ve gelişimsel bozukluklardan zarar görmelerini ekonomik olarak [illegible] oluruz (Çakmak & Çakmak, 2011:45-46).

Cinselistismarı ortadan kaldırmanın en etkin yolu oluşmasını önlemektir, [illegible] yönelik prpgramlar geliştirilmektedir. Çocuklara yönelik bu programlar, olası [illegible] durumlarını tanımalarını, uygun bir yolla tepki göstermelerini ve böyle bir [illegible] güvendik.leri bir erişkine olayı anlatmalarını hedeflemektedir (Taner, Y. ve [illegible], G. 2004);.Cinsel istismara uğramış çocuklara karşı aile bireyleri ve yakın [illegible] daha dikkatli ve olumlu davranış içinde olmalıdırlar. Çocuğun bu olayda [illegible] kusurunun olmadığı hissettirilmeli ve güven verilmelidir. İstismar ve ihmal [illegible] önlenebilmesi için toplum bilinçlendirilmeli, eğitilmeli, cinsel istismar [illegible] duygrhlık artırılmalıdır (Kurdoğlu, Güler, & Özgökçe ,2010).

Çocuk istismarını önleme, hükümet ve çok çeşitli kurumların işin içine [illegible] karmaşık ye hassas bir konudur. Daha olumlu bir çocuk ebeveyn etkileşimi ile [illegible] en müdahalenin, risk altında bulunan çocuklar ve toplum acısından [illegible] önemli yaral'ları olduğu bilinmektedir. Çocuk büyüdükçe bu yararlar daima [illegible] gös{erecektir. Travmanın önlenmesi, başta çocuğun kendine güveninin [illegible] etkisi olmak üzere, korku, endişe ve diğer psikopatolojik durumların [illegible] çıkmasını engelleyecek ve dolayısıyla sağlık durumunu da olumlu [illegible] yecektir (Kara, 2010).

Çocuk istismarı ve ihmali sık görülen ve önemli bir sağlık sorunu olmasına [illegible] kanıtların eksikliği, yanlış bilgiler, kültürel ye geleneksel değerler istismarın [illegible] ardı edillllesine yol açabilmektedir. İstismar göstergesi olan hafif bulgular [illegible] ığında Yeya bildirimi yapılmadığında, yaşamsal önem taşıyan olumsuz [illegible] larla karşılaşılabilmektedir. Bu nedenlerle hekimler ve diğer sağlık personeli [illegible] istismarı ve ihmalinin doğru tanı ve tedavisi yanında etik, ahlaki ve hukuki [illegible] mlülükler.tanışmaktadırlar (Kaya, 2009).

Çocuk ve ergenlerin istismardan korunmasında en etkili yol eğitimden geçmektedir. Çocuğun yaşına uygun cinsel bilgiyi alması, bedenini tanıması, özel bölgelerini öğrenmesi ve bedenine dokundurtmama hakkı olduğunu bilmesi, iyi ve kötü dokunuşu ayırabilmesi, istemediği şekilde kendisine dokunulması durumunda hemen güvendiği bir erişkinle paylaşması, sır saklamaması gibi konular eğitim çerçevesinde ele alınır (Aktepe, 2009).

İstismarı önleme konusunda yaygın olan bir önleme yöntemi de ev ziyaretleridir. Ev ziyaretleri, ailenin işlevselliğini ve ebeveynlik tarzlarını geliştirerek istismarı önlemeyi hedefleyen bir modeldir. Bu modelin etkililiğini araştırmak için yapılan bir çalışmada, araştırmacılar ailelerdeki çocuk istismarı için risk faktörleri belirlemişler ve/ ev ziyaretlerinin bu risk faktörlerini azaltmadaki etkililiğini incelemişlerdirUilisk faktörleri olarak annenin mental sağlığı, madde kullanımı ve esi tarafından şiddefgörmesi ele alınmıştır (Akgiray, 2007).

Önleme çalışmalarının temelini toplum eğitimi oluşturacaktır. Çünkü ancak anne-baba ve {9plumun tüm bireylerine yönelik yapılacak bilgilendirme ilk adım oluşturacaktır. Konu hakkında bilgilenen kişi böyle bir problem olduğundan haberdar olduğunda hem kendini, hem de çevresini değerlendirme şansına sahip olacaktır (Polat, 2007:312): Bu farkındalık duyarlılık boyutunu oluşturacaktır. Duyarlılığın bir sonraki zinciri problemin çözümü için savunucu olmaktır. Savunuculuk boyutu toplumsal düzeyde yaygınlaştığında aynı görüşü paylaşan kişiler aynı çatı altında bir araya gelerek sivil hareket başlatabilir ve tabandan oluşan bir eylemin temsilcileri olurlar (Kara, 2010).

Çocuk cinsel istismarı ile ilgili olarak araştırmaların ortaya koyduğu gerçekler, çabalarm daha çok cinsel istismarın önlenmesi ve çocukların cinsel istismardan korunması "üzerineyoğunlaşması gerektiğini göstermiştir. Bunun, sonucu olarak, dünyanın gelişmiş ülkelerinde 1970'li yıllara gelinceye kadar görülmeyen önleme ve k.oruma programları, 1980'li yıllardan itibaren birbiri arkasına uygulamaya ba.şlanmıştır (Topçu, 2007 : 336). Çocuk ve ergenlerin okul, aile ve toplum temelli eğitimlerinin yanı sıra ebeveynlerin, öğretmenlerin ve çocukla

ide olan diğer erişkinlerin de istismar konusunda bilgi sahibi olmaları önemlidir. tepe, E. 2009). Anne, babanın eğitimi, ev ziyareti programı, kurumlar içersine ık istismanm önleme çalışmalarının yerleştirilmesi, yardım isteğinde bulunan e. babaya cevap vermekte önemli bir işleve sahip olacaktır (Özer, Bütün, aztaş, & Engin, 2007).

Önleme Programları

.1 Çocuklara Yönelik Programlar

Bu programların ana hedefi, çocukların kendilerini cinsel istismardan yacak bıgilerle, donatılmalarıdır. Bu tür programların, ABD'de çoğunlukla kullarda uygulanmakta olduğu fakat örneği ortaokullar, gençlik kulüpleri, eler ve tedavi gruplarını da kapsamak üzere çeşitli alanlarda ve kurumlarda da ıtüldüğü bil.dirilmektedir(Topçu, 2007 : 340).

Çocuklar, iyi ve kötü sırları birbirinden ayırt etmeyi öğrenmelidir. Kendilerine elik cinş¢1 tacizleri, arkadaşlarına ve diğer yetişkinlere iletebilmelidir." Cinsel e uğradığını söylemenin gammazcılık olmadığını bilmelidir. Çocuklar.: bir lemi oldtuğunda başvurabilecekleri, kimselerin veya en az bir kişinin olduğunu. elidir. Çoeuklar, cinsel taciz ile karşılaştıklarında yardım aramayı ve ilk adnn ık konuşıp.aya başlamayı öğrenmelidir (Akbaş & Sanberk, 2011 :56-57).

Çocuğun, istismarın nasıl bir şey olduğunu bilmesi ve böyle bir durumda ılaştığınela, en başında yakınında veya güvendiği bir kimseye durumuilU asının sa.ğla11)11ası önemli bir istismarı önleme hedefidir (Topçu, 2007 : 340). uklarda utılganlık ve "hayır diyebilme" becerilerinin geliştirilmesi, koruyucıiebij m programında oldukça önemlidir. Çocuklar rahatsız (hoş olmayanj-dokunmalas ısında "hayır diyebilme" haklarının olduğunu öğrenmelidir (Akbaş & Sanberk, 1: 87). Çocukları maruz kaldıkları istismarlara karşı uyarmak ve güvenlikleri ndan bazı önlemler alabilmek için;çocuklara bedenlerini korumaları tilmelidir. Özellikle cinsel istismarı önlemek için çocuklara cinsel organları

yaralandığı ya da hastalandığında , bu bölgelerine yalnızca doktorların ve annebabaların dokunabileceği, hiç kimsenin onların bedenine dokunma dokunma hakları olmadığı öğretilmelidir (Barbaroğlu, 2011).

Cinsel istismar nihayet bizim toplumumuzda da büyük bir sorun olarak kabul edilmiştir. Halkın bilinçlendirilmesi ve eğitimi çocukluk çağında cinsel istismar ile ilgili son beş yıl içinde mantar gibi çoğalmıştır. Aile içi cinsel saldırılar kamuoyunun büyük tepkisini çekmiştir ve en yakınımız olan ailelerimize bile güvenip güvenmememiz konusunda derin kaygılara neden olmuştur. Mevcut ve eski mağdurların gizli dünyalarındaki acılarını dindirmek gerekmektedir. Bu konu hakkındaki tedavi programları ve okuma parçaları yoğun talep görmektedir (Maltz & Holman 1987).

Çin'de istismarı önleme amacıyla, çocuk cinsel istismarını önleme programı kurulmuştur. Çocuk cinsel istismarını önleme programı hem çocukların tehdit içeren durumlara karsı koymasını sağlayıp cinsel istismar hakkında bilgilendirmede bulurken, diğer yandan da yetişkinlerin cinsel istismarı erken fark edip müdahale etmelerini ve çevrelerindeki çocukları da bilgilendirmelerini sağlamaktadır. Bu program üzerine yapılan bir araştırmada, araştırmacılar, yetişkin bireylerin bu gruba katılma isteklerini ve bunu etkileyen faktörleri incelemişlerdir. Bulgular, yetişkinlerin bu programa katılmalarını sağlayacak faktörlerin, tanıdıklarından birinin cinsel istismar kurbanı olması, cinsel istismarın yaygın olduğunun ve olumsuz sonuçları olduğunun algılanması, çocukları için endişe duymaları ve bu program hakkındaki gerçek dışı söylentilere inanmamaları olduğu yönündedir (Akgiray, 2007).

Cinsel istismarcılar, çocukların kendilerini şikayet edeceği ve kolluk güçlerinin ve toplumun çocuğun yanında olduğunu bilmelidir (Topçu, 2007 : 341). Çocuklara herhangi bir kişi istemediği bir şey söylediğinde veya yapmak istediğinde yani onu incitmeye kalktığında "hayır" demeleri gerektiği öğretilmelidir.

Çocuklara bedenlerinin kendine ait olduğunu öğretilmelidir ki, kendilerine dokunulmasını ya da sanılmasını istemiyorlarsa rahatça söylemeleri sağlanmalıdır (Keskin & Çam, 2005). Cinsel istismarı önleme çalışmalarının hedefleri, çocukları manevi olarak güçlendirmek ve kendilerini koruyabilecek yeterliliğe eriştirmektir. Bu programlarda çocuklara kendilerini koruyabilme stratejileri ile çocukların sahip oldukları hakfar öğretilir (Çakmak & Çakmak 2011:46).

2.22.2 Anne Çocuk Eğitim Programı'nın İşleyişi

Anne Q.ocuk Eğitim Programı'nın bütünsel bir yaklaşımı vardır. Yalnızca çocuğa ulaşma.l(tansahem çocuğu hem de çocuğun yakın çevresini hedeflemektedir. Çocuğun tüm gelişimini destekleyebilmek için ev ortamındaki önemli kişi olarak anne hedeflenmiştir. Amaç, ev ortamındaki çocuğun gelişimine ilişkin bilişsel ve psikososyal [illegible] geliştirmektir. Program, çocuğun gelişiminde çevresinin rolünü vurgulayan ekolojik yaklaşımdan etkilenmektedir (Kartal, 2007).

2.22.3 Ebeveynlere Yönelik Programlar

ElJeveynlere yönelik önleme programları, çocuklara koruyucu eğitimin anne ve ba.lJalar tarafından verilmesi anlayışına dayanır. Bunun birçok yararından en önemlisi, bμ yolla çocukların güvenilir bir kaynaktan sürekli bilgi edinme olanağına sahip olmalandır (Topçu, 2007:340). Ebeveynler için 'en etkili programlar başa çıkma becerilerini geliştirme, çocuk gelişimi hakkında bilgi verme,çocuklarıyla olan bağlarını y~ iletişimini güçlendirme ve yardım alabilecekleri kaynaklara ulaşma yetenekle:ı;iıi geliştirmeyi içine alır (Polat, 2007:316). Çocukların istismar ile ilgili bir konuda söylediklerine inanmak ve uygun tepkiler vermek konusunda erişkinler bilgilendi:rilmelidir. Ailelerin bilgilendirilmesi çocukları ile etkileşim ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi hem istismardan korumada hem istismarı erken fark etmede e*ili olduğu kadar çocukların sır saklamadan güvendikleri ebeveynleri ile iletişime geçmeleri açısından da son derece önemlidir (Aktepe, 2009). Güler ve ark.,

002) yap,tıklan araştırma, ailelere, özellikle annelere, çocuğa yönelik fiziksel, ygusal ve cinsel istismarın ne olduğu ve doğuracağı sonuçlar konusunda gilendirilmesini ön görmektedir. Buna göre, fiziksel, duygusal ya da cinsel ismarı ortaya çıkarabilecek nedenler aile ile paylaşılmalı ve çözüm yolları için nışmanlık hizmetlerinden faydalanmaları sağlanmalıdır.

Etkfl.i ebeveynlik isimli bir program çocuğun gelişim evreleri, çocukların rku ve duygularını, ailedeki ilişkiler. Pozitif disiplin,çocuğun bağımsızlığı, işbirliği sorumluluk ve çocuğun öz saygısı gibi konuya yönelik tartışma gruplarını recek şekitele tasarlanmıştır (Polat, 2007:316). Bilgilendirmenin yanı sıra cinsel ismar sonrasında ailenin çocuğa yaklaşımı da önemlidir. Aile üyeleri tarafından cuğun su~lanmaması yönünde aile eğitilmelidir ve ailenin gerçekle yüzleşmesi ğlanmalı, ailenin olayı inkar etmeleri önlenmelidir. Ailedeki fertlerin birbirlerine rsı duyguları ve istismara uğrayan çocuğun durumu konuşulmalıdır. Aile ile rçekleştirilen görüşmelerde ailenin özellikle istismar kelimesini kullanması ğlanmalıdıfGelecekte olabilecek herhangi bir istismar olayına karsı çocuk koruma lma alınma.lıdır (Keskin & Çam, 2005).

22.4 OkulJşra ve Öğretmenlere Yönelik Programlar

Okull~r özellikle cinsel istismar konusunda çocuklara kendilerini korumaları in yardım ¢tme konusunda yer vermektedir. Sınıftaki önleme programlarının temeli ğretmenlerin. eğitilmesine dayanmaktadır (Polat,2007:314). Öğretmenler, çocuklarla kın ilişkileri nedeniyle, cinsel istismara maruz kalmış ve kalmakta olan bir çocuğu; görünümünden ve davranışlarından kolayca tanıyabilecek konumdadır (Topçu, 007:342). Qğretmenlere cinsel eğitimden söz edilmeli ve çocuklara hiç kimsenin edenlerinin özel yerlerine dokunmaması gerektiği öğretilmelidir (Keskin & Çam, 005). Korı.uşulması, duyulması ayıp sayılan tabu niteliğinde olan cinselliğin rtışılabilmesi, okullarda cinsellik eğitiminin verilmesi ve multidisipliner organize

uluşların kırılması ile cinsel saldırı olgularının sayısında ve mağduriyetlerin ilmesinde azalma olacaktır (Özer, Bütün, Beyaztaş & Engin, 2007).

Çocukların yaşamlarının büyük bir kısmı okullarda geçtiğinden okullarda ulacak önle.ıne çalışmaları en etkili çalışmalar olacaktır. Eğer çocuklara, istismarcı ebeveynlerin asla öğrenemedikleri temel prensipler öğretilirse daha sağlıklı ilişkinler olma şansına ve ilgili ebeveynler olma şansına sahip olurlar (Polat, 07:312).

22.5 Meslek Mensuplarına Yönelik Programlar

Cinsel istismarı önleme programlarının hedef aldığı son bir grup çocuklara ımet götüren ınesleklerde çalışan kimseleri içerir. Bunlar , hekimler,psikologlar ve syal hizmet u.zmanlarıile emniyet görevlileridir (Topçu, 2007:342).

Hekimlyr de, çocuk muayene edilmek üzere kendilerine getirildiğinde ismar işaretferinden hem bedensel istismar ve ihmali ve hem de cinsel istismarı aya çıkarabilirler. Psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve diğer ruh sağlığı rsoneli, çocuğun ruhsal tepkilerinde ve davranışlarında gözlenen istismar irtilerine d*yanarak istismarı ortaya çıkartabilir ve gerekli önleme ve koruma ihirlerinin almmasına katkıda bulunulabilir (Topçu, 2007:342).

Çocuk istismarını önlemek ve kamuoyunu harekete geçirmek için medyayı llanmak çocuk istismarını kapsamlı olarak önleme stratejisinin vazgeçilmez bir rçasıdır (Özyr, Bütün, Beyaztaş, & Engin, 2007).

İstismarı önlemek gerçekten güç bir konudur. İstismarı önleme çalışmalarını reysel, topltimsal ve evrensel koruma olarak üçe ayırmak mümkündür. *Bireysel ruma,* istismara uğrayan çocukların erken tanısı, uygun tedavisi ve izleinini içerir. *ltimsal koruma,* riskli grupların saptanmasına yönelik olmalıdır. Evsizlik, işsizlik, adde bağım[ılığı, alkolizm, aile içi şiddet ve ailede psikiyatrik hastalık çocuk ismarına yol açan risk faktörlerinin en önemlilerindendir. *Evrensel koruma* ise ryadaki tüm çocukları kapsamaya yönelik olarak gerçekleştirilebilir. Bu koruma

biçiminde düzenli sağlık bakımı, annenin eğitimi, ev ziyaretleri, aile planlaması, yoksulluk ve işsizlik ile savaşım önem kazanmaktadır (Güner, & Şahan, 2010).

Lynch'e göre çocuk istismarı ve ihmalini engellemek için 3 tür önlem vardır Bunlar; Birincil önleme, İkincil önleme ve Üçüncül önlemedir (Bums & Kaufman,1972).

Birincil Önlcme: Birincil önlemenin amacı, tüm çocukların gelişimlerinin iyi bir biçimde sürdürülebileceği ortamı sağlamaktır. Bu ortam ancak sosyal reform, değişik tutumlar ve eğitim ile oluşturulabilmektedir. Tüm çocukların ve ailelerin içinde bulundukları koşulları iyileştirilebilmesinin yolu sosyal reformlardır. Bir toplumun çoğunluğunun yaşam kalitesini yükseltici her şeyin, aileler ve çocuklar üzerinde olumlu etkileri olacaktır (Kara, 2010). 1993 yılının Ağustos ayında Finans Vakfı'nın teşviki ve desteğiyle Anne-Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) kurulmuştur. Anne-Çocuk Eğitim Vakfı özel sermayeli kar amaçsız bir organizasyondur ve amaçlarından biri Anne-Çocuk Eğitim Programı ile Türkiye'de anne ve çocuklara çok yönlü fayda sağlamaktır. Ayrıca kitle iletişim araçlarının kullanılmasının da bilinçli bir kamuoyu yaratma hedefine ulaşmada büyük etkisi vardır (Kartal, 2007).

İkincil Önleme: Yüksek risk gruplarının belirlenerek, bu kişilerin var olan hizmetleri kullanmalarını sağlamaları konusunda stratejiler geliştirmek ve gerekirse de ailelere ek hizmetler sunmak ikincil önleme kapsamında yapılabilinecek çalışmalardır. Yeni anne-babalar için destek grupları (support groups) ve kendine yardım grupları (self help groups) da istismarın önlenmesinde ebeveyni bilinçlendirmeye yönelik çalışmalara katkıda bulunmaktadır (Byers, 1999: 242). Yüksek risk gruplarının belirlenmesi 1970'lerde İngiltere ve ABD'de birçok araştırmaya konu olmuştur. 1990 yılında "Sağlıklı Başlangıç" programı kapsamında "Hawai's Healthy Start" modeli gyliştirilmiştir. Hawaii Aile Stres Merkezi'nce geliştirilen "Aile Stres Kontrol Listeleri'i yeni doğan çocukların annelerine uygulanarak ev ziyaretlerine ve destek servislere gereksimi olan aileler saptanmaktadır (Kara, 2010).

Üçüncül Önleme: İstismar edilmiş çocuğun yeniden istismar edilmesini önleyici çalışmaları kapsar. Uzmanları ve kamuoyunu çocuk istismarının belirtilerine duyarlı kılmayı amaçlayan kampanyalar bu tür önlemler içerisinde yer alabilir. Birçok ülkede, önleme çalışmaları hala, temel olarak üçüncül önleme odaklıdır. Çocuklara ve ailelerine, ancak bir istismar olayı yaşanmış olması durumunda kaynakların büyük bir kısmı sağlanmaktadır. Ailelerin problemlerin boyutları daha büyümeden önleyici çalışmalardan yararlanamayışı, gerek kısa gerekse uzun vadede başta psikolojik olmak üzere pek çok sorunun yaşanmasına, ekonomik ve sosyal birçok kaygılara neden olacaktır. Geleneksel olarak istismar ve ihmalin önlenmesinin birincil, ikincil ve üçüncül olmak üzere üç ana alanı kapsadığı kabul edilmektedir (Bums & Kaufman,1972).

III.BÖLÜM

Bu bölümde çocuk cinsel istismarına yönenelik, Türkiyede ve Yurt Dışındaki yapılmış çalışmalar yer almaktadır.

3.1 İlgili Araştırmalar

3.1.1 Türkiye'deki Araştırmalar

Yüksel ve Akvardar (1993), 1986-1992 yılları arasında bir psikiyatr kliniğine başvuran 29 kadın, 2 erkek toplam 31 hastadan alınan çocukluk çağı ensest öykülerini incelemiştir. Ensest ilişkileri şu şekilde sıralanmıştır: Baba-kız ensesti (n=20), ağabey-kardeş (n=4), amca-dayı (n=5), amcaoğlu (n=I) ve dede (n=l)'dir. Ensestin mağdurları daha çok kız (n=29) çocuklarıdır. Ensest, altı yaşın altında başlayıp ergenlik döneminde sonlanmıştır. İstismarcı, cinsel istismarın yanı sıra fiziksel istismarda da bulunmuştur. Aileler, geleneksel aile yapısına sahip olup rolbaların düzenli bir işi vardır. Annelerin ise kızlarıyla duygusal iletişimi olmadığı, olayı öğrendiklerinde de inkar etme yönünde davranışlar ortaya koyduğu belirtilmiştir (Çağlaırmak, 2006).

Sezginin çalışmasına göre; Mor Çatı Derneğine gelen ensest olgularında istismarın %58'i baba,% l7'si öz ağabey,% 8'i amca-dayı, %6'sı kuzen, %6 sı üvey baba,%4'ü üvey ağabey tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu bulgular dünya literatürüyle benerlik göstermektedir. Cinsel tacizin yaşandığı evlerde çoğunlukla fiziksel şiddet ve zorbalık da görülmektedir. Çocuğun cinsel isgtismarı ve türkiyede çocuk cinsel istismarını önlemeye yönelik çalışmalar.

Finkelhor'un yaptığı bir çalışmada çocukluk cinsel istismarının görülme sıklığı % 0,6–3,2'dir Bu çalışmada da bu orana uygun sonuç ortaya çıkmıştır. Çorum adli, tıp örneklerin ise %3- Yapılan çalışm;ılarda (Johnson, 2004) kadınların %2-62'sinin, l6'sının cinsel istismar kurbanı olduğu belirtilmektedir. Özellikle

ailelerin ayrılma ve boşanma durumlarında çocuğun cinsel istismarı iddiası daha yüksek oranda ortaya çıkmaktadır (Karanfil, Akçan & Orhan, 2010).

Bulut; (1996) farklı eğitim düzeyindeki annelerle yaptığı çalışmada, anne ile çocuk istismarı ve ihmali arasındaki ilişkinin sorumlu ebeveynlik geliştirmekle ve bu annelerin geçmişte ya da halen başkaları tarafından istismar edildiğiyle ilişkili olduğunu belirlemiştir.

Yüksel (1993a) cinsel taciz konusunda yedi yıllık çalışmalarını ve çoğunluğu İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Bölümü tarafından kendisine sevk edilmiş olan 27 cinsel taciz vakasıyla ilgili saptamalarını özetlediği araştırmasında başvuranların biri hariç hepsinin kız çocuk ve kadın, tacizcilerin tümünün ise erkek olduğunu belirtiyor. 19 vakada tacizci öz baba, 2'sinde üvey baba, 4'ünde amca,3'ünde kuzen, 1'inde büyük baba; 6 vakada ise birden fazla tacizcinin bulunduğunu saptamıştır. Vakaların yarısında tacizin başlama yası 6'nın altında; tacizin sona erme yaşı 6-19 arasında farklılaşmaktadır (Sarıbeyoğlu, 2007): Son yıllarda ülkemizde çocukluk istismarı ile ilgili bilimsel çalışmalarda artış dikkati çekmektedir. Yayınlar gözden geçirildiğinde, çocuk istismarının tarihçesi, görülme sıklığı, patofizyolojisi, tipleri, tanınması ve klinik olarak değerlendirilmesi, eşlik eden psikiyatrik bozuklukların nitelikleri, tedavisi, prognozu ve önlenmesi ile ilgili çalışmalar olduğu gözlenmektedir (Doğan, 2008).

Türkiye'de cinsel istismar›n toplumdaki sıklığını araştıran az sayıda çalışma yapılmıştır. Bilim dalımızca İstanbul'daki liselere devam etmekte olan 1955 kız çocuğu arasında yapılan bir araştırmada 1871 (% 95,7) çocuğun cinsel istismarla ilgili soruya yanıt verdiği saptanmıştır. Bu çocukların 250'si (% 13, 4) cinsel istismara uğradığını bildirmiştir. İki yüz elli kız çocuğunun 213'ü (% 11,3) cinsel bölgelerinin ellenmesi şeklinde ve 91'i (% 4,9) ise cinsel ilişkiye zorlanma şeklinde cinsel istismar bildirmişlerdir. Bu veriler 54 (% 3) k›z çocuğunun her iki tipte cinsel istismara uğradığını göstermiştir. Cinsel istismar bildiren çocukların 81'i (% 32, 4) istismarcı ile ilişkisini sorgulayan soruya yanıt vermemiştir. Geri kalan 169 çocuğun % 50'si bir yabancı tarafından istismar edildiklerini bildirmişlerdir. Ensest vakası

sadece 3 (% 1}Ş)çocuk tarafından bildirilmiştir. İstismarcının cinsiyeti ise 211 çocuk tarafından bildirilmiştir. Erkek istismarcı oram % 92,9 iken kadın istismarcı oram % 5,7 ve her iki cins tarafından istismar edilmiş olma oram ise % 1,4 olarak saptanmıştır (Alikaşifoğlu, 2007).

3.1.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Geniş .§lçekli bir araştırmada toplum örnekleminden her 10 erkek ve her 3 kız çocuktan birinin 18 yaşından önce cinsel istismara uğrama riski taşıdığı saptanmıştır. Psikiyatrist Özean KÖKNEL'de "tacizde bulunanların yaklaşık dörtte biri, çocukluk döneminde ketı.dileri de tecavüze maruz kalmış" saptamasını yapıyor(81).Türkiye'de araştırmalar ka.çlınlarınkadınların %40 'mm, erkeklerin %33 'ünün hayatlarının bir döneminde ct11sel istismara uğradığını gösteriyor. ABD'de 1976 yılında 6000 olan çocuk istism~pnın 1992'de 490.000'e yükseldiği ve bu artışın 1976-1984 yılları arasında olduğu belirlenmiştir.Yaygınlık çalışmalarında tüm kadınların %20'siin, tüm erkeklerin %7' sinin çocukluğunda en az bir kez cinsel istismara maruz kalacağı tahmin edilmektedir.. Amerikan Adalet İstatistiklerine göre hapishanedeki kadınların %31'i çocuklıığunda istismara uğramıştır. Fahişelerin %95'i cinsel olarak istismara uğramıştır. UNICEF için Muhammed Farid tarafından hazırlanan "Endonezya 'daki cinsel istisma.r, cinsel sömürü ve çocukların ticari amaçlı cinsel sömürüsü" başlıklı raporda da p.elirtildiğine göre, cinsel olarak istismar edilen ve ticari amaçlı cinsel sömürü kurbanı olan çocuklar ileriki yaşamlarında potansiyel bir istismarcı olmaktadırla.ı'Araştırmalar cinsel istismara maruz kalan erkeklerin cinsel istismarçll:l bulunma olasılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir.Başka bir çalışmada kadınların %20'si ile, erkeklerin %5-IO'unun çocukken cinsel tacize uğradığını göstermektedir (Akdoğan, 2005).

SHÇEK 2001 verilerine göre kuruma bağlı yuva ve yurtlarda toplam 18.545 çocuğa hizmet verilmektedir. Bu çocukların koruma altına alınma nedenlerine bakıldığında %10,3'ünün ensest, %7 'sinin de cinsel istismar olduğu görülmektedir (Sandalcı, 2002).

Yapılan araştırmalar ve klinik çalışmalarda, çocuğun başından geçenleri anlamında inanılması durumunda çocuktaki acizlik ve çaresizlik duygusunun arttığı ve anksiyete bozukluklarına neden olduğu görülmektedir. İstismara uğrayan çocukla ilgilenecek olan ailesine, polise, hakime ve diğer dünyasıyla baş başa kalması önlenmelidir. Polis karakollarında polislerin cinsel istismara uğramış çocuklara onları suçlayıcı sorular sorulması çok yanlış ve çocuk çok tehlikeli bir yaklaşımdır. Polisin eğitiminele bu kouların ele alınarak bütün polislerin çocuk istismarına karşı duyarlı ve uygun davranması öğretilmelidir (Akdoğan, 2005).

Son yıllarda profesyoneller istismar mağdurlarının söylediklerini doğru anlayabilmek iÇin bu kişilerle bir sürü röportaj yapmaktadır. Cinsel istismara uğramış çocuklar üzerinde yapılan methodsal araştırmalar sonucunda çocuklara böyle bir olayı yaşayıp yaşamadıkları sorulduğunda, sorulmayan çocuklara göre bu iğrenç durumun %96 oranındadaha kolay öğrenildiği tespit edilmiştir (Pipe, Lamb, Orbach, & Cederborg, 2007:98).

A.B.Dtde 1998 yılı için Sağlık ve İnsani Hizmetler Bölümü tarafından Çocuk koruma hizmetlerinin verileri kullanılarak 2.8 milyon çocuğun istismara maruz kaldığı ifade edilmektedir. Bunların %23'ünün fiziksel, %54'ünün ihmal, %12'sinin cinsel ve %6'sının duygusal istismara maruz kaldığı bildirilmektedir. Fiziksel istismarda yaş ve cinsiyet için farklılık bildirilmemektedir (Yılmaz,2008).

Kaçlınlarla cinsel istismar konusunda yapılan çalışmalarda dayanıklılık sürecinde etkili olan istismarla ilişkili risk faktörlerinin, duygusal ve fiziksel istismara ailede maruz kalma, cinsel istismar sırasında fiziksel güç kullanılmış olması, istişmarda cinsel ilişkinin olması ve ensestin varlığı olduğu belirtilmektedir (Yılmaz, 2008).

Y~pılan üç benzer çalışma sonucunda ruhsal bozuklukların genetik ve aile ortamı gibi• alanlarla ilgili olduğu kanısına varılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda çocuk yaşta cinsel istismara uğrayan kişilerde depresyon, alkol kullanımı ve bağlılığı, ilaç kullanımı ve bağlılığı konularıyla ilgili sorunlar görülebilir. Post

Travmatik Stres Hastaligi benzer çalışmalar üzerinde önemli bir sonuç olarak kabul edilmezken ppospektif çalışma verileri, toplum çalışmaları sonucunda sağlanan önemli kanıtlaf.bu konuda ki en büyük desteği vermektedir (Andrews, Corry ,Slade, Issakidis & Si\Yaston,s.1851-1853).

Yapılan birçok çalışmada çocukların cinsel istismar ve kişilik bozuklukları sonuçları ile özellikle antisosyal ve kişilik sorunları arasındaki bağlantılar incelenmiştir. Ayrıca çocukların uğradığı cinsel istismarlar sadece ruhsal sorunlara neden olmam.ı:ıktadır. Son yıllarda yapılan araştırmalarda uyuşturucu madde kullanım bozukluğu ile cinşel istismar arasında bir bağ olduğu gösterilmiştir (Courtois, 1993:44).

Ang.yrson, Bach ve Griffıth'in (1981) tedavi gören cinsel saldırıya uğramış 55 kız erg~11.in klinik dosyalarını inceledikleri araştırmada bu grubun %63'ünde psiko-sosyafşorunların olduğunu saptamışlardır. İçselleştirilen psiko-sosyal sorunlar (uyku, yeme/ bozuklukları, korkular ve fobiler, depresyon, suçluluk, utanç ve öfke),aile içLcinsel istismara maruz kalan kızların %67'sinde, aile dısından biri tarafından /tştismarauğrayanların %49'unda görüldüğü bildirilmiştir. Dışsallaştırılan sorunlar (oJ{tıl problemleri, kaçma vb.) aile içi istismar mağdurlarının %66'sında, aile dışı istisma.r/mağdurlarının%21'inde görülmektedir (Sarıbeyoğlu, 2007).

1998'de Amerika Birleşik Devletleri'nde çocuk ve ergenlerin binde 1.6'sının cinsel istismara uğradığı bildirilmiştir. Başka ülkelerde yapılan epidemiyoIojik çalışmalarda da benzer oranlardan söz edilmektedir (Putnam, 2003). Ülkemizdy ise Trakya Üniversitesi'nde yapılan bir çalışmada, aile içi cinsel istismarın o/c,1.4 oranında olduğu bulunmuştur (Ovayolu, & Uçan, 2007).

J\ıfc Carroll, Thayer, Lirsono, Norwood ve Fullerton,1975- 1997 yılları arasında Amerikan Ordusu Sicil Kayıt şubesinden alınan çocuk istismarı ve ihmali olay kayıtlarını incelediklerinde, olaylar, hafif ve büyük çapta fiziksel, cinsel, duygusal istismar ve ihmal olarak sınıflandırılmıştır. İlk kayda değer istismar olayları, 1988'den 1997'ye kadar kayıt altına alınmıştır. İhmal için ise 1991'den 1997'ye kadarki veriler, binde 24'dür. Hafif çaptaki fiziksel istismarın 1993'den

1997'ye kadar bindelik oranı ise binde 28'dir. Büyük çaptaki fiziksel istismarın bindelik oranı, 1988'den 1997'ye kadar değişmemiştir (Çağlaırmak, 2006).

147 çocuk üzerinde yapılan cinsel istismar sonrasındaki 1 yıl analizlerinde çocuk ve ergen kurbanlarda utanç derecesinin yükseldiği görülmektedir. Bir yıl sonra utanç seviyeleri azalan çocukların daha iyi hayat sürdükleri görülmektedir. Utanç seviyelerin yükselmesi birçok konudan daha önemli bulunmuştur (Fontes,2005:137).

IV BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve uygulama, verilerin çözümü ve yorumlanması, süre ve olanaklara yer verilerek her bir alt başlıkla ilgili yapılan çalışmalar ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

4.1 Araştırmanın Modeli

Psikolojik Danışmanların çocuk cinsel istismar hakkındaki görüşlerini incelemeyi amaçlayan bu araştırmanın gerçekleşmesinde; durum çalışması modelinde nitel araştırma yöntemi kullanılarak, görüşme tekniği ve demografik bilgi formundan yararlanılmıştır (Ek.1).

Niteliksel araştırma yöntemleri olayları derinlemesine incelemeyi sağlayabilecek özelliktedir Niteliksel araştırmalar birden çok yöntemden oluşur ve konunun içeriğine doğal ya da yoruma bağlı olarak yaklaşılır. Araştırmacı, araştırdığı olguları kendi doğal ortamında inceler ve insanların olayları tanımlaması sayesinde anlamaya çalışır (Sürücü, 2009).

Her ne kadar tüm bu yönelimleri, yöntemleri, süreçleri ve özellikleri kapsayan bir tanım yapmak güç ise de,nitel araştırmayı,gözlem,görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlamak mümkündür (Yıldırım, Ali & Şimşek, 2000). Nitel yöntemlerden en sık kullanılanı görüşmedir. Görüşme, insanların perspektifini,

meyimlerini, duygularını ve algılarını ortaya koymada kullanılan, oldukça güçlü bir ntemdir (Bogdan & Biklen,1992).

Nitel araştırmalarda veriler, görüşmeler, görüşmelerin dökümleri, saha tları, görüntü ve ses kayıtları aracılığıyla toplanır (Uzuner, 1999). Görüşmede ullanılan temel yöntem sözlü iletişimdir. Nitel araştırmalarda kullanılan görüşme kniğinin belirleyici özelliği, görüşülen kişilerin bakış açılarını ortaya çıkarmaktır ürücü, 2009). Bu araştırmanın verileri, görüşme tekniğinden yararlanılarak planılmıştır.

Durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde lişan ve durumları çok yönlü, sistemli ve derinlemesine inceleyen görgül bir raştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2000:190).

Durum çalışmalarında kullanılan veri toplama tekniklerinden biri kümanlardır (Yaman, & Erdoğan, 2007). Araştırmamızda kullanılan görüşme ayıtları, doküman niteliği taşımaktadır. *Doküman incelemesi,* araştırılması edeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar Yıldırım, Ali & Şimşek, 2000:140).

Araştırmada, cinsel istismar, Psikolojik Danışman gözüyle var olan biçimiyle aptanmaya çalışılmıştır.

Araştırmalarda yaygın kullanılan veri toplama tekniklerden biri olan görüşme a da mülakat; önceden hazırlanmış soruları sorduğu ve karşısındaki kişinin sorulara anıtlar verdiği amaçlı bir söyleşidir (Kuş, 2003,s:50). Bu araştırmanın verileri, örüşme tekniğinden yararlanılarak toplanılmıştır.

Araştırmada Psikolojik danışmanlar için ayrı demografik formları hazırlanmıştır. Psikolojik danışmanlar için oluşturulan demografik bilgi formunda katılımcıların cinsiyetine, yaşına ve eğitim düzeyine yer verilmiştir (Ek 1).

4.2 Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, K.K.T.C'de bulunan Gazi Mağusa ilçesinde ikamet eden 25 Psikolojik Danışmandan oluşmaktadır.

Araştırmanın çalışma evrenini oluşturan öğretmenlere uygulanmak üzere verilen ve uygulanıp geri dönen anket formu sayısı ve yüzdesi Çizelge 1'de yer verilmiştir.

4.2.1 Tablo 1. Araştırmanın Çalışma Grubu

Yapılan Görüşme Sayısı	Cevaplanmayan Görüşme Sayısı		Değerlendirme Dışı bırakılan Görüşme Sayısı		Değerlendirmeye Alınan Görüşme Sayısı	
Sayı (f)	Sayı (f)	Yüzde (%)	Sayı (f)	Yüzde (%)	Sayı (f)	Yüzde (%)
Yüzde (%)	0.00	0.00	0.00	0.00	25	100
25						
100						

Çizelge 1'de görüldüğü gibi, görüşme yapılan Psikolojik Danışman sayısı 25 olup, 25 Psikolojik Danışmanda soruları yanıtlamıştır. 10 adet görüşme sorusundan elde edilen veriler değerlendirmeye alınmıştır.

4.2.2 Tablo 2. Çalışma Grubuna Giren Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri

Tablo 1.1 Araştırmaya katılan Psikolojik Danışmanların cinsiyet dağılım Tablosu

	F	%
Kadın Psikolojik Danışman	13	52
Erkek Psikolojik Danışman	12	48
Toplam	25	100

Tablo 1.1 e göre araştırmaya katılan Psikolojik Danışmanların% 52'sini kadınlar, % 48'sini erkekler oluşturmaktadır.

4.2.3 Tablo 1.2 Araştırmaya katılan Psikolojik Danışmanların yaş **dağılım tablosu.**

	F	%
24-27	**18**	**72**
28-34	**7**	**28**
Toplam	**25**	**100**

Tablo 1.3'e bakıldığında araştırmaya katılan Psikolojik Danışmanların %72'si 24-27 yaş aralığında ,%28'i 28-34 yaş aralığındadır.

4.2.4 Araştırmaya katılan Psikolojik Danışmanların eğitim durumuna göre dağılım tablosu.

	F	%
Üniversite	16	64
Yüksek Lisans	9	36
Toplam	25	100

Tablo 1.4'egöre araştırmaya katılan Psikolojik Danışmanların% 64'ü üniversite,% 36'sı yüksek lisans mezunudur.

3 Veri Toplama Aracı

Araştırma probleminin çözümü için gerekli bilgileri toplamada kullanılmak üzere görüşme formu geliştirilmiştir." Görüşme formunda açık uçlu ve kapalı uçlu sorulardan oluşmaktadır. Açık uçlu sorulan sorularda amaç; çok çeşitli görüş

edilmek, kapalı uçlu sorulan sorularda ise, yanıtlamada istenen kesin cevaplara ulaşmak, yanıtlayan kişi için kolaylık sağlamak ve çözümlemede kolaylık sağlamasıdır. Bu doğrultuda hazırlanan taslak görüşme formu, geçerlilik çalışması için uzmanların\görüşlerine sunulmuştur. Çocuk istismarı çalışma alanına sahip ve farklı bilim dallarından uzmanların görüşleri alınmıştır.

4.3.1 Uzman d~ğılımı Tablo 4'te verilmiştir.

Eğitim Fakültesi	Okulöncesi Eğitim	1
Fen ve Edebiyat Fakültesi	Psikoloji	1
Eğitim Fakültesi	Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi	1
Eğitim Fakültesi	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	2
Eğitim Fakültesi	Ölçme ve Değerlendirme	1

Uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda görüşme formu, araştırnıaçLve danışman öğretim üyesi ile yeniden gözden geçirilmiş ve gerekli görülen düzefün.e.ler yapıldıktan sonra üygulamaya hazır duruma getirilmiştir.

Görüşme formu, daha sonra Gazi Mağusa bölgesinde bulunan 5 Psil<.glôjik Danışmana uygulanmıştır. Görüşme sırasında , sorularla ilgili herhangi bir prglıilçm yaşanmadığından dolayı araştırma için uygun bulunmuştur.

Görüşme soruları 10 sorudan oluşmaktadır. İlk soruda çocuk cinsel-istisıı.afi. ile ilgi düzeyJeri ölçmek istenmiştir. İkinci soruda çocuk cinsel istisrı.ı~rinin varlığı hakkııda farkındalık durumları, üçüncü soruda bu konuyla ilgili ~ğjJm durumları öğrenilmek istenmiştir. Dördüncü soruda cinsel istismara zemin ha?,ırlı:ıyan nedenleri öğrenmeyi, beşinci soruda etkileri, altıncı soruda bu konuyla karşılı:tşlllı:t durumlarını,yedhıçi soruda cinsel istismarın saklanma nedenlerini, sekizinci sol"tj.da psikolojik danışıı.anlardan gelen önerileri, dokuzuncu ve onuncu sorııda<cırı.s~l istismarın nasıl vç nerede gerçekleştiğine dair psikolojik danışmanların görü.şlerini.

belirlemek amacıyla sorular sorulmuştur. Araştırmanın temel amacı doğrultusunda aşağıdaki 10 soruya yanıt aranmıştır:

1- Çocuk Cinsel İstismarını nasıl tanımlarsınız hakkında ne biliyorsunuz ?
2- Çocuk Cinsel İstismarının yaygınlığı hakkında ne düşünüyorsunuz fikriniz nedir?
3- Çocuk cinsel istismarı ile ilgili ders aldınız mı veya herhangi bir seminere / sempozyuma katıldınız mı? Katıldıysanız açıklar mısınız?
4- Size göre cinsel istismarın nedenleri nelerdir?
5- Cinsel istismarın çocukta yarattığı psikolojik etkiler nelerdir? (Sosyal, cinsel, bilişsel, ahlak, dil gelişimi vb faktörler)
6- Çocuk cinsel istismarı vakasıyla karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız deneyimleriniz nelerdir?
7- Çocuk Cinsel İstismarının gerek çocuk tarafından gerekse aile tarafından gizlenmesi olayına bakış açınız nedir?
8- Çocuk Cinsel İstismarının önlenebilmesi için neler yapılmalıdır?
9- Çocuk cinsel istismarı denince hangi davranışlar/eylemler aklınıza gelmektedir?
10- Çocuk cinsel istismarı daha çok hangi ortamlarda gerçekleşmektedir?

Bu araştırmada kullanılan görüşme formu hazırlanırken, verimli ve akıcı olmak amacı ile sorular yalın ve basit bir dille sorulmuştur. Anlaşılmasında endişe duyulan kelimelerin anlamı literatürden taranmış ve ön hazırlık yapılmıştır. Sorulan soruların bir biri ile bağlantılı olmasına ve bir sorunun öbür sorulacak soruyu tamamlamasına özen gösterilmiştir.

Geçerliliği sağlamak için toplanan veriler ayrıntılı olarak rapor edilmiş ve sonuçlara nasıl ulaşıldığı açık ve anlaşılır bir biçimde açıklanmıştır. Görüşülen öğrenci.

4.4 Verilerin Çözümü

Verilerin çözümlenmesine geçmeden önce görüşme formları tek tek incelenmiş,değerlendirme dışı herhangi bir görüşme formu olmadığı anlaşılmıştır.

Araştırmadaki nitel verilerin incelenmesinde "betimsel çözümleme" yapılmıştır. Bu yaklaşıma göre elde edilen veriler özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Bu tür çözümlemede amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okura sunmaktır. Bu çalışmada veriler, görüşmede kullanılan sorular dikkate alınarak sunulmuştur. Görüşme yapılan bireylerin görüşlerini doğrudan yansıtmak için alıntılara sık sık yer verilmiştir.

4.5 Süre ve Olanaklar

Bu çalışmaya 2010 yılının Eylül ayında başlanmış 10 Şubat 2012 tarihinde raporlaştırılmış şekliyle sonuçlandırılmıştır. Araştırma süresince yapılan tüm maddi harcamalar araştırmacı tarafından karşılanmıştır. Bu süre içerisinde literatür çalışması devam etmiştir. Ölçme aracı geliştirme iki ay sürmüş ve ön denemesi 1 ayı almıştır. 25 Psikolojik Danışman farklı günlerde ziyaret edilip yaklaşık yarım saatlik görüşme yapılmıştır Verilerin toplanması 5 ay sürmüştür. Verilerin çözümlenmesi yirmi günde yapılmıştır. Raporlaştırma iki ay almıştır. Düzenleme iki ay sürmüştür.

V.BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde Psikolojik Danışmanlara yöneltmek için araştırma soruları ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Temeli Çocuk Cinsel İstismarı adlı tez için 25 Psikolojik Danışmanla görüşülmüş ve her birinden ayrı ayrı görüş alınmıştır. Alman bu görüşler ışığında yorumlar yapılmış ve literatürün· ilgili bölümleri taranmıştır.

5.1 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarı Nedir Hakkındaki Görüşleri

Psikolqjik Danışmanlarla yapılan görüşmelerde; 10 (%40) benzerceva"bag<:>ry; yetişkinler t~rafından çocuğa yapılan cinsel içerikli işlem şeklinde yanıtvermiştir. 9 (% 36) "benzer yanıta göre çocuk cinsel istismarını cinsel doyum için çqçıkl~rı kullanma yönünde görüş belirtmiştir. 8 (% 32) yanıta göre çocuklara yapılan cinsel istismarın ruh sağlığı bozuk kişiler tarafından yapıldığı görüşünü "belirtmiştir.\5 (%20) benzer yanıta göre; çocuk istismarının açıklamasını verirken örneklerle açıklamayı (çocuğa dokunmak, pornografik görüntüler çekmek. vb.) tercihetmiştir.3; (% 12) benzer yanıta göre; çocuk istismarının açıklamasını verirken örneklerle açıklamayf(çocuğa dokunmak, pornografik görüntüler çekmek. vb.) tercih y"tmiştir. Ayrıca de çoçuklara işlenen cinsel istismarın yetişkin kişiler tarafından işlediği şekliinci~ e son olarak cinsel istismarın zorla yapıldığını şeklinde yanıt vermişlefdir;r.2 Psikolojik Danışman (%8), çocuklara işlenen cinsel istismarın yetişkin/kişiler tarafından işlendiği, cinsel istismarın zorla yapıldığı ve fiziksel ve duygusalyönd engellenmesidir yönünde görüş belirtmiştir.

fsikolojik Danışmanlarla yapılan görüşmede 25 görüş alınmıştır. Bugörüşl~r nen ll.şağıdaki cümleleri yansıtmaktadır.

1. Çocuk istismarı yetişkin bir kimsenin çocukları kullanarak cinsel doyuma ulaşmaya çalışmasıdır.
2. Çocuğu fiziksel veya psikolojik olarak olumsuz yönde etkileyen davranışların bütünüdür.
3. Yetişkin kişilerin küçük yaştaki çocuklara cinsel doyum sağlamak amacıyla yaptıkları son derece suç olan ve negatif davranış söyleyebiliriz.
4. Cinsel istismarda bir yetişkin çocuğu cinsel haz duymak için çocuğun cinsel organıyla oynaması, tecavüz etmesi, çocuğun pornografik görüntülerini çekmesi bunu yaparken haz duymasıdır.yani cinsel hazzı bir yetişkinde değil de çocukta aramasıdır. Bu istismarı yapan kişi genellikle cinsel açıdan yetersizdir.
5. Çocuk cinsel istismarı; Kendinden yaşça büyük kişiler tarafından cinsel istismara uğrayan çocuklardır.Etkileri tartışılmaz büyüktür ve toplum tarafmdan sorgulanması gerekmektedir. Cinsel istismar sözle veya fiziksel yolla olabilir.
6. Çocuğun cinsel olarak suistimal edilmesi demektir. Yani daha da açıkça söylemek gerekirse taciz ve tacavüzleri kapsar. Bunlar kimi zaman çocuğu zor/ayarak, kimi zaman da çocuğa para veya başka bir şey karşılığı yaptırılır.
7. Çocuk cinsel istismarı, bir kişinin cinsel ihtiyaçlarını çocuklar üzerinden gidermesi durumudur.
8. Çocuk Cinsel istismarı toplumda son zamanlarda yaygın olan ve kendinden büiyük insanlar tarafından çocukların cinsel açıdan zarar görmesidir.
9. Çocuk cinsel istismarı çocukların başına gelebilecek en kötü şeylerin başında gelmektedir. Çocukların cinsellik için kullanılması ve çocuklardan zevk alan kişilerin onları kullanmasıdır.
10. C'insel istismar denince aklıma çocuklara yapılan zulüm kelimesi aklıma geliyor. Nasıl desem, sadist ve egoist insanların yapabileceği davranışlar dizisi. Çocuğu seks objesi olarak görme, ve bundan maalesef ki zevk duyma bir çocukları fizyolojik ve psikolojik olarak katletme diye tanımlayabiliyorum.
11. Çocuğa Yapılan ve zorla olan cinsel saldırı ve zorlamadır diye düşünüyorum. Bu deneyimi elde etmiş çocuklar için üzücü bir durum. Toplumumuzda ne

yazık ki bu tür insanlar çocukları sömürüyor ve kötü emelleri için kullanıyorlar.

12. Ruh sağlığı bozuk insanların sapıklığa yatkın düşüncelerini çocuklar üzerinde, zorla denemesi ve sürdürmesidir.

13. Çocuklara karşı uygulanan taciz aklıma geliyor ve bu konuda çocukların son derece mağdur olduğunu düşünüyorum.

14. Karşı cinse olan cinsel istekliliği çocuklar üzerinde temin etme çabasıdır. Çocukları cinsel bir nesne olarak gören yetişkin insanın çocuğa karşı cinsel yönde taciz boyutunda davranmasıdır.

15. Çocuğun cinsel olarak istismarını, erkek veya kız çocuklara yaşından büyük biri tarafından cinsel ilişkiye zorlama, ilişkiye girme, müstehcen darp, porno resim veya film çekme, başka kişilere pazarlama, zorla müstehcen mekanlarda çalıştırma şeklinde açıklayabilirim.

16. Küçük çocuklara cinsel haz alma nedeniyle yapılan davranış, eylem ya da çocuğu ikna ederek veya yalana baş vurarak cinsel eyleme maruz bırakmaktır. Özellikle kendinden en az 6 yaş küçük olan çocuklara uygulanan cinsel eğilimlerdir.

17. Bir yetişkinin bir çocukla cinsel ilişkiye girmesi veya onu cinsel haz amacıyla kullanmasıdır.

18. Çocuk cinsel istismarıyla daha çok son senelerde bilgi edinmeye başladım. Ülkemizde yaşandığını bilmiyordum. Çocuğun ailesinden veya yabancı birisi tarafından rahatsız edilmesi, cinsel olarak taciz edilmesi diyebiliyorum.

19. Çocuk Cinsel İstismarı; denince aklıma çocuklara yapılan cinsel zulüm, baskı ve duygusal ,fiziksel taciz gelmektedir.Daha çok 5-10 yaş grubundaki çocukların cinsel istismara uğradığını düşünmekteyim.

20. Cinsel istismar, çocuğa kötü davranma, cinsel açıdan sömürme, bir yetişkinin bir çocukla cinsel ilişkiye girmesi, cinsel amaç için kullanma diyebilirim

21. Yetişkin bir insanın çocuğa cinsel açıdan zevk almak için yaklaşmasına cinsel istismar denir ve bu eylem gerek aile bireyleri gerekse aile dışından insanlar tarafından da yapılabilmektedir.

22. Cinsel istismar ruh sağlığı bozuk kişilerden tarafından çocukların cinsel olarak taciz edilmesi ve kötüye kullanılmasıdır.

23. *Cinsel istismar çocuktan yaşça büyük kişiler tarafından cinsel doyum için haz almak amacıyla çocuğu kullanmasıdır. Çocuk yaşadığı bu olaydan olumsuz şekilde etkilenir ve çocuk bayağı bir zor durumda kalır.*
24. *Ç()cuk cinsel istismarı kendinden en az altı yaş büyük birisi tarafından çi'cjcuğun cinsel istismara uğramasıdır. İstismar aile içersinde yani ensest veıya aile dışarısından biri tarafından yapılabilir. Çocuktan çocuğa aileden aileye nedenleri ve etkileri değişmektedir.*
25. *Ç'çcuğu, yetişkinin kendi çıkarları uğruna cinsel olarak sömürmek . Cinsel istlsmar; çocuktan yaşça büyük olan kişilerin çocuğun özel bölgelerini kendi zevki uğruna kullanmasıdır.*

Literatürdeki çalışmalar; Topçu(2009:17) çalışmasında; Cinsel istismar, toplum tarafından kabul edilemeyen uygunsuz şehvet arzularının etkisi altında, cinsel doyum elde etme amacıyla yapılan tek taraflı, çarpık ve bencil insan eylemlerini içerir. Kutchinsky'de (1999) yaptığı çalışmasında cinsel istismarı, çocuğun bir erişkin veya yaşça daha büyük bir kişi tarafından cinsel doyum sağlamak amacıyla istismar edilmesidir."şeklinde tanımlamaktadır. Aktepe, (2009) ise, istismarcılarda gözlenen başlıca kişilik özellikleri; aile içinde ve sosyal teması sınırlı içe kapanık kişilik, eşi ya da ailesiyle sıcak ilişki kuramayan psikopatik kişilik, psikoseksüel ve sosyal açıdan immatür, kendi çocukları ile birlikte başka çocukları da istism;fr eden pedofılik kişiliktir. Polat,(2007:99) ise yaptığı bir çalışmada ;cinsel istismarı temas içermeyen, cinsel dokunma oral-genital seks,interfemoral ilişki, seksüel penetrasyon, cinsel sömürü, başka istismar türlerini de içeren cinsel istismar olarak tanımlamıştır. Araştırmada cinsel istismarın zorla yapıldığı yönünde görüş belirtilmıştir. Sanderson, (2010:42) yaptığı çalışmasında; bir çocuğu veya genci zorla veya kandırarak cinsel faaliyetlere katmak şeklinde açıklama yapmıştır.

Literatür çalışmasında elde edilen bilgilerle, Psikolojik danışmanlardan alınan görüşler arasında anlamlı bir benzerlik çıkmıştır. Çocuk cinsel istismarının yetişkin bir birey tarafından cinsel doyum sağlamak amacıyla yapılan eylem olarak ortakbif görüş çıkmıştır. Ancak literatür taramasındaki sözcükler daha tıbbi anlanılar içermektedir.Psikolojik danışmanlar daha basit ve anlaşılır bir dille açıklamışlardır.

5.2 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Yaygınlığına İlişkin Görüşleri

Çocuk Cinsel İstismarının yaygınlığına ilişkin yapılan görüşmelerden 25 Psikolojik Dflllışmandan 19 (%76) benzer görüşe göre çocuk cinsel istismarı yaygın bir sorundul,. J 6 (%64)' sının görüşüne göre de bir artış olduğu şeklinde görüş belirtmiştir,.<5 Psikolojik Danışman yanıtlarına göre (% 24) ise K.K.T.C ile diğer ülkeler arasında bir kıyaslama yapmış ve K.K.T.C'nin diğer ülkelere oranla daha geride olduğı şeklinde görüş ifade etmişlerdir. 4 (%16) Psikolojik Danışmana göre ; yaygınlığı konusunda olayın aileler tarafından gizlenmesinden dolayı yapılan araştırmaların net olmadığı yönünde görüş belirtmiştir.

Psikolojik gı:ıuışmanların ifadeleri aynen aşağıdaki cümleleri yansıtmaktadır:

1. *Eveti.son zamanlarda bir artış olduğunu duydum ve bizde de maalesef geniş bir kesime ait.*
2. *K.K.T.C de cinsel istismarla ilgili son günlerde olumsuz haberler duymakrayım ve ciddi şekilde bir artış olduğunu söyleyebilirim. Bu konuda yeterli önlemlerin alınmadığını ve istismar yaşayan ailelerin. bu durumu sakladıklarından dolayı bilinçli şekilde zararları açıkça medyaya yanşıtılamıyor. En azından istismara uğrayan çocuklar televizyon gibi geniş bir kitlesi olan iletişim aracından yararlanabilecekti. Yaygınlık ülkelere göre ne durumda bilemiyorum fakat Kıbrıs ta bu oran gittikçe artmakta ve ciddi b9yutlara ulaştığı düşüncesindeyim.*
3. *Yqygm olmaya başlayan bir durumdur diyebiliriz. En azından gazete ve tg/evizyonlarda eskiye göre daha sık rastlıyoruz. Ancak K.K.T. C nin diğer i,ll{elere oranla daha geride olduğunu düşünmekteyim. Geçenlerde interne-tte gezinirken bu olaylarla ilgili Çin ülkesinin çok sayıda çocuk cinsel istismarı y'qşanılan bir ülke olduğunu görmüştüm.*
4. *faygınlaştı diyebilirim, çünkü daha sık duymaya başladım ve duydukça şinirlerim bozuluyor inanın, bir insanın bir küçük çocuğa bunu nasıl yapabildiğini düşünmek beni üzüyor ve kızdırıyor, maalesef yaygın evet çünkü bir önlem alınmıyor. Bu yüzden yaygınlaşması ve nesilden nesile aktarılması mümkün.*

5. Yaygın evet eskiye nazaran daha yaygın ve daha çok gündemi meşgul eden bir konu.
6. Yaygınlığı konusunda yapılan araştırmalara güvenmiyorum. Çünkü baskı altında olan çocukların araştırmalarda gerçeklerden bahsedeceğini zannetmiyorum. Ülkemizde de yavaş yavaş bu tür suçların oranının arttığını düşünüyorum.
7. Yaygınlığı konusunda son zamanlarda iyice yaygınlaştığını duyuyorum.
8. Günümüzde fazlaca arttığını düşünmekteyim, işleyen anne baba sayısının artmasıyla evde yalnız kalan çocukların sayısının artmasıyla cinsel istismar yaygınlığı gün geçtikçe artmaktadır. Çünkü başıboş kalan çocuklar kendini dişi:rı:ıya karşı koruyamaz.
9. Bu duruma öncelikle kültürel açıdan bakarsak, KKTC 'nin ilk sıralarda olmadığını düşünüyorum fakat buna rağmen bizim ülkemizde de yaygın olan toplumsa! bir sorundur. Her ne kadar aile içinde veya yakın çevrede yaşansa da zamanla toplumsal bir sorun haline gelmiştir.
10. Türkiye 'de yaşadığım KKTC ile bir kıyas yapacaksam Türkiye 'de bu tür olaylar buraya göre daha fazla. En azından burada anne babaların daha bilinçli olduğunu düşünüyorum. Kıbrıs 'ta da yaygın fakat diğer ülkelere oranla fazla değil. Nüfus az olduğundan bu tür olaylar yaşansa bile hemen ortaya çıkar diye düşünüyorum.
11. Basında takip edebildiğimiz kadarıyla bu tip olayların arttığını, küçük çocuklara karşı tacizin giderek yaygınlaştığını söyleyebiliriz. Bu nedenle öncelikle ailelerin konu hakkında bilgili olması ve çocuklarıyla konuşarak onlan da bilinçlendirmesi gerekir. Daha ziyade 6-10 yaşları arasındaki çocuklara cinsel istismarın daha yaygın olduğunu söyleyebilirim.
12. Çocuk cinsel istismarı bence günümüzde çok yaygın olmaya başlamıştır ve günden güne de yayılıyor.
13. Son iki yılda ülkemizde; uzun zamandır da Türkiye 'de baş gösteren bir kötü bir durum.
14. Bence eskiye göre daha çok yaygınlaştı eskiden daha çok gizleniyordu şimdi daha çok ortaya çıkmaya başladı.

15. KKT'C'yi ele alacak olursak çok fazla yaşandığını düşünmüyorum, orta düzeyde diyebilirim. Diğer ülkelerde daha fazla yaşandığını düşünmekteyim.
16. KKT'C'de çok fazla yaygın değil ancak bu tür olayları son dönemlerde daha fazla işitiyorum.
17. Çocuk cinsel istismarı aslında yaygın bir olay ama insanlar ne yaptıklarının farkında olmadığı için aslında istismarın boyutu tam olarak ölçülemiyor bunun nedeni ise yapılan davranışın istismar olduğunun bilinmemesi ve istismar yaşan aile ve çocukların bu olayı gizlemesi yaygınlığının ölçümünde madlesef tam rakamı belirtmiyor.
18. Eve{yaygın çünkü insanların ruh sağlığı eskiye göre daha sağlıksız . İnsanlar daht:r sınırlı ve umursamaz. Çocuğa bunu yapmışım, çocuğun hayatı mı karatacak umurlarında değil maalesef bu yüzden yaygın.
19. Çocyk cinsel istismarı bizim ülkemizde Türkiye kadar olmasa da yaygın bir toplumsal sorun. Neden toplumsal olduğuna gelince çocuğun kötü etkilenmesi ai{eyi ailenin kötü etkilemesi çevreyi, çevrenin kötü -etkilenmesi ise toplumu etki;liyor. Bu yüzden özelden genele olan toplumsal yaygın bir sorundur diygbiliyoruz. Çoğu olay ihbar edilmediği için istatistiksel rakamlar net olqrak belli değil.
20. KKTC'de rakamı tam olarak bilemiyoruz tabi ancak yaygın değildir de diyemiyorum. Çünkü çevreden gözlemlediğim kadarıyla, kişilerde bu durum gerek aileler farkında olsun gerek olmasın çocuklara cinsel istismar y'qpılıyor. En basit şekliyle erkek çocuklarının pipisini ellemeyi normal gören aileler bunun bir cinsel istismar olabileceğini düşünemiyorlar.
21. Son yıllarda çocuk cinsel istismarı sayı olarak inanılmaz boyutlarda artmıştır. Bununda tamamen çocukluk döneminden başlayarak ~ğitilmemesine bağlıyorum.
22. J[,ski dönemlerde daha az görülen çocuk istismarı günümüzde oldukça yaygın olarak duyulmakta ve görülmektedir. Bunun nedeni ailenin aşırı ilgisiz olması ya da aile içinde çocuk istismarının gerçekleşmesi olabilir. Babanın işsiz ve alkol bağımlısı olması en önemli etkendir.
23. Çok yaygın olduğu genellikle yatılı okullarda çokfazla rastlanıldığı.

24. *Evet çocuk cinsel istismarı yaygın bir psikolojik sorundur her bölgede olduğunu düşünmekteyim ama saklandığı için yaygınlığını rakamsal olarak veremiyorum.*

25. *S'ğnyıllarda KKTC de çocuk istismarında artış olduğu bir gerçektir. Bunların bıiyük bir kısmı gazetelerden duyurulsa da bir kısmı bence bunu saklıyor. Ydıyi büyük bir kısmı kendinde o cesareti görüp polise başvurabilirken, diğer bı:r) kısmı bunu yapmıyor veya bunun medyaya sızmasını engelliyor. Bu yüzden KKTC genelinde çocuk istismarının oranını tam olarak kestirmek mijnıkün değil. Yine de tahminde bulunmak gerekirse %3-5 civarlarındadır dlye .düşiimüyorum .*

Kpı:ıuyla ilgili literatür çalışmasında;cinsel istismar , çocuk istismarı tipleri çerisinde\saptanrnası en zor olan istismar şekli olduğu bulunmuştur.Cinsel istismarın aygınlığikonusunda bildirilen oranlar büyük farklılıklar göstermektedir (Özer,E., ütün, C., Beyaztaş, Y.C & Engin, A. 2007).

İs,tismarın yaygınlığı ile ilgili çalışmalar bu olgunun toplumda hiç de seyrek lmadığını göstermektedir. Hatta araştırmalarla belirlenenlerden daha fazla olduğu üşünülmektedir (Gelles, 1987). Finkelhor'un (1994:410) yaptığı bir çalışmada ocukluk cinsel istismarının görülme sıklığı % 0,6 - 3,2'dir.Ancak bu araştırmaya öre cinsel istismarın sıklığının daha fazla olduğu düşünülmektedir.

Çocukta cinsel istismar yüzyıllardır bilinen bir konudur. Bununla beraber son llarda çocukluk cinsel istismarında bir artış söz konusudur (Ovayolu, Uçan , & erindağ, 2007).

Çocuk, aile ve toplum için, çok yıkıcı bir etkiye neden olan cinsel istismar, ne azık ki bu olguyu kabul etmeyen ülkelerde bile vardır, fakat açığa çıkarılmamıştır. ürkiye.'de araştırmalar kadınların % 40'ının, erkeklerin %33'ünün hayatlarının bir öneminde cinsel istismara uğradığını gösteriyor (Akdoğan, 2005). 1972 yılında BD'de 200.000-300.000 kız çocuğuna cinsel temas ve 5000 baba - kız ensest şkisi hesaplanmıştır (Polat,2007:165). Amerikanlar Arası Çocuk enstitüsü

tarafından hazırlanan, Jamaika raporunda, Jamaika'da 12 yaşındaki kız ve 9 yaşındaki erkek çocuklarının seks ticaretinin içinde olduklarını belirtiyor. Bu ülkede çocukların birçoğu seks ticaretinde kazandıkları parayı ailelerini geçindirmek ve okul masraflarını karşılamak için kullanıyorlar. İki yüz bin Nepal'li kız çocuğu, Hindistan'a seksüel amaçlar için götürülmektedir (Akdoğan, 2005).

Çoçuk istismarının yaygın olduğu kanısına karşın ülkemizde çocuk cinsel istismarı ile ilgili bilgiler yetersizdir (Aktepe, 2009). Bazı kaynaklarda ortaya konan istatistiks¢1 veriler, cinsel istismar hakkında abartılı değerlendirmelere, dolayısıyla kamuoyuiida yersiz kaygılara yol açabilecek niteliktedir (Topçu, S, 2009:27). Çalışmamızın en önemli kısıtlılığı, deneklerin istismar ve ihmal gibi travmatik yaşantılarla ilgili soruları kendi başlarına olmakla birlikte bir sınıf ortamında yanıtlamalarıydı. Bu durumun, toplumda önyargılarıyla karşılanabilen cinsel istismar ve ensest gibi yaşantıların gerçek bildirimine engel olacak bir baskı yaratması olasılığı bulunmaktadır (Yüksel & Akvardar,1991). Bir başka literatür kaynağına göre; ülkemizde kesinleşen ve resmiyet kazanan istismar olgularının sıklığı ve dağılımı ile ilgili herhangi bir veri yoktur. Dolayısıyla sistemli bir karşılaştırına olanağı bulunmamaktadır. Cinsel istismara uğramış olguların yalnızca %15'inin bildirildiği düşünülmektedir. Bölgemizde de çocuğa cinsel istismar çoğu kez etnik ve kültürel değerler nedeniyle gizlendiği için cinsel istismara uğrayan çocukların gerçekte daha fazla olduğunu düşünmekteyiz (Zoroğlu ve arkadaşları, 2001) Çoeuklara ve gençlere yönelik cinsel tacizlerin boyutu ne yazık ki ülkemizde ne pek bilinmemektedir. Ayrıca eldeki resmi rakamlar da gerçek durumu yansıtmamaktadır (Akbaş & Sanberk 2011). Bu konunun ön yargıya sahip bir konusu olması nedeniyle araştırma, literatür kaynaklarıyla uyumlu bulunduğu düşünülmektedir.

Çecukluk çağında istismar ve ihmal yaşantılarının yaygınlığına ilişkin toplumsal tarama çalışmalarının da sayısı azdır (Zoroğlu ve ark.2001). Türkiye'de cinsel istismarın toplumdaki sıklığını araştıran az sayıda çalışma yapılmıştır. İstanbul'daki liselere devam etmekte olan 1955 kız çocuğu arasında yapılan bir araştırmada 1871 (%95.7) çocuğun cinsel istismarla ilgili soruya yanıt verdiği

saptanmıştır. Bu çocukların 250'si (%13,4) cinsel istismara uğradığını bildirmiştir (Alikaşifoğlu, 2007).

Alınan yanıtlarda çocuk cinsel istismarında önemli bir artış olduğu fakat diğer ülkelere oranla daha az yaşandığı ve Psikolojik Danışmanların büyük bir çoğunluğunun bu yöndeki haberleri medya aracılığı ile duydukları ve bu durumun nedeninin ise ailenin veya çocuğun olayı saklaması şeklinde düşünülmektedir. Literatür taramasında elde edilen bilgilere göre;yabancı ülkelerde çocuk cinsel istismarının çok yoğun olduğu sanılmaktadır.Psikolojik danışmanlarla yapılan görüşmelerde K.K.T.C 'de bu sorunun var olduğu ancak diğer ülkelere oranla geride olduğu ort~ya çıkmıştır.Bu nedenle literatür kaynakları ile Psikolojik danışmanların verdiği bilgilerin bağdaştığı düşünülmektedir.

3 Çocuk (;insel İstismarı İle İlişkili Alınan Ders Katılınan Sempozyum/ eminerlert İlişkin Görüşler

Psıq:ılojik Danışmanlarla yapılan görüşmede çocuk cinsel istismarı ile ilgili ers veya katılınan sempozyum / seminerlerle ilgili görüşmede; 21 (%84) Psikolojik anışman çocuk cinsel istismarı dersi almadıklarını 4 (%16), Psikolojik Danışman e aldıklı:ı-rını, 1 (%4) Psikolojik Danışman ise gelişim psikolojisi dersinde gördüğü klinde görüş belirtmişlerdir. 8 (%32) Psikolojik Danışman ise çocuk istismarı veya cuk cinşel istismarı adlı seminerlere "katılmadım" ve diğer 8 (%32) Psikolojik anışman ise "katıldım" şeklinde ifade etmişlerdir.

5 (%20) Psikolojik Danışman çocuk cinsel istismarı ile ilgili bilgilerini levizyo:ıigazeteve internet gibi kaynaklardan elde ettiklerini, 2 (%8)'si Psikolojik anışman ise bu konuyla ilgili sunum ve proje hazırladıkları yönünde görüş lirtmişlerdir.. 2 (%8) Psikolojik Danışman çocuk cinsel istismarı konusunun ifredat programında olması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Psikolojik Danışmanların ifadeleri aynen aşağıdaki düşünceleri nsıtmaktadır:

1. Böyle bir ders almadım ancak aldığımız derslerin içinde gelişim psikolojisi dersinde bahsedildiğini anımsıyorum. Çocuk istismarı adz altında bir dersin üniversite müfredatında olması gerektiği düşüncesindeyim. Bizleri ilgilendiren konuların başında çocuk istismarı konuları gelmektedir. Ve meslek hayatımızda bunlara rastlıyoruz fakat bilgi olarak bazen eksiklikler yaşadığımızdan dolayı geriye dönüp tekrardan kitap karıştırmak zorunda kaldığımzz durumlarda oluyor. Bazen başka bir meslektaşa bile sevk edilme durumlarının yaşandığını söyleyebilirim.
2. Hayır ders almadım ama seminere katıldım. Bu tür şeylerin yaygın olmadığı ve bu denli önemli bir konuda daha fazla seminerin yapılması gerektiğini düşünmekteyim.
3. Bu konu ile ilgili ders almadım ancak müfredat programında olması gerektiğini düşünüyorum, bu konu ile ilgili herhangi bir seminere de ne yazık ki katılamadım. Türkiye'de bu tür seminerlerin yapıldığını duyuyorum ancak halen katılma fırsatı bulamadım.
4. Hayır bu konu ile ilgili ders almadım ve sempozyuma gitmedim.
5. Hayır bu konu ile ilgili ders almadım, sempozyuma da katılmadım ancak gazete dergi ve televizyonlar sayesinde bilgi sahibiyim.
6. Hayır bu konuyla ilgili bir ders almadım veya sempozyuma katılmadım ancak kendim çocukları içeren konularda fazlaca kitap okuyorum ve takip ediyorum.Bu konu ile gerek televizyondan gerekse internet üzerinden bir çok haberler izliyorum ve okuyorum.
7. BU konuda ders almadım sempozyumada katılmadım ancak bu konu ilgimi çektiği için ilgili kaynaklardan kendimi konudan haberdar ediyorum.
8. Çocuk cinsel istismarı ile ilgili ders almadım ama gündemde olan bir konu olduğu için sürekli değişik kaynaklardan (televizyon gazete internet) bilgi sahibi olabiliyorum.
9. Üniversite'de bir dersin içerisinde vardı diye hatırlıyorum ama direkt cinsel istismar veya çocuk istismarı diye bir ders almadım veya herhangi bir sempozyuma katılmadım.
10. Katılmadım. Ders almadım.

11. Çocuk cinsel istismarı adı altında bir ders almadım ama bölümümle alakalı oldyğu için buna yönelik örnekleri ve bilgilerini ve getirdiği sonuçları çok inceledim. bu konuda çevrenin daha duyarlı olabilmesi için daha fazla bilgilendirme gereklidir. Yani gelecekte bunun etkilerinin ne kadar büyük old'uğunu toplum tarafından nasıl değerlendirildiğini hakkında bence eğitimin içinde bunların da yer alması gerekir kısaca herkesin bu konuda farkindalık dersi alması gerekir.
12. Hçıyır ders almadım, katılmadım.
13. Ders almadım ama çocuk cinselliği ile ilgili bir seminere katıldım.
14. Haryır almadım ama sempozyuma katıldım. Sempozyumda tacizcilerin psikolojik durumlarını gördük. Cinsel istismarın çocuklar üzerinde psikolojik z?ıcırlarını öğrendik, nedenlerine ilişkin uzman görüşlerinin fikirlerini aldık ve.böyle bir olay karşısında ailelerin nasıl davranması gerektiğini öğrendik.
15. D·~rs almadım ancak seminere katıldım orada çocuk gelişimi ve cinsel eğitim konuları vardı o konuların bir bölümünde yer verilmişti.
16. Ü1;l}versitede branşımdan dolayı bu konuyla ilgili bir sunum yapmıştım. Şu a,ıda ise ailelere 7-19 yaş aile eğitim semineri veriyorum. Ders aldım.
17. BÜ konu ile ilgili seminere katılmıştım orda bayağı bilgi edindim ve bu konuda bilinçli bir psikolojik danışman olduğumu düşünüyorum. Uzman kişiler tarafından anlatılan bilgiler vardı yararlıydı ancak Türkiye'de bu deneyimi elde edebildim. KKTC'de de olması gerektiğini düşünüyorum.
18. ../JJJ.vet aldım dersin adı bu değildi ama içinde geçiyordu. Ve bana yararının dokunduğunu söyleyebilirim. Çocuk istismarı ile ilgiliydi içersinde cinsel istismarda vardı.
19. 13u konuyla ilgili ders almadım ancak seminere katıldım ve kitap kaynaklarından bu konuyu inceledim.
20. Bu konu hakkında üniversitede bir dersin içerisinde gördüğümü hatırlıyorum katıldığım bir seminerde de bu konu vardı çok ilgimi çektiği için ilgili şekilde izlemiştim:
21. Eğitim hayatim boyunca hiçbir seminere I sempozyuma katılmadım. Bu tur ıeminerler I sempozyumlar ülkemizde çok az denilecek kadar az

düzenleniyor. Bu yüzden katılma fırsatı bulamadım. Bu konuda ülkemizin çok zayıf ve duyarsız olduğunu düşünüyorum.

Hayır katılmadım

Katılmadım, ders almadım ama engellilerde istismar adı altında cinsel istismarı da gördüm ..

Üniversite de konu ile ilgili ders aldım ve seminerlere katıldım .Gerekli bir şey devamının gelmesini umuyorum.

(es/eğim gereği üniversitede okurken derslerimde bu konularla ilgili (d.ukça bilgi edindim. ve ders aldım. Bir dersimin projesinde de bu konu terine araştırma yapmıştım.

celeme sonucunda, Psikolojik Danışmanların bu şekilde ders aldığı veya sempozyuma katılıp katılmadıkları yönünde bir bilgiye rastlanmamıştır. Bu 'gili bilgilerin yayınlanması gerektiği düşünülmektedir.

'.ojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Nedenlerine İlişkin

cuk cinsel istismarının nedenlerine yönelik görüşmede Psikolojik arın büyük bir çoğunluğu yani 20 (%80)'si çocuk cinsel istismarının aileden kaynaklanan nedenler olduğu yönünde, 13 (%52) Psikolojik istismarcı kişilerin olumsuz kişilik özelliğinin olması ve ruhsal yönde m olması, 11 (%44) Psikolojik Danışman ise neden olarak istismarcı ocukluğunda cinsel istismara uğramış olabilecekleri şeklinde yanıt r. 10 (%40) Psikolojik Danışman ise çocuğun kendisinden kaynaklanan duğu yönünde görüş belirtmişlerdir. 9 (%36) görüşe göre ise "evde üvey ıabanın olması şeklinde yanıt vermişlerdir. 8 (%32) Psikolojik Danışman k cinsellik duygusunu kontrol edememe, çocuk üzerinden zevk alınması, ol kullanması, yönünde görüş ifade etmişlerdir. 7 (%28) görüşe göre ise 'ek yönlü olmadığı ifade etmişlerdir. 5 (%20) Psikolojik Danışmanın re ise "öz annenin çocuğuyla ilgilenmemesi veya gece bir işte çalışması"

ifade etmişlerdir. 4 (% 16) görüşe göre ise cinsel istismarın nedenleri arasında ocuğu olmak" şeklinde görüş ifade etmişlerdir.

Psikolojik danışmanlardan alınan yanıtlar aynen aşağıdaki cümleleri aktadır:

'ana göre cinsel istismarın nedenleri: bu istismarı yapan kişinin cinsel ıdan yetersiz olması, kendine güveni olmayan toplumdaki silik kişi malan, kendi anne babasının mutsuzluğu ve ilgiyi dışarıda araması, bireyin ·iliğinin ve yeteneklerinin küçümsenmesi, anti-sosyal kişilikte olan kişiler sel istismar yaparak silik ve olumsuz kişilik özelliklerinin kendilerince tini örtmeye çalışmaları doyumu bu yoldan sağlamaya çalışmaları.

sel istismarın nedeni ne sadece çocuk ne de sadece istismarcı kişidir neyiz. Bu sebepler çocuğun bulunduğu ortama göre değişiklik arz ktedir. Öncelikle bakacağımız şey çocuk ne tür bir ailede hayatını ıriyor, çocuğun kişisel özellikleri nelerdir. Ailenin maddi imkanları mı neden olmuş yoksa ,ailenin eğitim düzeyi buna zemin hazırlıyor mu ~ nedenler arasında yer almaktadır. Çocuğun istismarcı bireye karşı ıcı tavırları var mıdır, çocuk bu olaya ne kadar sebebiyet vermiştir, ı istismarcı bireyin ilişkisi hangi boyuttadır bunların incelenmesi ve mest gerekmektedir. Tek başına hiç birşey sebep teşkil etmez. Deyim: vse mutlaka her şeyin bir sebebi vardır. Bunu detaylı bir inceleme ı daha kesin ve emin şekilde bulunabileceği kanısındayım.

insel istismarın nedeni tek yönlü değildir. Yani bunu bir nedene k imkansız gibi gelmektedir. Ailenin yapısı, eğitimi, istismarcı kişinin 'likleri bu olayın paralel nedenleri arasındadır. Bazı ailelerde ahit olunsa bile etraf ne der korkusuyla durum açığa vurulmaz. Bu ismarın süresi devam eder. Ailenin maddi durumunun kötü olması mlarda annenin de çalışmasını gerektirdiği için anne çocuk bağın ve annenin evle olan ilgi ve bakımını azaltmaktadır .Bu min ekonomik durumu bu bağlamda etkili olmaktadır. Cinsel sikolojik bir çok nedeni vardır. Her şeyin insan psikolojisine bağlı

glduğunu düşündüğüm gibi bunun da bozuk bir psikoloji yapısından geldiğini düşünmekteyim. İstismar eden şahıs küçüklüğünde beklide bu tür bir cinsel i'ştismara maruz kalmıştır veya daha farklı cinsel deneyimlerden geçirilmiştir. ~azı aileler çocuklarına gerçekten cinsel eğitim konusunda çok farklı ğavranışlar yansıtıp farklı şekilde model olabiliyorlar, bu tabi kültürden ljultüre aile şeklinden aile şekline değişen bir olaydır. Ahlaki açıdan değer ~cı.rgıları farklı olan ailelerde bu tür olayların meydana geldiğini gözlemlemiştim. Mesela farklı ülkelerde kız çocukları çıplak bir şekilde banyodan çıkıp babanın önünden geçebiliyorlar ve bunun bir istismara girdiğinin bile farkında değiller. Bozuk düzen farklı düşünceler, cinsel tatmini daha küçük insanlar üzerinde alma isteğinin fazla olması bunda etkendir.

4. *Cinsel istismarın nedenleri istismarı yapan kişi ve istismara uğrayan kişi anasındaki yanlış iletişimden kaynaklanan nedenlerdir. Bunların arasında çpcuğa karşı nasıl davranılacağını bilememek, cinsel dürtülerini istismarcı kı:şinin kontrol edememesi, başkaları ile yapmak isteyipte yapamadığı şeyleri sa.yunmasız olan çocuklar üzerinde denemesi ve hatta bunu yıllarca sürdürebilecek bir· vicdansızlığa sahip olması. Ailenin kendi çocuğuyla yeterince ilgilenmemesi, evde üvey anne veya baba olması, maddi imkanların aile.yapıstnı bozması şeklinde sıralayabiliriz.*
5. *Kişilerde bulunan cinsel arzuları kendi yaş grubuyla değil de ondan yaşça küçük çocuklarda zevk alma hissine sahip olan insanlar cinsel istismar gibi ~ötü bir olaya neden olurlar. Cinsel istismar ailede yaşanıyorsa bu durum d'aha da kötüdür çünkü çocuğun psikolojisi bir hayli daha fazla bozulur, bu; yüzden ailedeki anne babanın kişilik özellikleri de bu konuda neden teşkil eder.*
6. *Nedenlerinin tamamıyla psikolojik sorunlu insanların yaptığı eylemlerdir. ~una bile bile razı olan çocuklarda da psikolojik bir takım sorunlar vardır. Çocukluğunda bu tür bir deneyimi yaşayan istismarcılar büyüdüklerinde punu başka çocuklara yapabilir. Yani geçmişlerinde bir cinsel istismar vakası vardır. Çocukları bir cinsel nesne olarak görmekten zevk duyama. bu nedenlerin içerisindedir. Üvey bir ailede yaşan çocuklarda risk altındadır.:Ve*

en büyük ve bilinen nedendir.Eğitim düzeyinin düşük olmasıda bunda etkilidir (Hem ailenin hem de istismarcı bireyin).

7. *Nedenlerinde ilk sırada daha öncede belirttiğim gibi ruh sağlığı bozuk olan kişiler daha çok bu olaya sebebiyet vermektedir. Çünkü aklı başında olan kişiler kendi yaş grubunun bir hayli altındaki çocuklarla seks ilişkisi dirşünmez. Ebeveyn ilişkilerine baktığımızda ailesinde cinsellik üzerine sapkın/ığı bulunan kişilerde meydana gelme olasılığı daha yüksektir. Yetişkin kişinin gün içerisinde yaşadığı herhangi psikolojik bir bozukluk bu olaya etken olabilmektedir. Yaşlı adamlarda çocuklara cinsel istismarda bulunmaktadır. Çünkü küçük kız çocuklarından karşılık bulabileceklerini düşünmekiedirlér. Özgüveni düşük olan bayanlarda küçük erkek çocuklarını taciz edebilmektedirler. Ailede bulunan maddi bozukluklar cinsel istismara sebep olabilmektedir.*

8. *Ailede eğitimsizlik başta gelen sebeplerin başında yer almaktadır, ekonomik sorunlar, istismarcı bireyin eşinin cinsel anlamda ona yetmediğini düşünmesi, kendini cinsel anlamda engelleyememesi, bir otokontrole sahip olamaması, çocuk tarafından istismarcı bireyin tahrik edilmesi, cinsel doyumunu evde veya herhangi bir yerde tatmin edemeyen kişilerin bunu savunmasız olan çocuk üzerinde doyum sağlamaya çalışması. Babanın alkol kul'lanması cinsel istismar riskini artıran sebeplerin başında gelmektedir.*

9. *Cinsel istismar yapan bireyin, çevresinde bu tür olayların yaşanması ve istismarcı bireyin bu davranışları model alması, kendi küçüklüğünde de bu tür bir olayı yaşaması, boşanmadan kaynaklanan nedenlerden dolayı kız çocugunun üvey baba veya kendi babasıyla evde yalnız kalması sonucunda cinsel istismar riski ortaya çıkmaktadır. Anne babanın madde bağımlısı olması, çocuğa ilgisiz davranmaları, çocuğun şefkati başka kucaklarda aramak istemesi, erkek çocuğun "cinsel ilişki yaşasam da bana bir şey olmaz fikrini taşıması", çocuğun televizyonda izlediği cinsel içerikli filmlerden etkilenmesi ve bunların gerçeğini yaşamak istemesi, doğal olduğunu sanması, "nasıl olsa bir gün yaşayacaktım" düşüncesine sahip olması. Anne veya babanın çocuğa yanlış cinsel eğitim vererek farkında olmadan cinsel istismar yaşatması, bazı durumlarda aile farkında olmadan çocuğu cinsel yönden*

etkf[eyebilirler, mesela anne veya baba yıkanırken çocuğun bu durumu izlemesi çocukta farklı etkiler yaratabilir.

10. Bunun nedeni istismarcı kişilerin davranış bozukluğuna sahip olmaları, bu tür davranışlarda bulunan insanlar normal değildir ve ne yaptıklarını bilemez durumunda oldukları için savunmasız olan çocuklara yöneliyorlar. Cinsel dürtüleri kontrol edememek bunun başlıca nedeni olduğunu düşünüyorum. Ekonomik düzeyin bozuk olması diğer bir etkili unsur olabilmektedir.
11. Eğitimsizlik en başta gelen sebeptir diye düşünüyorum. Bunun yanında psikglojik hastalıklar da cinsel istismara yol açabilir. Mesela cinsel istismar yap'ap kişi küçüklüğünde böyle bir cinsel istismara uğramış olabilir. Bilh1çaltına şuursuzca yerleşen bu olayı model olarak alabilir. İlgisiz ve Sev•gisiz yetişmiş olabilir. Mutsuz yetişmiş olabilir. Sevgiyi almayan birisi sevmeyi bilmez. Doyumsuz olur.
12. Bar,agöre cinsel istismarın nedenleri; en büyük nedeni bence ihmaldir. Anne - bgbanın yetersiz ilgisi veya yanlış ilgisi bunun nedenlerini büyütmektedir. Ve çocuklarını bir çok olumsuz faktöre maruz bırakmaktadırlar. Eğitimsizlik yine başka bir neden, cinsellik duygusunu kontrol edememe şeklinde olabilmektedir.
13. Ar;qştırmalara göre cinsel istismar olaylarının yarısında fazlası aile içi ensest olmaktadır. Bununda nedenleri arasında alkolik aile bireyleri aile içinde savunmasız çocuklar, aile bireyleri arasında psikolojik sapkınlığı olan btreylerin olması gibi temel nedenler bulunmaktadır.
14. ıfstismarcı kişinin bazı psikolǫjikrahatsızlıkları olduğunu düşünüyorum. Veya alfe içerisinde sorunlar buna etken olabilir. Üvey anne baba etkili bir faktör. ~eminerden edindiğim bilgilere göre istismarcı kişinin çocukluğunda kendi qnne babasının çok ilgisiz olması ve istismara uğramaları buna sebep qlabiliyormuş Çocuklar saf oldukları için maalesef çoğu zaman neye iığradıkianm anlayamıyorlar.
15. Nedenleri arasında alkolik baba, annenin hasta olması yeterince çocukla ilgilenmemesi, anne - babanın psikolojik herhangi bir rahatsızlığı olması, annenin gece bir işte çalışması, anne veya babanın üvey olması, çocuğun

baştan çıkarıcı tavırlar sergilemesi, ekonomik sorunlar, anne babanın eğitimsiz olması.

16. Ailenin ruhsal bozukluğunun olması,annenin evi terk etmesi, üvey anne - bapa olması, kız çocuğu olmak,kız çocuğunun tahrik edici davranışlarda buIunması.anne babanın daha önce cinsel istismara maruz kalması, annenin evl<:pek alakadar olmaması. Ailenin çocuğu dikkate almaması,çocuğun anne ve babasıyla iletişiminin kopuk olması, annenin hamile olması evdeki çocuklarıyla, kalacak yer sorunu yaşayan çocuklarda istismar riski daha fazla meydana gelmektedir, çok çocuklu aileler yine diğer bir etken teşkil etmektedir. Ebeveynlerden birinin ölmüş olması, boşanmış olmaları olabilir.

17. Cinsel istismarın birçok nedeni vardır. Bunun baştaki nedeni ihmal diye düşünüyorum. Çocuk çeşitli nedenlerle ,örneğin anne babanın ilgisiz olması, çoeuğa karşı şefkat göstermemesi,fiziksel istismarın, duygusal istismarın aile içgl'isindeyaşanması bunun birincil düşünülmesi gereken nedenler arasında ygralmaktadır.Cinsiyet açısından nedenler düşünecek olursak çocuğun kız ofrnası önemli bir neden oluşturmaktadır. Çünkü istismarcıların çoğu etkektir. Ebeveynlerden birinin alkol kullanması özellikle babanın aşırı derecede alkol bağımlısı olması ensest ilişkisinde önemli bir nedeni vurgulamaktadır. Annenin aile konumunda baskı altında olması söz hakkının pülunmaması, pasif durumda olması, cinsel açıdan eşi ile iyi durumda olamaması, anne veya babanın da çocukken cinsel istismar deneyimini y'aşamış olması, aile tarafından veya başka bir kişi tarafından uygulanan einsel istismarın kötü sonuçlarının olduğunun bilinmemesi, çocuğun neye yğradığını anlamaması, yaşanılanları normal görmesi, ailenin ekonomik durumunun kötü olması şeklinde sıralayabiliriz.

18. Nedenleri hakkında çok şey söylenebilir. Çocuğun kendini koruyacak yeterliliğe sahip olmaması ve savunmasız olması en baştaki neden diye görüyorum. Ebeveynle çocuğun arasının iyi olmaması,çocuğun zihinsel olarak özürlü olması,çocuğun ebeveynlerinden korkması onlara bağımlı olmasında dolayı cinsel istismara izin vermesi, ailenin yaptığının yanlış olduğunu bilememesi ve sesini çıkarmaması. Çocuğun tahrik edici davranışlarda bulunması, istismarcının çocukken istismara uğraması,

istismarcı kişinin gücünün sadece çocuk yaştaki kişilere geçmesi diyebilmekteyim.

19. Cinsel istismarın nedenleri karmaşıktır ve tek yönlü değildir. Sebep çocuğa da ailey de istismarcıya da. Çocuktan kaynaklanan sebeplerin başında çocuğun baştan çıkarıcı hareketler yapması, kız çocuk olması, açık kıyafetler giymesi, ilgiyi farklı şekillerde araması, Aileden kaynaklanan sebepleri ikiye ayıracak olursam aileden gelen istismar var birde çevreden gelen istismar. Aileden gelen istismarda çocuk ihmal ediliyordur, babası ile annesi arasında sorunlar vardır, baba veya ailede ruhsal bozukluklar anlaşmazlıklar baş gösteriyordur, ailede üvey baba- anne ilişkisi mevcuttur. Çevreden gelen istismarda ise anne baba ilgisizdir çocuk neye uğradığını bilmiyordur, ailesine bahsettiğinde ailenin ona inanmayacağından korkuyordur. İstismarcıdan gelen sebeplerin başında istismarcı kişinin ruh sağlığının bozuk olması yer almaktadır, çocukluğunda o da cinsel istismara uğramışolabilmektedir.

20. Cinsel istismarın sebebi çok yönlüdür. Tek bir sebep zaten bu olayın açıklanması için yeterli değildir. Kötü yönde olan anne baba etkileşimi buna etken olur. Ailenin ekonomik durumunun bozuk olması, anne babanın eğitimsiz olması, çocuğa yeterli ilgiyi göstermemeleri, çocuğun şefkat ve sevgi için başkalarına muhtaç olması. Çocuğun istismarcıyı tahrik edici boyutta olan davranışları, ailede üvey anne veya üvey baba olması, annenin geç bir işte çalışması , annenin hasta olması, anne babanın boşanmış olması sebepler arasında yer almaktadır.

21. Cinsel istismarın nedenleri tamamen çocukluk döneminden başladığını düşünüyorum. Aile sevgisinden uzak, baskı altında veya kotu bir baba figüründen kaynaklanabileceği kanısındayım. Kişi psikolojisi yavaş yavaş bozulduğu için kendi isteklerini kontrol edemeyen biri haline geliyor. Bu da çocuklara cinsel istismar gibi suçlara yol acıyor.

22. En önemli etkenin anne ve baba olduğunu düşünüyorum. Cahil, psikolojik sorunları olan, alkolik, aile içinde şiddet olan bir ailede cinsel istismarın görülme olasılığı daha yüksektir.

23. *Kendini geliştirememiş kişilerin savunmasız olan çocuklarda bir üstünlük kurma çabası yada kendini kanıtlamasıdır ve bazı cinsel problemlerdir.*
24. *Nedeni istismarda bulunan bireylerin çocukluğundaki travmalar ya da pqtolojik yaklaşımlar olduğu kanısındayım. Geçmişinde cinsel istismara uğrramış olabilir. Ailenin çocuğa karşı ilgisiz olması, üvey anne veya baba ol,n,ası, kız çocuğu olması, kısacası tekyönlü değildir.*
25. *Yetişkinlerin cinsel doyumu ve hazzı en başlıca sebeptir. Diğer önemli sebep is.e çocuklardan haz alma yani pedofili diye tanımlanan hastalıktır. Diğer s¢;bepler ise istismarcının alkol ve madde kullanım alışkanlığı, istismarcının çgcukluk yıllarında istismara uğraması, anne-baba modelleri, dürtü kontrol ef/ememe, şiddet kullanımı, duyarsızlık (özellikle duygulara karşı), aile ilgisi v~sevgisinden yoksun olmak, seks bağımlısı olmak diye sıralanabilir.*

Literatürdeki araştırmalara göre; aile içi ekonomik yetersizlik en önemli stres kaynaklarından biri olup, yoksulluk, işsizlik ve borçlanma şeklinde kendini gösterebilmektedir. Anne babanın kısıtlı bir sosyal çevreye sahip olmaları, arkadaşlarının olmaması ya da çevreleriyle uyumsuzluk içinde olmaları sorunlara neden o[abilmektedir (Ünal, 2008). Diğer bir çalışmada; ebeveynde psikiyatrik bozukluk, alkol ya da madde kullanımı olması, anne babanın ayn yaşıyor olması, aile içi şiddet varlığı, kapalı bir aile yapısının olması, aile içi şiddet varlığı, kapalı bir aile yapısının olması, annenin fuhuş yapıyor olması aile ile ilgili risk faktörleridir. (Yağmur, Öztop & Asil 2008). Çocuklarda cinsel istismarın pek çok nedeni vardır. Ebeveyıılerden birinin ölmüş olması, boşanma veya ayrı yaşama, eşler arasındaki şiddetli geçimsizlik, ailenin çok kalabalık olması, genç yaşta evlilik çocukla,nı plansız istenmeyen gebelikler sonucunda olmaları, çocuklarda mental-motor reterdasyon gibi önemli hastalıkların bulunması en çok görünen nedenler arsındadır (Kurdoğlu, Güler, Özgökçe, 2010). Cinsel istismara uğrayan kız çocuklarının biyolojik babaları ile zayıf ilişkileri olduğu ya da evde üvey babanın bulunduğu; kızların öz anne ve babalarıyla olan ilişkilerinin zayıf olmasının cinsel istismara uğrama riskini artıran bir unsur olduğu bildirilmektedir (Yılmaz, 2009). Literatürde, ebeveynde psikiyatrik hastalıkların bulunması ile çocuğun cinsel istismarı riskinin arttığını gösteren yayınlar olmasına rağmen,paranoid bozukluğun etkisi ile ortaya

çıkan cinsel istismar iddiaları ve bu tür bulguların tespit edildiği bir çalışmaya rastlanmamıştır (Karanfil, Akçan, & Orhan, 2010). Bunların yanı sıra annenin eğitim düzeyi ile Cİ arasında belirgin bir ilişki görülmektedir. Annenin eğitim düzeyi düştükçe Cİ'nin şiddeti artmaktadır. Aile yapısı da Cİ' nin risk etkenleri arasında öneinli bir yere sahiptir. Bazı ailesel sosyo-demografik özellikler istismarda etkili gibi gözükmektedir (Doğan, 2009). Genç anneler bebeğin doğumundan sonra değişen hayat tarzına uyum sağlamakta zorlandıklarından ve bu duruma daha az hazırlıklı olduklarından çocuklarının bakımını tam olarak sağlayamamakta ve çocuklarını ihmal etmektedirler (Bekçi, 2006).

Milner ve Wimberley, Kaplan, Pelcovitz ve Salzinger çocuklarını istismar eden anneJerde depresif bozukluklar olduğunu, Famularo, Kinscherff ve Fenton (1992) ise istismarcı annelerde kişilik bozuklukları olduğunu bulmuşlardır (Bekçi, 2006). İstismarcılar da gözlenen başlıca kişilik özellikleri, aile içinde sosyal teması sınırlı içe kapanık kişilik, eşi ya da ailesiyle sıcak ilişki kuramayan psikopatik kişilik, psikoseksuel ve sosyal açıdan immatür olan kişiledir (Aktepe, 2009).

Psikiyatrist Özcan Köknel'de "tacizde bulunanların yaklaşık dörtte biri, çocukluk döneminde kendileri de tecavüze maruz kalmış" saptamasını yapıyor. Endonezya'daki cinsel istismar, cinsel sömürü ve çocukların ticari amaçlı cinsel sömürüsü" başlıklı raporda da belirtildiğine göre, cinsel olarak istismar edilen ve ticari amaçlı cinsel sömürü kurbanı olan çocuklar ileri yaşamlarında potansiyel bir istismarcı olmaktadırlar (Akdoğan, 2005). Araştırmalar cinsel istismara maruz kalan erkeklerin cinsel istismarda bulunma olasılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir (Yılmaz, 2002:74). Cinsel istismara uğramış kişilerin ileride yüksek riskli cinsel eylemler gerçekleştirdiği gözlenmiştir (Kurdoğlu, M., Güler, A., Özgökçe, Ç 2010). Cinsel istismarda bulunan kişilerin de % 60 - 95'inde cinsel istismar öyküsü vardır (Topbaş, Murat, 2004). Borderline kişilik bozukluğu saptanan kişilerin%70-80'inde ,çoğul kişilik bozukluğu saptananların %85-90'inde çocukluk çağı cinsel istismar öyküsü pozitif bulunmuştur (Taner & Bahar, 2004).

Çocuk istismarında ana babanın kişilik yapısı ve bireysel özellikleri kadar,çocuğun kişilik yapısı ve bireysel özellikleri de önem taşımaktadır. Aile sessiz,sakin,pasif bir çocuk beklerken; aktif, atak meraklı, zeki bir çocukla karşılaştığında bu durumu kabullenmekte güçlük çeker ve bu da çocuğa kötü davranma eğilimini arttırır (Bulut, 1996).

Hacettepe Üniversitesi Çocuk Hastanesi'ne yapılan başvuruların incelendiği çalışmada,\ cinsel istismara uğrayan çocukların olay öncesinde de psikiyatrik sorunları 9lduğu, çocukların en çok dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu tamsı almış olduğu bulgulanmıştır (Yılmaz, 2009). Türkiye'de, istismarın gerçekleşmesinde çocuğun cinsiyeti önemli bir etkendir. Kız çocukları erkek çocuklarından daha değersiz görülmektedir (Erol, D. 2007). Literatürde çocuğun cinsiyeti ile istismar arasındaki ilişkiye yönelik bulguların belirli bir yönde toplanmadığı görülmektedir (Bulut, 1996). Araştırmalar, istismara uğrayan çocuklarin bazı özelliklerinin ortak olduğunu ve bu özelliklerin ana-babanın sahip olduğu diğer olumsuz özelliklerle birleşince istismarın kaçınılmaz bir yaşantıya dönüştüğünü göstermektedir (Uysal, 1998). Zor bir hamilelik dönemi ya da doğum sonucu ya da zamanından önce (prematüre) dünyaya gelen çocuklar daha çok istismar edilmektedir. Ayrıca doğumdan sonra ana ve çocuğun 24 saatten fazla ayrı kalmaları çocuğun istismar edilme riskini artırmaktadır. Türkiye'de, istismarın gerçekleşmesinde çocuğun cinsiyeti önemli bir etkendir. Kız çocukları erkek çocuklarından daha değersiz görülmektedir (Erol, 2007) Erkek çocukların saldırgan davranışlan, yaramazlıkları cinsiyetine bağlı olarak hoş görülmekte, kız çocuğun gösterdiği aynı davranışlar ise kabul edilmeyip, istismarla sonuçlana bilmektedir. Buna karşın diğer taraftan da çocukluğunda ya da gençliğinde kendisini istismar eden baba ve erkek kardeşe sahip olan kadınların onlara göstermediği tepkiyi erkek çocuğuna gösterdiği de saptanmıştır (Bulut, 1996, ss.34-35). Çok fazla kardeşe sahip olma, yani evdeki çocuk sayısının fazlalığı da istismar olaylarını arttırmaktadır (Bilir ve diğerleri 1991, s.51). Kardeş sayısı ilginin azalmasında önemli bir faktördür (Dağlı.;2008). Yapılan bir araştırmada çocukların yaşları ile istismar arasındaki ilişkiye bakılmış ve çocukların yaşları arttıkça istismarın azaldığı görülmüştür (Bilir ve diğerleri, 1991, ss.47-48). Finhelhor ve Baron'un yaptıkları araştırmaya göre 6-7

ve 1012 yaşları arasındaki çocuklar cinsel istismara daha fazla uğramaktadır. Cinsel istismara uğrayan çocukların yaşı ortalama olarak 7,2'dir ve bunların% 52'si kızdır. İstismar edilen çocukların yaşı en az 5,54 olarak fiziksel istismarda, en çok 9,19 olarakta cinsel istismarda bulunmuştur (Erol, 2007). Wonderlich ve arkadaşları ise (1996), çocukluk döneminde cinsel istismara maruz kalmış bireylerin kendilerini yaralama davranışlarının, istismarla ilişkili olarak yaşadıkları duygusal sıkıntının azalmasına hizmet ediyor olabileceğini önermiştir. Yüksek riskli cinsel eylemler, cinsel istismara uğramış insanlarda daha sık görülmektedir. (Taneri, Y & Gökler, B. 2004). Pasif, bağımlı, içedönük, kaygılı, korkulu, güçsüz, endişelerini dile getiremeyen, tehlike içeren davranışı tanımayan ve ifade edemeyen çocuklar yüksek risk grubu11.dadırlar (Adalı, N. 2007). Körlük, sağırlık, mental retardasyon gibi çocuğun ~:zellikle güven algısını bozan fizik yetersizlikler, artmış risk ile ilişkilidir (Doğan, 2009). Çocuklara Üvey anne ve babanın bakması (Ovayolu ,Uçan & Serindağ, ~007). Üvey babanın varlığı bir risk etkenidir (Doğan, Ö, Ö., 2009).

Cinsel istismarda bulunan bireylerde, alkol ve madde kullanımı, cinsel sorunlar görülmektedir (Özer, Bütün, Beyaztaş, & Engin, 2007). Baba da bakım vermeyi ~nsest yoluyla yapmaktadır. Alkol ve madde kullanımı ensest için kolaylaştırıcı bir etken olarak ortaya çıkmaktadır (Doğan, Ö2009).

Cinsel istismara uğrama, cinsiyetler arasında farklılıklar göstermekte ve kızlarda üç kat daha fazla görülmektedir (Kara ve ark., 2004). Finkelhor'a göre de tek çok cinsel istismar kurbanı kızdır (Ovayolu , Uçan & Serindağ, 2007). Bir başka literEttür kaynağında ise, Ceylan ve arkadaşları, 2009 yılında yaptıkları çalışmada einsel istismara uğrayan çocuklardan %62.5'inşn erkek, %37'sinin kız olduğunu bulmuşlardır.(Kurdoğlu, Güler, & Özgökçe, 2010). Cinsiyet, Cİ ve sonuçları ıle ilişkili görünen bir diğer bireysel risk etkenidir. Kızların Cİ' sinin daha fazla, erkeklerin Cİ'sinin daha az rapor edildiğine inanılmaktadır. Kızların erkeklerden 2 ila 5 kat daha fazla risk altında olduğu çeşitli çalışmalar tarafından bildirilmektedir (Doğan, 2009). Mevcut araştırmaların çoğu kızlarla ilgilidir. ABD'de 18 yaş ve altı çocuklarda cinsel istismar yaygınlığı 1.3/1000 olarak

saptanmış ve kız çocuklarında daha fazla istismara uğradığı bildirilmiştir (Tıraşçı & Gören, 2007).

Alınan yanıtlarda büyük bir yüzdelik çocuk cinsel istismarının nedenin "ailesel nedenler" olduğu yönündedir. Verilen bir diğer en çok yanıt ise "istismarcı kişinin olumsuz kişilik özelliğinin ve ruhsal sıkıntılarının olması" şeklindedir. Bir sonraki tekrarlanan cevap "çocuğun kendisine ilişkin nedenler" şeklindedir. Literatür çalışmasındaki bulgularda bu ifadeleri doğrular niteliktedir. Aile yapısının ;çocuk cinsel istismarı konusunda önemli bir faktör teşkil ettiği düşünülmektedir.

5.5 Psikolpjik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Psikolojik Etkilerine İlişkin Görüşleri

Psi~olojik Danışman görüşlerine göre çocuk cinsel istismarının etkilerine yönelik yıu.pılan görüşmede 17 (% 68) Psikolojik Danışman benzer yanıtına göre "çocuklarqlı korku", "içe kapanıklık" ve "utanç" gibi etkilerin olabileceği yönünde görüş bildil'l11işlerdir. 11 (%44) benzer yanıta göre cinsel istismara maruz. kalan çocuklar gi.iven problemi yaşamaktadırlar. 10 (%40) benzer yanıta göre ise "oku.lu gitmeyi isJ~meme", "derslerinde başarısızlık" ve "travmalar meydana gelir" şeklind« görüş belırtmişlerdir. 9 (%36) benzer görüşe göre, "küçük yaşta cinsel istis111.ıu.ra uğramak ç9cuğun ileriki yaşamını etkiler" ve "ahlak yargısı bozulur" yönüng.eg.ir.(i (%24) PsJkolojik Danışman benzer görüşüne göre, "karşı cinse düşmanlık besle111.<e'.', "depresy911", "arkadaş çevresinden uzaklaşma" ve " cinsel paylaşımlara yönelme" şeklinde ifade etmişlerdir. 4 (%16) benzer görüşe göre" dil gelişimi [illegible]bilir" , " sosyal açıdan ya çok içe kapanık ya da çok dışa açık olabilir" ve " çevresiyle iletişimi kötü yöng.e etkilenebilir" şeklinde görüş belirtmişlerdir. 3 (%12) benzer görüşe göre "çocuğun yaşam kalitesi bozulur", "fiziksel gelişimi etkilenir", "dikkat dağınıklığı" , "konsantre olamama","duygusal bozukluklar","çocuk fahişeliği","duygusal bozukluklar", "intihar" ve "evden veya okuldan kaçma" yönünde görüş bildirmişleridir. 2 (%8) Psikolojik Danışman benzer ifadesine göre çocuk cinsel istismarın etkileri "yeme bozuklukları" , "madde bağımlılığı" , "parmak emme" , "tırnak yeme", "damgalanma duygusu" , "ilerideki evlilik yaşamında sorunlar" ve

k-pişmanlık duyusu " şeklinde yanıt vermişlerdir. 1 (%4) farklı yanıta göre ; un süresine ve çocuk üzerindeki etkiye göre değişiklik gösterir" , "İleride rmaya korkar veya çekingenlik gösterir", "herkesin bedeni üzerinde hakkı µşünme" ve "bedenini pis hissetme" şeklinde yanıt vermişlerdir.

sikolojik Danışmanların verdiği yanıtlar aynen aşağıdaki cümleleri ktadır.

locukia çekingenlik, korku, ruh halinin bozulması, içine kapanıklık, kendine iivensizlik, uyku sorunları, okula gitmeyi istememe, resim çizerken cinsel ıcizi anlatan resimler çizmesi mesela cinsel organı belirgin çizmesi v.s ileden ve arkadaş çevresinden uzak durma gibi belirtileri olabilir.

'insel istismarın çocuk üzerindeki etkisi istismarın süresine ve istismarcının ıcuk üzerinde yarattığı etkiye göre değişiklik arz etmektedir. Çocuk sikolojik açıdan bu durumdan fazlasıyla etkilenmektedir. Ahlakının »zulduğunu düşünebilir, pis bir bedene sahip olduğunu yıkansa bile mizlenmeyeceğini düşünebilir. Sosyal açıdan ya çok içe kapalı ya da çok şa açık olabilirler. Dil gelişimi psikolojik açıdan etkilenebilir mesela :kemelik başlangıcı veya hiç konuşmayabilir. İlerde ilişki kurmaya korkar ya çekingenlik gösterir. Çocukluğunu yaşamadan büyük bir insan gibi ssetmeye başlayabilir. Bu noktada ailenin fark edebilme potansiyeli daha ı artacaktır. İlerdeki yaşamını etkileyebilir veya çocuk tamamıyla tutabilir, bu tür olaylarla karşılaştığımız oldu.

'nsel istismarın psikolojik etkileri çocuğun yaşam kalitesini etkiler ve çocuk deneyimi bir şekilde asla unutamaz, uttuğunu düşünse bile yaşadığı bu neyim onun bilinçaltına iner ve mutlaka gelecekteki yaşantısı için bir iz rakır. Ahlak yargısı bozulur, insanlardan kaçmayı bir köşede saldanmayı ve ndini bu şekilde koruyacağına inanır. İstismarın etkisi çocuğun her türlü şam kalitesini sarsar, arkadaş çevresini, aile ile olan iletişimini,, fiziksel 'işimini etkiler bu faktörlerde çocukta travma etkisi yaratır. Ve günlük samına kadar her yerde ve dönemde karşısına çıkar olumsuz bir etken tr.

ve 1012 yaşları arasındaki çocuklar cinsel istismara daha fazla uğramaktadır. Cinsel istismara uğrayan çocukların yaşı ortalama olarak 7,2'dir ve bunların% 52'si kızdır. İstismar edilen çocukların yaşı en az 5,54 olarak fiziksel istismarda, en çok 9, 19 olarakta cinsel istismarda bulunmuştur (Erol, 2007). Wonderlich ve arkadaşları ise (1996), çocukluk döneminde cinsel istismara maruz kalmış bireylerin kendilerini yaralama davranışlarının, istismarla ilişkili olarak yaşadıkları duygusal sıkıntının azalmasına hizmet ediyor olabileceğini önermiştir. Yüksek riskli cinsel eylemler, cinsel istismara uğramış insanlarda daha sık görülmektedir. (Taneri, Y & Gökler, B. 2004). Pasif, bağımlı, içedönük, kaygılı, korkulu, güçsüz, endişelerini dile getiremeyen, tehlike içeren davranışı tanımayan ve ifade edemeyen çocuklar yüksek risk grul>undadırlar (Adalı, N. 2007). Körlük, sağırlık, mental retardasyon gibi çocuğun özellikle güven algısını bozan fizik yetersizlikler, artmış risk ile ilişkilidir (Doğan, 2009). Çocuklara Üvey anne ve babanın bakması (Ovayolu ,Uçan & Serindağ\ 2007). Üvey babanın varlığı bir risk etkenidir (Doğan, Ö, Ö., 2009).

Cinsel istismarda bulunan bireylerde, alkol ve madde kullanımı, cinsel sorunlar görülmektedir (Özer, Bütün, Beyaztaş, & Engin, 2007). Baba da bakım vermeyi ensest yoluyla yapmaktadır. Alkol ve madde kullanımı ensest için kolaylaştırıcı bir etken olarak ortaya çıkmaktadır (Doğan, Ö2009).

€insel istismara uğrama, cinsiyetler arasında farklılıklar göstermekte ve kızlarda üç kat daha fazla görülmektedir (Kara ve ark., 2004). Finkelhor'a göre de çok çok cinsel istismar kurbanı kızdır (Ovayolu , Uçan & Serindağ, 2007). Bir başka literatür kaynağında ise, Ceylan ve arkadaşları, 2009 yılında yaptıkları çalışmada cinsel istismara uğrayan çocuklardan %62.5'inşn erkek, %37'sinin kız olduğunu bulmuşlardır.(Kurdoğlu, Güler, & Özgökçe, 2010). Cinsiyet, CLv~ sonuçları ile ilişkili görünen bir diğer bireysel risk etkenidir. Kızların Cİ' sinin daha fazla, erkeklerin Cİ'sinin daha az rapor edildiğine inanılmaktadır. Kızlarıı erkeklerden 2 ila 5 kat daha fazla risk altında olduğu çeşitli çalışmalar tarafındaı bildirilmektedir (Doğan, 2009). Mevcut araştırmaların çoğu kızlarla ilgilidir. ABD'de 18 yaş vx altı çocuklarda cinsel istismar yaygınlığı 1.3/1000 olarak

anmış ve kız çocuklarında daha fazla istismara uğradığı bildirilmiştir (Tıraşçı & en, 2007).

Alınan yanıtlarda büyük bir yüzdelik çocuk cinsel istismarının nedenin sel nedenler" olduğu yönündedir. Verilen bir diğer en çok yanıt ise "istismarcı in olumsuz kişilik özelliğinin ve ruhsal sıkıntılarının olması" şeklindedir. Bir ki tekrarlanan cevap "çocuğun kendisine ilişkin nedenler" şeklindedir. Literatür nasıl bulgularda bu ifadeleri doğrular niteliktedir. Aile yapısının ;çocuk istismarı konusunda önemli bir faktör teşkil ettiği düşünülmektedir.

ikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Psikolojik Etkilerine ı Görüşleri

Psikolojik Danışman görüşlerine göre çocuk cinsel istismarının etkilerine yapılan görüşmede 17 (% 68) Psikolojik Danışman benzer yanıtına göre larda korku", "içe kapanıklık" ve "utanç" gibi etkilerin olabileceği yönünde ildirmişlerdir. 11 (%44) benzer yanıta göre cinsel istismara maruz kalan r güven problemi yaşamaktadırlar. 10 (%40) benzer yanıta göre ise "okula istememe", "derslerinde başarısızlık" ve "travmalar meydana gelir" şeklinde elirtmişlerdir. 9 (%36) benzer görüşe göre, "küçük yaşta cinsel istismara çocuğun ileriki yaşamını etkiler" ve "ahlak yargısı bozulur" yönündedir..6 sikolojik Danışman benzer görüşüne göre, "karşı cinse düşmanlık besleme", on", "arkadaş çevresinden uzaklaşma" ve " cinsel paylaşımlara yönelme" ifade etmişlerdir. 4 (% 16) benzer görüşe göre " dil gelişimi etkilenebilir" , " ıdan ya çok içe kapanık ya da çok dışa açık olabilir" ve " çevresiyle iletişimi le etkilenebilir" şeklinde görüş belirtmişlerdir. 3 (%12) benzer görüşe.göre yaşam kalitesi bozulur", "fiziksel gelişimi etkilenir", "dikkat dağınıklığı'.' , e olamama", "duygusal bozukluklar", "çocuk fahişeliği", "duygıısa.l ar", "intihar" ve "evden veya okuldan kaçma" yönünde•• gqrıış ıridir. 2 (%8) Psikolojik Danışman benzer ifadesine göre çocuk çinşel etkileri "yeme bozuklukları" , "madde bağımlılığı" , "parmak emme" , ne", "damgalanma duygusu" , "ilerideki evlilik yaşamında sorunlar" ve

ve 10/12 yaşları arasındaki çocuklar cinsel istismara daha fazla uğramaktadır. Cinsel istismara uğrayan çocukların yaşı ortalama olarak 7,2'dir ve bunların% 52'si kızdır. İstismar edilen çocukların yaşı en az 5,54 olarak fiziksel istismarda, en çok 9,19 olarakta cinsel jstlsmarda bulunmuştur (Erol, 2007). Wonderlich ve arkadaşları ise (1996), çocukb,;ık döneminde cinsel istismara maruz kalmış bireylerin kendilerini suçlama davranışlarının, istismarla ilişkili olarak yaşadıkları duygusal sıkıntının artmasına hi'.?met ediyor olabileceğini önermiştir. Yüksek riskli cinsel eylemler, cinsel istismar~ uğramış insanlarda daha sık görülmektedir. (Taneri, Y & Gökler, B. 2004). Pasif,i bağımlı, içedönük, kaygılı, korkulu, güçsüz, endişelerini dile getiremeyen, tehlike içeren davranışı tanımayan ve ifade edemeyen çocuklar yüksek risk grubund\:l-dırlar (Adalı, N. 2007). Körlük, sağırlık, mental retardasyon gibi çocuğun özellikle güven algısını bozan fizik yetersizlikler, artmış risk ile ilişkilidir (Doğan, 20Q9). Çocuklara Üvey anne ve babanın bakması (Ovayolu ,Uçan & Serindağ, 2Q07). Üvey babanın varlığı bir risk etkenidir (Doğan, Ö, Ö., 2009).

Cinsel istismarda bulunan bireylerde, alkol ve madde kullanımı, cinsel sorunlar gô'rülmektedir (Özer, Bütün, Beyaztaş, & Engin, 2007). Baba da bakım vermeyi ensest yoluyla yapmaktadır. Alkol ve madde kullanımı ensest için kolaylaştırıcı: bir etken olarak ortaya çıkmaktadır (Doğan, Ö2009).

Cinsel istismara uğrama, cinsiyetler arasında farklılıklar göstermekte ve kızlarda iiç kat daha fazla görülmektedir (Kara ve ark., 2004). Finkelhor'a göre de pek çok cinsel istismar kurbanı kızdır (Ovayolu , Uçan & Serindağ, 2007). Bir başka literatür kaynağında ise, Ceylan ve arkadaşları, 2009 yılında yaptıkları çalışmaela cinsel istismara uğrayan çocuklardan %62.S'inşn erkek, %37'sinin kız olduğunu bulmuşlardır.(Kurdoğlu, Güler, & Özgökçe, 2010). Cinsiyet, Cİ ve sonuçları ile ilişkili görünen bir diğer bireysel risk etkenidir. Kızların Cİ' sinin daha fazla, erkeklerin Cİ'sinin daha az rapor edildiğine inanılmaktadır. Kızların erkeklerden 2 ila 5 kat daha fazla risk altında olduğu çeşitli çalışmalar tarafından bildirilmektedir (Doğan, 2009). Mevcut araştırmaların çoğu kızlarla ilgilidir. ABD'de 18 yaş ve altı çocuklarda cinsel istismar yaygınlığı 1.3/1000 olarak

saptanmış ve kız çocuklarında daha fazla istismara uğradığı bildirilmiştir (Tıraşçı & Gören, 2007).

Alınan yanıtlarda büyük bir yüzdelik çocuk cinsel istismarının nedenin "ailesel nedenler" olduğu yönündedir. Verilen bir diğer en çok yanıt ise "istismarcı kişinin olumsuz kişilik özelliğinin ve ruhsal sıkıntılarının olması" şeklindedir. Bir sonraki tekr·a.danancevap "çocuğun kendisine ilişkin nedenler" şeklindedir. Literatür çalışmasındaki bulgularda bu ifadeleri doğrular niteliktedir. Aile yapısının ;çocuk cinsel istismarı konusunda önemli bir faktör teşkil ettiği düşünülmektedir.

5.5 PsikoloJik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Psikolojik Etkilerine İlişkin Görüşleri

Psikqlojik Danışman görüşlerine göre çocuk cinsel istismarının etkilerine yönelik y~pılan görüşmede 17 (% 68) Psikolojik Danışman benzer yanıtına göre "çocuklarqa. korku", "içe kapanıklık" ve "utanç" gibi etkilerin olabileceği yönünde görüş bildirmişlerdir. 11 (%44) benzer yanıta göre cinsel istismara maruz kalan çocuklar gµven problemi yaşamaktadırlar. 10 (%40) benzer yanıta göre ise "okula gitmeyi istymeme", "derslerinde başarısızlık" ve "travmalar meydana gelir" şeklinde görüş ben11mişlerdir. 9 (%36) benzer -görüşe göre, "küçük yaşta cinsel istismara uğramak çocuğun ileriki yaşamını etkiler" ve "ahlak yargısı bozulur" yönündedir..6 (%24) Psikolojik Danışman benzer görüşüne göre, "karşı cinse düşmanlık beslenıe", "depresyon", "arkadaş çevresinden uzaklaşma" ve " cinsel paylaşımlara yönelme" şeklinde ifade etmişlerdir. 4 (%16) benzer görüşe göre" dil gelişimi etkilenebilir,,,/' sosyal açıdan ya çok içe kapanık ya da çok dışa açık olabilir" ve " çevresiyle iletişimi kötü yönde etkilenebilir" şeklinde görüş belirtmişlerdir. 3 (%12) benzer görüşe göre "çocuğun yaşam kalitesi bozulur", "fiziksel gelişimi etkilenir", "dikkat dağınıklığı", "konsantre olamama","duygusal bozukluklar","çocuk fahişeliği","duygusal bozukluklar", "intihar" ve "evden veya okuldan kaçma" yönünde görüş bildirmişleridir. 2 (%8) Psikolojik Danışman benzer ifadesine göre çocuk cinsel istismarın etkileri "yeme bozuklukları" , "madde bağımlılığı" , "parmak emme" , "tırnak yeme", "damgalanma duygusu" , "ilerideki evlilik yaşamında sorunlar" ve

çlulu'k ri;;mank' duyusu " şeklinde yanıt vermişlerdir. 1 (%4) farklı yanıta göre ; tismarın süresine ve çocuk üzerindeki etkiye göre değişiklik gösterir" , "İleride ki kurmaya korkar veya çekingenlik gösterir", "herkesin bedeni üzerinde hakkı luğu g.µşünme"ve "bedenini pis hissetme" şeklinde yanıt vermişlerdir.

Psikolojik Danışmanların verdiği yanıtlar aynen aşağıdaki cümleleri nsıtmaktadır.

1. *Çocukta çekingenlik, korku, ruh halinin bozulması, içine kapanıklık, kendine g#vensizlik, uyku sorunları, okula gitmeyi istememe, resim çizerken cinsel tqcizi anlatan resimler çizmesi mesela cinsel organı belirgin çizmesi v.s aileden ve arkadaş çevresinden uzak durma gibi belirtileri olabilir.*
2. *Cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkisi istismarın süresine ve istismarcının çocuk üzerinde yarattığı etkiye göre değişiklik arz etmektedir. Çocuk p,sfkolojik açıdan bu durumdan fazlasıyla etkilenmektedir. Ahlakının ffe9zulduğunu düşünebilir, pis bir bedene sahip olduğunu yıkansa bile temizlenmeyeceğini düşünebilir. Sosyal açıdan ya çok içe kapalı ya da çok ilışa açık olabilirler. Dil gelişimi psikolojik açıdan etkilenebilir mesela kekemelik başlangıcı veya hiç konuşmayabilir. İlerde ilişki kurmaya korkar 'leya çekingenlik gösterir. Çocukluğunu yaşamadan büyük bir insan gibi hissetmeye başlayabilir. Bu noktada ailenin fark edebilme potansiyeli daha ila artacaktır. İlerdeki yaşamını etkileyebilir veya çocuk tamamıyla ynutabilir, bu tü(olaylarla karşılaştığımız oldu.*
3. *Cinsel istismarın psikolojik etkileri çocuğun yaşam kalitesini etkiler ve çocuk bu deneyimi bir şekilde asla unutamaz, uttuğunu düşünse bile yaşadığı hu. deneyim onun bilinçaltına iner ve mutlaka gelecekteki yaşantısı için bir iz l:prakır.Ahlakyargısı bozulur, insanlardan kaçmayı bir köşede saklanmayı ve kendini bu şekilde koruyacağına inanır. İstismarın etkisi çocuğun her türlü yaşam kalitesini sarsar, arkadaş çevresini, aile ile olan iletişimini., fiziksel gelişimini etkiler bu faktörlerde çocukta travma etkisi yaratır. Ve günlük yaşamına kadar her yerde ve dönemde karşısına çıkar olumsuz bir etken olur.*

4. *Psikolojik etkiler elbette ki olacaktır. Bunların başında; çocuğun içe kapanması, utanması, korku hissetmesi, hele ki bir ensest ilişkisi ise aileden herkesin ona zarar vereceğini düşünmesi, okuldaki derslerinde başarısızlık, gece kabuslar görme, korkuyla uyanma, altına ıslatma gibi davranışlar da gözlenebilir. Sokağa çıkmaya korkma gibi davranışlar, herkesin kendi bedeni ıfaerinde hakkı olduğu düşünmek gibi davranışlar gözlenebilmektedir.*
5. *Çocuk için bir hayli kötü olan bu durumun illaki ileriye dönük etkileri yaşanacaktır. Bunların başında kime güveneceğini bilememe, kendinden utanma, tiksinme, istismarı yapan erkekse ki fazlası erkek, erkeklere karşı dışmanlık besleme, kendini suçlama, hırçınlaşma veya aksine pasifleşme meydana gelebilmektedir.*
6. *Psikolojik etkilerin başında bir travma yaşantısı söz konusudur. Çocuk ywşadığını anlamakta güçlük çeker ve ileriki yaşamına bir utanç duygusu hakim olur. İnsanlara bakmaktan çekinir. Güven problemi yaşar, kiminle hangi boyutta ne yaşayacağına karar veremez. Okula gitmeyi istemez, derslerinde başarısızlık etkeni görülür, ahlaki açıdan bir karmaşa yaşar, suskunlaşır veya çok konuşmaya başlar dil gelişimi olumsuz yönde etkilenir. Asosyal olmakla sosyal olmak arasında bir sınır çizgisi vardır. Bu duruma l11.aruz kalanlar ortada bir yerde değil de iki uç noktadan birini yaşar. Gece qltını ıslatma gibi gerileme davranışlarını görülebilir. Korku hayatına etken qlan psikolojik bir travma olur.*
7. *Cinsel istismarın ilk bozduğu nokta ahlaki yönde bozukluktur. Çocuk kime güveneceğini bilemez, insan en fazla ailesine güvenir ve ailede yaşadığı bu .travma onun güven duygusunu alt üst eder. Soysal yönden çocuk ğkranlarıyla konuşmak, bir araya gelmek istemez. Okuldan kaçabilir farklı yerlerde rahatlamak ister. Çocuk ilişkiye "girdiği kişiye kendisini bağlı hissedebilir, onunla duygusal bir ilişkide yaşayabilir. O kişiyle yaşamak isteyebilir. Gece kabuslar görebilir, hayatında yaşadığı bu tecrübe korku haline dönüşebilir. Bu korku fobilere dönüşebilir. Erkeklere karşı bir güvensizlik meydana gelir.*
8. *!çe kapanıklık ilk etkilerden biri olmaktadır. Etrafına karşı güvensizlik yaşar, her davranıştan korkar, sebepsiz yere ağlamaya başlayabilir, ileride cinsel*

ilişkiye giremez, ilişki yaşamaktan korkar, evlenmekten uzak durur, karşı cinse olan güvenini yitirir. Okul hayatını etkiler, arkadaş ortamından uz'aklaşır, erkek arkadaşlarıyla duygu paylaşımından çok cinsel paylaşımlara yı7nelebilir. Arkadaşlarına istismar suçu yapmaları için teşvik edebilir. Bu olumsuzluğunu para kazanmak içinde kullanabilir, yaptığını ticaret işine dönüştürüp çocuk fahişeliği meydana gelebilir.

9. Çocuk istismarctya gösteremediği tepkiyi başkalarına saldırgan davranışlar yqparak belli edebilir. Yaşadığı olaylar onda psikolojik bir çöküş ve bunalım y#ratabilir. Kendisini olduğu yaşta değil de daha büyük görebilir ve ona ggre davranabilir. "Cinsel ilişkiye girmeye hazırım, istediğim kişiyle artık ğjrebilirim" moduna girebilir.İntihar eylemi görülebilir. Ailesinden korktuğu kprktuğu için evden kaçma davranışı görülebilir. Veya kendisini hep eve kapatıp çıkmak istemeyebilir. Yeme bozuklukları yaşayabilir. Her şeye karşı pir isteksizlik yaşayabilir.

10. <!;insel istismar çocukta birçok psikolojik rahatsızlığa neden olur. Herşeyden ônce bu bir taravmatik olaydır ve çocukta travma sonrası tepkiler yaşanır. Duygu, davranış bozuklukları, korku vb. çocuk asosyalleşebilir. 4rkadaşlarından uzak yalnız ortamları tercih edip içine kapanabilir. cinsel organlarında belki de düzeltilemeyecek hasarlara yol açabilir. bu yaşadığı kötü tecrübeler ileride evlilik ve cinsel hayatını olumsuz etkiler. Çocuk hafızasını kaybedebilir veya unutmak isterken birçok güzel hatıralarda silinir. Çocuğun karşı cinse veya hemcinsine karşı tüm iyi inanç ve duyguları körelir. Eğer okula gidiyorsa ders notları zayıflar, devamsızlık oluşur: Öğrenmede zorlanır. Dikkat dağınıklığı yaşar. Konsantre-odaklanma problemi yaşar.

11. Cinsel istismara uğrayanların korkak olabileceğini düşünüyorum; İlerde kendisi de aynı yola başvurabilir. Saldırgan olur. İntikam alma duygus.ıı/grı. plana çıkar. Çocuk ömür boyu bir travma yaşar. Psikolojik bunalıma gir.e;r. Olayla ilgili kabuslar görebilir. O anı her an yaşayabilir. Olayla Jlği/i konular kendisinde olumsuz etki yapar. Yaşadığı olay ileride cılkql bağımlılığı veya unutmak için eroin, kokain gibi şeylere sevk edebilir. Qlq.ylq. ilgili şeyler onun yaşamını olumsuz etkiler. İntihara teşebbüs dahi olabilir.

Yaşadığı çirkin olay onda sorun olabilir. Evliliğinde eşine güveni kalmayabilir. Evlilik yaşantısı kötüye gider. Eşiyle cinsellik bakımından mutlu olamayabilir.

12. *Cinsel istismarın çocukta yarattığı psikolojik etkilerinden en önemlisi çocukta süregelen duygusal bozukluklardır. Bunun yanı sıra travma ve ruhsal bozukluklarda etkileri arasındadır. Çünkü aslında toplumun da etkisi vardır.ve bu yüzden çocuk daha çok baskı altında ve daha çok içine kapanık ruhsal bozukluklar geçirme ihtimali daha yüksektir.*
13. *Karşı cinsle normal ilişki kuramama, meraklılığın haddini çok fazlasıyla aşmış-psikolojik bir rahatsızlık haline dönüşmüş olması, ahlaki gelişimdeki bozukluklar, farklı cinsel deneyimler arama arzusu, cinsel istismara maruz kalmış olma.*
14. *Çgcuk ileride ilişki kurmaktan korkar, karşı cinse karşı bir nefret duygusu, utanç, korku yaşar. Herkesin onu dışlayacağı düşüncesi kafasında tekrar eder. Bedenini pis hissetme duygusunu sıklıkla yaşar. İlerideki hayatında kendine karşı güvensizlik, içe kapanıklık, yalnızlık korkusu meydana gelir.*
15. *Psikolojik etkileri arasında psiko sosyal gelişim önemli derecede etkilenmektedir. Mesela çocuk akran gruplarıyla oynamak istemez, asosyal olur, insanlarla iletişim içerisinde girmeye korkar, çocuğun saldırgan ve d~presif bir ruh hali olur, anne babasına ve kardeşlerine saldırabilir. Ç()cuklarda korku, depresyon meydana gelebilir. Anne- babaya karşı gelmek: isfeyebilir. Tepsini istismarcı kişiye gösteremediği için bunu farklı kişilere yönelteblir. Kişiler arası ilişli kurmada zorlanır, ileride eş seçiminde zorlanabilirler ahlak yargılarında bozukluk meydana gelebilir. Evlilik hayatında zorlanabilir.*
16. *Çqcukta güven problemi yaşanır, "beni koruması gerekli olan insanların bana bunu nasıl yapar" diye düşünebilir. Okulda dikkat eksikliği, hiper aktivite bozukluğu, travma, depresyon, kaygı bozuklukları görülebilir. İşsiz ve ekonomik sorun yaşan ailelerin çocuklarında meydana gelebilir. Kız çocuklarının karşı cinse karşı geliştirdiği güvensizlik, parmak emme, tırnak yeme, gibi faktörler cinsel istismarın arasında yer almaktadır. Cinsel paylaşıma yönelebilir.*

17. Cinsel istismara uğramış çocukta birçok etki gözlemlenmektedir. Ahlak yargıları bozulur öncelikle kime ne derece nasıl güveneceğini bilemez sürüme gelebilir. Dil gelişimi etkilenebilir. Ya hiç konuşmaz, anlatmaz, ya da sürekli bir şeyler anlatmaya ihtiyaç duyar, kekemelik meydana gelebilir. Artmış cinsel davranışlar meydana gelebilir. Çocuk genelde kendisini suçlar vg.sürekli bir korku ve kaygı içerisindedir. "Başkası duyacak mı duyarlarsa başıma ne gelecek" şeklinde endişeli düşünceleri meydana gelebilmektedir. Çocuk kendisinde bir anormallik olduğunu veya yetersiz olduğunu da hissedebilir. Toplumdan kendisini soyutlama veya tam skine sürekli dışarıda kalma gibi durumlarda meydana gelebilmektedir. Eğer çocuk kendi rızasıyla istismarcıyla birlikte olmuşsa yoğun bir suçluluk ve pişmanlık duygusu gelişebilir. Yaşadığı olay travmatik bir boyutta olmuşsa çocukta depresyon fikiri söz konusudur. Böylelikle olumsuz düşünceler, obsesif kompülsif davranışlar görülebilir.

18. Çocuğa etkilerinden bahsedecek olursak, çocukta en gözle görülen davranış cinsel davranışların artmasıdır. Anne babasının cinsel hayatlarına çok meraklıdırlar. Gece kalkıp anne ve babasını yatakta izlerler. Dünya görüşleri değişir aileye olan inançları sarsılır ve kim olduğu konusunda karmaşa ve kaygı yaşar. İleriki yaşamlarında cinselliktenkorkarlar veya çok hoşlarına gider. Büyüdüğü zaman cinselliğe aşırı ilgi duyabilir ve birçok kez bu deneyimi başka erkeklerle yaşamak isteyebilir ve fahişelik olayr gerçekleşir. İstismara uğra~an çocuk kendisini çaresiz ve kimsesiz hissedebilmektedir. Uyku bozuklukları ve kabuslar baş gösterebilmektedir. Depresyon meydana gelebilir. Parmak emme, tırnak yeme davranışları görülebilir. Yani gerileme görülebilir.

19. Çocukta ahlak yargısı değişiklik gösterir. Aileye, çevreye ve insanlara karşı güvensiz olur. Dışarıya bağımlı olabilir eve hiç girmek istemeyebilir veya evden hiç çıkmayıp asosyal olabilir. Çocukta korku kaygı hatta depresyon meydana gelir. Uykuda bozukluk, gece altına yapma gibi davranışlar görünebilir. İstismara uğrayan çocuk kızsa erkeklere karşı düşmanlık duygusu besleyebilir. Okulda derslerinde başarısızlık meydana gelebilir. Okuldan veya evden kaçma gibi etkiler görülebilmektedir.

20. *Çocuk cinsel istismarının etkileri çok yönlüdür ve çocuğun yaşam kalitesini olumsuz yönde etkiler. Çocuk sürekli bir kaygı içerisinde olur. Damgalanma duygusu çocukta yer alabilir. Çocuk bundan dolayı utanç ve suçluluk duygusu duyabilir. Depresyon ve obsesyon meydana gelebilir. Çocuk cinsel istismar sonucu buna alışıp cinsel istismarı devam ettirmek isteyebilir ve bunun sonunda çocuk fahişeliği meydana gelebilir. Çocuk fuhuşu, çocukları Cinsel yönden pazarlama gibi etkilerde görülebilir. Okulda derslerine karşı ilgisizlik ve okuldan kaçma başka yerlere gitme gibi etkiler görülebilmektedir.*

21. Çocukta okula, sosyal ortama adapte olamama, sürekli ağlama veya içine kapanma. Güvensizlik, asosyalleşme ve korku gibi etkiler ortaya çıkarıyor. Depresyon, ahlak yargısında bozulma görülebilmektedir.

21. *Çinsel istismara uğrayan çocuğun hem sağlığı hem psikolojisi bozulur. Çekingenlik, utanma, kendine güvenmeme, cinsel konulara ilgisiz kalma ya <la çok ilgi gösterme, yaşına uygun olmayan davranışlarda bulunma gibi etkiler olabilir. Depresyona girme, dikkat dağınıklığı, yeme bozuklukları görülebilir. Duygusal bozukluklar görülebilir.*
22. *Çok fazla etkisi vardır güven eksikliği, korku, uyku bozukluğu, sosyal fobi. l:mnların birkaçıdır. Dil gelişimi etkilenebilir, sosyal açıdan ya çok içe kapanık ya da çok dışa açık olabilir. Çocuğun ileriki yaşamını etkileyebilir.*
23. *Çinsel istismarın çocuğun kendi cinselliğine ve karşı cinse karşı bakış ıiçisını, kendi bedenine karşı yorumunu etkileyen kısaca kognisyonunu olumsuz yönde etkilen:zektedir. Okula gitmeyi istememe, uyku sorunları, çekingenlik, korku meydana gelebilir. Ahlak yargısı bozulabilir. İletişim problemi yaşanabilir. Fiziksel gelişim etkilenebilir. Travma söz konusu olabilir.*
24. *Çocuk sık sık yaşadığı olayı düşünüp hafızasını bununla meşgul ettiğinde olayı tekrar tekrar yaşamış gibi olur. Çocukta aşırı derecede korku ve tedirginlik yaratır. Olayı inkar etme eğilimi sıkça yaşanır ve bu olayı hiç yaşamamış sayma görülür. Çocuklarda uyku sorunları yaşanır. Geneldezor uyurlar ve uyuduklarında da kabus görürler. Suçluluk duygusu hissederler ve utanırlar. İçe kapanırlar ve kendilerini güçsüz hissederler. Saldırganlık, öfke*

ve depresyon halleri görülür. Kendine güven eksikliği yaşarlar. Başkalarına güvenmezler, güven sorunu yaşarlar. Kendilerini değersiz hissederler. Kendi bedenine zarar verme görülür. Genelde insanlardan korkarlar. Ailesinden uzaklaşma, soğuma ve kaçma olayları sıkça görülür. Okulda başarı düşüşü gqrülür ve disiplin sorunu yaşarlar.

Liferatürdeki incelemelere göre ise; cinsel istismara uğramış çocuklarda kaygı bozuklukları kısa sürede ortaya çıkabilmekte, uyku bozuklukları, kabuslar, fobiler, bedensel yakınmalar ve korku tepkileri gözlenmektedir (Tıraşçı, Y. & Gören, S, 2007). Bowlby'nin bağlanma teorisine göre cinsel istismar yaşayan bireyler dezorgan{ze bağlanma geliştirirler. Dezorganize olmuş bağlanma genellikle çocukluk çağı anksiyetesinin kaynaklarından olan korku dolu davranışlar olarak belirlenir (Aktepe, E, 2009).

Cinsel istismar olayına eşlik eden kötülük, utanç, suçluluk gibi kavramlar zamanla çocuğun benlik algısına karışır ve kendini böyle algılamaya başlar. Ayrıca hiçbir işe yaramama duygusu, seks konusunda tuhaf düşüncelerin oluşması, içine kapanıklık ve yetişkin insanlara fazla güvenmemek gibi olumsuz duygular da yaşanabilir{Ovayolu, Uçan, & Serindağ, 2007).

Literatürdeki incelemelere göre cinsel istismarın en önemli etkilerinin arasında; çocuklar ilişkilerinde kişilere güvenmekte zorluk çeker. Kime güveneceğine karar vermekte zorluk yaşadığı için yetişkinliğinde çoklu, kısa, istismara açık ilişkiler yaşayabilir (Aktepe, 2009). Güvendiği, inandığı, derin bağlar geliştirdiği insan,kendisini kötüye kullanmaktadır. Bu durum çocuğa derinden sarsılma yaşatmakta ve çocuğun güven duygusunu yerle bir etmektedir (Akbaş ~ Sanberk, 2011).

i\.kademik başarının düşmesi, anksiyete, depresyon,dissosiasyon, çare~izlik hissi,duygusal dalgalanmalar, obsesif - kompülsif davranışlar, paranoya, psikoz, yaşına uygun olmayan cinsel davranışlar gösterme, psikomatik sorunlar, intihar girişimi, evden kaçma ve madde bağımlılığı gibi psikolojik sorunlar istismara

uğrayan çocuklarda gözlenebilmektedir (Zoroğlu, Tüzün, Şar, Öztürk, Eröcal Kora, & Alyı:ıuak,2001). Cinsel istismara uğramış kişilerin ileride yüksek riskli cinsel eylemler gerçekleştirdiği gözlenmiştir (Kurdoğlu, Güler, & Özgökçe, 201 0).

.E,iteratür çalışmalarında elde edilen verilere göre; yüksek oranda depresyon gözlenmekte ve kurbanın benlik saygısı ciddi hasara uğramaktadır (Tıraşçı, & Gören, 2007). Yapılan bir çalışmada erişkin yaşta başlayan majör depresyonun, çocuklukta cinsel istismarla ilişkili olabileceği belirtilmiştir (Taner & Bahar, 2004). Cinsel istismar ile birlikte erken yaşlarda cinsel farkındalık yaşamış olur. Bu travmatik deneyim çocuğu erotik davranışlar sergilemeye yöneltir.,diğer çocuklarla cinsel iç~riği olan oyunlar oynamaya yönelir ve h:t:lr davranışta agresyon sergiler (Aktepe,<2009).

(?insel istismarın sonuçlarında fiziksel olarak hasar görmüş dokuların iz bırakmaclan iyileşmesi olasıdır ancak psikolojik sonuçları süreğen olabilir. Gebelik veya cinsel yolla bulaşan hastalıklar da etkili yaşam boyu devam edebilecek fiziksel sonuçlar olarak karşımıza çıkabilir (Zoroğlu ve ark, 2001). Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğuda görülmektedir (Yağmur, Öztop, & Asil, 2008). Yapılan çalışmalarda çocukluk çağı cinsel istismarının kişinin benlik saygısını olumsuz yönde etkilediği bulunmuştur (Aktepe, 2009). Cinsel istismarın tüm etkileri damgal~nma duygusu ile birleşince büyük bir soyutlanma duygusuna yol açmaktır. Bu duyguyu, ilaç ve alkol alışkanlıkları, suç eylemleri ve fahişelik izler (Akdoğan, 2005).

Çocuk cinsel istismarının etkilerinde; parmak emme, tırnak yeme gibi davranışlara sık rastlanmaktadır (Ovayolu , Uçan & Serindağ, 2007). Cinsel istismar mağduru çocuklar "yanlışlık bende", "isteseydim bu durumu durdurabilirdim" duyguları ile istismarın hatasını kendilerine bağlamaktadırlar (Akdoğan, 2005) şeklinde yanıt vermişlerdir.

Yapılan araştırmalarda çocukluk çağında cinsel istismara uğramış kadınların yakın ilişkilerinde partnerleriyle sorunlar yaşadıkları ve partnerlerini daha olumsuz

algıladıklan saptanmıştır. Avustralya'da cinsel istismara uğrayan kadınlarla yapılan toplum örneklemli bir çalışmada da istismarın yetişkinlik dönemindeki ilişkileri olumsuz yönde etkilediği bulunmuştur (Aktepe, 2009).

Alınan yanıtlara çocuk cinsel istismarının genel sonuçları korku,içe kapanıklık ve utanç duygusu olduğu anlaşılmıştır. Literatür taramasında alınan sonuçlarda ise Psikolojik danışmanların görüşleriyle eşleşmektedir. Literatür taramasında daha tıbbi kelimeler kullanılırken, danışmanlar daha anlaşılır bir dil kullanmışlardır.

5.6 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarı Vakasıyla Karşılaşmasına İlişkin Görüşleri:

Çocuk Cinsel İstismarı vakasıyla ilgili sorulan soruda 16 (%64) Psikolojik Danışman "hiç karşılaşmadım" yanıtını verdi. 6 (%24) Psikolojik Danışman ise "karşılaştım" yönünde yanıt vermişlerdir. 3(%12) Psikolojik Danışman daha çok kız çocuklarda bu vakayla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. 2 (%8) Psikolojik danışman ise çocuk istismarı vakasıyla karşılaştıklarını ancak cinsel istismar vakasıyla karşılaşmadıklarını belirtmişleridir. 2(%8)'si ise mesleklerini icra edemediklerinden dolayı bu tür olaylarla karşılaşamadıklarını dile getirmişlerdir. 1 (%4) Psikolojik Danışman bireysel terapi uyguladığını belirtmiştir. Diğer bir %4'lük kesim ise çocuk cinsel istismarı vakasını gazete veya haberlerde duyduklarını ifade etmişlerdir.

Alınan Yanıtlar aynen şöyledir:

1. *Hiç karşılaşmadım. Karşılaşan arkadaşlarımda emniyete bilgi vermiş. Çocukla ve ailelerle konuşmuşlar.*
2. *Evet karşılaştım çocuk için çok zor bir olay çocuğun başına böyle bir şeyin gelmesi ve bunu onula konuşarak çözmek hiçte hafife alınacak bir konu d_eğil ve kelimelerimi çok seçerekten yaptığım bir kız çocuğuyla olan görüşmelerim oldu. Ürkekti başı eğik bana anlatmaktan utanıyordu ,çekiniyordu, kendisi sanki bir suçluymuş gibi orta oturuyordu. Ve o da benim gibi kelimelerini*

seçerek konuşuyordu, kim bilir beklide yanlış bir şeyler söylemekten korkuyordu utanıyordu, sıkılıyordu, çünkü bu konular onun çocukluğunun üstü'nde olan konulardı, ve anlatılması açıklanması güçtü.

3. Evet karşılaştım zor bir durumdu çocuk kendini çaresiz ve kirlenmiş hiss'ediyordu. Küçük yaşta başına gelen olaydan ve olacak olanlardan henüz haberdar olmadığı için tepkisizdi Yaşılan olay onun anlayabileceği standardın çok üzerindeyd ,ilk başlarda arkadaşlarıyla daha uzakken şimdilerde yeni yeni onlarla oyun kurmaya ve düzelmeye başladı, kendi içinde neler yaşadığını her ne kadar sözleriyle dile getiremese de onun için kolay değildi.
4. Çocuk istismarı vakasıyla karşılaştım ancak cinsel boyutta yaşanan istismarla henüz karşı karşıya gelmedim.
5. Hcıyır bu tür bir vaka ile hiç karşılaşmadım.
6. Karşılaşmadım
7. Karşılaşmadım çünkü kendi mesleğimi şu an icra edemiyorum.
8. Kqrşılaşmadım, çünkü mesleğimihenüz.yapamıyorumdr mezunuolmamarağmen kreş öğretmenliğiyapıyorum.
9. Kqrşılaşmadım fakat karşılaşan psikolojik danışman arkadaşlarımdan dııycluğumkadarıyla zor bir terapi süreci olup genellikle kız çocuklara karşı uygulanan bir durumdur.
10. Çocuk cinsel istismarıyla karşılaştım. Bu travmatik bir olaydır ve insanın tüm ~ayatını etkiler.Bu tür vakalara maruz kalan veya tanık olan insanların !Jayatave insanlara bakış açısı değişir. insanlara zor güvenir. İçine kapanır, iğrenme, nefret ve reddetme duyguları yaşar.
11. 'Karşılaşmadım. Karşılaşmak da istemem. Karşılaşırsam yapan kişiye tepkim çok kötü olur. Çocuğu korumaya çalışırım.
12. liayır böyle bir durumla hiç karsı karsıya gelmedim
13. Herhangi bir cinsel istismar vakasıyla karşılaşmadım.
14. >/Hayır karşılaşmadım.
15. Evet böyle bir vakayla karşılaştım. Çok dikkatli ve temkinlice yaklaşmak zorundaydım çünkü çok hassas bir konu olduğu için buna mecburdum. Çocuk son derece asosyal olmuştu ve içine kapanıktı bu yüzden öncelikle

bireysel terapi uygulamayı doğru buldum ardından grup terapisi uyguladım ve sosyalleşmesini sağladım.

16. *Hayır karşılaşmadım. Karşılaşmış olan arkadaşımdan duyduğum kadarıyla genellikle annenin etkin rol oynamadığı ailelerde gerçekleştiğini biliyorum. Zor bir durum.*
17. *Evet karşılaştım çocukta az önce bahsettiğim durumlar meydana gelmişti. ı~te depresyon , korku , kaygı, , olumsuz düşünceler sonucu yoğun obsesyon yaşıyordu, Korkak ve içe kapanıktı. Ama zamanla atlatacağına inanmaktayım. Cinsel istismara uğrayan erkek çocuksa daha saldırgan d'Cıvranışlar görülmektedir. Hani erkekliğini saldırganlık yoluyla tescillemek aÇısından. Kızlarda daha çok kendi kendine zarar verme davranışı gôsterebilir. Kişilik bozukluğu meydana gelir ve çocukta kimlik karmaşası da ytışanabilir. Yani babası sandığı kişinin karılık görevini üstlendiğinden kızı mtyım karısı mıyım diye düşünebilir. Bu çok zor bir durumdur hele ki cinsel ıstismar aile içerisinde yaşanıyorsa daha da zordur.İleriki yaşantılarında ıilişki yaşayamaz evlilikte güvensiz olur.*
18. *Hayır karşılaşmadım ama güç bir durum.*
19. *Hayır böyle bir vaka ile karşılaşmadım.*
20. *Hayır çocuk istismarı vakasıyla karşılaştım ancak cinsel yönde olanı ile henüz karşılaşamadım.*
21. *1-İayır bizzat karşılaşmadım ama ne yazık ki ülkemizde hemen hemen her gün gazetelerde bu konuyla ilgili suçlar görüyoruz.*
22. *1-İcı,yır karşılaşmadım.*
23. *(K.arşılaşmadım.*
24. *Karşılaştım. Birkaç kez karşılaştım. Tepkilerim profesyonel olmak zorundadır. Bu nedenle önce çocuğu negatif etkilenmemesi için önlemlerimi aldım ardından da hukuki süreç başlattım.*
25. *Hayır karşılaşmadım.*

Literatür çalışmalarında çıkan sonuçlar ışığında ise; Türkiye'de çocuk istismarıyla ilgili çalışmaların başlangıcı çok yeni olup, daha çok adli tıp, sosyal pediatri, çocuk ve ergen ruh sağlığı umanlarının öncülüğünde yürütülmektedir (Kara

2007). ABD'de çocuk koruma servisleri her yıl yaklaşık 250000 çocuk cinsel
tismarı bildirimi ile karşılaşmaktadır (Çelik ve ark.2008). Yapılan çalışmalarda;
genlik öncesi kız çocuklarının %25'inimn, erkek çocuklarının ise %15'inin cinsel
ismara maruz kaldığı bildirilmektedir. 1996 yılı içinde ABD'de yaşayan
cuklardan üç milyondan fazla çocuğun istismar nedeniyle çocuk koruma
erkezine başvurduklarını, bu çocuklardan bir .milyonunun koruma altına alındığı
lirtilmektedir (Yağmur ve ark. 2008). ABD'de çocuğun cinsel istismarı epidemik
problem olarak ortaya çıkmaktadır.1998 yılında Çocuk Koruma Servislerine
5.400 istismarı bildirildiği, bu olguların 100.98'inde iddiaların kanıtlandığı
irtilmektedir. Avustralyada yapılan iki çalışmada cinsel istismar suçlamalarının
8'i doğrulanamamıştır (Karanfil, Akçan, & Orhan, 2010)
plan 20 yıl boyunca yaptığı 7000'den fazla cinsel muaynede sadistlik ve
zokistik seksüel fantezileri ya da yaşantıları olan bütün hastaların istisnasız olarak
uklularında zalimce durumlara maruz kaldıklarını bildirmiştir (Doğan, 2008).
sel istismara maruz kalan çocuklar ile ilgili De Francis'in Newyork'ta böyle bir
ırıya uğramış 250 kişilik bir çocuk grubundan elde ettiği verilere göre;cinsel
ırıya uğrayan çocukların yaş ortalaması lldir. 12 .Şubat 1999 tarihi BBC world
erine göre, Sri Lanka'da yapılan bir araştırma sonucu, adada her gün yüz çocuğun
el olarak istismar edildiği ortaya çıkmıştır (Akdoğan, 2005).

Verilen yanıtlarda Psikolojik Danışmanlann büyük bir oranın çocuk cinsel
narı vakasıyla karşılaşmadığı gözlemlenmiştir. Bunun nedeninin ise toplumun
l önyargısının neden olduğu düşünülmektedir. Literatür çalışmalarında ise;
ncı ülkelerde bu tür vakaların sıklıkla ortaya çıktığı ve aynı şekilde ordada bu
ıun açıklanmasının önyargı nedeniyle aksadığı düşünülmektedir.

5.7 Çocuk Cinsel İstismarının Gerek Aile Gerekse Çocuk Tarafından Saklanma.sına İlişkin Psikolojik Danışmanların Görüşleri:

Psikolojik Danışmanlarla yapılan görüşmede 15 (%60) benzer yanıta göre ailenin gizlemesinin nedeni "toplumun bu tür olaylara ayıplayıcı bir gözle bakmasıdır" yönünde açıklama yapılmıştır. 14 (%56) benzer yanıta göre "çocuk bu durumu açıklarsa dövüleceğine, şiddet göreceğine inanmaktadır" şeklinde ifade edilmiştir. 6 (%24) benzer yanıta göre ise çocuğa istismarı yapan kişinin aileden birisi olması veya akraba olması nedeniyle saklanması" belirtilmiştir. 9 (%36) benzer yanıta göre "çocuk yaşadığının normal bir evre olduğunu düşünür, veya farkına varmaz" , "annenin veya babanın çocuğu bilinçli olarak satmak istemesi" yönünde görüşler yer almaktadır. 5 (%20) benzer cevaba göre "çocuk cinsel istismarının saklanması normal bir tepkidir". "çocuğun istismarcıyı korumak istemesi'\yönündedir. 4 (%16) benzer yanıta göre ise "ailenin olayı gizli tutmakla namuslarınm bozulmayacağına inanmaları" , "hem aile hem de çocuğun bu olayın utanç verici bir durum olduğunu düşünmeleri" , "çocuğun saklamasının bir diğer nedeni ise ona inanılmayacağını düşünmeleri" yönündedir. 3 (%12) benzer yanıta göre, çocuk cinsel istismarının saklanmasının nedenleri "bu tür olayların gizlenmesi gerekir" , "çocuk saklar çünkü arkadaşları tarafından dışlanacağını düşünür", "annenin saklama sebebi kocasından korkması ve şiddet görmesidir" şeklinde görüşler mevcuttur. 2 (%8) yanıta göre ; "çocuklar bu olayı nasıl anlatacaklarını bilemezler" şeklindedir. 1 (%4) yanıta göre ise " istismarın saklanması aileye *gqr~* doğru b.ir davranıştır" yönündedir.

Alınan yanıtlar aynen aşağıdaki cümleleri yansıtmaktadır:

1. *Gizlenmesinin nedeni genel örf ve ahlak kurallarına bağlı olduğunu düşünüyorum. Çünkü bu konu çok hassas bir konu olduğundan dolayı açıklanmasının da hassasiyet içerdiğini düşünmekteyim.*

2. *Bu tür durumların gizlenmemesi gerekir. Çocuk böyle bir şeye maruz kaldıysa uzmana yönlendirilmeli, aynı şekilde ailesi de ve nasıl davranılması gerektiği anlatılmalı. bu istismarı yapan kişide ilgili yerlere şikayet edilmeli ki başka çocuklarda zarar görmesin ve ileride daha kötü şeylere maruz kalınmasın. Gizlenmemesi gereken bir konu .Aileler olayı gizli tutmakla namuslarının bozulacağını düşünüyorlar.*
3. *Gizlenmesinin ahlaki değerlere bağlı olduğunu düşünüyorum. Böyle bir şeyin duyulmasını ne aile ne de çocuk istemez. Bu açıdan bu olayı gizli tutmakla namus/arının bozulmayacağına inanıyorlar. Çocuk suçlu olduğuna söylerse belki dövüleceğine inanır bu nedenle olayı açıklamaz.*
4. *Bu normal bir tepkidir, hem aile hem de çocuk bunun utanç verici bir olay olduğunu düşünür. BU açıdan saklar ve kimseye söylemez, çoğu aile bunu kendi arasında çözmek istese bile bazen bu durum polise aktarılır ve iş daha da büyür. Olay ailenin bakış açısına göre değişiklik arz etmektedir diyebiliriz.*
5. *Gizlenmesinin nedeni toplumun bu tür olaylara bakış açısının maalesef çocuğu ayıplayıcı yönde olduğu için bu olay aile veya çocuk tarafından gizlenmektedir. Hem aile hem de çocuk utanç verici bir durum olduğunu düşünmekiedirler. Yani açığa vurulan olaylarda polise olan şikayetlerle birlikte açığa vuruluyor. Bunun dışında "işte benim kızım biliyor musunuz komşu, babası/dayısı tarafından cinsel istismara uğradı " şeklinde kimsenin bir açıklama yapacağını düşünmüyorum Tabi normal olan insanları kastetmekteyim. Durumu saklayan çocuklar ise olayı nasıl anlatacaklarını kilemezler bu yüzden saklarlar.*
6. *Gizlenmesine yargılayıcı bir gözle bakamıyorum. Normal bir tepkidir. Çünkü çocuk tarafından istismarın gizlenmesi korkması, başın belaya gireceğini düşünmesinden kaynaklanıyor, ailenin ise bu olayı gizlemesi yaşadıkları yerden dışlanma korkusu ve namus korkularından dolayı meydana gelmektedir. Toplumun ayıplayıcı gözle bakması bunda etkendir. Onlara göre düşünecek olursak saklamaları doğaldır..*
7. *Saklanmasını yanlış buluyorum. Çünkü olay saklandıkça bir sonunun geleceğine veya, bir çözüm yolu bulunacağına inanmıyorum. Çocuk korktuğu için saklıyor ve istismarın süresini azaltıyor ancak göreceği fizyolojik ve*

psikolojik etkinin farkında olmadığından bu durumu saklamayı uygun görüyor. Çocuk istismarcıyı korumak isteyebilir. Ailede durumun farkında ise toplumdaki tabuları yıkmak onların işine gelmiyordur ve durumu saklıyor/ardır. Arkadaşları tarafından dışlanma korkusuyaşayabilir.

8. Ailenin bu olayı çok geç öğrenmesi saklamasında ektedir. Çocuğun yaşadığı içe kapanıklıktan dolayı ailesine açılamaması, dayaktan ve farklı şiddet olaylarından korkması, çocuğun yaşadığı bu olayı normal bir gelişim evresi olduğunu düşünerek tepkide bulunmaması, cinsel istismarcının baskı kullanması ve tehdit etmesi sonucu ailenin veya çocuğun korkması. Çocuğun istismarcıyı korumak istemesi, ailenin çevrenin tepkisinden korkması.

9. Çevreden alınacak olan tepki, ve çocuğa yapıştırılacak olan etiket gizlenmesinde önemli bir unsur teşkil etmektedir. Annenin bu durumu saklamasının nedeni kocasından korkması ve şiddet görmesidir, babanın bu durumu istismarı yapan kişinin o olması veya yapan kişinin akrabası olması gizlenmesinin nedenlerinden<iir. Çocuğun saklamasının nedeni korkması ve olan biteni fark edecek kadar büyük olmaması olabilir. Oyun oynadığını sanabilir. Annenin veya babanın çocu.ğu.nu bilinçli şekilde satması durumu saklamalarının nedeni olabilir. Veya• çqquk kendisini artık olgun bir kadın gibi gördüğünden ona bu durum normal gelebiltr. İstismarctyı çocuğunkorumakistemeside saklanmasındabir nedenteşkileder.

10. Cinsel istismarı yapan kişi aileden biriyse bu olay dışarıya aktarılınaz yg saklamaya devam eder, çocukta şiddet görmekten korktuğu için bu ≤iururmıj dışarıya aktarmaz ,ürker ve korkar. CinseiIsıismar yaşayan ailenin bU durumun doğal olduğunu diğer bir nedeni teşkil etmektedir. Aileden herhct'nği bir bireyinde bu durumu yaşaması ve böyle bir olaya şahit olduğu zamqn dışarıya aktarmaması. Ailenin fakirlikten dolayı çocuk fuhuşunu yaparak para kazanmak istemesi. Çocuğun ailesinden intikam almak içi1J.böyle bir yola başvurması da çocuktan kaynaklanan sebepler arasında yer alabilir. Annenin saklamasının nedeni ise kocasından korkması olabilir.

11. İstismarın gizlenmesi bazı kesimler tarafından doğru karşılansa da benceBu doğru değildir. Gizlenince travma sadece çocuk ve ailesi/tarafından yaşanır ve tüm hayatları bundan etkilenir. Ama bu açıklanır ve şikayet edilirse suçlular cezasını çeker ve bu tür vakaların yaygınlaşması önlenir. Kıbrıs'ta

ailelerin eğitimli ve bilinçli olması bu tür vakaların gün yüzüne çıkarılması daha rahat geçekleşir.

12. Çocuk, korku duyacağından gizler. Ailesinin kendini suçlayacağını düşünür. Çevresinde kendisi için kötü düşünecekler korkusu yaşar. Modern düşünceye sahip ailelerin çocuklarına sahip çıkması gerekir. Çocuk asla suçlu değildir. Onu suçlu görmemek gerekir. Çocuğu alıp bir doktora götürmesi gerekir. Çocuğun yaşadığı olayın ilerde sorun yaşatmaması için psikologa götürülmesi ve onun kontrolü altında olması gerekir. Bu tür olayları saklamaktansa hukuksal ve tıbbi yönden çözümüne gitmek gerekir diye düşünüyorum. Zaten bir olayı ne kadar veya nereye kadar gizleyebilirsiniz? Gizlemektense üzerine gidip sorunu kökünden halletmek gerekir diye düşünüyorum.

13. Bu bence topluma göre değişen göreceli bir kavramdır.Bazı toplumlarda çocuğun etkisi daha azdır ve çocuk bunu normal koşullarda atlatabilir.fakat bazı kesimler var ki toplumun daha da çok etkisi vardır bence bu gibi durumlarda gizlenmesi çocuğun daha erken zamanda ve baskı altında olmasından iyi olabileceği bir durumdur. Yanı bence yaşadığı yere göre.ve toplumun fıkır gelenek ve bakış acılarına göre bu değişir

14. Çocuk tarafından gizlenmesi gayet doğal. Korku, korkutulma ve fiziksel şiddet görme olasılığı çok yüksek. Aile tarafından (eğer ensest bir ilişki ise) bir aile asla bizim toplumumuzda bunu açıklayamaz. Zaten bunu yapan bir baba/anne veya akraba normal bir kişilik gelişimine sahip değildir. Toplumda kabul görmeyen şahıslardır. Bunu da saklamaları kendi psikolojik ve ahlaki durumları bozuk olduğu için normaldir.

15. Çocuk tarafından gizlenmesi çok normaldir. Çünkü çocuk bu konuda bilinçsizdir, cinsellik kavramının henüzfarkında değildir. Çocuk bunu gizlese pile aile bir sorun olduğunu anlamalidir, Aile tarafından gizlenmelidir, çünkü ileride birçok sosyal sorun yaşayabilir. Özellikle bizim toplumumuzda küçük bir toplum olduğu için çok fazla etrafa yaymadan bu konuyu istismarcı kişinin cezasız kalmayacağı şekilde çözülmelidir.

16. Çocukların bunu saklamasının nedeni, bence söylediği olaya inanılmayacağını düşünürler, istismarcının tehditlerinden korkarlar,

istismarcıyı severler ama yaptıklarını sevmezler, böyle bir olayı nasıl anlatacaklarını bilemezler,başlarına gelenin ne olduğunu bilmezler,ailenin söylemesinin nedeni eğer istismara uğrayan kız çocuğu ise namusla ilgili korku ve endişe duymaktır, çevredeki tepkilerden korktukları için saklayabilir,itibar korkusu yaşayabilirler, işlerini kaybedeceklerini düşünebilirler, aile dostlarını ve arkadaşlarını kaybedeceklerini düşünebilirler.

16. Cinsel İstismara uğrayan çocuk çevre tarafından dış/anacağına, arkadaşları tarafından sevilmeyeceğini düşündüğü, istismar eden kişiden korktuğu, ailesinin onu evden kovacağını, sevmeyeceğini düşündüğü, yaşadığı olayın yanlış olduğunu bilmediği, böyle bir olaydan bahsetmenin yanlış olacağını düşündüğü için çocuk bu olayı saklamayı tercih edebilir. Ailenin saklamasının nedeni istismarı yapan kişinin aileden biri olması, çevrenin tepkilerinden korkmaları, çocuğu başka birine sürekli şekilde satmaları ve bunu ticaret haline getirmeleri saklamalarının nedenleri arasında olabilir.

17. (!jlocuğun bunu saklanmasının nedeni bahsedeceği şeyden ona inanılmayacağı kqrkusu, evden atılma dayak yeme korkusu, başının belaya gireceğinden '&orkması,yaşadığı cinsel istismar olayının ne olduğunu bilememesi, normal bir şey yaşadığını düşünmesi, büyük birine cinsel bir olaydan konuşmaya '&orkma, iyi çocuk figürünün cinsellikle ilgili kelimeleri anlatmasının doğru ô]mayacağını düşünmeleriolabilir. Ailenin saklamasının nedenleri toplumda dışlanma korkusu yaşamaları, ailede ensest olayının görülmesinden dolayı olayı dışarıya çıkarmanın doğru olamayacağını düşünmeleri, ceza alacaklarını düşünmeleri, hapse girmekten korkmaları olabilmektedir. Ve aileleri bilgilendirmek gereklidir.

18. Aile tarafından gizlenmesinin nedeni namus korkusu ve çevre tarafından hor görülme şeklinde düşünüyorum. Jı.~cak cinsel istismar aile içerisinde yaşanıyorsa yani bir ensest durumu varsa aile durumu sürdürmek için söylemiyordur. İstismarcı kişi baba ise çevreden korkar ve istismara devam etmek ister bu yiizden saklar. Anne ise eşinden korktuğu için durumu açıklayamaz. Çocuğun saklamasının nedenleri ise korku ve kaygıdır. Çocuk

olayı nasıl anlatacağını bilemeyebilir, yaşadığı olaya bir anlam veremez, istismarcının tehditlerinden korkar ve istismarcıyı korumak isteyebilir.

19. Aile tarafından ve çocuk tarafından gizlenmesinin ortak nedeni çevrenin tepkisidir. Aile çocuğu cinsel yönden kullandığı için dışarıya bu konuyu aktarmak istemeyebilir. Hele ki istismarcı aile içerisinden biri ise konuyu qşla dışarıya taşırmak istemezler. Kolu komşu tarafından damgalanacakları 'şqrkusu ile saklayabilirler. Çocuğun saklamasının nedeni istismarcı kişiden kprkması, tehdit edilmesi, ona göre böyle konuları konuşmanın doğru oZmadığı , çocuğun yaşadığının ne olduğunun farkına varamaması ve ona ihanılmayacağını düşünmesi yer alabilir.

20. Çocuğun saklamasının nedeni etrafın ne düşüneceğin korkması . istismarcı 'şişiye aşık olması onu sevmesi, korumak istemesi, gördüğü muamelenin ne Olduğunu bilmemesi, cinsel yönden zarar gördüğünü anlamaması, söylediği zaman inanılmayacağını düşünmesi, istismarcının tehditlerinden korkması, qkulda arkadaşları tarafından dışlanacağını düşünmesi çocukların cinsel istismarı saklama nedenleri arasındadır. Ailenin saklama nedenleri ise toplumun bakış açısına maruz kalmak istememeleri, ensest yaşanıyorsa bunu gışarıya çıkartmaktan korkmaları, hapse gireceklerinden korkmalar, çocuğu; cinsel yönden sömürmeye devam etmek istemeleri, çocuğu satmaları, ailenin sakiama nedenleri arasında yer almaktadır.

21{Bu konunun çocuk tarafından gizlenmesini tabii ki de alacağı tepkiden korkmasından kaynaklandığına bağlıyorum. Hem çocuk hem de aile utanç verici bir durum olduğunu düşünebilir. Bu yüzden çocuklarımızın her döneminde onu gerek cinsel istismar gerekse başka konularda bilinçlendirmeli, ona bunu anlatırken çekinmemeliyiz. Başına herhangi birşey başına geldiğinde çocuğun bunu söylemekten korkmamış olması için onu bilinçlendirmeliyiz. Aileninse bunu saklamasına şiddetle karsıyım. Saklandıkça o problem buyur, büyüdükçe bambaşka sonuçlar doğurabilir. Çocuk kendini sosyal ortamdan, toplumdan dişlayabilir bu da onu intihara sürükleyebilir. Aile bilinçli bir şekilde gerek psikolojik destekle gerek kendi desteğiyle bu sorunu yavaş yavaş atlatmaya çalışmalıdır.

23. Sosyal çevreye göre: değişmektedir bence bazı çevrelerde böyle şeyler

ayıp veya günah karşılandığı için bazen haklı olarak saklanıyor ama doğru olan gerekli başvuruların yapılması ve çocuğun psikolojik destek almasıdır.

24. Bizim toplumumuzda gizlenmesi normaldir keza genelde patolojik durumun devam etmesini ailenin parçalanmasına yeğliyorlar. fakat sonuç ne olursa olsun durumun saklanmaması çocuğun travma terapilerine alınması ve hukuki sürecin başlatılması gerekmektedir.

26. Hem çocuk hem de aile tarafından kolay olmayan bu durum karşısında çoğu kişiler bu olayı saklama taraftarıdırlar. Bunun nedeni utanç ve toplumun onları yargılaması veya ktnamasıdtr.' Adının lekeleneceğini düşünmek, toplumun ona bakış açısının değişeceğini düşünmek, aile olayı gizlemekle namuslarının bozulmayacağına inanırlar, herkesin onu suçlayacağını düşünmek tabi ki istismara uğrayan kişi açısından kolay bir durum değil. Kafası sürekli bu endişelerle meşgul olurken bunu saklama ihtiyacı duyabilirler. Bu tabiki kişinin kişisel tercihidir. Bu gayet normal bir davranıştır. Öte yandan bunu açıklayıp istismarcının yakalanıp ceza almasını sağlamak ve en önemlisi başkalarını istismara uğratmamak adına durumu gizlemeyip yetkili yerlere bildirmekte fayda vardır. Sonuç olarak bence ne yaşanmış olursa olsun durumu gizlememek lazım. Çünkü hem istismarı yapan kişi cezalandırılmış olur, hem de istismara uğrayan kişinin yaşayacağı fiziksel ve psikolojik sorunlar uzmanlar tarafından bilinçli bir şekilde tedavi edilir.

Literatür çalışmasında yer alan bilgilerde Psikolojik Danışmanların düşüncelerini destekleyici nitelikte olduğu düşünülmektedir. Cinsel istismar, çocuk ve gençler için oldukça özel, utanç verici, aşağılayıcı bir konu olarak algılanmakta ve dolayısıyla çoğu çocuk ve ergen öykülerini anlatmaktan kaçınmaktadır (Çelik, Tahiroğlu, Avcı, Meral, & Çekin, 2008).

Çocukluk çağı cinsel istismarları çoğu zaman hiç kimseye söylenmez. Çoğunlukla günahından dolayı cezalandırılacağı ya da terk edileceğine dair korku yaşanır,utanç ve suçluluk duyguları ile bu şiddet saklanır.Ancak çocuk cinsel

istismar sırasında fiziksel olarak zarar görmüşse ortaya çıkar (Ovayolu , Uçan .: & Serindağ, 2007).

Çocukluk çağı cinsel istismarları çoğu zaman hiç kimseye söylenmez. Gerçekler yetişkinliğe kadar çocuk tarafından saklanır. Çoğunlukla günah (ya da) dolayı cezalandırılacağı ya da terk edileceğine dair hislerle, utanç ve suçluluk duyguları ile bu şiddet saklanır (Aktepe, 2009). Çağdaş değerlendirmelere göre cinsel istismar kurbanı çocuklar genellikle yaşadıklarını anlatmamayı tercih etmeleri en büyük hata olarak görülmektedir. İlk bakışta, çocukların bu konu hakkındaki sessizlikleri bu gibi durumlara tekrardan maruz kalma olasılıklarını arttırmaktadır. (Pipe, Lamb, Orbach, & Cederborg, 2007). Çocuğun kendisine inanılmayacağı, kendisinin bundan dolayı suçlanıp dışlanacağı düşüncesidir. İstismarcıyı seviyor ve ona zarar gelmesini istemiyor olabilir. Yaşının küçüklüğü nedeniyle bunun yanlış bir davranış olmadığını düşünüyor olabilir (Çelik, Tahiroğlu, Avcı, Meral & Çekin, N. 2008). Kimi zaman da belirtilerin istismara bağlı olduğu herkesten özenle saklanır. Bunun aileyi korumak, istismarcıyı korumak, utanç, istismarın yinelenmesinden ya da damgalanmaktan korkmak gibi birçok nedeni olabilir (Tahiroglu, Avcı, & Çekifl, 2008).

Yerli toplulukların içinde çocuklara yönelik cinsel istismar ölçüleri, olması gerektiği gibi tanınmıyor. Pek çok saldırı raporları ve cevaplar başarısızlıkla sonuçlanıyor. Ayrıca bunun gibi birçok sebepten dolayı başarısızlıklar ortaya çıkıyor. Bunlar: Irkçılık ve utanç nedeniyle olan korkular; polislerin verdiği yanıtlardan sonra oluşan korkulardır (Fitzgerald, 2001).

Literatür çalışmaları ile ailenin, toplumun bu tür olaylara karşı ayıpla)'ıcı/1::fü gözle baktığını düşünmeleri, çocukların ise bu durumu açıklarlarsa şiddetyf. göreceklerini düşünmeleri üzerine durulmuştur. Psikolojik danışmanların verdiği yanıtlar birbiriyle uyuşmaktadır. Psikolojik danışmanların bu konudaki farkındalıklarının iyi bir seviyede olduğu düşünülmektedir.

5.8 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Önlenmesine İlişkin Görüşleri:

:f>şikolojik Danışmanların çocuk cinsel istismarının önlenmesi için verdiği 5 (%20))?ımzeryanıta göre ailede " toplumda ve okullarda önleyici programların olması gerekmektedir","çocuklara cinsellik konusunda bilgi verilmelidir", "çocuklara hayır demeleri gerektiği öğretilmelidir" yönündedir. 4 (%16) benzer yanıta göre ise alınması gereken önlemler ; "sosyal hizmet uzmanı bulunduğu bölgelerdeki ailelerin yaşam tarzını kontrol edip halk bilgilendirilmelidir". "Üniverşitenin Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümümün müfredatına cinsel eğitim il~ ilgili ders verilmesi gereklidir","ilgili kuruluşların bu tür vakaların önlenmesi için yayınlar yapması, eğitimler vermesi, konferans / sempozyum ve kurslar düzenlemesi gereklidir","iyileştiriciden çok önleyici eğitim yapılmalıdır", "aile, .µygunsuz televizyon kanallarını kaldırmalı, evde açık seçik gazete bulundurulmamalıdır","bu suçu işleyenlerin yasal cezasının artırılması gerekmektedir" şeklindedir. 3 (%12) benzer diğer yanıtlara göre ise ; "ailelere nasıl bir anne baba olmaları yönünde eğitim verilmelidir"," çocuğa kendini nasıl koruması gerektiği konusunda eğitim verilmelidir" "devlet bu konuda güvenlik önlemleri alabilir ","medya cinsel içerikli programları yayından kaldırmalı veya geç saate koymalığır","çocuk evde üvey anne baba ile yaşıyorsa, onları uzun süre evde yalnız bırakmamak gereklidir"," okul öncesinden lise sona kadar cinsel eğitim müfredata empoze edilmelidir"," devletin sosyal hizmetler kolu hemen müdahale edip, çocuğµ o ortamdan uzaklaştırmalıdırlar","aile çocuklarının söylediğine inanmalı ve güvenmelidirler, doğruluğunu araştırmalıdırlar"," kız ve erkek çocukların yatak odaları ayrılmalıdır","okul şüpheli şahıslara karşı önlem almalıdır ve güvenlik önlemlerini artırmalıdır","çocuk istismarı konulu seminerler verilmelidir", "medyadan bu konuda yardım istenmelidir" yanıtları yer almaktadır. 2 (%8) benzer yanıta göre "anne babanın çocuğa eğitim vermesi gereklidir","okulda öğretmenler önlem almalıdır","aileler çocuklarında bir davranış değişikliği hissettiklerinde doktora /psikologa gitmekten çekinmemelidirler","aileler, çocuğa tahrik edici kısa ve açık giysiler giydirmemelidirler","çocuğa bakan bakıcının istismar yapmayacağından emin olmak için ruhsal durumunun iyi olduğuna dair belge istenmelidir","okullardaki Psikolojik Danışman sayısı artırılmalıdır","aileler

cuklarını küçük yaşta sosyal ortamlara koyup, değişik ortamlarda, nasıl avranmalan gerektiğini öğretmelidirler","uzmanlar şüpheli aileleri devamlı kontrol tındgtutmalıdırlar"," çocuk cinsel organını ve işlevini belli bir seviyede bilmelidir" stismarı önlemek adına demek kurulmalıdır" görüşler yer almaktadır. 1 (%4) nzer yanıta göre ise "cinsel istismarın önlenebilmesi çocuk kendisini nasıl ruyacağını bilmelidir"," okulda öğretmenlerin ve Psikolojik Danışmanların leyici olarak çalışması gerekmektedir", "aileler çocuğa karşı güven temin melidirler","istismarcının kim olduğundan şüphe edilirse o kişinin çocuğa karşı avranışları takip edilmelidir","çocuk böyle bir olayla karşılaştığında hemen olay erini terk etmesi gerektiği öğretilmelidir","aileye ve çocuğa ruhsal tedavi temin lilmelidir", "istismar kuşkusu duyulan kişiden çocuğu uzak tutmak gereklidir", üphe duyulan birey şikayet edilmelidir","aile çocuğu yeterli ilgi ve sevgiyle üyütmelidir","çocuklar cesaretlendirilip bu konuyla karşı karşıya geldikleri urumunda itiraf etmeleri sağlanmalıdır", "iyi bireyler yetiştirilmelidir" yönünde elirtmişlerdir.

lınan yanıtlar aynen aşağıdaki görüşleri yansıtmaktadır:

1. *Başta ailelere eğitimler verilmeli oralarda bu durumla karşılaşan velilerin ne yapması gerektiği anlatılmalı, çocuğa nasıl davranması gerektiği anlatılmalı, ilgili yerlere başvurması gerektiği anlatılmalı. Ailelerden sonra da çocuklara istismarın ne olduğu anlatılmalı ve dokunma şekilleri anlatılmalı iyi dokunma: çocuğu kimler öpebilir kimler nerelerine nasıl dokunur? Birisi uygunsuz bir şekilde dokunursa bunu yakınlarına hemen anlatması gerektiği onlanlmali, çocuklara vücutlarının özel olduğu ve hayır diyince kimsenin .dokunamaması gerektiği anlatılmalı kötü dokunmanın çocuğu sinirlendiren kızdıran bir dokunma olduğu anlatılmalı ve böle bir dokunuş birinden sezerse okuldaysa öğretmenine evdeyse ailesine hemen anlatması gerektiği anlatılmalı. Ailede, toplumda ve okullarda önleyici programların. olması gerekmektedir. Ailelere nasıl bir anne - baba olmaları gerektiği için eğitim verilmelidir. Yasal cezalar artırılmalıdır.*
2. *Ailelere ve çocuklara eğitim verilebilir. Çocuklara göre olan eğitimde çocukların anlayabileceği basit ve yalın bir dil kullanılır ve cinsellikle ilgili*

eğitim vermelidir. Çocuk cinsel organlarını tanımalı ve kendinden başka hiç kimsenin o organlarla ilgili sahiplilik hakkı olmadığı öğretilmelidir. Başkasının bedeni üzerinde hakkı olmadığını bilmelidir. Aileye de cinsel eğitim verilmelidir. Çocuklarıyla ne derece cinsellik üzerine konuşabilecekleri anlatılmalı ve benimsetilmelidir. Ana baba eğitim okulları kursları açılmalıdır. Çocuğumuza neyi ne zaman, ne derecede yapacağımız uzman kişiler tarafından öğretilmelidir. Okullarda iyileştiriciden (çok önleyici eğitim verilmelidir.

3. Önlem olmalıdır, ancak bu konu gizli tutulan bir konu olduğu için cinsellik açıkça konuşulamadığı için maalesef gerekli önlemlerin bu yüzden alınamadığını düşünmekteyim. Aileler her ne kadar eğitilmelidir diye dile getirsek de inanın böyle bir çalışmanın toplumun % 30 unu anca kapsayacağını düşünüyorum, çünkü aileler bu konuya farklı gözle bakıyorlar deyim yerindeyse aile meselesi gibi yaklaşıyorlar, bunun ileride toplumsal bir sorun olacağını hiç düşünmüyorlar. Okullarda öğretmenlere bu açıdan büyük görev düşmektedir. En azından bedenlerinin tanıtımı organların ne işe yaradığı ve bunların ahlaki değer yargılarına paralel olarak anlatılması beklide bir nebze bu işi kolaylaştıracaktır. Çocuğa kendisini nasıl koruması gerektiği konusunda eğitim verilmelidir.

4. Önlenebilmesi için önce ailelerde daha sonra okullarda ve toplumun içerisinde yani özelden genele· önleyici programların yer alması gerekmektedir. Çünkü ailede olmayan bir değişim ne okuldaki bilgilenmeyi neden toplumdaki bilgilenmeyi etkiler. Toplumun en küçük yapı taşı olan ailenin bu konuda değişimi önlem için en uygun merkezi bölgedir. Üvey anne babayla birlikte yaşayan ve cinsel istismar gören kız veya erkek çocuğun mesela cinsel istismara uğramaması için en etkili yöntem vesayetinin alınması veya istismarcı kişinin ortamdan uzaklaştırılmasıdır. Ailelere nasıl bir anne- baba olmaları gerektiği için eğitim verilmelidir. Çocuğa da ayrıca kendini nasıl koruması gerektiği konusunda eğitim verilmelidir. Bu şekilde önleme çalışmaları yapılarak sorunun kökenine inilebileceğini düşünmekteyim. Devlet çocuk istismarı konusunda güvenlik önlemi alabilir.

5. *Okullarda bu konulara yer verilmesinin zamanı geldi artık, cinsel eğitim a'dan z 'ye her yaş grubundaki okullarda yer almalıdır. Aileden gelen cinsel istismara karşı çocuk kendini belki bir nebze okulda öğrendiği bilgilerle koruyabilir. Sosyal hizmet uzmanları bulunduğu bölgelerdeki ailelerin yaşam tarzını kontrol edebilir. Aile içi sağlıklı iletişim için gerekli olan öğelerden biri. Devlet bu konuda güvenlik önlemleri alabilir ve çocukların böyle bir durumda sığınabilecekleri yerler temin edebilir. Çünkü çocukların uğradıkları bu olayı söylememesinin belki de bir nedeni evden atılma korkusu, dayak yeme korkusu olabilmektedir. Anne babanın çocuğa cinsel eğitim vermesi gereklidir. Okulda öğretmenler önlem almalıdır. Televizyon programlarında bu konunun içeriği olan programlar yapılması gereklidir. Cinsel içerikli programlar yayından kaldırılmalıdır veya geç saate konulmalıdır.*
6. *Çocuk cinsel istismarının önlenebilmesi için öncelikle istismarcı bireylerin ihbar edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bu tür bireyler toplumda yer aldıkça bir gün başka çocuğa başka bir günde diğer bir çocuğa cinsel istismarda bulunabilir. Çocuğunda bu durumundan haberdar olabilmesini sağlamak için anne ve babanın çocuğuna uygun bir dille eğitim verilmesi gerekmektedir, istismar ailede yaşanıyorsa okulda öğretmenler tarafından önlem alınmalıdır, çocuk kendisini nasıl koruyabileceğini mutlaka bilmelidir. Hangi tür davranışların istismara girdiğini bilirse kendisini daha iyi koruyabileceğini düşünüyorum. Okullarda, Pdr öğrencileri için müfredat programına cinsel eğitim ile ilgili ders konulmalıdır.*
7. *Önlenmesi için öncelikle sosyal hizmet uzmanlarının bu konuda toplum hareketi göstermesi gerekmektedir. Okulda öğretmenlerin ve psikolojik danışmanlann önleyici ortak çalışmalarda bulunması. Televizyon programlarında bu konunun içeriği olan programların yapılması. Toplumdaki herkesin katılabileceği sempozyumlar yapılmalıdır, katılım-için halk teşvik edilmelidir. Cinsel içerikli programlar yayından kaldırılmalı veya geç saatlerde yayma koyulmalıdır.*
8. *'Ailelere bu konuda dersler verilmesi gerekmektedir, okullarda müfret programına cinsel eğitim ile ilgili ders yerleştirilmesi gerekmektedir. Aileler*

çocukta herhangi bir cinsel türde davranış davranışsa/ değişikliği fark edildiği psikologa gitmekten çekinmemelidirler. Çocuğa tahrik edici kısa, açık giysiler giydirmemelidirler. Aileler çocuğa karşı güven temin etmelidirler ki böyle bir durumda çocuk korkmayarak aileye bu durumu iletebilsinler. Çocuklara kendilerini koruyabilecek özgüveni vermelidirler.

9. *Ülkemizde bu konuyla ilgili pek önlemler alınmasa da okullarda bu konun önemi vurgulanabilir, çünkü çocuğun bilgi edindiği yer okul ortamıdır. Çocuğa evde bakıcı bakıyorsa eve gizli kamera konup bakıcının çocuğa istismar edip etmediği anlaşılabilir ve önlemi alınabilir. Çocuğa bakan bakıcılardan ruhsal durumlarının iyi olduğuna dair bir belge istenerek istismar bir nebze önlenebilir. Çocuk evde üvey baba veya anne ile yaşıyorsa onları uzun süre evde yalnız bırakmamak gereklidir ve tahrik edici kısa, açık giysiler giydirilmemelidir. Okullarda psikolojik danışman sayısının artması gereklidir, çünkü okullarda var olan psikolojik danışman sayısı çocukların sorunlarıyla ilgilenmek için yeterli sayıda değildir. Aileler, çocukları küçük yaşta sosyal ortamlara koyup, değişik ortamlarda nasıl davranacaklarını gösterebilirler. Mesela "gördüğün bu davranış yanlış bir davranış, bu davranış doğru bir davranış" şeklinde olabilir. Cinsel içerikli programlar yayından kaldırılmalıdır veya geç saate konulmalıdır.*
10. *Çocuk istismarı toplumsal bir sorundur. Çocuk istismarının önlenmesi için tüm toplumun elini taşın altına koyup ilgilenmesi ve önlemleri artırması gerekir. gerek ilgili kamu kurum ve kuruluşların gerekse medyanın bu tür vakaların önlenmesi için yayımlar yapması eğitimler vermesi., konferans-sempozyum ve kursalar düzenlemesi gerekir. böylece insanları bu konuda bilinçlendirilir. Biz psikolojik danışmanlar olarak ta üzerimize önemli g8revler düşer. Özellikle okullarda çalışan arkadaşların yapabileceği görevler: aile öğretmen ve öğrencileri bu konuda bilgilendirmek onlara bu tür vakalar yaşandığında onların yanlarında olduğumuzu onları dinleyebileceğimizi anlatmak ve güven duygusu aşılamak gereklidir. Okullardaki Psikolojik Danışman sayısı da artırılmalıdır.*
11. *Eğitim şart. Daha okullarda buna önem verilmeli. Hatta okul öncesi dönemde dahi bunu çocuklara anlatmak ve öğretmek lazım. Çocukların gelişiminde bu*

çok önemlidir. Çocuğun kişiliği küçük yaşlardan itibaren gelişmeye başlar. Çocuğu, çocuk diyerek geçilmemelidir. Onu da ailenin önemli bir ferdi olarak kabul etmeli ve ona önem verilmelidir. Sen çocuksun, anlamazsın gibi yaklaşımlar doğru değildir. Birçok konuda çocuğun düşüncelerine de baş vurulmalı ve onun görüş ve düşünceleri de alınmalıdır. Cinsellik konusunu bir tabu (yasak) olmaktan çıkarmalıyız. Gerekirse çocuklarla da anlayabileceği bir şekilde bu konuyu konuşabilmeliyiz. Böylece çocuk, neyin doğru neyin yanlış olduğunu daha iyi anlayacak ve bu konularda da bilgi sahibi olacağından bu tür olaylara maruz kaldığında nasıl davranacağını, neler yapabileceğini bilecektir. Çocuğa şayet bir bakıcı bakıyorsa , çocuğa bakan bakıcının istismar yapmayacağından emin olmak için iyi olduğuna dair belge istenebilir.

12. *Eğitim içinde daha çok bilgilendirme çalışması yapılmalıdır. İyileştiriciden daha çok önleyici bir eğitim yapılmalıdır.Aileler, çocuklarını küçük yaşta sosyal ortamlara koyup, değişik ortamlarda nasıl davranmaları gerektiğini öğretmelidir. Okullarda okul öncesinden lise sona kadar cinsel eğitim dersi verilmelidir.*
13. *Öncelikle formal eğitim programlarının içerisine okul öncesinden lise son sınıfa kadar cinsel eğitim dersi yerleştirilmelidir. İnsanların cinsel meraklarını giderebilmek için daha çok destek verilmelidir. Cinsel istismar gösteren bir bireye önce uygun ceza verilmelidir. Daha sonra uygun terapilerle (psikolojik) bu rahatsızlığın giderilmeye çalışılması gerekiyor. Böyle bir durum ortaya cıkmışsa yada herhangi bir şikayet durumunda, devletin sosyal hizmetler kolu hemen müdahale edip çocuğu o ortamdan uzaklaştırılması ve devlet güvencesi altına alınması gerekir. Çocukla belli seviyede cinselliği konuşmak gerekir.*
14. *Öncelikle aileleri bilgilendirici seminerler düzenlenmelidir. Çocuklara belli bir düzeyde cinsellik konusunda bilgi verilmelidir. Örneğin, özel yerlerine kimsenin dokunmaması gerektiği öğretilebilir. Cinsellik eğitimi hem okulda hem de evde verilmelidir. Böylece çocuk bunun yanlış olduğunu bilir. Ve böyle bir şeyle karşılaşırsa anne babasına söyleyebilir. Devletin: sosyal hizmetler kolu hemen müdahale edip çocuğu o ortamdan uzaklaştırmalıdır.*

15. *Televizyonlarda, gazetelerde ve internette yer alan açık saçık görüntüleri ne aileler ne de çocuklar izlemelidir. Çocukla gerekli ve olması gereken düzeyde cinselliği konuşmak gereklidir. Ve çocuğu bilgilendirmek son derece önemlidir. Aile içi huzursuzluklar tespit edilmeli ve sorun çözülmelidir. Aile çocuklarının böyle bir konuda söylediklerine inanmalıdır ve güvenmelidir doğruluğunu araştırmalıdır. Kız ve erkek çocukların yataklarının ve yatak odalarının ayrılması gereklidir ve son derece önemlidir. Çocuklara hayır demeleri gerektiği öğretilmelidir. İstismarcının kim olduğundan şüphelenilirse o kişinin çocuğa karşı davranışları takip edilmelidir. Okullarda cinsel eğitim uzmanlarca verilmelidir.*
16. *Çocuğun yaşına uygun bilgilendirme yapılmalıdır, uzmanlar şüpheli aileleri devamlı kontrol altında tutmalıdır. Okullarda cinsellikle ilgili bilgilerin uygun yaş düzeyine göre uzman kişiler tarafından verilmesi gereklidir. Çocuk cinsel organları ve onların işlevlerini belir seviyede bilmelidir. Evde kız ve erkek çocukların yatak odaları ayrılmalıdır. Çocuk böyle bir şikayetle anne babasına veya öğretmenine gidiyorsa çocuğa inanılmalıdır. Cinsel organlara herkesin dokunamayacağı ve en önemlisi "hayır" demeleri gerektiği öğretilmelidir.Bu tür bir olayla karşılaştıkları zaman hemen olay yerini terk etmeleri gerektiği izah edilmelidir.*
17. *Çocuk cinsel istismarının önlenebilmesi için öncelikle eğitim şart, istismarcının da ailenin de ve çocuğunda eğitilmesi şart. Her şeyin başı eğitimdir. Eğitimden sonrada ruhsal tedavi. Okullarda artık cinsel tabuların yıkılması lazım. Ders saatleri içerisinde cinsel eğitim verilmeli ve çocuklara benimsetilmelidir. Ailenin alması gereken önlemlerde, çocuğa yine ailede cinsel eğitim verebilir, uygunsuz televizyon kanalları televizyondan kaldırılabilir, evde açık seçik gazete ve dergiler bulundurulmamalıdır. Çocuk cinsellik konusunda gelip size bir şey söylüyorsa ailenin kale alması gereklidir. Çünkü büyük olasılık doğrudur. Çocuk ebeveynler tarafından yıkanılmaktan artık utanıyorsa onu yıkamakta ailenin ısrarcı olamaması lazım.*
18. *Çocuğu duygularını anlatması için hem ailenin hem de öğretmenlerin onları özgür bırakması gerekmektedir. Çocuk kendini ifade edebilme yetisine sahip*

olmalıdır. Yaşadığı olayların manasını anlaması için hem aile hem de okulda öğretmenleri tarafından eğitilmelidir.Şüphe altındaki aileler denetim altında tutulmalıdır ve devlet bu konuya gerekli hassasiyeti gôstermelidtr.tstismarcı çocuktan uzaklaştırılmalıdır. İstismarı yapan kişi üvey baba ise çocuk anneden alınmalıdır. Evde üvey baba ile çocuk uzun süre yalnız bırakılmamalıdır. Çocuğun anlatmak istediği dinlenmeli ve konu cinsellik hakkındaysa mutlaka doğrulu araştırmalıdır. Ve okul şüpheli şahıslara karşı önlem almalıdır ve güvenlik önlemlerini artırmalıdır.

19. Toplumun ailenin ve okulun alması gereken önlemler vardır. Toplumun alması gereken önlemler, daha bilinçli olmaya çalışmak, çocuklara çocuk gözüyle bakmak, onların topluma faydalı bireyler olması için çabalamak, istismarcı olduğundan şüphe duyulan bireyi şikayet etmek, Ailenin alması gereken önlemler, istismar kuşkusu duyulan kişiden uzak tutmak, evde çocukların yatak odalarını ayırmak olabilir. Okulun alması gereken önlemler konusunda ilk olarak tabi ki hemen aklıma eğitim geliyor. Cinsel eğitim okullarda bir ders olarak uzanma kişiler tarafından verilmelidir. Okul şüpheli şahıslara karşı önlem almalıdır ve güvenlik önlemlerini artırmalıdır.
20. Çocuk bu hakkında bilinçlendirilmelidir. Organlarını ona uygun bir dille anlatmak gereklidir.Ne işe yaradıklarına dair. Bedenine kimsenin dokunmaya hakkı olmadığı öğretilmelidir. "Hayır"demesi gerektiği öğretilmelidir. Evde porno içerikli dergi veya kanal bulundurulmamalıdır. Çocuklar cinsellikle ilgili soru sordukları zaman terslemek yerine cevap verilmelidir. Okullarda bu konuyla ilgili ders verilmelidir. Çocukta herhangi bir problem sezildiği zaman bir psikologa/ danışmana başvurulmalıdır. Evde üvey baba veya anne varsa uzun süre yalnız kazınmasına izin verilmemelidir.
21. Çocuk istismarının önlenebilmesi için en önemli unsur ailenin çocuğunu yeterli sevgi ve ilgiyle büyütmesidir. Daha sonra okullarda bu konuyla\ilgili yeterli eğitim verilmeli ve toplum daha fazla bilgilendirJ{rrıelidir Çocuklarımızı cinsel istismar konusunda bilgilendirmekten utarJtP sıkılmamalıyız. Çünkü devletimiz bu konuyla ilgili yeterli olmadığr için ailelerin iizerine düşen görev daha fazladır. Okul şüpheli şahıslara; kqrşı önlem almalıdır ve güvenlik önlemlerini artırmalıdır.

22. *Çocuk istismarının önlenmesi için sürekli olarak aileleri bilgilendirmek gerekir. çocuk istismarı konulu seminerler verilebilir. Açıklayıcı broşürler dağıtılabilir ya da bu konu ile ilgili çocukları cesaretlendirip böyle bir durumla karşılaşan çocukların bunu itiraf etmesi sağlanabilir. Devlet buy konuya gerekli hassasiyeti göstermelidir. Okullarda iyileştiriciden çok önleyici eğitim yapılmalıdır. Medyadan bu konu ile ilgili yardım istenmelidir.*
23. *iöncelikle psikolojik açıdan iyi bireyler yetiştirilmeli, çocuklara 4 yaşlarından itibaren cinsel eğitim verilmeli ki bu çok önemli birisi istismara kalkışırsa anlayabilmeli. Her yaştaki insanları da bilinçlendirilmeli. Okullarda iyileştirici eğitimden çok önleyici eğitim verilmelidir. Devlet bu konuya gerekli hassasiyeti göstermelidir. Yasal cezalar artırılmalıdır.*
24. *Sosyal hizmet uzmanı bulunduğu bölgelerdeki ailelerin yaşam tarzını kontrol edip halk bilgilendirilmelidir. Aslında çok fazla önlem alına bileceğini düşünmüyorum fakat televizyon ve internetteki aşırı cinsellik yayınlarının engellenmesi ve yaptırımların caydırıcı olması önleyici olabilir. Cinsel istismar konulu seminerler verilmelidir. Çocuklara hayır demeleri gerektiği öğretilmelidir. Çocuğa kendini nasıl koruması gerektiği konusunda bilgi verilmelidir. Okullarda cinsel eğitim verilmelidir. Yasal cezayı artırarak önlenebileceğini düşünüyorum. Bir nebzede olsa yaraya merhem olabilir.*
25. *Öncelikle medyadan bu konuda yardım istenmeli. Bu konularda televizyondan, gazetelerden, dergilerden ve radyolardan konunun uzmanları tarafından bilgilendirme yapılmalı. İstismarı önleme adına dernek kurulmalı ve faaliyetlerde bulunulmalı. Köy köy, şehir şehir dolaşıp halk bilgilendirmeli. Çocuklara "hayır" demeleri gerektiği öğretilmelidir.*

Literatür çalışmalarının incelenmesinde; cinsel istismarı ortadan kaldırmanın en etkin yolu oluşmasını önlemektir, buna yönelik programlar geliştirilmektedir. Çocuklara yönelik bu programlar, olası istismar durumlarını tanımalarını, uygun bir yolla tepki göstermelerini ve böyle bir durumda güvendikleri bir erişkine olayı anlatmalarını hedeflemektedir (Taner, Y. ve Bahar, G. 2004). Çocukların yaşamlarının büyük bir kısmı okullarda geçtiğinden okullarda yapılacak önleme çalışmaları en etkili çalışmalar olacaktır (Polat, O, 2007:312). Konuşulması,

duyulması ayıp sayılan tabu niteliğinde olan cinselliğin tartışılabilmesi, okullarda cinsellik eğitiminin verilmesi ve multidisipliner organize kuruluşların kurulması ile cinsel saldırı olgularının sayısında ve mağduriyetlerin görülmesinde azalma olacaktır (Özer, Bütün, Beyaztaş, & Engin, 2007). Birçok okul önleme programını genişleterek yaşanılan bölge halkı için en az bir atölye dahil edilmelidir. (Polat, Yapıcı, -Yenilmez, 2005). Okul kitaplarında konuyla ilgili metinlerin bulunması, TV de dikkat çekici programlarda bu konunun sıkla işlenmesi, ana baba ve öğretmene yönelik broşürlerin hazırlanması ve sunulması (Yenibaş & Şirin, 2007). Çocuk ve ergenlerin istismardan korunmasında en etkili yol eğitimden geçmektedir. Çocuğun yaşına uygun cinsel bilgiyi alması, bedenini tanıması, özel bölgelerini öğrenmesi ve bedenine dokundurtmama hakkı olduğunu bilmesi, iyi ve kötü dokunuşu ayırabiimesi, istemediği şekilde kendisine dokunulması durumunda bunu güvendiği bir erişkinle paylaşması, sır saklamaması gibi konular eğitim çerçevesinde ele alınır (Aktepe, 2009). Çocuklar, belirli durumlarda sınırlar koymalı ve yetişkinlerin isteklerine hayır diyebilmelidirler. Çocuklar itaat etmeye mecbur değillerdir ve ken~ilerini savunabilmelidirler (Akbaş & Sanberk, 2011). Her şeyden çok onu can kulağıyla dinleyen ve bunları anlatmakta haklı olduğuna onu inandıracak birine ihtiyarcı vardır. Her zamanki kadar çok sevildiğinin ve yardım göreceğinin hiss.~ttirilmesi gerekmektedir. (Polat,2007:36). Okul kitaplarında konuyla ilgili metinlerin bulunması, TV de dikkat çekici programlarda bu konunun sıkla işlenmesi, ana baba ve öğretmene yönelik broşürlerin hazırlanması ve sunulması (Yenibaş & Şirin,2007).

Çocuk istismarını önleme, hükümet ve çok çeşitli kurumların işin içine girdiği karmaşık ve hassas bir konudur. Daha olumlu bir çocuk ebeveyn etkileşimi ile sonuçlanacak erken müdahalenin, risk altında bulunan çocuklar ve toplum acısından çok önemli yararları olduğu bilinmektedir. Çocuk büyüdükçe bu yararlar daima kendilerini gösterecektir (Kara, 2010). Cinsel istismarı önlemeye yönelik çalışmalarda bu noktanın altı çizilerek istismara uğrayan çocukla ilgilenecek olan ~il~sine, polise, hakime ve diğer insanlara anlatılmalı ve istismara uğramış çocuğun kabuğuna çekilerek iç dünyasıyla baş başa kalması önlenmelidir. Cinsel istismar Yakalarında, çocuklara yönelik riskin değerlendirilmesi ve güvenli bir aile ortamının

sağlanması, cinsel istismarda bulunanların belirlenmesi, denetim altına alınması veya toplumun korunması, cinsel istismarfın yol açtığı psikolojik sorunların tedavisi ve sağlıklı gelişimin desteklenmesi, çocuğun güvenliğini istismar olaylarında çok önemlidir (Akdoğan, 2005).

Mevcut yasalardaki cezaların ağırlaştırılmasının suç işlemeyi azaltacağını ve istismara uğrayan çocuklar için donanımlı ve tecrübeli personeli olan özel rehabilitasyon merkezleri oluşturulup tedavilerinin buralarda yapılmasının daha faydalı olacağını düşünüyoruz (Ceylan ve ark 2009). Türk hukuk sisteminde çocukların cinsel istismarını önlemeye yönelik birçok ayrıntılı hüküm bulunmaktadır. Türk Ceza Kanununa göre 15 yaşını bitirmeyen küçüğün ırzına geçen kimseler 5 yıldan az olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır (Günçe, & Konanç - Onur, 1983:144). Aile ve küçük ile ilgili gerekli sosyal incelemelerin yapılarak, küçüğün en kısa sürede ortamdan ve istismarcıdan uzaklaştırılması gerekmektedir (Tahiroglu, Avcı, & Çekin, 2008). Mevcut yasalardaki cezaların ağırlaştırılmasının suç işlemeyi azaltacağını ve istismara uğrayan çocuklar için donanımlı ve tecrübeli perseneli olan özel rehabilitasyon merkezleri oluşturulup tedavilerinin buralarda yapılmasının daha faydalı olacağını düşünüyoruz (Ceylan ve ark.2009). Türk hukuk sisteminde çocukların cinsel istismarını önlemeye yönelik birçok ayrıntılı hüküm bulunmaktadır. Türk Ceza Kanununa göre 15 yaşını bitirmeyen küçüğün ırzına geçen kimseler 5 yıldan az olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır (Günçe, & Konanç - Onur, 1983:144). Aile ve küçük ile ilgili gerekli sosyal incelemelerin yapılarak, küçüğün en kısa sürede ortamdan ve istismarcıdan uzaklaştırılması gerekmektedir(Tahiroglu, Avcı, Çekin, 2008).

Önleme çalışmalarının temelini toplum eğitimi oluşturacaktır. Çünkü ancak aile-baba ve toplumun tüm bireylerine yönelik yapılacak bilgilendirme ilk adım oluşturacaktır.Konu hakkında bilgilenen kişi böyle bir problem olduğundan haberdar olduğunda hem kendini, hem de çevresini değerlendirme şansına sahip olacaktır (Polat, 2007:312). Ebeveynlerin koruyucu eğitim vermelerinin yararı, bu vasıtayla ebeveynlerde cinsel istismar konusunda bilgi sahibi olurlar ve bu bilgi onların kendi çocuklarının istismarına karşı uyanık olmalarına yardımcı olur (Topçu, 2009:342).

Devlet bünyesindeki hastaneler çocuk istismarını önleme ve tedavi etmeye yönelik çalışmalı "çocuk koruma ekipleri oluşturulmalıdır (Polat, 2007:331). Konuşulması, duyulması ayıp sayılan tabu niteliğinde olan cinselliğin tartışılabilmesi, okullarda cinsellik eğitiminin verilmesi ve multidisiplinler organize kuruluşların kurulması ile cinsel saldırı olgularının sayısında ve mağduriyetlerin görülmesinde azalma olacaktır. "devletin sosyal hizmetler kolu hemen müdahale edip, çocuğu o ortamdan uzaklaştırmalıdırlar "Aile ve küçük ile ilgili gerekli sosyal incelemelerin yapılarak, küçüğün en kısa sürede ortamdan ve istismarcılardan uzaklaştırılması gerekmektedir. (Tahiroglu, Avcı, & Çekin, 2008). Çocukları maruz kaldıkları istismarlara karşı uyarmak ve güvenlikleri açısından bazı önlemler alabilmek için; çocuklara bedenlerini korumaları öğretilmelidir. Özellikle cinsel istismarı önlemek için çocuklara cinsel organları yaralandığı ya da hastalandığında, bu bölgelerine yalnızca doktorlann ve anne - babaların dokunabileceği, hiç kimsenin onların bedenine dokunma dokunma hakları olmadığı öğretilmelidir (Barbaroğlu, 2011). Çocuğun, istismarın nasıl bir şey olduğunu bilmesi ve böyle bir durumda karşılaştığında, en başında yakınında veya güvendiği bir kimseye durumunu açmasının sağlanması önemli bir istismarı önleme hedefidir (Topçu, 2007:340). Çocuklarda atılganlık ve "hayır diyebilme" becerilerinin geliştirilmesi, koruyucu bir eğitim programında oldukça önemlidir. Çocuklar rahatsız (hoş olmayan) dokunmalar karşısında "hayır diyebilme" haklarının olduğunu öğrenmelidir (Akbaş & Sanberk 2011 :87). Çocuklar uygunsuz cinsel davranışlar konusunda eğitilmeli, böyle bir davranışa maruz kaldıklarında ailelerine ve/ya da öğretmenlerine durumu bildirme konusunda itreklendirmelidirler (Doğan,2008) Çocuğun bu olayda hiçbir kusurunun olmadığı ~işsettirilmeli ve güven verilmelidir. İstismar ve ihmal olaylarının önlenebilmesi için t~plum bilinçlendirilmeli, eğitilmeli, cinsel istismar konusunda duyarlılık irtırılmalıdır (Kurdoğlu, Güler, & Özgökçe, 201 0).

Alınan yanıtlara göre ve literatür çalışmalarının incelenmesiyle birlikte aileye ve çocuğa eğitim verilmesi, devlet kuruluşlarının sessiz kalmaması bu sorunun ıplenebilmesinde etkili olabileceği ortaya çıkmıştır. Literatür taramasındada eğitime ıi.iyük önem verildiği görülmüştür. Herşeyde olduğu gibi eğitimin öneminin urgulandığı düşünülmektedir. Devlete ve aileye düşen görevlerin yansıtılmasına

önem veren literatür kısmında, Psikolojik danışmalarda önem vermiş ve açıklama dile getirmişlerdir.

5.9 Çocuk Cinsel İstismarına Ait Davranışlar/ eylemlere İlişkin Psikolojik Danışmanların Görüşleri

14 (%56) Psikolojik Danışman yanıtına göre "çocuğun cinsel organlarını okşama, sıkıştırma", 7 (%28) benzer yanıta göre ise "çocuk yaştaki bireye bakarak ondan zevk almak", 5 (%20) aynı cevaba göre çocuğun cinsel organına dokunma", "sıkıca sarılmak","sokulmak","tecavüz etmek" yer almaktadır. 4 (%16) benzer yanıta göre ise " istismarcı bireyin cinsel organını çocuğa zorla dokandırtması","çocuğu ellemesi veya cinsel organını çocuğa sürtmesi","cinsel organını çocuğa göstermesi" şeklindedir. 3 (%12) aynı yanıtlara göre; "çocuğu soymak/giydirmek","çocuğun cinsel organını yalamak","emmek","çocuğu soyunurken veya giyinirken izlemek", "kucağına almak","taciz etmek" yer almaktadır. 2 (%8) benzer yanıtlara göre çocuk cinsel istismarına ait davranışlar; "çimcik atmak","sarkıntılık yapmak","çocuğu koklamak","porno film göstermek","teşhircilik" şeklindedir. 1 (%4) benzer yanıtlarına göre ise; "tuvalette ona yardımcı olmayı isteme","kaçırma","kandırma" , "cinsel birliktelik","kışkırtıcı konuşmalar","oral seks","cinsel manaları olan sözler söylemek", "çocuğu banyoda izlemek" yönünde ifadeler yer almaktadır.

Alınan cevaplar aynen aşağıdaki görüşleri yansıtmaktadır:

1. *Cinsel istismara örnek olabilecek davranışlar çocuğu sıkıştırmak, taciz etmek, hatta tecavüz etmek olabilir.*
2. *Çocuğu soymak giydirmek bundan dolayı zevk almak, sarılmak, kucaklarının, çocuğun cinsel organlarını yalamak, emmek .*
3. *Çocuğu çıplakken hayal etmek, okşamak sarılmak, koklamak cinsel istismara verilebilecek örnekler arasına girdiğini düşünmekteyim.*
4. *Çocuğun cinsel organlarını yalamak öpmek,sıkıştzrmak,cinsel organını göstermek.*
5. *Çocuğun yanına sokulma,öpme, cinsel organını gösterme, çocuğun cinsel organlarını okşama emme, gibi davranışlar aklıma gelmektedir.*

6. *Cinsel anlamda çocuğun gerek farkında olduğu gerekse farkında olmadığı durumlarda bir büyüğü tarafından yapılan cinsel eylemlerdir. Yalama öpme, sıkıştırma, istismarcı kişinin organını göstermesi ve buna benzer şeylerdir.*
7. *Çocuk yaştaki her bir bireye bakarak ondan zevk almak bana göre cinsel istismara girmektedir. Onu izleyerek kendi cinsel organına dokunma, öpmek, sıkıştırmak vb.*
8. *Sıkıştırma, çocuğu soymak isteme (kıyafet değiştirmek için) tuvalette ona yardımcı olmayı isteme, oyun alanlarında onunla oynayarak onu bir şekilde elleme ve sıkıştırma bu tür örnekler cinsel istismar vakası için örnek teşkil edebilmektedir.*
9. *Çocuğu bakışlarıyla istismarcı bireyin tahrik etmesi, çocuklarla devamlı olarak yalnız kalmaya çalışmak, onu hediyelerle kandırmaya çalışarak yanına sokulmak, sürekli çocuklarla olabileceğini düşündüğü işler yapması, çocuğun cinsel organını okşaması.*
10. *Çocuklara karşı fazla ilgi gösterme örneğin okşama kucaklama, öpme, çimcik atma, cinsel bölgelerini elleme, okşama, yalama, tuhaf bir şekilde bakma (cinsel yönde)*
11. *Cinsel organları yalama, emme, öpme, sıkıştırma, kucağına alma, sıkıştırma gibi örnekler verebilirim.*
12. *Çocuk istismarı denince müstehcen darp, sapkın davranışlar, anormal davranışlar, tecavüz, taciz, zorlama, kaçırma, aldatma, kandırma vb. davranışlar aklıma gelir.*
3. *Öpme, sıkıştırma, cinsel bölgeleri okşama, sıkıcı sarılma, teşhirci şekilde bakma, istismarcının cinsel organını göstermesi.*
4. *Taciz, sarkıntılık, laf atmalar, porno film gösterme, çocuğu soymaya veya giydirmeye çalışmak, teşhircilik.*
i. *Bir yetişkinin bir çocuğa cinsel organını göstermesi, çocuğu şefkatle değil cinsel haz alarak okşaması, kız çocuklarının göğüslerinin-kalçalarının ellenmesi, çocuğu gereksizce öpme, en vahimi de cinsel birliktelik gerçekleştirme.*

15. *Televizyonlarda, gazetelerde ve internette yer alan açık saçık görüntüleri ne aileler ne de çocuklar izlemelidir. Çocukla gerekli ve olması gereken düzeyde cinselliği konuşmak gereklidir. Ve çocuğu bilgilendirmek son derece önemlidir. Aile içi huzursuzluklar tespit edilmeli ve sorun çözülmelidir. Aile çocuklarının böyle bir konuda söylediklerine inanmalıdır ve güvenmelidir doğrulunu araştırmalıdır. Kız ve erkek çocukların yataklarının ve yatak odalarının ayrılması gereklidir ve son derece önemlidir. Çocuklara hayır demeleri gerektiği öğretilmelidir. İstismarcının kim olduğundan şüphelenilirse o kişinin çocuğa karşı davranışları takip edilmelidir. Okullarda cinsel eğitim uzmanlarca verilmelidir.*

16. *Çocuğun yaşına uygun bilgilendirme yapılmalıdır, uzmanlar şüpheli aileleri devamlı kontrol altında tutmalıdır. Okullarda cinsellikle ilgili bilgilerin uygun yaş düzeyine göre uzman kişiler tarafından verilmesi gereklidir. Çocuk cinsel organları ve onların işlevlerini belir seviyede bilmelidir. Evde kız ve erkek çocukların yatak odaları ayrılmalıdır. Çocuk böyle bir şikayetle anne babasına veya öğretmenine gidiyorsa çocuğa inanılmalıdır.Cinsel organlara herkesin dokunamayacağı ve en önemlisi "hayır" demeleri gerektiği öğretilmelidir.Bu tür bir olayla karşılaştıkları zaman hemen olay yerini terk etmeleri gerektiği izah edilmelidir.*

17. *Çocuk cinsel istismarının önlenebilmesi için öncelikle eğitim şart, istismarcının da ailenin de ve çocuğunda eğitilmesi şart. Her şeyin başı eğitimdir. Eğitimden sonrada ruhsal tedavi. Okullarda artık cinsel tabuların yıkılması lazım. Ders saatleri içerisinde cinsel eğitim verilmeli ve çocuklara benimsetilmelidir. Ailenin alması gereken önlemlerde, çocuğa yine ailede cinsel eğitim verebilir, uygunsuz televizyon kanalları televizyondan kaldırılabilir, evde açık seçik gazete ve dergiler bulundurulmamalıdır. Çocuk cinsellik konusunda gelip size bir şey söylüyorsa ailenin kale alması gereklidir. Çünkü büyük olasılık doğrudur. Çocuk ebeveynler tarafından yıkanı/maktan artık utanıyorsa onu yıkamakta ailenin ısrarcı olamaması lazım.*

18. *Çocuğu duygularını anlatması için hem ailenin hem de öğretmenlerin onları özgür bırakması gerekmektedir. Çocuk kendini ifade edebilme yetisine sahip*

olmalıdır. Yaşadığı olayların manasını anlaması için hem aile hem de okulda öğretmenleri tarafından eğitilmelidir. Şüphe altındaki aileler denetim altında tutulmalıdır ve devlet bu konuya gerekli hassasiyeti göstermelidir. istismarcı çocuktan uzaklaştırılmalıdır. İstismarı yapan kişi üvey baba ise çocuk anneden alınmalıdır. Evde üvey baba ile çocuk uzun süre yalnız bırakılmamalıdır. Çocuğun anlatmak istediği dinlenmeli ve konu cinsellik hakkındaysa mutlaka doğrulu araştırmalıdır. Ve okul şüpheli şahıslara karşı önlem almalıdır ve güvenlik önlemlerini artırmalıdır.

19. Toplumun ailenin ve okulun alması gereken önlemler vardır. Toplumun alması gereken önlemler, daha bilinçli olmaya çalışmak, çocuklara çocuk gözüyle bakmak, onların topluma faydalı bireyler olması için çabalamak, istismarcı olduğundan şüphe duyulan bireyi şikayet etmek, Ailenin alması gereken önlemler, istismar kuşkusu duyulan kişiden uzak tutmak, evde çocukların yatak odalarını ayırmak olabilir. Okulun alması gereken önlemler konusunda ilk olarak tabi ki hemen aklıma eğitim geliyor. Cinsel eğitim okullarda bir ders olarak uzanma kişiler tarafından verilmelidir. Okul şüpheli şahıslara karşı önlem almalıdır ve güvenlik önlemlerini artırmalıdır.
20. Çocuk bu hakkında bilinçlendirilmelidir. Organlarını ona uygun bir dille anlatmak gereklidir.Ne işe yaradıklarına dair. Bedenine kimsenin dokunmaya hakkı olmadığı öğretilmelidir. "Hayır" demesi gerektiği öğretilmelidir. Evde porno içerikli dergi veya kanal bulundurulmamalıdır. Çocuklar cinsellikle ilgili soru sordukları zaman terslemek yerine cevap verilmelidir. Okullarda bu konuyla ilgili ders verilmelidir. Çocukta herhangi bir problem sezildiği zaman bir psikologa/ danışmana başvurulmalıdır. Evde üvey baba veya anne varsa uzun süre yalnız kalınmasına izin verilmemelidir.
21. Çocuk istismarının önlenebilmesi için en önemli unsur ailenin çocuğunu yeterli sevgi ve ilgiyle büyütmesidir. Daha sonra okullarda bu konuyla ilgili yeterli eğitim verilmeli ve toplum daha fazla bilgilendirilmelidir Çocuklarımızı cinsel istismar konusunda bilgilendirmekten utanıp sıkı/mamalıyız. Çünkü devletimiz bu konuyla ilgili yeterli olmadığı için ailelerin üzerine düşen görev daha fazladır. Okul şüpheli şahıslara karşı önlem almalıdır ve güvenlik önlemlerini artırmalıdır.

22{(Çocuk istismarının önlenmesi için sürekli olarak aileleri bilgilendirmek gerekir. çocuk istismarı konulu seminerler verilebilir. Açıklayıcı broşürler dağıtılabilir ya da bu konu ile ilgili çocukları cesaretlendirip böyle bir durumla karşılaşan çocukların bunu itiraf etmesi sağlanabilir. Devlet buy konuya gerekli hassasiyeti göstermelidir. Okullarda iyileştiriciden çok önleyici eğitim yapılmalıdır. Medyadan bu konu ile ilgili yardım istenmelidir.

23 (Öncelikle psikolojik açıdan iyi bireyler yetiştirilmeli, çocuklara 4 yaşlarından itibaren cinsel eğitim verilmeli ki bu çok önemli birisi istismara kalkışırsa anlayabilmeli. Her yaştaki insanları da bilinçlendirilmeli. Okullarda iyileştirici eğitimden çok önleyici eğitim verilmelidir. Devlet bu konuya gerekli hassasiyeti göstermelidir. Yasal cezalar artırılmalıdır.

24 Sosyal hizmet uzmanı bulunduğu bölgelerdeki ailelerin yaşam tarzını kontrol edip halk bilgilendirilmelidir. Aslında çok fazla önlem alına bileceğini düşünmüyorum fakat televizyon ve internetteki aşırı cinsellik yayınlarının engellenmesi ve yaptırımların caydırıcı olması önleyici olabilir. Cinsel istismar konulu seminerler verilmelidir. Çocuklara hayır demeleri gerektiği öğretilmelidir. Çocuğa kendini nasıl koruması gerektiği konusunda bilgi verilmelidir. Okullarda cinsel eğitim verilmelidir. Yasal cezayı artırarak önlenebileceğini düşünüyorum. Bir nebzede olsa yaraya merhem olabilir.

25. Öncelikle medyadan bu konuda yardım istenmeli. Bu konularda televizyondan, gazetelerden, dergilerden ve radyolardan konunun uzmanları tarafından bilgilendirme yapılmalı. İstismarı önleme adına dernek kurulmalı ve faaliyetlerde bulunulmalı. Köy köy, şehir şehir dolaşıp halk bilgilendirmeli. Çocuklara "hayır" demeleri gerektiği öğretilmelidir.

Literatür çalışmalarının incelenmesinde; cinsel istismarı ortadan kaldırmanın en etkin yolu oluşmasını önlemektir, buna yönelik programlar geliştirilmektedir. Çocuklara yönelik bu programlar, olası istismar durumlarını tanımalarını, uygun bir yolla tepki göstermelerini ve böyle bir durumda güvendikleri bir erişkine olayı anlatmalarını hedeflemektedir (Taner, Y. ve Bahar, G. 2004). Çocukların yaşamlarının büyük bir kısmı okullarda geçtiğinden okullarda yapılacak önleme çalışmaları en vetkili çalışmalar olacaktır (Polat, O, 2007:312). Konuşulması,

duy.ulması ayıp sayılan tabu niteliğinde olan cinselliğin tartışılabilmesi, okullarda cinsellik eğitiminin verilmesi ve multidisipliner organize kuruluşların kurulması ile cinsel saldırı olgularının sayısında ve mağduriyetlerin görülmesinde azalma olacaktır (Özçır, Bütün, Beyaztaş, & Engin, 2007). Birçok okul önleme programını genişleterek yaşanılan bölge halkı için en az bir atölye dahil edilmelidir. (Polat, Yapıcı, Yenilmez, 2005). Okul kitaplarında konuyla ilgili metinlerin bulunması, TV de dikkat çekici programlarda bu konunun sıkla işlenmesi, ana baba ve öğretmene yön~lik broşürlerin hazırlanması ve sunulması (Yenibaş & Şirin, 2007). Çocuk ve ergynlerin istismardan korunmasında en etkili yol eğitimden geçmektedir. Çocuğun yaşıla uygun cinsel bilgiyi alması, bedenini tanıması, özel bölgelerini öğrenmesi ve bed~nine dokundurtmama hakkı olduğunu bilmesi, iyi ve kötü dokunuşu ayıfabilmesi, istemediği şekilde kendisine dokunulması durumunda·bunu güvendiği bir erişkinle paylaşması, sır saklamaması gibi konular eğitim çerçevesinde ele alınır (Aktepe, 2009). Çocuklar, belirli durumlarda sınırlar koymalı ve yetişkinlerin isteklerine hayır diyebilmelidirler. Çocuklar itaat etmeye mecbur değillerdir ve kendilerini savunabilmelidirler (Akbaş & Sanberk, 2011). Her şeyden çok onuican kulağıyla dinleyen ve bunları anlatmakta haklı olduğuna onu inandıracak birine ihtiyarcı vardır. Her zamanki kadar çok sevildiğinin ve yardım göreceğinin hiss.ettirilmesi gerekmektedir. (Polat,2007:36). Okul kitaplarında konuyla ilgili m.etinlerinbulunması, TV de dikkat çekici programlarda bu konunun sıkla işlenmesi, an.a baba ve öğretmene yönelik broşürlerin hazırlanması ve sunulması (Yenibaş & Şirin,2007).

Çocuk istismarını önleme, hükümet ve çok çeşitli kurumların işin içine girdiği karmaşık ve hassas bir konudur. Daha olumlu bir çocuk ebeveyn [illegible] ile sonuçlanacak erken müdahalenin, risk altında bulunan çocuklar ve toplum acısından çok önemli yararları olduğu bilinmektedir. Çocuk büyüdükçe bu yararlar daima kendilerini gösterecektir (Kara, 2010). Cinsel istismarı önlemeye yönelik çalışmalarda bu noktanın altı çizilerek istismara uğrayan çocukla ilgilenecek olan al'lesine, polise, hakime ve diğer insanlara anlatılmalı ve istismara uğramış çocuğun kabuğuna çekilerek iç dünyasıyla baş başa kalması önlenmelidir. Cinsel istismar vakalarında, çocuklara yönelik riskin değerlendirilmesi ve güvenli bir aile ortamının

sağlanması, cinsel istismarda bulunanların belirlenmesi, denetim altına alınması veya toplumun korunması, cinsel istismarfın yol açtığı psikolojik sorunların tedavisi ve sağlıklı gelişimin desteklenmesi, çocuğun güvenliğini istismar olaylarında çok önemlidir (Akdoğan, 2005).

Mevcut yasalardaki cezaların ağırlaştırılmasının suç işlemeyi azaltacağını ve istismara uğrayan çocuklar için donanımlı ve tecrübeli personeli olan özel rehabilitasyon merkezleri oluşturulup tedavilerinin buralarda yapılmasının daha faydalı olacağını düşünüyoruz (Ceylan ve ark 2009). Türk hukuk sisteminde çocukların cinsel istismarını önlemeye yönelik birçok ayrıntılı hüküm bulunmaktadır. Türk Ceza Kanununa göre 15 yaşını bitirmeyen küçüğün ırzına geçen kimseler 5 yıldan az olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır (Günçe, & Konanç - Onur, 1983:144). Aile ve küçük ile ilgili gerekli sosyal incelemelerin yapılarak, küçüğün en kısa sürede ortamdan ve istismarcıdan uzaklaştırılması gerekmektedir (Tahiroglu, Avcı, & Çekin, 2008). Mevcut yasalardaki cezaların ağırlaştırılmasının suç işlemeyi azaltacağını ve istismara uğrayan çocuklar için donanımlı ve tecrübeli personeli olan özel rehabilitasyon merkezleri oluşturulup tedavilerinin buralarda yaptlmasının daha faydalı olacağını düşünüyoruz (Ceylan ve ark.2009). Türk hukuk sisteminde çocukların cinsel istismarını önlemeye yönelik birçok ayrıntılı hüküm bulunmaktadır. Türk Ceza Kanununa göre 15 yaşını bitirmeyen küçüğün ırzına geçen kimseler 5 yıldan az olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır (Günçe, & Konanç - Onur, 1983:144). Aile ve küçük ile ilgili gerekli sosyal incelemelerin ya.pılarak, küçüğün en kısa sürede ortamdan ve istismarcıdan uzaklaştırılması ge!"ekmektedir(Tahiroglu, Avcı, Çekin, 2008).

Önleme çalışmalarının temelini toplum eğitimi oluşturacaktır. Çünkü ancak anne-baba ve toplumun tüm bireylerine yönelik yapılacak bilgilendirme ilk adım o[uşturacaktır. Konu hakkında bilgilenen kişi böyle bir problem olduğunda haberdar olduğunda hem kendini, hem de çevresini değerlendirme şansına sahip olacaktır (Polat, 2007:312). Ebeveynlerin koruyucu eğitim vermelerinin yararı, bu vasıtayla ebeveynlerde cinsel istismar konusunda bilgi sahibi olurlar ve bu bilgi onların kendi çocuklarının istismarına karşı uyanık olmalarına yardımcı olur (Topçu, 2009:342).

Devlet bünyesindeki hastaneler çocuk istismarını önleme ve tedavi etmeye yönelik çalışan "çocuk koruma ekipleri oluşturulmalıdır (Polat, 2007:331). Konuşulması, duyulması ayıp sayılan tabu niteliğinde olan cinselliğin tartışılabilmesi, okullarda cinsellik eğitiminin verilmesi ve multidisiplinler organize kuruluşların kurulması ile cinsel saldırı olgularının sayısında ve mağduriyetlerin görülmesinde azalma olacaktır. "devletin sosyal hizmetler kolu hemen müdahale edip, çocuğu o ortamdan uzaklaştırmalıdırlar "Aile ve küçük ile ilgili gerekli sosyal incelemelerin yapılarak, küçüğün en kısa sürede ortamdan ve istismarcılardan uzaklaştırılması gerekmektedir. (Tahiroglu, Avcı, & Çekin, 2008). Çocukları maruz kaldıkları istismarlara karşı uyarmak ve güvenlikleri açısından bazı önlemler alabilmek için; çocuklara bed.çnlerini korumaları öğretilmelidir. Özellikle cinsel istismarı önlemek için çocuklara cinsel organları yaralandığı ya da hastalandığında, bu bölgelerine yalnızca doktorların ve anne - babaların dokunabileceği, hiç kimsenin onların bedenine dokunma dokunma hakları olmadığı öğretilmelidir (Barbaroğlu, 2011). Çocuğun, istismarın nasıl bir şey olduğunu bilmesi ve böyle bir durumda karşılaştığında, en başJnda yakınında veya güvendiği bir kimseye durumunu açmasının sağlanması ön~ıli bir istismarı önleme hedefidir (Topçu, 2007:340). Çocuklarda atılganlık ve "hayır diyebilme" becerilerinin geliştirilmesi, koruyucu bir eğitim programında oldukça önemlidir. Çocuklar rahatsız (hoş olmayan) dokunmalar karşısında "hayır diyebilme" haklarının olduğunu öğrenmelidir (Akbaş & Sanberk 2011:87). Çocuklar uygunsuz cinsel davranışlar konusunda eğitilmeli, böyle bir davranışa maruz kaldıklarında ailelerine ve/ya da öğretmenlerine durumu bildirme konusunda yü.reklendirmelidirler(Doğan,2008) Çocuğun bu olayda hiçbir kusurunun olmadığı hissettirilmeli ve güven verilmelidir. İstismar ve ihmal olaylarının önlenebilmesi için toplum bilinçlendirilmeli, eğitilmeli, cinsel istismar konusunda duyarlılık ~rtırılmalıdır (Kurdoğlu, Güler, & Özgökçe, 2010).

Alınan yanıtlara göre ve literatür çalışmalarının incelenmesiyle birlikte aileye ve çocuğa eğitim verilmesi, devlet kuruluşlarının sessiz kalmaması bu sorunun önlenebilmesinde etkili olabileceği ortaya çıkmıştır. Literatür taramasındada eğitime büyük önem verildiği görülmüştür. Herşeyde olduğu gibi eğitimin öneminin vurgulandığı düşünülmektedir. Devlete ve aileye düşen görevlerin yansıtılmasına

önem veren literatür kısmında, Psikolojik danışmalarda önem vermiş ve açıklama dile getirmişlerdir.

5.9 (ÇocukCinsel İstismarına Ait Davranışlar/ eylemlere İlişkin Psikolojik Danışmanların Görüşleri

14 (%56) Psikolojik Danışman yanıtına göre "çocuğun cinsel organlarını okşama, sıkıştırma", 7 (%28) benzer yanıta göre ise "çocuk yaştaki bireye bakarak ondan zevk almak", 5 (%20) aynı cevaba göre çocuğun cinsel organına dokunma", "sıkıca sarılmak","sokulmak","tecavüz etmek" yer almaktadır. 4 (%16) benzer yanıta göre ise " istismarcı bireyin cinsel organını çocuğa zorla dokandırtması","çocuğu ellemesi veya cinsel organını çocuğa sürtmesi","cinsel organını çocuğa göstermesi" şeklindedir. 3 (%12) aynı yanıtlara göre; "çocuğu soymak/giydirmek","çocuğun cins.d organını yalamak","emmek","çocuğu soyunurken veya giyinirken izlemek", "kuçağına almak","taciz etmek" yer almaktadır. 2 (%8) benzer yanıtlara göre çocuk cinsel istismarına ait davranışlar; "çimcik atmak","sarkıntılık yapmak","çocuğu koklamak","porno film göstermek","teşhircilik" şeklindedir. 1 (%4) benzer yaiııtlarına göre ise; "tuvalette ona yardımcı olmayı isteme","kaçırma","kandırma" , "cinsel birliktelik","kışkırtıcı konuşmalar","oral seks","cinsel manaları olan sözler sc:iylemek","çocuğu banyoda izlemek" yönünde ifadeler yer almaktadır.

Alman cevaplar aynen aşağıdaki görüşleri yansıtmaktadır:

1. *Cinsel istismara örnek olabilecek davranışlar çocuğu sıkıştırmak, taciz etmek, hatta tecavüz etmek olabilir.*
2. *Çocuğu soymak giydirmek bundan dolayı zevk almak, sarılmak, kucaklamak, çocuğun cinsel organlarını yalamak, emmek .*
3. *Çocuğu çıplakken hayal etmek, okşamak sarılmak, koklamak cinsel istismara verilebilecek örnekler arasına girdiğini düşünmekteyim.*
4. *Çocuğun cinsel organlarını yalamak öpmek,sıkıştırmak,cinsel organını göstermek.*
5. *Çocuğun yanına sokulma,öpme, cinsel organını gösterme, çocuğun cinsel organlarını okşama emme, gibi davranışlar aklıma gelmektedir.*

6. *Cinsel anlamda çocuğun gerek farkında olduğu gerekse farkında olmadığı durumlarda bir büyüğü tarafından yapılan cinsel eylemlerdir. Yalama öpme, sıkıştırma, istismarcı kişinin organını göstermesi ve buna benzer şeylerdir.*
7. *Çocuk yaştaki her bir bireye bakarak ondan zevk almak bana göre cinsel istismara girmektedir. Onu izleyerek kendi cinsel organına dokunma, öpmek, sıkıştırmak vb.*
8. *Sıkıştırma, çocuğu soymak isteme (kıyafet değiştirmek için) tuvalette ona yardımcı olmayı isteme, oyun alanlarında onunla oynayarak onu bir şekilde elleme ve sıkıştırma bu tür örnekler cinsel istismar vakası için örnek teşkil edebilmektedir.*
9. *Çocuğu bakışlarıyla istismarcı bireyin tahrik etmesi, çocuklarla devamlı olarak yalnız kalmaya çalışmak, onu hediyelerle kandırmaya çalışarak yanına sokulmak, sürekli çocuklarla olabileceğini düşündüğü işler yapması, çocuğun cinsel organını okşaması.*
10. *Çocuklara karşı fazla ilgi gösterme örneğin okşama kucaklama, öpme, çimcik atma, cinsel bölgelerini elleme, okşama, yalama, tuhaf bir şekilde bakma (cinsel yönde)*
11. *Cinsel organları yalama, emme, öpme, sıkıştırma, kucağına alma, sıkıştırma gibi örnekler verebilirim.*
12. *Çocuk istismarı denince müstehcen darp, sapkın davranışlar, anormal davranışlar, tecavüz, taciz, zorlama, kaçırma, aldatma, kandırma vb. davranışlar aklıma gelir.*
13. *Öpme, sıkıştırma, cinsel bölgeleri okşama, sıkıcı sarılma, teşhirci şekilde bakma, istismarcının cinsel organını göstermesi.*
14. *Taciz, sarkıntılık, laf atmalar, porno film gösterme, çocuğu soymaya veya giydirmeye çalışmak, teşhircilik.*
15. *Bir yetişkinin bir çocuğa cinsel organını göstermesi, çocuğu şefkatle değil cinsel haz alarak okşaması, kız çocuklarının göğüslerinin-kalçalarının ellenmesi, çocuğu gereksizce öpme, en vahimi de cinsel birliktelik gerçekleştirme.*

16. *Tecavüz, ensest çocuk pornografi, teşhircilik, cinselliği kışkırtan konuşmalar, pornografik film seyrettirme, cinsel organları okşama, oral sekse kadar değişen eylemler cinsel istismar spektrumu içindedir.*
17. *Çocuğu cinsel amaçlı öpmek, onu soyunurken veya giyinirken gözlemlemek,cinsel manaları olan sözler söylemek, onu banyoda izlemek,çocuğun cinsel organa dokunmasını istemek, istismarcı kişinin mastürbasyon yaparken çocuğun izlemesini istemek cinsel istismar eylemlerine girmektedir. Cinsel istismarla ilgili suçların cezası artırılmalıdır. Medyadan bu konu ile ilgili yardım istenmelidir. Ve istismarı önlemek adına dernek kurulmalıdır.*
18. *Cinsel amaçlı yapılan her şey. Öpme sıkıştırma, bakışlarıyla taciz etmek, soyunurken izlemek, tecavüz etmek, okşamak, onunla yakın oturmaya çalışmak olabilir.*
19. *Çocuğu koklama, öpme, cinsel doyum için yanına oturma, sarılma olabilmektedir.*
20. *Çocuğa cinsel amaçlı bakışlarıyla taciz etme, soyunurken izleme, yanınq yaklaşma· onun cinsel bölgelerini okşama, istismarcı kişinin kendi organını çocuğa okşatmak istemesi, çocuğun iç giyim olan kıyafetlerini çalma onları koklama yanında taşıma olabilir.*
21. *Çocuğa sarılma, okşama, öpmek isteme, onu kucağına oturtma, cinsel organını yalatmak isteme, okşatmak isteme, çocuğa dokunmak isteme.*
22. *Çocuğu soymak isteme, elleme , sıkıştırma yalamak.*
23. *Çimcik atma, çocuğun cinsel bölgelerini elleme, istismarcı bireyin sap~ın davranışlar göstermesi, taciz, tecavüz diye düşünüyorum.*
24. *Çocuğu öpme, sıkıştırma, çocuğun cinsel organını yalama, okşama*
25. *Öpme, kucağına alma, çocuğun cinsel organını yalama,istismarcı kişi çi,j§l organına çocuğu dokundurtmak isteyebilir veya çocuğun cinsel orgq711JJ(J dokunmak isteyebilir.*

İncelenen literatür taramasında elde edilen bulgulara göre; tecavüz, .. er.syst, ç9cuk pornografi, teşhircilik, cinselliği kışkırtan konuşmalar, pornografık\filrrı şeyrettirme, cinsel organları okşama, oral sekse kadar değişen eylemler cin.sel

stismar içindedir (Tıraşçı & Gören, 2007). İstismara uğrayan çocukların %80-95'i çocuğun bildiği mekanlarda ve bildiği tanıdığı kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir (Ceylan ve ark., 2009). Çocuğun cinsel organlarının, göğüslerinin, bacaklarının ellenmesi, failin cinsel organını çocuğa tutturması veya çocuğun cinsel organına sürtmesi vb. filer ise ırza tasaddi suçunu oluşturmaktadır (Günçe, & Konanç - Onur, 1983). Cinsel istismar oral-genital, genital veya oral temas ile olabileceği gibi, teşhircilik, röntegncilik ve çocuğu pornografide kullanmak şeklinde de olabilir (Kara ve ark, 2004). Cinsel içerikli konuşma, teşhircilik ve röntgenciliktir. İstismarcı kurbana dokunabilir ya da kurbanı dokunması için zorlayabilir (Aktepe, 2009). Rusell, cinsel organları ve bedenin çıplak kısımları parmakla yoklama, giyinikken istenmeyen öpülme ve dokunmaya maruz kalanlarda; cinsel ilişki, ağızla penisi uyarma, ağızla vajinayı uyarma, ağızla anüsü uyarma ve anal ilişkiyi fiilen yaşayan ya da teşebbüs etme (Sanderson, 2010:257).

Psikolojik danışmanlardan alınan yanıtlara göre; çocuğu öpme, çocuğun cinsel organını okşama ve sıkıştırma konuları üzerinde durulmuştur. Literatür taramasında bu tür kaynaklara fazla yer verilmediği ortaya çıkmıştır. Psikolojik danışmanların cinsel istismarı daha çok fiziksel temas olarak algıladıkları sonucuna varılmıştır.

5.10 Çocuk Cinsel İstismarının Hangi Ortamlarda Gerçekleştiğine İlişkin Pslkolojlk **Danışmanların Görüşleri:**

Çocuk cinsel istismarının daha çok hangi ortamlarda gerçekleştiğine.ilişki11. görüşlerden 11 (%44) aynı yanıta göre "banyoda" olduğu yönündedir. 10 (%40) aynı yanıta göre ise" tuvalette", 9 (%36) yanıta göre "evde" olduğu, 8 (%32) aynı yanıta göre ise "çocuğun yalnız kaldığı yerlerde" 6 (%24) yanıta göre "çocuğun kendi yatak odasında","okulda", 4 (%16) benzer yanıta göre ise" parkta", "çocuğun savunmasız olduğu yerlerde, "kalabalık yerlerde", "karanlık yerlerde" olduğu belirtilmiştir. 3 (%12) aynı yanıta göre "stadyumda, "sokakta" , "arabada" ifadeleri yer almaktadır. 2 (%8) benzer yanıta göre "konser alanları" , kuyrukta beklerken", "tenha yerlerde" , "oyun alanlarında" , "sinemada" , "otobüslerde" , "her ortamda olabilir" şeklindedir. 1 (%4) benzer yanıta göre "koridorda", "yer belli

değildir",denizde veya havuzda", "emniyet edildiği aile dostlarının evinde", "kapalı ortamlarda" yönündedir.

Alınan yanıtlar aynen aşağıdaki cümleleri yansıtmaktadır.

1. *Banyoda, tuvalette,evde, salonda, çocuğun yatak odasında.*
2. *Evde çocuğun yalnız olduğu yerlerde ,okulda belki öğretmeni veya ondan daha büyük arkadaşları tarafından cinsel tacize de uğrayabilir. Evde çocuk tuvalete girdinde onu orda yalnız yakalayıp cinsel tacizde bulunulabilir. Genelde bu tür olayların şahidi olmaz,istismarcı bu konuda tecrübelidir. Tecrübelerim kadarıyla tanıkların çoğunluğu evde bulunan öbür kardeşlerdir. Sinemada meydana gelebilir.*
3. *Evde okulda sokakta, tuvaletlerde, çocuk kendi oyuncaklarıyla oynarken onu o esnada incitebilir, "senle oynayabilir miyim?" şeklinde sorular sorarak ona yaklaşmaya çalışabilir, parkta çocuğu yalnız yakaladığı her yer olabilir. Arabada yanına oturarak okşamak, sokakta cinsel istismar etme gibi davranışlar yer almaktadır.*
4. *Her ortamda olabilir, parkta ,tuvalette, salonda, arabada, koridorda, akla gelebilecek her yer olabilir.*
5. *Çocuğun yalnız kalabildiği her yerde istismarcı bu durumu kullanıp çocuğa yaklaşmaya çalışabilir. Örneğin; arabada.*
6. *İstismarın nerede olacağını kimse bilemez o an istismarcının aklından belirgin bir yer geçiyordur veya çocuğu bulunduğu ortamda hayal edip... ve yanına yaklaşarak dokunmak bile cinsel istismara giriyor bu yüzden yeri belli değildir. Evde, salonda, kalabalık yerlerde ...*
7. *Çocuğun savunmasız anne babasından uzak yerlerde yabancı birey tarafından cinsel istismaryapılabilir. Kalabalık olan yerlerde çocuğa cinsel organını sürtme gibi davranışlar olabilir. Örneğin otobüsler konser alanları, stadyumlar, herhangi bir kuyrukta beklerken olabilir.*
8. *Kapalı ortamlarda veya parklarda yalnız başına oynayan çocukların başına gelebilir, okullarda öğretmenleri tarafından cinsel istismara uğrayan çocuklar ise genellikle boş szniflarda bu eylemi gerçekleştirmektedirler.*

9. *Sosyal aktivitelerin olduğu ve çocukların savunmasız ve yalnız kaldığı yerlerde mesela spor etkinliğinde hocası ile beraberken, çocuk yatağında uyurken. Banyoda yatırken, emniyet edildiği aile dostlarının evinde de olabilir.*
10. *Çocuk cinsel istismarı daha çok eğitimsiz cahil insanların yaşadığı çevreler. zenginliğiyle her şeyi elde edebileceğini düşünebilen sapık insanların takıldığı ortamlar. varoş, tenha yerler, ormanlar dağ-bayır gibi kente ve ulaşıma uzak yerler.*
11. *Çocuğun kendini koruyamadığı yerlerde, tenha yerlerde, duşta, tuvalette, karanlık yerlerde.*
12. *Bence daha çok ailenin bulunmadığı ortamlarda veya çocukların oyun alanı diye kullandığı boş alanlarda.*
13. *Eğitim düzeyi düşük aile ve mahalle ortamlarında, ahlaki ve insani değerlerin çok düşük olduğu ortamlarda, toplumdan dışlanmış insanların aile içi ortamlarında.*
14. *Ev, okul aslında çocuğun yalnız kaldığı her yerde meydana gelebilir. Restaurant tuvaleti, okul tuvaleti ve banyodan çocuğu izlemesi gibi.*
15. *Çocuğun yalnız kaldığı yerler, tenha yerler, banyo yaparken çocuğu seyretme, karanlık yerler, kalabalık olmayan yerler, insan olmayan yerler.*
16. *Çocuğun yalnız kaldığı ortamlarda, banyoda yıkanırken, çocuğun ailesinden yardım alamayacağı yerlerde, karanlık ortamlarda, çocuğu açık kıyafet giydiği ortamlarda mesela denizde veya havuzda.*
17. *İstismarcı kimseye belli etmeden çocuğu her yerde taciz edebilir. Tuvalette, salonda, sinemada, maçta, çocuğa sokulabilir onu istismar edebilir.*
18. *Çocuğun yalnız kaldığı yerlerde, mesela kendi odasında, oyun odasında, salonda. Banyoda, tuvalette*
19. *Evde , okulda , parkta, sokakta her yerde olabilir.*
20. *Çocuğun yalnız ve savunmasız kaldığı ortamlarda evde okulda sınıfta ve ya çocuğun yıkandığı giyindiği yerlerde olabilir Örneğin banyo ve yatak odası.*
21. *Banyoda, tuvalette, evde, salonda,çocuğun yatak odasında.*
22. *Oyun parkında, banyoda, yatak odasında , çocuğun yalnız kaldığı yerlerde..*

23. *Evde , karanlık yerlerde, kimsenin olmadığı mekanlarda, ,okulda, kuyrukta beklerken*
24. *Tuvalette, banyoda, yatak odasında, çocuğun yalnız başına oynadığı yerlerde, parkta, karanlık yerlerde.*
25. *Otobüste çocuğa arkadan dokunmak, kalabalık yerlerde, dokunmaya çalışmak, arabada yanına oturarak onu ellemeye çalışmak, tuvalette olabilir.*

Olay mekanına göre incelendiğinde olguların üçünün (%27,27) açık arazide, üçünün (%27,37) işyerinde, ikisinin (%18.18) sanığın evinde, birinin (%9.09) araç içinde, birinin (%9.09) cezaevinde cereyan ettiği, birinde (%9.09) olay mekanının belirtilmediği tespit edilmiştir (Özer, Bütün, Beyaztaş, & Engin, 2007). İstismara uğra.yan çocukların %80-95'i çocuğun bildiği mekanlarda ve bildiği tanıdığı kişiler tarafından gerçekleşmektedir (Ceylan ve ark.,2009).

Psikolojik danışmanların verdiği yanıtlarda görülüyor ki; cinsel istismarın nerede meydana gelebileceği konusunda bilgi düzeyleri, literatür çalışmalarındaki kaynaklara oranla daha kapsamlı olduğu görülmektedir. Alınan yanıtlara göre; çocuk cins~1 istismarının gerçekleştiği yer olarak banyo, tuvalet ve ev cevabı üzerinde durulmuştur.

VI BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölüm Psikolojik Danışmanların çocuk cinsel istismarı ile ilgili görüşlerinin sonuçlarını içermektedir.

6.1 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarı Nedir Hakkındaki Sonuçları

Araştırma sonucunda Psikolojik danışmanların çocuk cinsel istismarı sorusunda çoğunluğun verdiği yanıtlara göre; yetişkinler tarafından çocuğa cinsel içerikli eylemler olduğu ve cinsel doyum için çocukları kullanma yönünde görüş belirtmişlerdir. Geriye kalan yanıtlarda ise, cinsel istismarın ruh sağlığı bozuk kişiler tarafından yapıldığı çocuklara pornografi izlettirmek şeklinde görüş ifade ettikleri ortaya çıkmıştır. Literatür taraması sonucu bu görüşleri destekler niteliktedir.

6.2 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Yaygınlığına İlişkin Sonuçları

Çocuk cinsel istismarının yaygınlığına ilişkin sonuçlarda Psikolojik danışmanların büyük bir yüzdeliği yaygın bir sorun ve artış olduğu şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Bazı Psikolojik Danışmanlar ise K.K.T.C ve diğer ülkeler arasında bir kıyaslama yaparak K.K.T.C'nin bu konuda diğer ülkelere oranla daha geride olduğunu açıklamışlardır, Az bir yüzdelikte olan danışmanlar ise ailelerin bu l<ônuyu gizlemelerinden dolayı yapılan araştırmaların net olmadığı yönünde görüş belirtmişlerdir. Literatürde ise daha çok Türkiye ve yabancı ülkelere ait veriler incelenmiştir.

6.3 Çocuk Cinsel İstismarı İle İlişkili Alman Ders Katılınan Sempozyum/ Seminerlere İlişkin Sonuçları

Çocuk cinsel istismarı ile ilgili alınan ders ve katılınan sempozyum/seminerlere ilişkin görüşlerde verilen yanıtlara göre büyük bir çoğunluğun bu konuyla ilgili ders almadıklan ortaya çıkmıştır. Aynı yüzdeliğe sahip Psikolojik danışmanlar konu ile ilgili sempozyum / seminlere katılırken diğer yüzdelik ise katılmamıştır. Az bir orandaki danışmanların ise çocuk cinsel istismarına ilişkin bilgileri televizyon, gazete ve internet yoluyla edindiklerini ve bu konuyla ilgili sunum/proje hazırladıkları ortaya çıkmıştır. Literatürdeki araştırma sonucunda böyle bir sonuç tespit edilememiştir.

6.4 psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Nedenlerine İlişkin Sonuçları

Çocuk cinsel istismarının nedenlerine ilişkin çıkan sonuçlarda;aileden kaynaklanan nedenlerin önemli olduğu, istismarcı kişilerin olumsuz kişilik özelliğinin olması ve ruhsal yönde sıkıntılarının olması, ve bu bireylerin çopllkluğunda cinsel istismara uğramış olabilecekleri ve çocuğun kendisinden kaynaklanan nedenlerin olabileceği şeklinde görüşler ortaya çıkmıştır. Diğer sonuçlara göre ise; evde üvey anne-baba olması, cinsel dürtülerin kontrol edilememesi, öz annenin çocukla ilgilenmemesi ve kız çocuğu olmanın önemli bir etken olduğunu vurgulamışlardır. Literatürde incelenen kaynaklarda Psikolojik danışmanlann görüşleriyle paralellik gösterdiği düşünülmektedir.

6.5 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Psikolojik Etkilerine İlişkin Sonuçları

Çocuk cinsel istismarının etkilerine ilişkin sonuçlarda büyük bir çoğunluğun verdiği yanıta göre; çocuklarda korku, içe kapanıklık ve utanç duygusu olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer danışmanların verdiği yanıtlar ise; cinsel istismara uğrayan çocuklar güven problemi, okula gitmeyi istememe,arkadaş çevresinden uzaklaşma, derslerinde başarısızlık, travma, ahlak yargısında bozukluk, karşı cinse düşmanlık, depresyon,

arkadaş çevresinden uzaklaşma, cinsel paylaşımlara yönelme, yaşam kalitesinin bozulması, dikkat dağınıklığı, çocuk fahişeliği, intihar, evden veya okuldan kaçma ve madde bağımlılığı yönünde görüş belirtmişlerdir. Literatür taramasına bakıldığında ise aynı nedenlere rastlandığı sonucu elde edilmiştir.

6.6 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarı Vakasıyla Karşılaşmasına İlişkin Sonuçları

Psikolojik danışmanların çocuk cinsel istismarı vakasıyla karşılaşmasına ilişkin sonuçlarda; büyük bir çoğunluğun bu tür olaylarla karşılaşmadığı, az bir oranın karşılaştığı sonucu ortaya çıkmıştır. Alınan yanıtlara göre kız çocuklarında cinsel istismarın daha çok meydana geldiği düşünülmektedir. Diğer bir grup işil<.olojik danışmanın ise çocuk cinsel istismarı vakasını gazete, televizyon veya füternet gibi kaynaklardan öğrendikleri sanılmaktadır. Literatüre bakılıp lp.çylendiğindeise bu tür olayların artan bir şekilde genellikle ABD'de meydana t~ldiği ve çocuk kurumlarına ait personellerin bu tür vakalarla sık sık karşılaştığı f.ij.şünülmektedir.

1% Çocuk Cinsel İstismarının Gerek Aile Gerekse Çocuk Tarafından ıı.Jdanmasınaİlişkin Psikolojik Danışmanların Sonuçları

Çocuk cinsel istismarının gerek aile gerekse çocuk tarafından saklanmasına lşkin sonuçların değerlendirilmesinde, büyük orandaki Psikolojik danışmanlar)plumun bu tür olaylara ayıplayıcı bir gözle bakması ve çocuğun bu durumu ıklaması ile birlikte şiddet görmekten korkması şeklinde yanıtlar belirtilmiştir. ğer sonuçlarda ise; cinsel istismarı uygulayan kişinin aileden biri olması,çocuğun şadığı durumu normal zannetmesi, ailenin çocuğu bilinçli olarak satmak istemesi, danmasının normal olduğunun düşünülmesi gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Az bir simdeki Psikolojik danışmanların ise verdiği yanıtlara göre; olayı gizli tutmakla nuslarının korunacağını düşünmeleri ve hem ailenin hem de çocuğun bu durumun nç verici bir olay olduğunu düşünmeleri şeklinde görüşler ortaya çıkmıştır. eratür çalışmalarında ulaşılan sonuçlara göre benzer cevapların yer aldığı ılmaktadır.

6.8 Psikolojik Danışmanların Çocuk Cinsel İstismarının Önlenmesine İlişkin Sonuçları

Psikolojik danışmanların çocuk cinsel istismarının önlenmesine ilişkin gdriişlerinin incelenmesinde çoğunluğun verdiği yanıtlara göre toplumda ve okullarda önleyici programların olması, çocuklara cinsellik konusunda bilgi verilmesi, çocuklara hayır denilmesinin öğretilmesi, sosyal hizmet uzmanlarının ailelerin yaşam tarzlarını kontrol etmesinin, üniversitelerin Psikolojik Danışmanlık Ve Rehberlik· bölümünün müfredatına cinsel eğitim ile ilgili ders verilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır. Diğer yanıtlara göre ise ilgili kuruluşların bu tür vakaların ön.lenmesi için yayınlar yapması, eğitimler vermesi, konferans/sempozyum ve kurslar düzenlemesi gerektiği, iyileştiriciden çok önleyici eğitim ve rehberlik yapilması,ailenin uygunsu televizyon kanallarını kaldırması gerektiği, bu suçu işleyenlerin yasal cezasının artırılması gerekli olduğu, sonucuna ulaşılmıştır. Bir dfğer Psikolojik danışmanlardan alınan yanıtlara göre ise; ailelere bu konu ile ilgili eğitim verilmesi,medyanın cinsel içerikli programları yayından kaldırması, çocukların evde üvey anne anne -baba ile uzun süre yalnız bırakılmaması, okul öı;icesindenlise sona kadar cinsel eğitim müfredat programına dahil edilmesi, okulun şi.ipheli şahıslara karşı önlem alması ve okullardaki Psikolojik danışman sayısının arttırılması gerektiği sonuçlara ulaşılmıştır. Literatür taramasında ise bu tür sonuçlarla benzer sonuçlar çıktığı ancak bazı teorik bilgilere de yer verildiği görülmüştür.

6.9 Çocuk Cinsel İstismarına Ait Davranışlar/ eylemlere İlişkin Psikolojik Danışmanların Sonuçları

Çocuk cinsel istismarına ilişkin davranış/eylemlere yönelik Psikolojik çlanışmanlarıngörüşlerinin sonucunda büyük bir çoğunluk çocuğun cinsel organlarını pkşama,sıkıştırma yönünde yanıt vermişlerdir. Diğer yanıtlara göre ise çocuk yaştaki pireye bakarak ondan zevk alınması, sıkıca sarınılması, tecavüz edilmesi, istismarcı kişinin çocuğa cinsel organını göstermesi, çocuğu soyması / giydirmeye çalışması, zorla porno izlettirmesi ve cinsel içerikli sözler söylenmesi şeklinde açıklamışlardır. Literatür taraması sonucu bu görüşlerin bir çoğu bulunmuştur .

„.10 Çocuk Cinsel İstismarının Hangi Ortamlarda Gerçekleştiğine İlişkin 'sikolojik Danışmanların Sonuçları

Çocuk cinsel istismarının hangi ortamlarda meydana geldiğine ilişkin örüşlerin sonucunda alınan yanıtlarda büyük bir çoğunluk banyoda ve tuvalette anıtını vermişlerdir. Diğer yanıtlara göre ise çocuğun yalnız kaldığı yerlerde, ocuğun yatak odasında, okulda parkta, çocuğun savunmasız olduğu ve kalabalık erlerde, oyun alanlarında ve sinemada olabileceği yönünde görüş bildirmişlerdir. ıcelenen literatür taramasında ise bu yanıtlara uygun bilgi kaynaklarına ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda genel olarak görülmüştür ki; Psikolojik danışmanlarla 'eratür taramasındaki bilgiler eşleşmektedir ve birbirini tamamlamaktadır. Farklı an noktalar ise, literatür taramasında daha geniş kapsamlı bilgiler ve daha tıbbi rimler kullanılmıştır. Ancak psikolojik danışmanlar daha anlaşılır ve yalın bir dil ıllanmışlardır. Diğer bir genel sonuç ise; Psikolojik danışmanların çocuk cinsel iismarı ile ilgili ders almadıkları ve bu tür bilgileri gazete ,televizyon ve internet bi kaynaklardan öğrenmiş olduklarıdır. Bu bilgilerin ise ne kadar bilimsel olduğu ıışılmaktadır.

?.Öneriler

Araştırmanın bulgu ve sonuçlarına dayanarak aşağıdaki öneriler getirilmiştir.

'..!Psikolojik Danışmanlara Yönelik Öneriler

- Üniversite dersleri dışında bu konu ilgili kaynaklardan araştırılmalı ve gündem takip edilmelidir.
- Bu konuyla ilgili uzmanlardan süpervizyon alınmalıdır.
- Çocuk cinsel istismarı vakasıyla karşılaşma durumunda baş edilemeyen durumlardan uzmanlaşmış Psikolojik danışman ve Rehberlere yönlendirilmelidir.
- Çocuk cinsel istismarı vakasıyla karşılaşılan durumunda çocuğun gerçekleri anlatması için teşvik edilmelidir.

- Çocukla danışma sürecinde iken , aile üyelerinden herhangi biri bu sürece dahil edilmemelidir.
- Psikolojik danışmanlar sivil toplum örgütleriyle,öğretmenlerle ve ailelerle iş birliği içersisinde olmalıdır.
- Psikolojik danışmanlar ,iyileştirici rehberlikten çok önleyici rehberlik üzerinde yoğunlaşmalıdırlar.
- Psikolojik danışmanlar konuyla ilgili seminer /sempozyum düzenlemelidirler.
- Psikolojik Danışmanlar tarafından ders başarısızlığı söz konusu olan çocuklar incelenmeli ve araştırma yapılmalıdır.

6.2.2 Devlet Kurumlarına Yönelik Öneriler:

- Ülkemizde var olan çocuk cinsel istismarının yaygınlığı ve sıklığı devlet ve sivil toplum örgütleri tarafından sürekli olarak denetlenmelidir. Şüpheli aileler kontrol edilmelidir.
- Çocuk cinsel istismarına maruz kalan çocuk hemen o bölgeden uzaklaştırılıp devlet tarafından korunmalıdır.
- İlgili bakanlıklar konu ile ilgili yeni düzenlemeler getirmelidir.
- Polislerin cinsel istismar konusunda eğitilmesi gerekmektedir.
- K.K.T.C var olmayan tüm ilkokullara Psikolojik danışman ataması yapılması gerekmektedir. Orta ve Lisedeki okullardaki Psikolojik danışman sayısı ise artırılmalıdır.
- Çocuk istismarı hakkında devlet bünyesine ait olan kurumlar açılmalıdır. Ve burada ilgili uzman kişiler yer almalıdır.

6.2.3 Üniversitelere Yönelik Öneriler:

- Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümümün müfredatına çocuk istismarı konusu kapsamlı bir şekilde dahil edilmelidir.
- Toplumsal konuları içeren tüm bölümlere çocuk istismarı konusu dahil edilmelidir.

- Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümünde çocuk cinsel istismarı konusu uzman kişilerce verilmelidir.
- Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümünde ; bu konunun yasal boyutu ile ilgili ders verilmesi gerekmektedir.

6.2.4 Okullara Yönelik Öneriler:

- Okullarda cinsel istismarla ilgili tarama çalışmaları yapılarak risk altındaki öğrenciler saptanmalıdır.
- Okullarda cinsel istismardan korunma programlarının düzenlenmesi ve uygulanması gerekmektedir.
- Okul müdürü, öğretmenler ve psikolojik danışmanlar iş birliği içinde çalışmalıdır.
- Okul dışında bulunan ve istismarcı olduğundan şüphe edilen şahıslar okuldan uzaklaştırılmalıdır.
- Cinsel istismar suçu işleyen yaşça büyük çocuklar okuldan uzaklaştırılmalıdır.
- Cinsel istismarı önlemek ve tedbir almak amaçlı kitaplar dağıtılmalıdır (Ek 2).

6.2.5 Öğretmenlere Yapılan Öneriler:

- Öğretmenler çocuk cinsel istismarı konusu ile bilinçlendirilmelidir
- Çocuk cinsel istismarı ile ilgili bir durum fark edildiği zaman ilgili kurumlara başvurulmalıdır.
- Öğrenciler hakkındaki olumlu veya olumsuz gözlemler gerektiği zaman okul psikolojik danışmanına aktarmalıdır.
- Okul psikolojik danışmanıyla ortak bir iş birliği ile çalışılmalıdır.
- Olumsuz bir durum hissedildiğinde ,öğrencinin ailesi okula çağrılıp görüşülmelidir.
- Gerekli görülen her zaman veli toplantıları yapılmalıdır.

- Herhangi bir öğrencinin öğretmenine bahsettiği, cinsel istismar ile ilgili bir konu araştırmalıdır .

.2.6 Ailelere Yönelik Öneriler:

- Aileler çocuklarına nasıl bir ilişki kurması konusunda eğitim almalıdır.
- Cinsel istismar konusunda konuşan çocuk ile ilgili olayın doğruluğu araştırmalıdırlar.
- Çocuk cinsel eğitimi hakkında ailelerin bilinçlenmesi gerekmektedir.
- Evde kız ve erkek çocukların odalarının ayrılması gerekmektedir.
- İstismarcı olduğundan şüphe edilen birey ailenin bir üyesi tarafından ihbar edilmelidir.
- Evdeki porno içerikli kanallar, gazeteye veya dergiler ortadan kaldırılmalıdır.
- Çocuk üvey anne-baba ile birlikte yaşıyorsa, uzun süre evde yalnız bırakmamalıdır.
- Çocuğa ait olduğu yaş seviyesine uygun cinsel eğitim verilmelidir.
- Çocuk bir şeyler anlattığı zaman dinlenmeli ve şefkat gösterilmelidir.

5.2.7 İleriki araştırmacılara Yönelik Öneriler:

Bu araştırmada çocuk cinsel istismarı konusu derinlemesine incelenmiştir. Bundan sonraki çalışmalarda çocuk istismarının alt dalları kapsamlı bir şekilde incelenebilir.

İleriki araştırmalarda, psikolojik danışmanlarla beraber çocuk istismarının diğer dalarlıda nitel yöntemle incelenebilir.

Bu araştırmada nitel bir yöntem kullanılmıştır, nicel yöntemlerle de incelenebilir. Ayrıca her iki yöntemde aynı anda kullanılıp incelenebilir.

Cinsel istismar hakkında ailelere ve öğretmenlere yönelik bir çalışma yapılabilir.

Araştırmalarda daha çok çocuk cinsel istismarının önlenmesine ilişkin çalışmalar bulunmaktadır. Nedenlerine yönelik araştırmalar da yapılabilir.

Araştırma, Mağusa bölgesindeki Psikolojik Danışmanlarla yapılmıştır, diğer bölgelerdeki danışmanlarla da yapılabilir.

Literatür çalışmasında tüm yaş gruplarındaki çocuklar incelenmiştir. Sınırlı bir yaş grubuna göre araştırılabilir.

Başka bir araştırmada istismarcı kişinin özellikleri derinden incelenebilir.

KAYNAKLAR

Adalı, N.(2007). "10-12 Yaş Grubu İstismarı Ebeveyn Ve Çocuk Bilgilendirme Çalışması" Tezsiz Yüksek Lisans Programı Dönem Projesi Akara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uygulamaları (Klinik) Psikoloji Anabilim Dalı, Ankara.

Altaş, E. (2009). "Çocukların Cinsel İstismar Suçu" Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Kamu Hukuku Programı Yaymlanmış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Akdoğan, H. (2005). Çocuğun Cinsel İstismarı ve Türkiye' de Çocuk Cinsel İstismarını Önlemeye Yönelik Çalışmalar. Polis Bilimleri Dergisi Cilt :7(1).

Akbaş, T & Sanberk, İ. (2011) Çocuklara Yönelik Cinsel Taciz ve Koruyucu Eğitim Karahan Yayınları: 111 Bara Ofset

Akgiray,A.(2007) "Çocuk İstismarı:8-10 Yaş Çocuklarında İstismarı Önleme Yöntemleri" Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Tezsiz Yüksek Lisans Programı Dönem Projesi,Ankara.

Aktepe, E. (2009). *Çocukluk Çağı Cinsel İstismarı Psikiyatride Güncel Yak/aşımlar -Current Approaches In Psychiatry ;1:95-119.*

Alikaşifoğlu, M. (2007). "Cinsel İstismar" Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi No:57 Nisan s. 183-192.

Andrews, G., Corry ,J., Slade, T., İssakidis, C & Swaston, H. (2004). "Child Sexual Abuse" Chapter 23 p.1851-1853.

Avcı A, & Tahiroğlu A.(2007). Cinsel İstismar. Aysev, A. & Taner, Y. editörler. Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları. 1.Baskı, İstanbul, Golden Print.721-736.

Aydın, B. (1997). Çocuk ve Ergen Psikolojisi, İstanbul :Marmara Üniversitesi Vafkı Yayınları.sf: 107.

Barbaroğlu, A. (2011). Çocuk Psikolojisi ve Ruh Sağlığı Birinci Baskı Vize Basın Yayın Ankara.

Bayraktar. M.M. (2009). http://www.adlitip.org/?p=28.

Bahçecik, N. & Kavaklı, A.(1993). " Çocuk İstismarı ve İhmali Hazırlayıcı Nedenler" Hemşirelik Bülteni, cilt:VII, sayı:28, 33 - 38.

Bakır B. (2006). "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinde Aile İçi Çocuk **İstismarı** ve Öfke Tetikleyicileri arasındaki İlişkinin İncelenmesi" İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi İstanbul.

Bilir, Ş., Arı, M., B. Dönmez, N., Atik, B., San, P. (1991). "Türkiye'nin 16 İlinde 4-12 Yaşlar Arasındaki 50473 Çocuğa Fiziksel Ceza Verme Sıklığı ve Buna İlişkin Problem Durumlarının İncelenmesi",Aile *ve Toplum,* C.l, No.l, 56-72.

Bilir, Ş., Arı, M., B. Dönmez, & Güneysu,S.(1991). "4-12 Yaşları Arasındaki 16.100 Çocukta, Örselenme Durumu İle İlgili Bir İnceleme". Çocuk İstismarı ve İhmali. Ankara: Gözde Repro Ofset, 1991.

Blagg, H. (1989). Child Sexual Abuse: Listening, Hearing and Validating The Experiences of Children Cornie Wattaın, NSPCC and John Hughes and Harry Blagg, Depertment of Social Administration Lancaster University 59-89.

Boğdan, R. C. & Biklen, S, K. (1992). Qualitative research for education:An introduction to theory and methods. Boston: Allyn and Bacon.

Bulut, I. (1996). Genç Anne ve Çocuk İstismarı, Bizim Büro, Ankara.

Burns, R.C. & Kaufman, S,H. (1972). Actions,styles and symbols in kinetic family **drawing**: An Interpretative Mnual Newyork: Brunner **/** Mazel.

Byers, J. (1999). "Çocuk İstismarını Önleme: Önleyici Programlar ve Halk ,Ti;iHtimî" Çocuk İstismarı ve İhmali, Derleyenler E. Konanç, İ. Gürkaynak, A. Egemen, Ankara, Ofset Tipo Matbaacılık.

Ceylan .A., Tuncer O,.Melek M., Akgün C., & Gülmehmet F.,Erden Ö (2009). Van Bölgesindeki Çocuklarda Cinsel İstismar. Van Tıp Dergisi :16 (4):131-134.

Cicchetti, D. & Sheree, L, T. (2005). " Child Maltreatment". Annual Review of **Clinical** Psychology, 1, 410-450.

Gil, W.(1978). Child Abuse. New York :Free Press, (s.14-44).

Courtois, C. A. (1993). Adult Survivors of Child Sexual Abuse Families International, Inc. 11700 West Lake Park Drive Milwaukee, WI 53224 United States.

Crewdson, J. (1988). *Sexual Abuse of Children in America.* By Silence Betrayed Boston; Little Brown, 1988:67.

Çağlarmak A. (2006). "Yerleşik Olan ve Olmayan Ailelerde Çocuk İstismarı Yaygınlığının İncelenmesi" Yüksek Lisans Tezi Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi ,İzmir.

Çakmak S & Çakmak, S (2011) Özel Eğitime İhtiyaç Duyan Çocuklarda Cinsel Eğitim Uygulamaları Birinci Baskı Vize Basın Yayın Ankara sf 40-45

Çavuşoğlu, H. & Algıer, L. (1992). "Çocuk İstismarı,İhınali ve Hemşirenin Sorumlulukları" III.Ulusal Hemşirelik Kongresi, Sivas,204-211.

Çelik, G. G., Tahiroğlu, Y.A., Avcı, A., Meral, D. & Çekin, N. (2008). İstismar Olgularında Asılsız İddialar: Bir Olgu Sunumu Anadolu Psikiyatri Dergisi 9:48-53.

Çengel-Kültür, E., Çuhadaroğlu-Çetin, F. & Gökler, B. (2007). Demographic and clinical features of child abuse and neglect cases. *The Turkish Journal of Pediatrics:*, 49, 253-265.

Dağlı, S. (2008). "Ailede Çocuk İstismarı İle Bilişsel İşlevler Arasındaki İlişkinin incelenmesi" İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi,2008 İstanbul.

Daro, D. (1988). Confronting Child Abuse, New York: Free Press,s:34-45.

Dünya Çocuklarının Durumu. (2005). UNICEF, Ankara, ss 28-35.

Dixon, L., Browne, K. & Hamilton-Giachritsis, C. (2005). Risk factors of parents abused aş children: a mediational analysis of the intergenerational continuity of child maltreatment (Partl). *Journal of Child Psychology and Psychiatry,* 46(1), 46-47.

Doğan ,Ö.Ö. (2009). "Çocuk İstismarına Uğrayan Ergenlerde Bireysel, Ailesel ve İstismara Ait Özelliklerin Tanımlanarak, İstismara Uğrama ve Psikiyatrik Bozukluk Oluşumu Üzerine Etkilerinin Araştırılması: Kontrollü Bir Çalışma" Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İzmir.

Doğan, S. (2008). Cinsel İstismarda Davranışı Gösteren Ergenler: İki Olgu Ve Konunun Gözden Geçirilmesi *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi : 15 (3).*

Erol, D.(2007). Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğetmenlerin Çocuklarındaki Fiziksel İstismar Belirtilerine İlişkin Farkındalıklar İlköğretim Anabilim Dalı Okulöncesi Öğretmenliği Programı Yüksek Lisans Tezi Eskişehir.

Faller, K. C. (1981). Social work with abused and neglected children :Amaual of interdisciplinary practice., New York : Free Press.

Finkelhom, D. (1994). The International Epidemiology Of Child Sexual Abuse, Child Abuse and Neglect 18(5): 408-416.

Finkelhor, D. & Korbin, J. (1988). Child Abuse as an International Issue. Family Research Laboratory, University of New Hampshire, Durham, NH, USA s:108.

Fitzgerald, T. (2001). Cape York Justice Study, Volume 1,Volume 2: The Situation of Cape York İndigenous Communities,Volume 3: Appendices and Attachments, November, Advanced Copy.

lfontes, A.L. (2005). Child Abuse and Culture: Working with Diverse Families, New York, The Guilford Press,s:34:42.

§iarbarino, J. (1978). The human ecologyof child **maltreatment :A conceptual** jııodel for research . Journal of Marriage and the Family 721-736.

Garbarino, J. & Gilliam,G. (1980). Understanding abusive families. Lexington, MA: Lexington Books.

(İJiardino, Angelo P., Christian, Cindy W., Giardino,Eileen R. (1997). A Practical Guide to the Evaluation of Child Physical Abuse and Neglect. Thousand Oaks, ca:Sage Publications.

Gölge B,Z.(2005)Nöropsikiyatri Arşivi,2005;42(1-2-3-4):19-28 *Abuse and Neglect,* 12, 3-23. Vol.3, No.2, October.

Gündel, A (2009). Cinsel Saldırı Cinsel İstismar Cinsel Taciz -Rızaen Irza Geçme- Hürriyeti Kısıtlama Alıkoyma- Fuhuş ve Müstehcen Yayın Suçları Seçkin Yayınları.

Günçe, G. (1999). "Çocuğun Cinsel İstismarı". Çocuk İstismarı ve İhmali. (Der:Esin Konanç, İpek Gürkaynak, Ayten Egemen). Ankara: Ofset Tipo Matbaacılık.

Güner, İ.Ş., Güner,S., & Şahan, H.M. (2010). "Çocuklarda Sosyal ve Medikal Bir Problem; İstismar Van Tıp Dergisi: 17 (3): 108-113.

Gwen, G. (1994). A reviev of the literature on false allegations of sexual abuse in childhood. Treating Survivors of Satanist Abuse; 56-69.

İlkkaracan, P. (1996). "Çocuklara Yönelik Cinsel Taciz". Sıcak Yuva Masalı. Aile içi Siddet ve Cinsel Taciz. (Der: Pınar İlkkaracan, Leyla Gülçin, Canan Arın). istanbul: Metis Yayınları.

İşeri, E, (2008). Cinsel istismar. Çetin, F.Ç., Pehlivantürk, B., Ünal, F., Uslu, R., İşeri,. E.,Türkbay, T., Coşkun A., Miral S, Motavallı N, (Ed). **Çocuk ve Ergen** Psikiyatrisi Temel Kitabı. 1.Baskı, Ankara, Hekimler Yayın Birliği. 470-477.

Innak,Y.I. (2008). "Çocuk İstismarı Ve İhmalinin Yaygınlığı ve Dayanıklılıkla İlişkili Faktörler" Doktora Tezi Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı ,İzmir

Hancı, H. (2002). "Adli Tıp ve Adli Tıp bilimler", Seçkin Yayıncılık, Ankara, 265-270.

Jersild, A. (1975). Çocuk Psikolojisi,(Çeviren:Gülseren Günce)Ankara, Ankara üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları,s.56-60.

Kara, B., Biçer, Ü. & Gökalp, A. (2004). "Çocuk İstismarı", Çocuk Hastalıkları ve 22 Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, *Cilt:2, Sayı:4.*

Kara, B., Biçer., Ü. & Gökalp, A.S. (2004). (Department of pediatrics, Kocaeli Universityy Faculty of Medicine,Kocaeli,Turkey). Child abuse. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi 2004 ; 47:140-151.

Kara, Ö. (2010). "Ankara İlinde Görev Yapan Pediatri Asistanları Uzmanları ve Pratisyen Hekimlerin Çocuk İstismarı Ve İhmali Konusunda Bilgi Düzeyleri Ve Yaklaşımlarının Karşılaştırılması" Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı Tıpta Uzmanlık Tezi Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi. Ankara

Kars, O. (1994). Çocuk İstismarı ve İhmalinin Nedenleri ve Okul Başarısına Etkisi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara..

C<.artal, H.(2007). The Effect of Mother -Child Education Program which is One of the Early Childhood Education Programs on Cognitive Development Of Six Age

Children Elementary Education Online, 6(2), 234-248, 2007.İlköğretim Online, 6(2), 234-248, 2007. [Online]: http://ilkogretim-online.org.tr.

Kaya, E. (2009). Çocuk İstismarı ve İhmalinin Saptanmasında Nükleer Tıp Yöntemlerinin Kullanımı *Acıbadem Hastanesi Nükleer Tıp Kliniği* Güncel Pediatri **Dergisi,** Galenos Yayınevi.

Karanfil R., Alpcar ,R & Orhan,Ö.(2010). Çocuğun Cinsel İstismarı İle İlgili Asılsız İddialar ve Paranoid Bozukluk:İki Olgu Sunumu Türk Psikiyatri Dergisi, 21.

Keskin, G. & Çam, O. (2005). Çocuk cinsel istismarına psikodinamik hemşirelik yaklaşımı. *Yeni Symposium, 43 (3),* 118-125.

Kolko D. J. (1996). "Child Physical Abuse". The Apsac Handbook on Child **Maltreatment.** (Ed: John Briere, Lucy Berliner, Josephine A. Bulkley, Carole Jenny, Teresa Reid). London: Sage Publications.

Krystal, H. (1971). 'Trauma and affects', in H.Krystal & W.Neiderland(eds).Psychic Traumatization : After affects, İndividuals and Communities (pp.82-83), USA, International Psychiatry Clinics.

Kurdoğlu,M., Güler,A., & Özgökçe,Ç. (2010). Tükiye'nin Doğusunda Çocukluk Çağındaki Cinsel İstismar Olgularının Değerlendirilmesi.Türk Jinekoloji ve **Obstetrik** Derneği Dergisi,Cilt:7,Sayı:4 Sayfa 285-289.

Kocaer,Ü. (2006). "Hekim Ve Hemşirelerin Çocuk İstismarı Ve İhmaline **Yönelik** Farkındalık Düzeyleri" Yüksek Lisans Tezi Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı İstanbul.

Kutchinsky, B. (1999). "Çocuğun Cinsel İstismarı:Yaygınlık, Müdahale Ve Önleme" Esin Konanç ve diğ(Der), Çocuk İstismarı ve ihmali,Ankara :Pelin ofset, ss:164.

Kuş, E. (2003). Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri Nitel mi, Nicel mi? .Ankara:Anı Yayıncılık.

Kallf, D. (1980). Sand play:A psychotherapeutic approach to the psyche. Santa Monica. CA:Sigo Press.

Kritsberg, W. (1993). The Invisible Wound: A New Approach To Healing Childhood sexual Trauma. New York: Bantam Books (s:23-71).

Maltz, W. & Beverly, H. (1987). Incest and sexuality: A guide o understanding and healing. San Francisco, CA: Josey-Bass/Lexington Books.

Ovayolu,N.,Uçan,Ö. & Serindağ,S.(2007). Çocuklarda Cinsel İstismar ve Etkileri.Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi,Cilt2,Sayı :4.

Öner,U. (1996). Farklı okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Çocuk İstismarı Potansiyelinin İncelenmesi ,Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi,Ankara.

Özer,E., Bütün,C., Beyaztaş,Y.F., & Engin,A. (2007). Çorum Adli Tıp Şube Müdürlüğüne 2006-2007 Yıllarında Başvuran Cinsel İstismar Mağduru Çocuk Olgularmın Değerlendirilmesi C.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi 29 (2): 51-55.

Öztürk, B. (2004). Türk Ceza Kanunu Reformu, Birinci Kitap, Toplumsal Değişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu Paneli, 21-22 Mayıs Ankara, TBB, s. 143, 144.

Paradise, J. E., Rose, L., Sleeper, L. A. & Nathanson, M. (1994). Behavior, family function, school performance, and predictors of persistent disturbance in sexually abused children. *Pediatrics,* 93(3), 456-463.

Paslı, F. (2009). Örselenme Kuşkusuyla Gazi Üniversitesi Çocuk Koruma Merkezi Tarafından Bildirimleri Yapılan Çocukların Adli ve Sosyal Süreçlerinin İncelenmesi. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Disiplinlerarası Sosyal Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara.

Pipe, M., Lamb, M., Orbach, Y., & Cederborg, A. (2007). Child sexual abuse: Disclosure, delay, and denial. *Mahwah NJ US Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 318.(l* l-6678-117-177-197).

Polat, O. (1999). Çocukve Şiddet, Der Yayınları, İstanbul, ss :212-237.

Polat, O. (2001). Çocuk ve Şiddet DER yayınları, 2001, İstanbul ss:138-150.

Polat, O., Yapıcı, Ö., & Yenilmez, M. (2005). Çocuklarda cinsel istismar. Klinik Çocuk Forumu;Ocak-Şubat;l9-23.

Polat, O. (2007). Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı-Tanımlar, Ankara. Seçkin Yayıncılık, s. 23-50.

Runyan, D.,Corrine, W., & Ikeda, R. (2002). "Child Abuse and Neglect By Parents and nther Caregivers", In: World report on violence and health. KrugEG, Dahlberg LL, Mercy JA. (eds). World Health Organization, Geneva, 55-89.

Sarıbeyoğlu, N.S. (2007). " Lise Öğrencilerinde Aile İçi Çocuk İstismarı ile Zorbalık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi,İstanbul.

Sandalcı, F. (2004). Aile İçinde ve Aile Dışında Uğradığı Cinsel İstismar Nedeni ile Korunma Altına Alınan ve SHÇEK Genel Müdürlüğü'ne Bağlı Kuruluşlarda Bakılan Çocukların Sosyo-Ekonomik Özellikleri ve Korunma Süreçleri. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Sanderson, C. (2010). Çocuğun Cinsel Eğitimi Ve Cinsel Tacizden Korunma Rehberi (Çev. A. Hekimoğlu, F. Şar). Ana -Baba- Çocuk Eğitimi Dizisi Sistem Yayıncılık:704-sf: 102-391.

Sheldrick, C.(1991). "Adult Sequelae of Child Sexual Abuse" British Journal of Psychiatry., vol.158, 55-64.

Solnit,J(1973) Beyond the Best Interest of the Child New York:free Press.1973.

Sözüer, A. (2004). Adalet Komisyonu Görüsme Tutanakları, in: Güney, Niyazi/Özdemir, Kenan/Balo, Yusuf Solmaz, Gerekçe ve Tutanaklarla Karsılastırmalı Yeni Türk Ceza Kanunu, Adil, Kasım 2004, s. 346.

Stanly, J. (2003). Child Sexual Abuse in Indigenous Communities Australian Institute of Criminology GPO Box 2944 Canberra ACT, 2601, Australia.

Steele, B. F. (1986). "Notes on the Lasting Effects of Early Child ABUSE Throught the Life Cycle" Child Abuse and Neglect, Vol. 10, ss. 283-289.

Taneri,Y. & Gökler, B. (2004). Çocuk İstismar Ve İhmali : Psikiyatrik Yönleri Derleme *Hacettepe Tıp Dergisi* 2004; 35:84-87.

Sürücü, M. S. (2009). 11-17 Yaş Orta Düzeyde Zihin Engelli Kız Ergenlerin Temel Cinsel Bilgi Ve Cinsel İstismarı Algılamalarının Belirlenmesi Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Özel Eğitim Ana Bilim Dalı Zihinsel Engelliler Öğretmenliği Bilim Dalı .İzmir.

Tahiroglu,A., Avcı,A., & Çekin,N.(2008).Çocuk İstismarı, Ruh Sağlığı ve Adli Bildirim Zorunluluğu. Anadolu Psikiyatri Dergisi;9:2-10.

Tıraşçı, Y. & Gören, S. (2007). Çocuk İstismarı ve İhmali. Dicle Tıp Dergisi Cilt:34. Sayı:1.

Turhan,E., Sangün,Ö., & İnandı, T. (2006). Birinci Basamakta Çocuk İstismarı ve Önlenmesi sted 2006 cilt 15 sayı 9 ,154.

Topbaş, M. (2004). İnsanlığın Büyük Bir Ayıbı: Çocuk İstismarı TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni 3 (4) : 9.

Topçu,S.(2009). Cinsel İstismar,Ankara.Phonix Yayınları, (17-350).

Tüzün, O. (2008). " Kendine Zarar Verme Davranışı Olan Ergenlerin Aleksitimi Mizaç ve Karakter Özellikleri ve Çocukluk Dönemi İhmal Ve İstismarı Yönünden Değerlendirilmesi" İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Uygulamalı Psikoloji Bilim Dalı Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

Uysal, A. (1998). "Çocuk İstismarı ve İhmalinin Belirti ve Risklerini Tamlamada Hemşire ve Ebelerin Bilgi Düzeylerinin Saptanması" Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hemşirelik Programı, Yayınlanmış Yiiksek Lisans Tezi,İzmir.

Uzuner, Y. (1999). *Sosyal Bilimlerde araştırma Yöntemleri.* Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Ünal, F. (2008). Ailede Çocuk İstismarı Ve İhmali.TSAI Yıl :12, S:1 Nisan s.9-16.

Veltkamp, L.J. (1989). Use of fables in clinical assessment of contested child sexual abuse. Child Psychiatry & Hum. Develop 16/4 126-130.

World Health Organization. (2002). World Report on Volence and Health. 2002; Geneva.

Yağmur ,F., Öztop, D., & ,Asil, H. (2008). Çocukların Cinsel İstismarı. Çocuk Dergisi 8 (2) :77-80.

Yaman, H & Erdoğan, Y. (2007). İnternet Kullanımının Türkçeye Etkileri: Nitel Bir Araştırma Journal of Language and Linguistic Studies.

Yavuzer,H (2003) Çocuğu tanımak ve anlamak .İstanbul Remi Kitabevi s.67-68

Yenibaş,R.& Şirin, A. (2007). Ailede Çocuğun İstismarı ve Umutsuzluk sf 40-45

{ıldırım, Ali. & Şimşek, H. (2000). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. kinci Baskı .Ankara.

'üksel, Ş & Akvardar, Y. (1991). Cinsel tecavüze uğrayan kişilere karşı alınan tavır. 7. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi Çalışmaları İzmir.

'ilmaz, B. (2002). "Çocuklarda Cinsel İstismar:Risk Etmenleri",Türk Psi.1{9loji :ülteni, Sayı:24-25, ss.74.

Yılmaz, E. (2001). Hukuk Sözlügü, 9. Baskı, Yetkin, Ankara 2005, s. 587; Safak, Ali, Ansiklopedik Hukuk Sözlügü, 4. Baskı, Selim Kitabevi, Ankara 2002, s. 230; Sener, Esat, Hukuk Sözlügü, Ankara, s. 378.

Zoroğlu, S. S., Tüzün, Ü., Şar, V., Öztürk, M., Eröcal Kora, M., & Alyanak, B. (2001). Çocukluk dönemi istismar ve ihmalinin olası sonuçları. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2(2), 69-78.

Zulliger, H. (1980). Çocukta Ruhsal Bozukluklar ve Tedavisi, İstanbul, Bozok Yayınları, 1980 Gölge B,Z.(2005)Nöropsikiyatri Arşivi,2005;42(1-2-3-4):19-28 *Abuse and Neglect,* 12, 3-23. Vol.3, No.2, October.

Yılmaz, G. (2009). "Cinsel İstismara Uğramış ve Uğramamış 6-12 Yaş Grubundaki Çocukların Aile Resmi Çizimleri, Davranış Sorunları ve Ailelerin İşlevsel Özelliklerinin İncelenmesi" Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programı Yüksek Lisans Tezi Ankara.

Zoroğlu, S.S., Tüzün, Ü., Şar, V., Öztürk, M., Eröcal Kora, M., & Alyanak, B. (2001). Çocukluk dönemi istismar ve ihmalinin olası sonuçları. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2(2), 69-78.

Zulliger, H. (1980). Çocukta Ruhsal Bozukluklar ve Tedavisi, İstanbul, Bozok Yayınları, 1980

İnternet Kaynakları:

www.0-18.org

http://www.shcek.gov.tr/cocuk-fahiseligi-pomografısi-ve-satisi-ile-ilgili-cocuk-lıaklari-sozlesmesine-ek-ihtiyari-protokol.aspx

-www.genbilim.com Gen Bilim Türkiye Bilim Sitesi Ahlak Gen Bilim Türkiye Bilim Sitesi

http ://webcache. goo gleusercontent.com/ search? q=cache:krKBAJ OQxukJ :www. varol lıscupsikoterapi.net/SFreud.html+cinsel+istismar+oedipus&cd=l l&hl=tr&ct=clnk& gl=tr&source=www.google.com.tr

http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Ju2qEUVADBAJ:www.bibi lgi. com/Ensest+cinsel+istismar+sigmund+freud&cd= 13 &hl =tr&ct=clnk&gl=tr&sou rce=www.google.com.tr

lıttp://www.feministyaklasimlar.org/magazine.php?act=cnt&cid=222&catid=O

Tarih:

Demografik Bilgi Formu

et ediyorsunuz?

ıedtr?

?

nuz nedir?

CURSE THE ICE

CHALK

SCHOLASTIC

WJ/7--1

Yazan: Delphine Souliere
Resimleyen: Bernadette Despres
(eviren: Gizem Şakar

Yayın Yönetmeni: Nefise Atçakarlar
Editör: Duygu Dalgakıran
Grafik Uygulama: Sefer Koçan

2011

Baskı ve Cilt: Pasifik Ofset
Tel: 10212) 412 17 77

iyi \<,i kitapkırtrn var...

Timaş Basım Ticaret ve Sanayi AŞ
Cağaloğlu Alemdar Mah. Alayköşkü Cad. No: 5 Fatih - İstanbul
Tel: 0212 511 24 24 Belgegeçer: 0212 512 40 00

timascocuk.com

ABUS SEXUELS, NON" oriiinal adıyla © 2004 Bayard Editions Jeunesse tarafından yayımlanan bu eserin rkiye(deki tüm hakları Akan Aians aracılığıyla anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

ndrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5. Maddesinin · Değişik "e" Bendi Çe~çevesinde Bandrol Taşıması Zorunlu Değildir.

ÇİNSEL
TACİZ
HAYIR
BU KİTABIN
SAHİBİ!

Ö~~SÖZ

'9 ili okUtJUCU 1

küçük kitap karş.ılıklı satıgıdan bohsediqor. Sen anne
xın ve sana bakan kişiler tarafından satıgı görmeli ve
unmalısın. Sen de başkalarına satıgı göstermelisin. Yani
an oldukları gibi kabul etmeli, onlara kötülük etmemeli ve
arı anlamak için onlarla konuşmalısın. İnsanlar
ikalarıtıla birlikte tıaşama8a katlanamadıklarında, onlara
medip onları ezmek istediklerinde hatıat çok zor ve
det dolu bir hôl alır. Atını savaş zamanlarında olduğu
i...

kalarına satıgılı biri olmak öncelikle hiçbir şekilde onları
memek, t1aralamamak, aşağılamamak, aç bırakmamak
a onlara n$fretl~ kabalıkla, zalimce davranmamak ve
aret etmemek demektir.

ıca başkalarına satıgı göstermek onların bedenine ve
siyetine sa8g dutımak, onları cinsel anlamda taciz etme-
demektir. Herkesin vücudu kendisi ne aittir. Kimsenin
kasının vücuduna zarar vermetıe ya da onun izni
adığı hôlde dokunmaya hakkı t1oktur.

kasına satJgı göstermek, aynı zamanda onun kökenine,
ne, inançlarına, fikirlerine satJgı göstermek demektir.

BU MINIK KİTAP,

nin kendini çocuklar için tehlikeli olan bazı kişilerden korumanı olaylaştırmak için hazırlandı® Bu dşiler bazen kendilerini çok iyi mselermlş s gibi' gösterirlere Oysa onlar tehlikeli suçdulardır.

çlu sadece da8ak oton, elinde silahla insanları tehdit ve öldüren biri değildir. A8nı zornor do, bir çocuğa ırnomcsı gerektiği gibi davranan biri de suçlu olabilir. kişi, çocuktan onu rahatsız eden şetJler t:Japmasını jebilir. Bu tür davranışlara göz tJUmulmamalıdır. Bu ıruşlcr kanunlarca tıasaklanmıştır ve böyle davranan insanlar hapse atılırlar.

det, cinsel taciz, kötü muamele, haraççı ık, hoşgörüsüzlük
rkçılık... Nelere Ha8ır Derneliyiz?' dizisinin sana teker
er an!atacağı birazcık karmaşık sözcükler. Bu sorunlar
rine düşünmenin, onları ailenle arkadaşlarınla ve
fınla pa8laşmanın, bu kitapları etrafındakilere okutmanın
önemli olduğuna incmuorurn.

çok zavallı çocuk, şiddet kurbanı ve 8aşadıklarını kime
atabileceğini bilmiyor. Sessizce acı çekiyor. Bu kitap, bu
ular hakkında güzel öğütler veriyor. A8rıca şunu da bil-
nde fa8da var. Türki8e' de şiddet gören çocukların
dava ara8abileceği bir telefon numarası var. 183 Alo
dın Çocuk Danışma Hattı*. Bu hat soyesinde dövülen,
ize uğra8an, çok kötü muamele gören çocuklar kendile-
e yardım edecek proiesqonellerle konuşobllqorlor.

çocuk kendi haklarını ve a8nı zamanda kendi görevle-
bilmelidir. Beraberce huzur içinde tJOŞOtJabilmek için en
ekli olan şe8 öncelikle karşımızdakine satJgı dutJmaktır.

okumalar!

kitaptaki bazı özel isimler hak sahibinin izniyle Türkiye'~e UtJarlanmıştır.

Büşr0ı

Tuna

Ez.6i

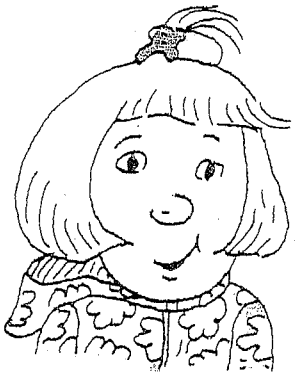

f Uı0ıt

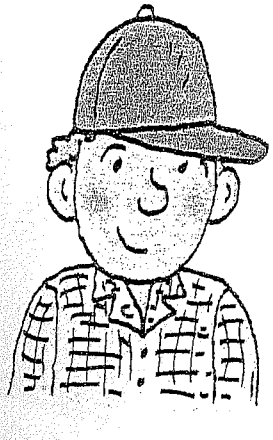

Ayşrç

tapta beş çizgi öykü okuyacaksın.

öyküler beş çocug"un Büşra Tuno, *Ezgi* Fuat ve
in kendilerinden t)Oşço bü8ük gençler ve 8etişkinler
an nasıl rahatsız edildiklerini ve cinsel *taciz tehlikesi*
ile karşı karşıya kald ık/arını anlatı8or.

yeler gerçek hayatta yaşanabilecek hikâyelere çok
or. Onları dikkatle oku. Her bir hikâyede, tehlikeli
karşılaştığında ne yapman gerektiği konusunda
eler ve kendini korumayı öğrenmene yarayacak
çözümler bulacaksın.

hayır

)ŞRANIN TUHAF t'ıOMŞUSU

hayır

3üşra gibi rahatsız edildiğin.de pek çok ~işik şekilde hareket edebilirSIn. Işte sana gi hareketin nasıl sonuçları olacağına dair birkaç ipucu:

ra, fotoğrafçı olduğunu den bu adama tamam kle bü'dük bir risk alı'dor. onu daha başka şe'dler ıd'da, örneğin kıtJafetlerini rna'da zorlcqobilir. Durum tehlikeli bir hal alabilir.

~2. Büşra a'dlP olacağını düşündüğü için açıkça ha'dır demeye cesaret edemiyor. Bu da tehlikeli bir durum. Mahallede bu adama rastlat1abilir ve kendini adamın evine tekrar gitmek zorunda hissedebilir.

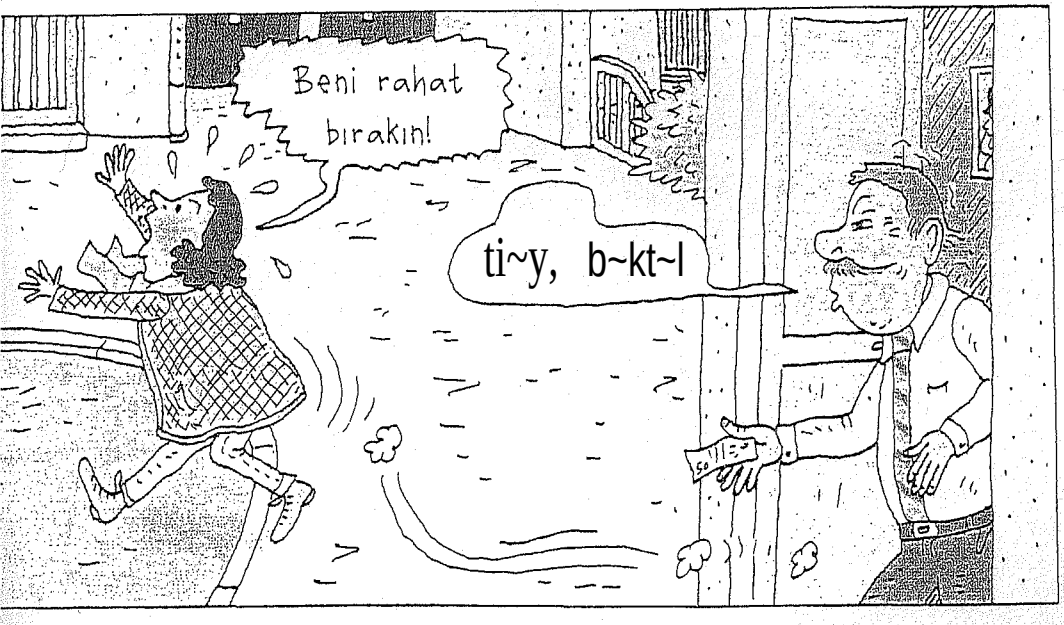

şra _kaçmakta haklı. Ailesi onun nerede olduğundan habersizken nadıgı bir odcmın evine girmekle bü'dük bir hata etti. Ama bu mın davranışiarının normal olmadığını anladı. Yapılması en doğru şey koşarak evden O'drılmak ve insanlara 'daşadığı şelJİ anlatmak.

DE KENDİNİ BÜŞRA'NIN YAŞADIĞI
DURUMDA BULUVERİRSEN...

Yetişkinlerin çoğu çocuklardan odalarını toplamaları, otobüste yaşlılara yer vermeleri gibi hoşlarına gitmeyen şeyleri yapmalarını isteseler de aslında çocukları severler ve onlara karşı iyi niyetlidirler.

a'nın karşılaştığına
rneğin fotoğraflarını
ın seni evine
ir yetişkinle
an bunun normal
ı hatırla. Bu kişi
ek bir fotoğraf
sa senin
rını çekmek için
ailenden izin

Güvendiğin bir kişiye yaşadıklarını anlat: Ailene, büyük annene ya da büyük babana, arkadaşlarına, öğretmenine... Unutma onlar seni her tehlikeden korumaya çalışırlar.

ıUZENİ, TUNA'YI RAHATSIZ EDİ~OR

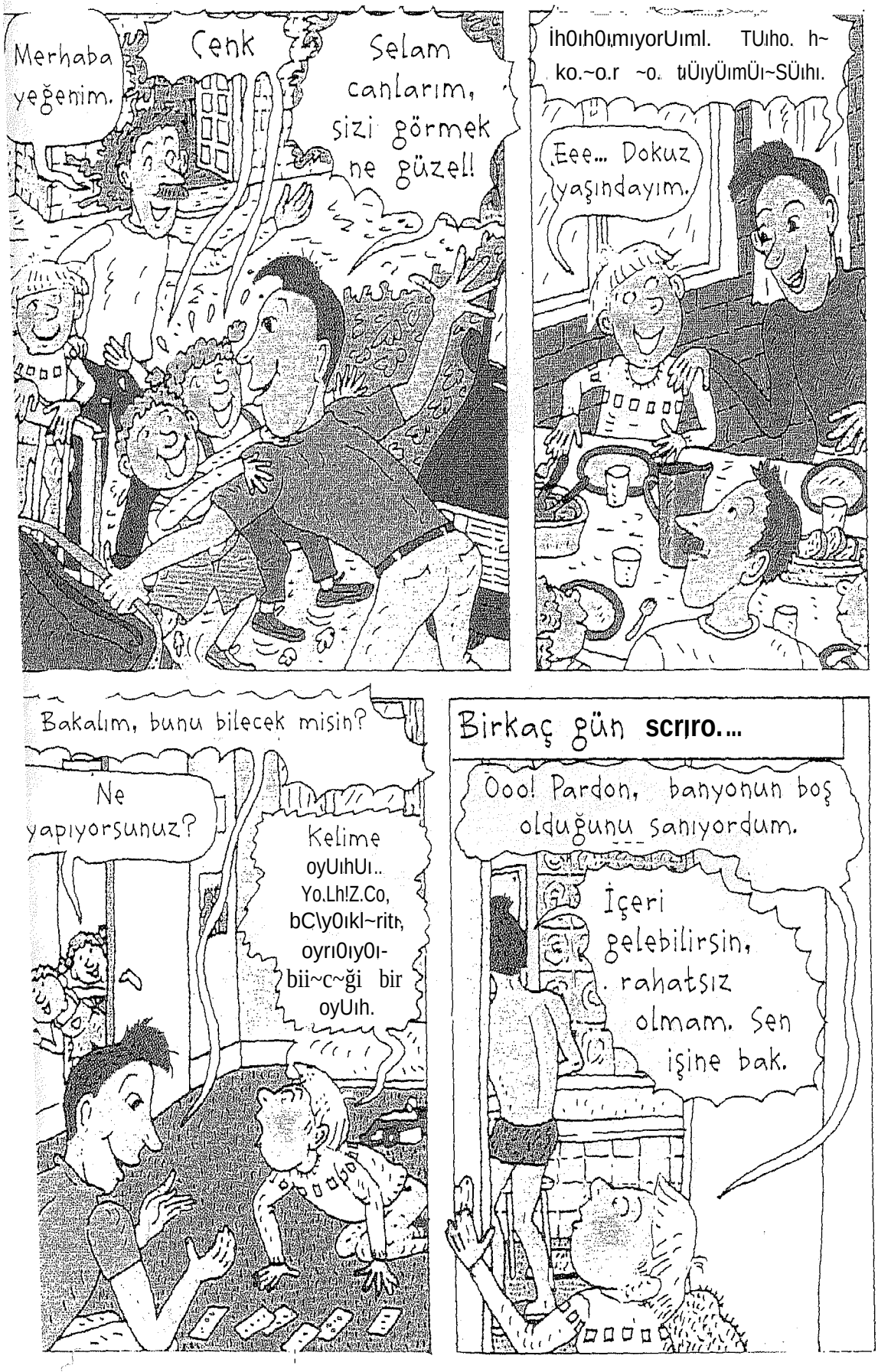

ıdişe etme,
sadece tara-
ğımı unut-
muşum.
Heey, sen ne kadar hoş bir delikanlı olmuşsun böyle!
Ah... Yıkanmamı bitirmedim.
ı gidecek bir şey
ım.
.umu
ıa iyi
Haydi, bu kadar çekingen olma!

hayır

Tuna gibi rahatsız edildiğinde pek çok değişik ekilde hareket edebilirsin. İşte sana hangi hareketin nasıl sonuçları olacağına dair birkaç ipucu:

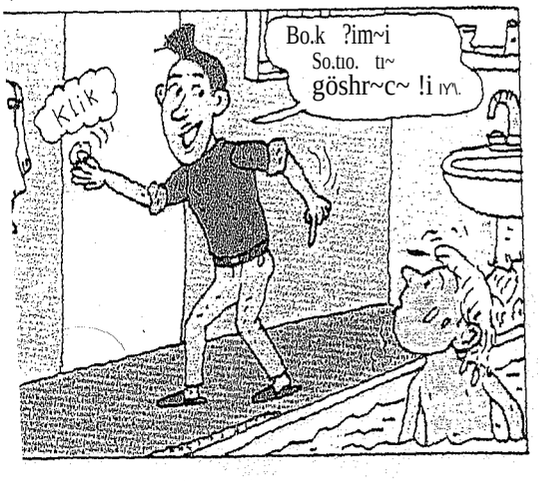

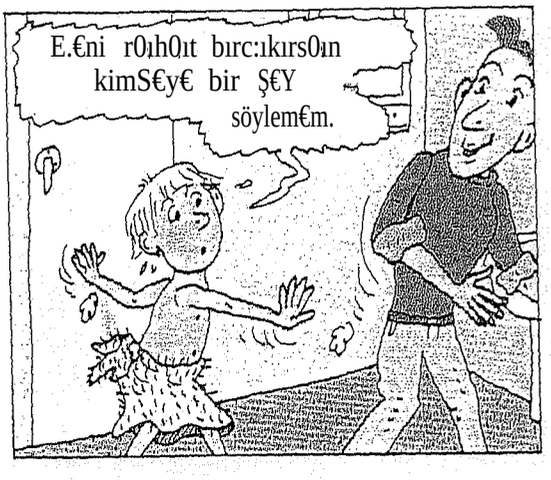

'uno utandı ve korktu: Kuzeni Ji sevimli biri nasıl bötıle ıvranabilirdi ki? Kendisini cok zursuz hissettiği için herhangi tepki veremedi'. Ve kuzeni bu rumdan fatJdöl andı.

~2. Tuna bu olat1dan kimsetJe bohsetmeue cesaret edemedi. Ama bu sırrı saklamakla belki bir gün ~en iden kendisini. tJO da başka çocukları rahatsız edecek kuzenini korutJordu.

una babasının uzakta .olmadığını bili8ordu. Onu dıma ·çağ)rdı ve bunu 8apmakta haklı8dı. Anne babalar Jklarmı tehlikelerden korur.

SEN DE KENDİNİ TUNA'NIN YAŞADIĞI DURUMDA BULUVERİRSEN...

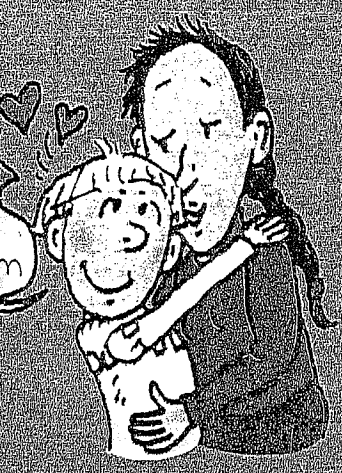

Büyüklerin tamamı bir çocuğa dokunduklarında bunu kötü niyetle yapmazlar, hele ki aynı aileden lerse... Hareketleri çoğu zaman şefkat ve sevgilerinden kaynaklanır. Bu da çocukların kalbini ısıtmaya yeter.

yakından tanıdığın bir
n ya da senden yaşça büyük
na'nın başına gelen olayda
gibi, bedenin hakkında
ahaisızlık verecek şekilde
rsa ya da seni utandıracak
sana dokunursa güvendiğin
bunu bir an önce anlat.

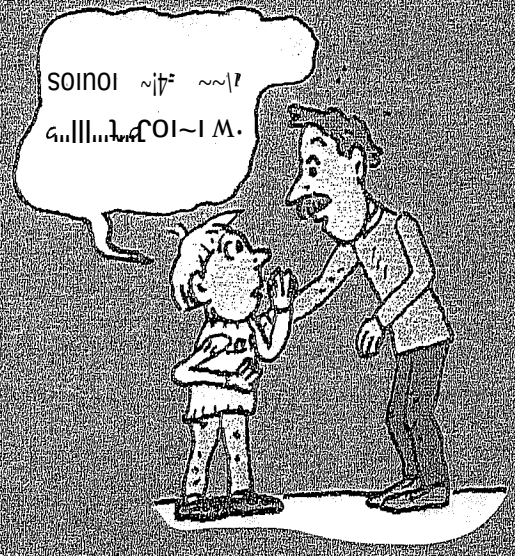

Bedenin sana aittir ve sevdiğin veya saygı duyduğun birisine "Hayır, bana dokunma" deme hakkın vardır.

R ADA.M, EZGİ'~İ TAI'.İP EDİ~OR

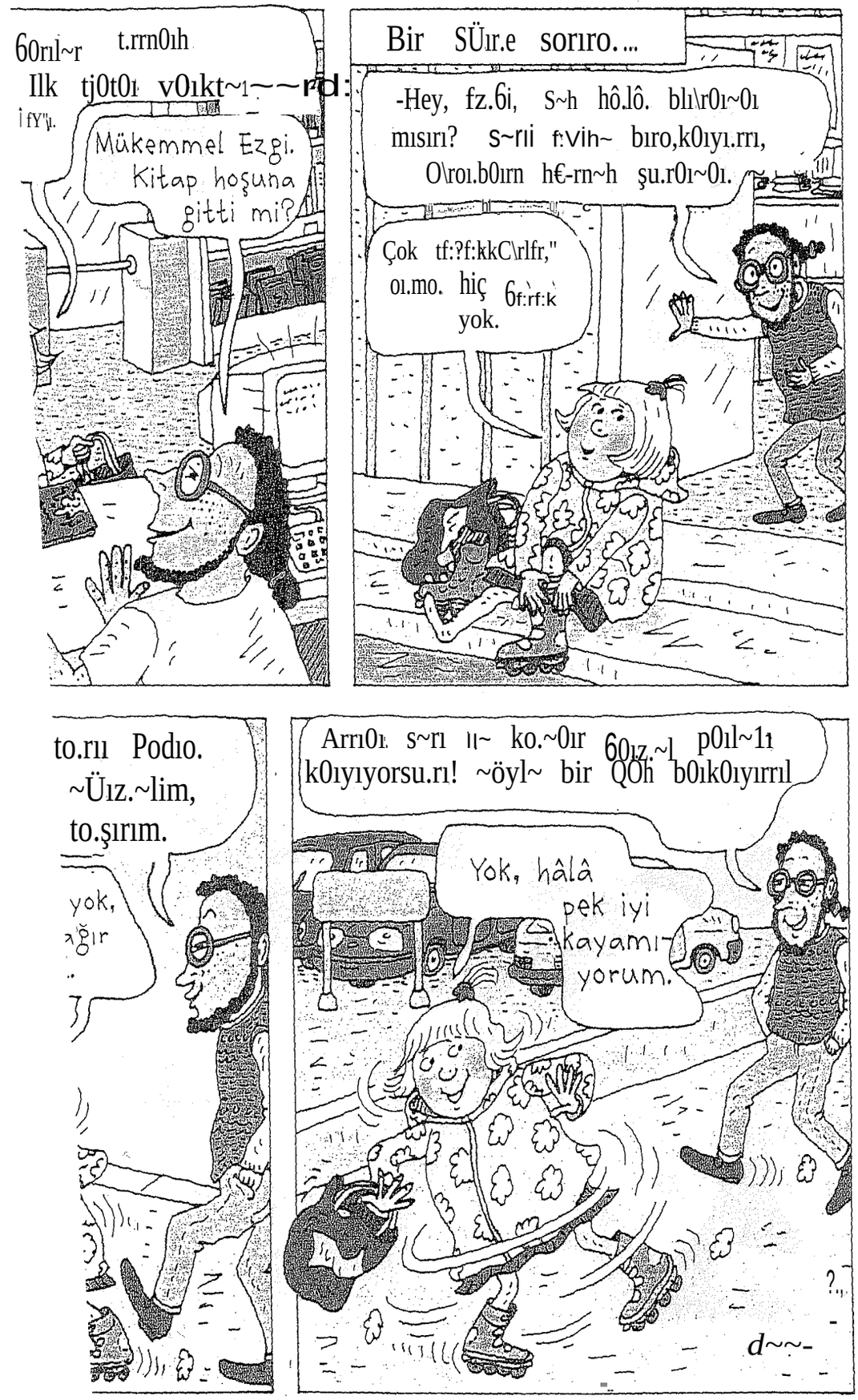

\:ıOışt ı~ı h dmOıqOıh
kOıymOıhıtı l~hLik~ti
.A hlA
$Uıh,
rtıi?
Evet, ama kuzenim baha kendi-ninkini verecek.
E,~kl~, kız.ırrun \:ıc,,~lığı
Oı r OıP cıJY'ı Q Oı Q IA r Uı yor .
t\~m Oh0ı kCı.çük 6~liyor.
gel, arabam şuradaki park yerinde!
·akın beni, dönmem lazım.
l<ibo.r ot bo.ko.yım,
S~lîİ €'Vİh€'
6öt0ır~c~ ıirrı.

Ezgi gibi rahatsız edildiğinde pek çok değişik ekllde hareket edebilirsin. İşte sana hangi hareketin nasıl sonuçları olacağına dair birkaç ipucu:

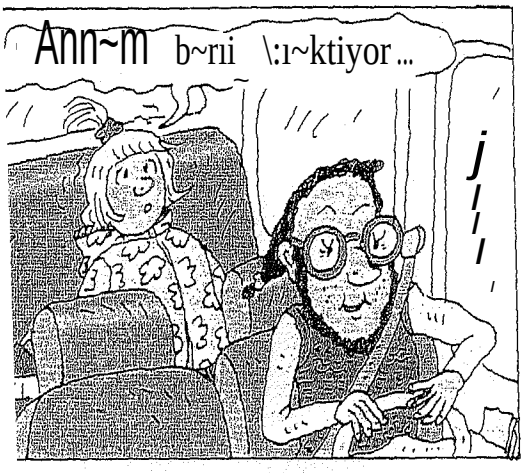

Ezgi adamın ısrarına 8anamatJIP arabasına bindi. onun için çok ıehlikeli, çünkü durumda adam onu esir almıs 'IJOr. Üstelik kimse Ezqi'nin rede olduğunu bilmi8or.

~2. Şaşkınlıktan küçük dilini 8Utan Ezgi kaçma8ı başardı. Ama kütüphanetJe bir sonraki gidişinde adam onu 8İne rahatsız edebilir.

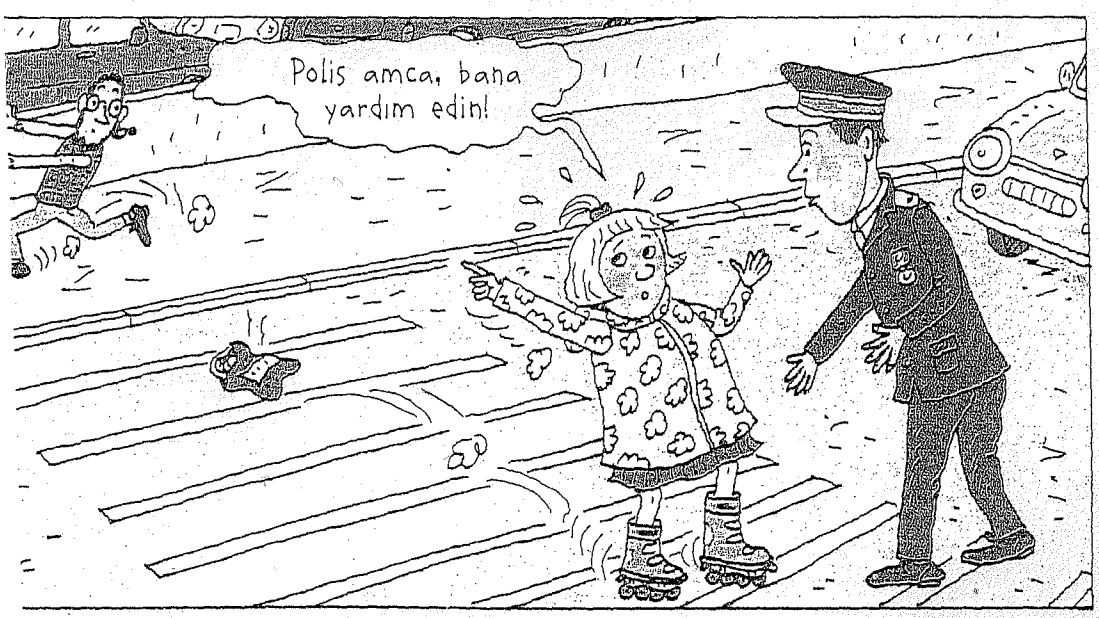

zgi doğru bir tepki verdi. Çabucak bir polis buldu. Polisin görevi, 80salan u~gulamak ve başı dertte olanları korumaktır.

EN DE KENDİNİ EZGİ'NİN YAŞADIĞI DURUMDA BULUVERİRSEN...

yardım etmek
yetişkin ona kötülük
nde değildir.
oğunlukla çocuklara
bulunmak ya da
mek isterler, çünkü
genelde çocuklardan
a şey bilirler

Ama Ezgi'nin başına geldiği gibi, bir yetişkin seni arabasına götürmek istiyor ve ısrar ediyorsa kendini ondan sakın. Hiç kimse yüzünde kocaman bir gülümseme olsa dahi, kendisini takip etmen için seni zorlayamaz.

alışık olduğun
(okul, havuz, alışveriş
spor salonu) birilerinin
vranışlar sergilediğine
rsan, hemen o kişiden
ve güvendiğin birine bu
anlat.

ANTRENÖRÜ FUAT'I RAHATSIZ ECi~OR

çun Abi seni seviyor!
yorsun!
Hadi pc;ı.koJırrı, ~irrı<di h0rk€>S rrıi<dillisihi
Fuat buraya gel.
?
nşek'in bölmesi burada.
emin
in?
Bana bir öpücük ver, ben de gitmene izin vereyim...
Öpücük vermek istemiyorum!

atgibi rahatsız edildiğinde pek çok değişik şekilde hareket **edebilirsin. işte sana hangi** hareketin nasıl **sonuçları olacağına dair birkaç ipucu:**

uat'ın annesi onu clmcqo iğinde, Fuat olup biteni ısine anlatmadı. Bu hiç ca değil ... Antrenörün oğlunu tsız edip ona dokunduğunu ısi, nere'den bilebilir ki?

~2. Fuat Orçun'u sertçe itti. Bu biraz risklitıdi; çünkü antrenörü ondan dehe güçlü ve sinirlenip onun canını 8akabi!ir.

ü koşarak antrenörün 80nından uzaklaştı. Annesi8le J; antrenörün 8.0ptıkları nı annesi ne anlattı ve sorunu ıok için ikisi birlikte at çiftliğinin müdürünü görmet1e gjttiJer. ~ru şekilde davranmış oldular. Böt1lece Orçun'un başka art rahatsız etmesini engellediler.

EN DE KENDİNİ FUAT'IN YAŞADIĞI DURUMDA BULUVERİRSEN...

tişkin, mesleği bir şey
k olduğunda, bildiklerini
aktarır. Sana tavsiyeler
sen yanıldığında hatalarını
tebilir. Ama hepsi bu.

ni rahatsız etti?

Şey... Antrenörüm

Ama Fuat'ın durumunda olduğu gibi, bir öğretmen ya da bir spor antrenörü, mesleğini sana saldırabilmek ve senden istemeye hakkı olmayan şeyler istemek için kötüye kullanıyorsa o zaman ortada ciddi bir durum vardır.

mdan çabucak
abana bahsetmelisin.
ber okulun ya da spor
in müdürünü görmeye
niz. Daha sonra da
kola gidip şikâyetçi
olursunuz.

/11_JJuV.U::_,.--

AYŞE'NİN GARİP BİR ÜVEY BABASIVAR

Hey, ben artık
yaşınca
değilim.
Su anlar
neler duyar
ya?
küçük
ücük
ne.

Acele et,
seni bekliyorum,
birlikte bir film
izleye-
ceğiz.
!!!

Ayşe,gibi rahatsız edildiğinde pek çok değişik
i Ide hareket edebilirsin. İşte sana hangi hareketin
nasıl sonuçlan olacağına dair birkaç ipucu:

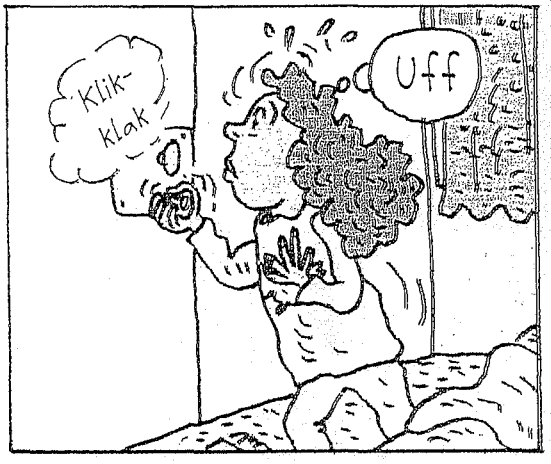

\t)~e üvetJ babasın(:] korşı ,e8e korktu. Yine de, 8atağa lın' ın tJanına gitmedi. Bu çok keli olurdu. Bu durum lın'a onun bir kadın değil bir uk oldüğu gerçeğini ttu ra bi li rd i.

1~ 2. A8şe kendini odasına ki\itlet:Jerek korudu. Ama bu t:Jeterli değildi. Üvet:J babası bu tür davranışlarına t:Jeniden başlatJabilir ya da bir daha ki sefere .daha ısrorcr.oiobiiirdi..

At:Jşe olanları annesine ani.attı. A~rıca bobcsıyla da konuştu. ıu savunmok ve korumak her zaman olduğu gibi ailesine ŞÜtJordu.

EN DE KENDİNİ AYŞE'NİN YAŞADIĞI DURUMDA BULUVERİRSEN...

balar genellikle eşlerinin
na böyle davranmazlar.
n yaşadığı durum çok
r olarak başa gelir.

Sen de kendini Ayşe nin yaşadığı durumda buluverirsen bu durumu çabucak annene ve babana anlat. Eğer yaşadıklarına inanmazlarsa büyük babanı, büyük anneni ya da öğretmenini bulup olup bitenleri onlara anlat.

raban üvey baban,
ban ya da erkek
udunu dokunmaya
un yasak olduğunu
bir suçtur. Bunu
kanunlar vardır.

İşte bu!
Her şeyi
anladım.

ANLAMINI BİLEMEYECEĞİN SÖZCÜKLER İÇİN AFAK BİR SÖZLÜK

televizyondan ya da yetişkinlerin
ndan duyduğun kelimeler... Eğer
anlama geldiklerini bilmiyorsan,
anımlarını okuman çok önemli!

Saldırı: Bir kişiye karşı şiddet kullanma.

Taciz: Birini söz ve hareketleriyle sürekli rahatsız etmek.

Kanun: Neyi yapmaya hakkımız olup neyin yasak olduğunu belirten uyulması zorunlu kurallara kanun denir. Çocukları korumaya yönelik pek çok kanun vardır. Kanunları devlet koyar. Kanunlara uymazsak, cezalandırılırız.

olmamak: 18 yaşın altında olmak

a gelir. Rüşte ermemiş biri önemli kararları

dına alan ailesinin sorumluluğundadır.

İnsanları korumak ve kanunlara uymalarını

kla yükümlü olan devlet birimi. Polisler

e olanları korur ve kötü davranan insanları

p hapse atabilirler.

n ya da Baban

mi

da baban ağır bir hastalığa yakalandığında
:ceğini, ne yapacağını şaşırman normaldir.
jereken ilk şey bu hastalık hakkında doğru
:dan mümkün olduğunca çok bilgi edinmek
takılan her şeyi güvendiğin yetişkinlerle
ık. İşte sana ailenle birlikte bu durumun
ın gelmenin yolları!

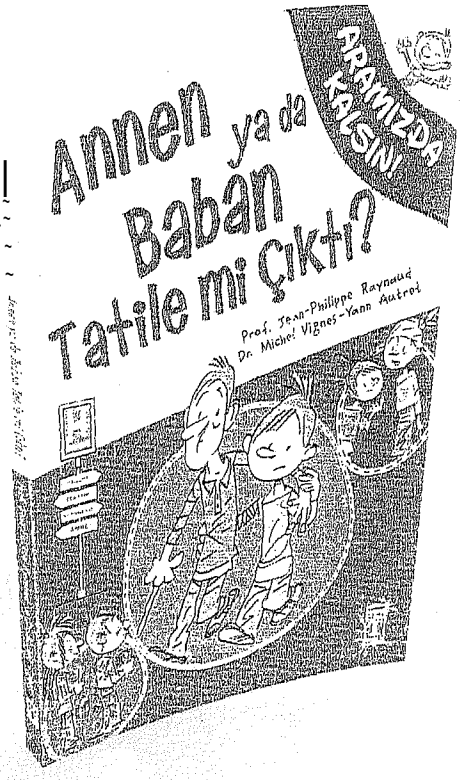

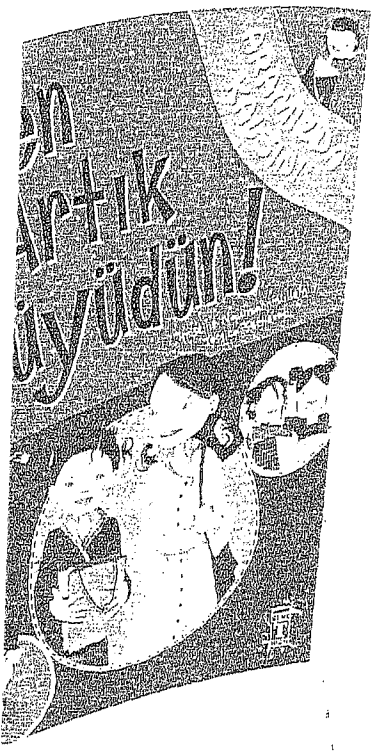

Sen Artıı 8i;ıYüdün!

Ailen birçok konuda seninle aynı fikirdedeğil istediğin kadar televizyon izlemene, bilgisc1yarın başında gönlünce vakit geçirmene yada.ç2p telefonu kullanmana izin yok. Yeniayka9.~şlanna ise hep şüpheli gözüyle bakü1yor.Sürnkli'tıayır" sözünü duymaktan bıktın. Davtamşlcarında birkaç basit değişiklik yaparak onlanrrgüvenini kazanabileceğini biliyor musun?

Evet, annenin ve babanın ayrılması bütün düzenini değiştirecek. Ama sana olan sevgilerini asla!
Bunu sen de biliyorsun. Yine de sık sık kendini karmaşık düşüncelerle boğuşurken buluyorsun. Çok saçma bulduğun bu yeni duruma uyum sağlamak istemiyorsun. Bu kitap karşılaştığın zorluklarla başa çıkabilmen için oldukça pratik çözüm yolları sunuyor. Denemeye değer!

te Engel O\amaz,

şılaştığında nasıl davranıyorsun 7
:le baktığında o neler hissediyor
ıyu tekerlekli sandalyede yaşamak
Jelli bir kardeşinin olması kolay
kle ilgili merak edilen her şey ve
in birçok pratik öneri bu kitapta!
elim diye ...

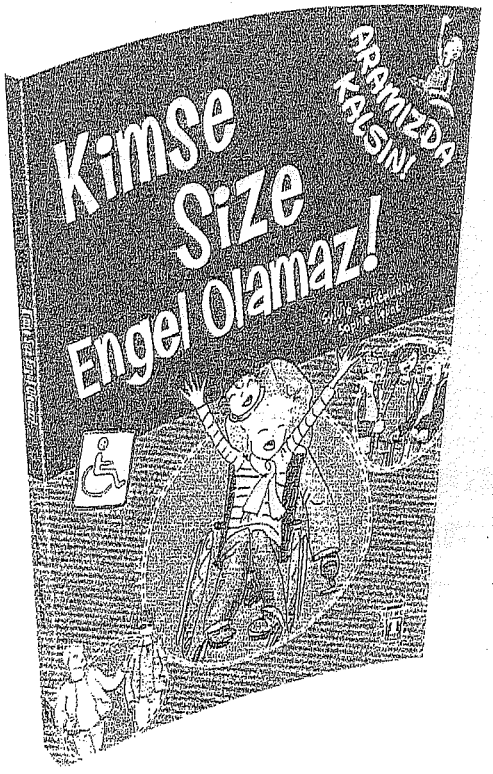

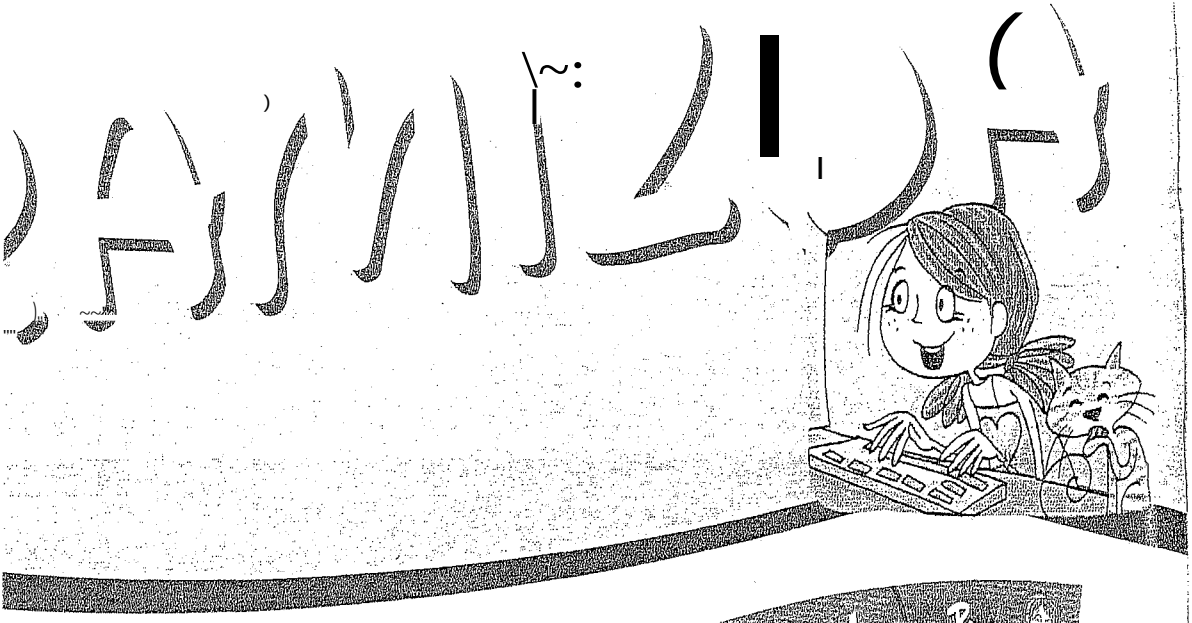

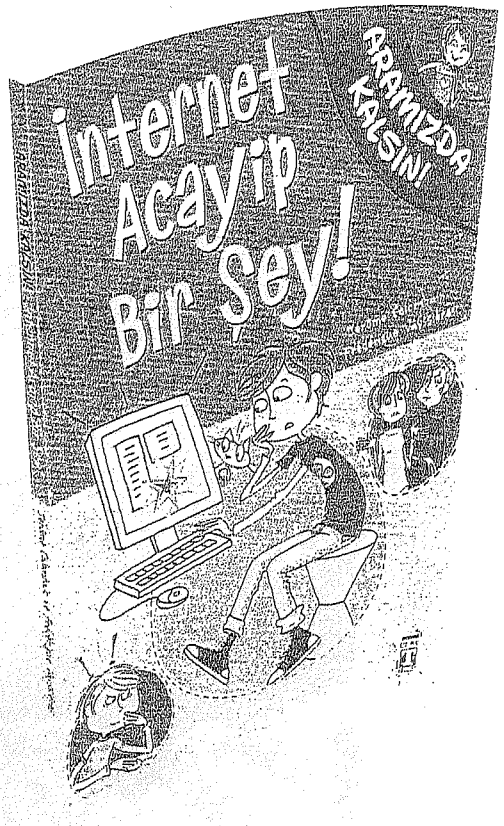

kolaylaştıran ve ona keyif katan ne
ti?
.nkü internette aynı zamanda
y'eceğin pek çok şey de var.
enli bir yaşam sürebilmemiz için·
bazı kurallar varsa ınternette de bu
;ekilde en çok bilgi ve eglenceye
kitapta!

m ye Hem Güzelleş!

Güzel görünmek ve kendini zinde hissetmek istiyorsun. Boyunun uzaması için sabırsızlanıyorsun. Ama yemek zamanlarında karnın bir türlü acıkmıyor ve abur cubur yemeye bayılıyorsun. Beslenme hakkında yanlış bilinen öyle çok şey var ki! Oysa sen hayatının en iyi beslenmen gereken dönemindesin. İyi haber! Hem sağlıklı hem de çok lezzetli yiyecekler de vardır. Bu kitap tam senlik!

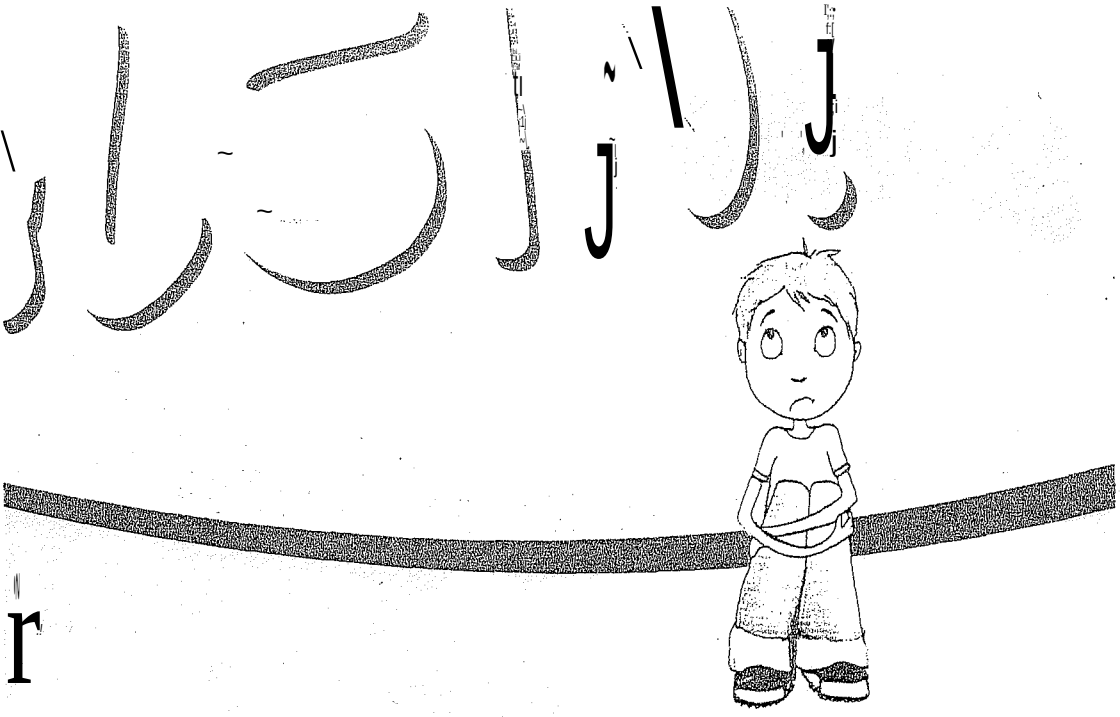

r

!asın!

nun değilsin.
jun yeri birtürlü
lerkesin seni
.inle alay ettiğini
~rkadaşlan nı
cesaret
lvensizlikleri n
liyor. Artık,
zamanıdır.

ktan sonra,
al bile
özgüven

GENÇ

...ni Değiştir Dizisi

96 sayfa

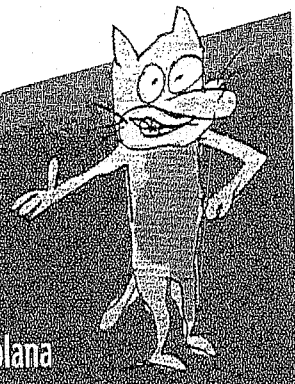

...emeğe saldırdığın oluyor mu? Ablana ...n nazikçe not mu alıyorsun yoksa ablanın ...nu söylüyorsun? Kıyafetlerinin gittiğin yere uygun ...sin? Yeni bir ortama girdiğinde iyi bir ilk izlenim ...alarını biliyor musun? Peki bazı kültürlerde bir takım ...n senin hiç tahmin etmeyeceğin anlamlara ...var mı? Ne kadar naziksin! kitabıyla komik bir ...e pırıl pırıl bir genç olmaya hazır mısın?

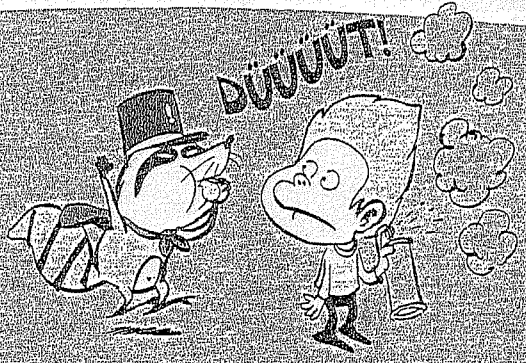

...a'yı ...tarmak ...misin?

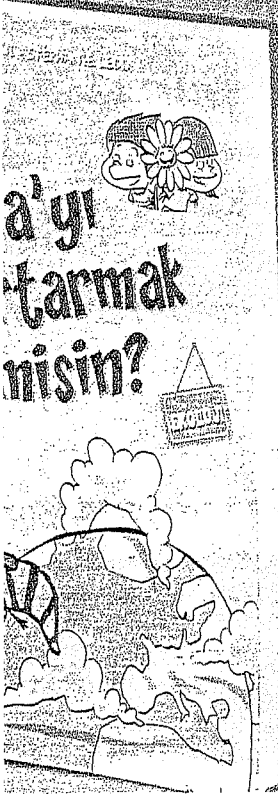

İnsanoğlu yalnızca doğal kaynakları çılgınca tüketmekle kalmıyor; yüzlerce yılda kaybolmayan çöplerini doğaya fırlatıp arkasına bakmadan gidiyor. Yakında soluyacak hava ve içecek su bulamayacak bu şaşkın insanlara başka bir hayatın mümkün olduğunu kanıtlamaksa elbette gençlere düşüyor.

Komik bir rakunun gençlere adım adım nasıl Dünya'yı kurtaracaklarını gösterdiği bu kitabı keyifle okuyacaksınız.

GENÇ T

"Cinsel Tacize Hayır!"
hin Yollarını Öğrenmek İçin
Minik Bir Kitap

bir çocuk için anlaşılması, üzerinde düşünülmesi pek
an bir konu... Yine de yaşına uygun bir kaynaktan bu
konuda bilgi edinmen çok önemli.
irinde tehlikeli bir durumla karşılaşacak olursan ne
bilmen, kendini koruman ve HAYIR diyebilmen için...
te okuyabileceğin bu minik kitap, seni tedirgin etmeden
anlış olduğunu anlamana ve hangi durumlarda nasıl
ranman gerektiğini öğrenmene yardım edecek.

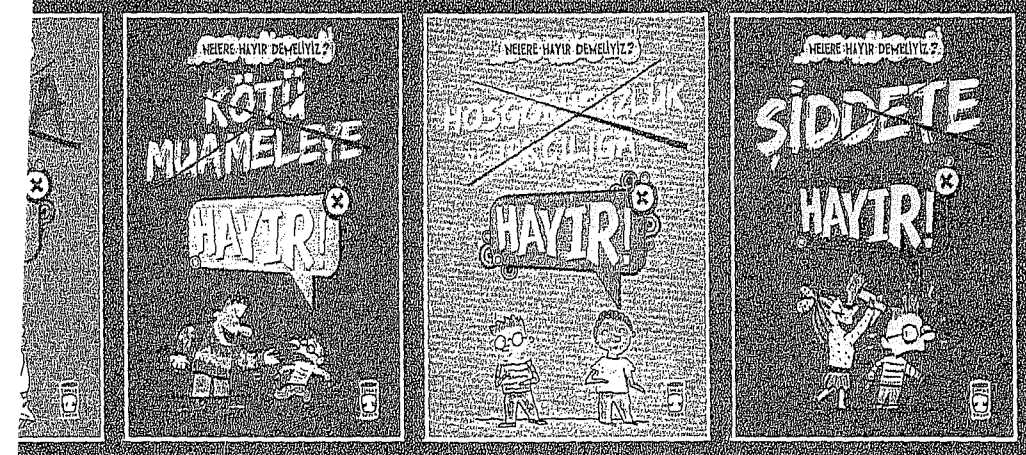

114-332-3
4 TL
143323

9 yaş ve üzeri

Scocuk.com